

Dr. ZAKIR NAIK

VJERA

ZA SVA VREMENA

- Smisao života
- Jedinstvo islamskog ummeta
- Ko je autor Kur'ana
- Kur'an mora biti učen sa razumijevanjem
- Ekonomija bez kamate
- Ako tvoja etiketa pokazuje ko si, nosi je
- Mediji i muslimani
- Terorizam i džihad
- Da'va ili uništenje
- Uputstva za daije
- Izbor iz pitanja i odgovora

Zakir Naik

Vjera za sva vremena

Preveo i uredio: Senad Redžepović

Izdavač:
El-Kelimeh

Za izdavača:
Malik Nurović
Muzafera Nurović

Recenzent:
mr. Muharem Omerdić

Lektori:
Belma Halilović
Mahmut Suljović

Tehničko uređenje:
El-Kelimeh

Štampa:
Grafičar, Užice

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

28-12
28-33:929 Наик З.

NAIK, Zakir Abdul-Kerim, 1965-

Vjera za sva vremena : transkripti tribina i debata / Zakir Naik ;
[preveo i uredio Senad Redžepović]. - Novi Pazar : El-Kelimeh, 2013
(Užice : Grafičar). - 488 str. ; 22 cm

Tiraž 300. - Str. 5-8: Predgovor / Muharem Omerdić. - O autoru: str.
475-476. -

Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7980-196-8

a) Наик, Закир Абдул-Керим (1965-) b) Ислам

COBISS.SR-ID 202438924

Zakir Naik

VJERA ZA SVA VREMENA

Transkripti tribina i debata

Novi Pazar, 2014.

PREDGOVOR

Dok sam čitao rukopis knjige dr. Zakir Naika *Vjera za sva vremena*, prevedene na bosanski jezik na um mi je padala zbirka fetvi na arapskom jeziku *Fatava Hindiyye* od nekoliko tomova štampana u Istanbulu u štampariji Muharema Bošnjaka prije više od sto godina. Otkupio sam sedamdesetih godina prošlog stoljeća bogatu biblioteku kadije Gaće iz Fojnice i u njoj je bilo i ovo kapitalno djelo bez koga se nije mogao zamisliti rad ni jednog kadije, muftije, muderrisa i sposobnijeg imama. Indija stoljećima rađa i odgaja velike učenjake čije znanje je dopiralo do Istanbula i Bosne. Dovoljno se sjetiti plejade alima iz Kandehevija u Indiji čija sedjela kod nas danas prevode i čitaju. Profil dr. Zakira Naika odgovara veličini učenjaka iz ranijeg vremena koje je davala Indija.

Bio sam oduševljen beskompromisnim stavom o svakom pitanju koje mu je dolazilo na repertoar tokom njegovih tribina koje on drži po Indiji i drugim dijelovima svijeta, sve do SAD-a. On ima profil velikog savremenog islamskog misionara, da'ije, koji redovno izlazi pred desetine hiljada slušalaca, sa njima se sučeljava odgovarajući na najkontroverzija pitanja kojima se danas bave muslimani i oni koji se zanimaju za islam, bilo da ga žele upoznati, ili da rade protiv njega.

Ovaj savremeni islamski učenjak i misionar govori nekoliko svjetskih jezika. Perfektno vlada informacijama koje koristi u svojim predavanjima i diskusijama, u dokazima i odgovorima. Muslimani govore velikim brojem jezika koji pripadaju raznim jezičkim porodicama kao što su indo-evropska, afro-azijska, malajo-polinežanska, uralo-altajska, nigero-kongoaška, ibero-kavkaška i neke druge. U središtu je kulturalne zone muslimanskog svijeta: arapske, iranske, turske, indo-pakistanske, malajske, indonezijsko-polinezijske, crno-afričke, zona tzv. „perifernog islama“ i kulturalnih zona dijasporalnih muslimanskih zajednica. Na svim tim zonama našao se i okušao dr. Zakir Naik. Svugdje je pozivan i u svakom dijelu svijeta je viđen. Vjerni je i kompetentni sljednik rahmetli Ahmeda Didata, svoga vjernog učitelja u da'vi.

U svakom vremenu među muslimanima se javljaju tri skupine ljudi od kojih jedna pozitivno predstavlja učenje islama, druga pogrešno razumije Vjeru i odvodi u zabludu ljude, a treća Vjeru iskorištava za svoje dunjalučke interese i time daje povoda neprijateljima islama da djeluju i govore protiv njega. Dr. Zakir Naik smatra da o islamu mogu govoriti kompetentni ljudi, oni koji će koristiti pozivanju na Pravi put riječju i primjerom, a neće biti negativni do te mjere da sve što čine rade „bolje“ od najtvrdokornijih neprijatelja islama.

Hvala Allahu, na bosanskome jeziku je objavljeno nekoliko knjiga dr. Zakira Naika u izdanju respektabilne izdavačke kuće „El-Kelimeh“ iz Novog Pazara. U tim izdanjima

su preneseni cjeloviti prijevodi nekih njegovih održanih tribina na raznim mjestima u svijetu. Izdavanje njegovih knjiga je značajan interes alima – da'ija.

Dok sam čitao rukopis knjige dr. Zakira Naika *Vjera za sva vremena*, u pitanjima sam očekivao grešku ali se, ipak, nije desila. Bio sam zadovoljan njegovom sposobnošću da na ravni izazova bude na braniku islamskih vrijednosti i da na pitanja zainteresiranih ima kvalitetan odgovor. Ova metoda je na ravni kur'anskih izazova gdje se ukazuje na problem i daje odgovor a onda se oponentima ponudi da to pobiju ako mogu. Zahvaljući tome na stotine je njegovih slušalaca koji su u toku trajanja tribina donosili odluku da se vrate islamu jer su u njemu i rođeni i da budu muslimani do kraja svoga života i svoj Šehadet izgovore pred dr. Zakir-om. To je veličanstveno i sami vrh tih mubarek događaja!

Dr. Zakirova filozofija pozivanja u islam je: neće niko zažaliti ko se Allahu, dž.š., pokorio; neće imati ni najmanje štete ako se bude harama klonio; i neće biti ponižen ko dušu svoju očisti i pobožnošću je ukrasi i oplemeni. Početak njegovog misijskog rada je bio težak, do kraja neizvjestan kao let ptice u trenutku snažnog uragana. Vidio je veliko neprijateljstvo prema islamu i na to neadekvatne odgovore muslimana. Odlučio je da ide putem plemenitih ashaba, znajući da će Allahova pomoć biti izdašna a pomoć od ljudi nedovoljna. Vremenom, rezultati rada njegove organizacije i samog njega su bili dobri. Sada djelovanje ovakvih islamskih djelatnika ima globalne razmjere.

Dr. Zakir kaže da bi muslimani trebali imati najveći broj

da'ija, jer Uzvišeni kaže u Kur'anu: *Na put Gospodara svojga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima ne najljepši način raspravljaj!* (En-Nahl, 125) Nažalost, kaže on, mi muslimani ne radimo svoj posao kako treba. Osim toga, na zapadnim medijima se vodi žestoka kampanja protiv islama i muslimana. Zablude o islamu su dostigle epidemijske razmjere. Svaki musliman je dužan boriti se protiv ovih zabluda najuvjerljivijom argumentacijom.

Bez obzira na to, uvjeren je on, radili muslimani svoj posao ili ne, Allah je obećao da će Njegova vjera biti gornja: *On je poslao Poslanika Svoga s uputom i vjerom istinitom da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan Svjedok!* (El-Feth, 28.) Uzvišenom Allahu nije potrebna ničija pomoć da bi se ovo ostvarilo. On daje priliku svakome da čini dobro za ovu vjeru i učestvuje u promociji Pravoga puta kako bi na njega izašli svi ljudi. Muslimani su nemarni zato što nedovoljno razumiju poruke Kur'ana, a samo kroz razumijevanje kur'anskih poruka moguće je spoznati sve što je potrebno za dobro na oba svijeta: *A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!"* (Fussilet, 33.)

Izdavaču preporučujem da bez odlaganja izda ovu knjigu, čime bi se iznova osvježavali hizmećari islamske misli i oni koji tragaju za Istinom.

Sarajevo, 27. oktobra 2013.

Recenzent: Muharem Omerdić

Dr. Zakir Naik

VJERA ZA SVA VREMENA

SMISAO ŽIVOTA

Hvala Allahu. Neka su mir i spas na Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Utječem se Allahu od prokletog šejtana.

Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi se klanjaju.
(Ez-Zarijat, 56)

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj. Odriješi uzao sa jezika moga da bi razumjeli govor moj.

Koliko nas je istinski razmišljalo o stvarnoj svrsi života na ovome svijetu? Koliko puta smo se pitali: "Koja je svrha našeg postojanja? Šta radimo ovdje? Zašto smo ovdje?"

Krenimo zajedno na putovanje ka odgovorima na ova pitanja.

Izgubljeni putnik

Poslušajmo jedan primjer. Jedan čovjek je putovao. Došao je do raskrsnice i nije znao kuda dalje ići. Upitao je prvog prolaznika: "Kuda vode ovi putevi?" Prolaznik ga upita: "A gdje ćeš ti?" Čovjek odgovori: "Bilo gdje." Prolaznik mu reče: "Onda kreni kojim hoćeš putem, ako ti je svejedno." Putniku je, zaista, bilo svejedno. Htio je otići bilo gdje. Nisu mu bili bitni ni putevi ni djela na tim putevima. Mnogi od nas žive poput ovog putnika.

Zamislite građevinca, koji je započeo izgradnju velike zgrade. Iskopao je velike rupe za njene temelje. Kada biste ga upitali: "Koliko spratova će imati tvoja zgrada?", on odgovara: "Ne znam." Pitate ga: "Kolika će joj biti površina

osnove?", on opet odgovara: "Ne znam. Nisam razmišljao o tome." Taj građevinar nema nikakav cilj.

Bio jednom jedan čovjek, koji je svome komšiji rekao: "Tvoj pas stalno juri za automobilima! Pitam se: da li je ikada uspio uloviti neki automobil?" Komšija mu odgovara: "Ja se ne pitam da li je uhvatio automobil, već se pitam šta bi uradio kad bi uhvatio neki od njih?" Komšija je, izgleda, gledao dalje od ovog što je postavio pitanje. Pitao se: šta bi se desilo kad bi pas uspio to što je namjeravao, i šta mu je, ustvari cilj. Mnogi od nas na isti način traćimo živote: bez svrhe iz ambicija.

Pitajte neke ljude: "Zašto želiš da diplomiraš na tom i tom fakultetu?" Mnogi će odgovoriti da im je trenutno cilj samo da završe fakultet i da uopće nisu razmišljali o tome šta će raditi nakon diplomiranja.

Mnogi kopiraju tuđi način života, bez razmišljanja i analiziranja. Imitiraju glumce i modele, ne shvatajući šta zapravo rade. Jedna osoba je došla iz sela u veliki grad, s namjerom da postane milioner. Kad su ga pitali: "Zašto si došao u veliki grad?", odgovorio je: "Gledao sam film u kome je taj i taj glumac, također, došao u veliki grad i preko noći postao milioner." Zbog najezde takvih ambicija, siromaštvo se samo povećava.

Glumci i biznismeni bez cilja

Mnogi glumci su angažirani kao promoteri određenih robnih marki i industrijskih proizvoda. Jedan mladić iz Mumbaija je kupio novi automobil marke "Hjundai". Kada

su ga pitali: "Zašto si odabrao baš taj automobil?", rekao je: "Moj omiljeni glumac ga vozi." Čisto sumnjam da je taj njegov omiljeni glumac ikada sjeo u "Hjundai", osim dok je snimao reklamu za njega. On vjerovatno vozi "Mercedes" ili "BMW", ali teško da će voziti automobil srednje klase.

Slijepo slijedimo tuđe načine života, bez razmišljanja o svrsi toga, poput čovjeka koji napamet kupuje ogromnu fabriku tekstila, jer je čuo da se u tom poslu ostvaruje veliki profit. Kada ga upitate: "Imaš li studiju izvodljivosti?", odgovara da nema. Kada ga pitate: "Jesi li uposlio stručnjake koji će ti voditi posao?", odgovara da nije. Kada ga pitate: "Koji procenat profita očekuješ? Gdje ćeš kupiti sirovine? Kome ćeš prodavati tekstil?", opet odgovara da ne zna. Šta mislite: da li će takav čovjek ostvariti ikakav profit?

Neki ljudi imaju cilj, ali nemaju sredstvo. Jedan mlađić je htio postati najbolji naučnik na svijetu. Analizirao je biografije svih naučnika u historiji i zaključio da je najveći naučnik bio Isak Njutn. Nije pogriješio – Isak Njutn jeste bio najveći naučnik svih vremena. Sada, ovaj momak je htio biti poput Njutna. Pustio je dugu kosu i počeo se oblačiti i obuvati poput Njutna, kako bi postao poput njega. Šta mislite, da li će na taj način postati naučnik? Neće! Neki ljudi imaju cilj, ali nemaju nikakav plan. Ovaj momak je shvatio ko je bio najveći naučnik, htio je biti poput njega, ali to nije uradio kako treba.

Osnovno pitanje

Šta je svrha našega života? Zašto postojimo? Ko će nam dati najbolji odgovor na ova pitanja? Ako mislite da će vam najbolji odgovor dati dr. Zakir Naik, varate se. Ako mislite da će vam odgovor dati naučnici, varate se. Ako mislite da filozofi znaju odgovor, opet se varate. Jedini ispravan i potpun odgovor na pitanje svrhe života može dati samo Stvoritelj života, Uzvišeni Allah:

Džine i ljude sam stvorio samo zato da Mi se klanjaju.
(Ez-Zarijat, 56)

U ovom ajetu se koristi glagol *ja'budun*, koja potiče od riječi *abd*, a znači *rob*, *sluga*, *potpuno pokoran*. Od riječi *abd* potiče riječ *ibadet*, koja znači *potpuna pokornost Allahu*. Ibadet je činjenje svega što nam je Stvoritelj naredio. Naprimjer, Uzvišeni Allah nam je naredio prakticiranje pet temelja vjere. Ako ih prakticiramo, činimo ibadet/obožavanje Uzvišenog Allaha. Ako se lijepo ophodimo prema komšiji, kao što nam je Allah naredio, činimo ibadet. Ako se klonimo svega što nam je Uzvišeni Allah zabranio, činimo ibadet. Ako se klonimo alkohola, svinjetine, krađe, varanja i laganja, činimo ibadet. Ukratko, ukoliko se pokoravamo Uzvišenom Allahu, činimo ibadet. Sve što činimo u životu, svako moguće djelo, možemo pretvoriti u ibadet, ukoliko ispunimo dva uslova: da to radimo samo u ime Allaha i da ga činimo u skladu sa praksom Božijeg Poslanika, s.a.v.s.

Kada kupujete neki aparat ili mašinu, od proizvođača dobijate uputstvo za upotrebu. Ako mi dozvolite da ljudsko biće nazovem mašinom, onda je to najkomplikovani-

ja mašina na svijetu. Zar mislite da je tako komplikovana mašina ostavljena bez uputstva za upotrebu!? Posljednje i savršeno uputstvo za upotrebu namijenjeno ljudima je Časni Kur'an, posljednja Božija objava koja nam je došla preko pečata svih vjerovjesnika, Muhammeda, s.a.v.s. U njemu se nalaze uputstva i odgovori na sva životna pitanja na koja čovjek može naići.

Treba li Allahu veličanje

Mnogi pitaju: "Zašto Stvoritelj traži da Ga obožavamo? Treba li Mu to? Zašto da Ga veličamo, ako je On najveći?" Uzvišeni Allah odgovara u Časnome Kur'anu:

O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je neovisan i hvale dostojan. (Fatir, 15)

Allah nam ne zapovijeda da Ga obožavamo zbog Njega, već radi naše koristi. Kad kažemo: *Allahu ekber/Allah je najveći*, to Allaha ne čini većim. On je uvijek najveći, bez obzira da li Ga mi veličali ili ne.

Zašto, onda, traži da Ga veličamo? Uzvišeni poznaje našu psihologiju. Mi ljudi, kad imamo visoko mišljenje o nekome, trudimo se slijediti njegove savjete. Ako vaša majka ima srčane probleme i potrebna joj je terapija, da li ćete radije poslušati savjet poznatog kardiologa specijaliste, ili običnog laika, koji o medicini ne zna ništa? Naravno da ćete, bez razmišljanja, poslušati kardiologa, jer je on ekspert u svojoj struci.

Allah želi da Ga hvalimo i veličamo, kako bismo postali

sigurni u Njegovu mudrost i moć. Ako sebe uvjerimo u to, spremni smo prihvatiti Njegove savjete. Ukoliko nismo baš u potpunosti sigurni da je On najmudriji i sveznajući, manje su šanse da ćemo slijediti Njegove upute. To što mi hvalimo i veličamo Uzvišenog Allaha ne koristi Njemu, već nama.

O ljudi, vi ste siromasi, vi trebate Allaha, a Allah je neovisan i hvale dostojan. (Fatir, 15)

Zahvalnost – srž poštovanja

Zamislite roditelje koji s mukom odgajaju dijete, ulažu u njegovo obrazovanje i odgoj i odriču se mnogih dobara zarad njega. Međutim, kada odraste, dijete ih napusti i ne želi znati za njih. Kakvo mišljenje imate o djeci koja tako postupaju prema roditeljima? Rekli biste da su nehumani, nepravedni i nezahvalni. U tome se svi slažemo. Šta ćemo, onda, pomisliti o ljudima koji su nezahvalni svome Stvoritelju, Koji je stvorio ne samo nas, već i naše roditelje? Zar Mu ne bismo trebali biti zahvalni? Zar da Mu ne budemo pokorni?

Koliko nas je istinski zahvalno Uzvišenom Allahu na nebrojanim blagodatima kojima nas je počastio? On nam je dao život. Dao nam je da se služimo blagodatima na ovome svijetu. Dao nam je hranu, odjeću i sklonište. Kad bi nestalo vode samo nekoliko dana, pomrli bismo. Da li smo ikada zahvalili Allahu što nam je dao vodu? Ako smo nekoliko minuta ne bismo mogli udisati vazduh, šta bi se desilo? Da li smo ikada zahvalili Allahu što nam je dao vazduh

koji udišemo? Uzvišeni Allah kaže:

Ako biste Allahove blagodati brojali, ne biste ih nabrojali. Čovjek je, uistinu, nepravedan i nezahvalan. (Ibrahim, 34)

Čovjek je, zaista, Gospodaru svome nezahvalan. (El-Adijat, 6)

Allah traži da Ga obožavamo, slavimo i veličamo, ne zato što to Njemu koristi, već zato što mi imamo koristi od toga. To je poput primjera ljekara, koji siromašnim pacijentima daje besplatne savjete. Poslušali vi te njegove savjete ili ne, ljekaru to neće umanjiti reputaciju, niti će mu povećati ugled. Jedinu korist možete vidjeti samo vi, ukoliko ga poslušate. Naravno, ljekar će se obradovati ako ga poslušate. Uzvišeni Allah je *Eš-Šafi*, Onaj Koji daje lijek. On voli kada Njegovi robovi prihvate upute koje im je dao, ne zbog Svoje koristi, već zbog koristi Njegovih robova. Čak i kada nešto zgriješite, kada počinite bilo kakav grijeh pa se iskreno pokajete, Uzvišeni Allah će vam oprostiti. Na mnogo mjesta u Kur'anu, Allah Sebe opisuje kao *El-Gafurur-Rahim/Koji prašta i samilostan je*: En-Nisa, 25; El-Maide, 74; El-Hidžr, 49; En-Nahl, 119; Ez-Zumer, 53; El-Burudž, 14, i na mnogim drugim mjestima. Čak i ako živite u nemaru, ne slijedite Njegova uputstva i činite grijehe, ako se iskreno pokajete, Allah se obrađuje vašoj teubi i oprašta vam.

Uzvišeni Allah kaže:

Allah neće oprostiti da Mu se neko drugi smatra ravnim, a oprostiće manje grijehove od toga kome On hoće. (En-Nisa, 48)

Širk, pripisivanje Allahu druga, je najveći mogući grijeh.

To je toliko veliki grijeh, da ga Allah sigurno neće oprostiti onima koji umru a ne pokaju se zbog njega. Širk je grijeh od koga svi ljudi moraju bježati, on je prvi na listi najvećih grijeha.

Neki govore: "Razumijemo da je Bog stvorio ljude da bi Ga obožavali, ali zašto baš ljude? Zašto baš mi moramo to činiti? Po čemu smo mi to posebni?" Ljudi su jedinstvena i najbolja Allahova stvorenja. Ljudi i džinni su jedina bića koja posjeduju slobodnu volju. Nijedno drugo stvorenje nema slobodnu volju, tj. ne može nikakvu odluku samostalno donijeti. Potpuno su pokorni Allahu, bez ikakve prilike da pogriješe. Ljudi, sa druge strane, mogu birati da li će biti pokorni ili nepokorni. Uzvišeni Allah kaže:

Mi čovjeka stvaramo u skladu najljepšem. (Et-Tin, 4)

Mi ljudi smo najskladnija Božija stvorenja. Imamo slobodu izbora. Možemo samostalno izabrati hoćemo li biti pokorni ili nezahvalni Allahu. Ako, kao takvi, izaberemo da budemo pokorni Allahu, možemo postati bolji od meleka. Jer, meleki nemaju slobodnu volju. Potpuno su pokorni Allahu, bez prava na odabir. Zbog toga, ako odaberemo pokornost, iako imamo priliku odabrati nepokornost, možemo postati bolji od meleka. Sa druge strane, onaj ko se okrene nepokornosti, a imao je priliku biti pokoran, može postati gori i od samog šejtana. Izbor je vaš.

Svrha života na ovome svijetu

Uzvišeni Allah kaže da je ovaj život ispit:

Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati. (El-Mulk, 2)

Dakle, ovaj život je ispit za Budući svijet.

Svako živo biće će smrt okusiti! I samo na Sudnjem danu dobit ćete u potpunosti plaće vaše, i ko bude od Vatre udaljen i u Džennet uveden – taj je postigao šta je želio; a život na ovome svijetu je samo varljivo naslađivanje. (Ali Imran, 185)

Mi ćemo vas dovoditi u iskušenje malo sa strahom i gladovanjem, i time što ćete gubiti imanja i živote, i ljetine. A ti obraduj izdržljive. (El-Bekare, 155)

Allah je stvorio ovaj život da bi nas testirao ko će se od nas dobro vladati i činiti dobra djela. On će nas, zasigurno, sve stavljati na razna iskušenja. On stavlja na iskušenje koga hoće, a oslobađa koga hoće. On čini šta želi.

On vas po položaju jedne iznad drugih uzdiže da bi vas iskušao u onome što vam daje. (El-En'am, 165)

Dakle, kad dobijete neki visok položaj i imetak – pazite se! Allah vas tada iskušava.

I neka znate da su bogatstva vaša i djeca vaša samo iskušenje, i da je samo u Allaha nagrada velika. (El-Enfal, 28)

O vjernici, neka vas imanja vaša i djeca vaša ne zabave

od sjećanja na Allaha. A oni koji to učine, bit će izgubljeni. (El-Munafikun, 9)

Misle li ljudi da će biti ostavljeni na miru ako kažu: "Mi vjerujemo!" i da u iskušenje neće biti dovedeni? (El-Ankebut, 2)

Nemojte misliti da ćete ući u Džennet samo ako tvrdite da ste muslimani? Allah će vas sigurno staviti na test, pa da svojim djelima dokažete da ste dostojni nagrade. Vaša lijepa muslimanska imena (Muhammed, Ahmed, Zakir, Abdullah...) neće vas odvesti u Džennet. U Džennet ćete ući samo ako položite test života na ovome svijetu.

Kako se polaže ispit

Kur'anska sura El-Asr daje odgovor na pitanje: "Kako zaraditi Džennet?"

Tako Mi vremena – čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.

Da biste postigli troje, morate činiti četvero. Da biste postigli Allahovo zadovoljstvo, mir na ovome svijetu i Džennet na Budućem svijetu, morate imati četiri osobine:

- čista vjera;
- dobra djela;
- pozivanje u islam;
- pozivanje ljudi da budu strpljivi.

Bez ove četiri osobine kod sebe, nemojte računati na tri uspjeha kojima težite.

Pouzdanje u Allaha

Enes ibn Malik, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao jednom čovjeku: "Priveži kamilu, pa se pouzdaj u Allaha.", jer mu je ovaj rekao da nije privezao kamilu, jer se pouzda u Allaha, da će je On čuvati. Ne možete ostaviti otvorena vrata i reći: "Pouzdam se u Allaha. Neće nijedan lopov ući." Morate ih zatvoriti i pouzdati se u Allaha. Pouzdanje u Allaha je najvažnije.

Ako vas Allah pomogne, niko vas neće moći pobijediti, a ako vas ostavi bez podrške, ko je taj ko vam, osim Njega, može pomoći? I samo u Allaha neka se pouzdaju vjernici! (Ali Imran, 160)

Osim pouzdanja u Allaha, da biste uspjeli, morate ulagati trud.

One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine! (El-Ankebut, 69)

Ako ne znate kako, pitajte učene kako postići uspjeh. Uzvišeni Allah kaže:

Pitajte učene ako ne znate. (En-Nahl, 43)

I.S.L.A.M.

Kada čitamo knjige eksperata iz oblasti menadžmenta, nailazimo na veliki broj načina ostvarenja ciljeva. Ali, što se mene tiče, najbolji način planiranja i postavka ciljeva ima skraćenicu I.S.L.A.M. Evo zašto.

I – islamski. Vaš cilj treba biti u skladu sa propisima Uzvišenog Allaha i praksom Poslanika, s.a.v.s.

S – specifičan. Vaš cilj treba biti specifičan i usresređen. Nekada davno, jedan učitelj je svoje učenike podučavao gađanju strijelom. Rekao im je: "Nišajte onu pticu na drvetu. Ne pušajte strijelu dok vam ne dozvolim." Zatim je upitao učenike: "Šta vidite?" Prvi je odgovorio: "Vidim šumu, vidim drvo i na drvetu pticu." Drugi reče: "Vidim drvo. Vidim onu veliku granu i na njoj pticu." Treći reče: "Vidim granu i pticu na njoj. Vidim i njeno oko." Četvrti učenik reče: "Vidim samo oko ove ptice i ne vidim ništa drugo!" Učitelj mu naredi: "Pusti strijelu!" – i strijela pogođi pticu u oko. Dakle, morate se fokusirati na cilj. Ne smijete biti poput putnika koji ne zna kamo će.

L – lukrativnost. Vaš cilj treba biti profitabilan, isplativ. Najpreče je da bude isplativ na Onome svijetu, a ako je moguće, i na ovom. Uzvišeni Allah, citirajući prave vjernike, kaže:

"Gospodaru naš, podaj nam dobro i na ovome i na Onome svijetu, i sačuvaj nas patnje u Ognju!" (El-Bekare, 201)

Ne dozvolite da vas korist na ovom svijetu odvuče od dobra na Budućem svijetu.

A – adekvatnost. Vaš cilj mora biti prikladan i svrsishodan.

M – mjerljivost. Vaš cilj mora biti vidljiv, mjerljiv. Da bi bio mjerljiv, mora biti usredsređen. Naprimjer, ako neko kaže: "Želim napraviti najveću zgradu na svijetu!", njegov cilj je usredsređen i specifičan. Nakon toga, mora biti mjerljiv. Drugim riječima, građevinar se mora najprije raspitati koja je trenutno najveća zgrada na svijetu. Trenutno, to je zgrada *Burj Khalifa* u Dubaiju, koja je visoka 829,8 m. Da bi postigao cilj, mora napraviti zgradu visoku bar 830 m. Time njegov cilj, osim što je specifičan i fokusiran, postaje mjerljiv i može mu se pratiti progres.

Osim navedenih principa, spomenut ću još dva veoma bitna. Prvi je ispravan nijet. Sve što radite, morate činiti radi Allahovog zadovoljstva i u skladu sa praksom Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Ako uradite nešto iskrenog nijeta, nagrada na Onom svijetu vam je sigurna! Drugi princip je ustrajnost, dosljednost. Morate biti ustrajni u postizanju cilja, ma koliko vremena trebalo da se on postigne. Naprimjer, kažite sebi: "Ovog ramazana ću bar jednom proučiti cijeli Kur'an!" Imate jasan cilj. Ostvarit ćete ga tako što ćete svakog dana proučiti najmanje jedan džuz. Zatim, morate biti ustrajni: svakoga dana proučite po jedan džuz! Ako budete ustrajni, postići ćete cilj, a to je hatma u toku mjeseca ramazana. Također, donesite čvrstu odluku da ćete svakoga dana učiti Kur'an. Kada budete u stanju učiti pola džuz a ili cijeli džuz svakoga dana, nastavite to činiti do kraja života. Jedan čovjek je upitao Allahovog Poslanika,

s.a.v.s: "Koje je djelo najbolje i Allahu najdraže?" Odgovorio je: "Allahu najdraže djelo je ono u kome si ustrajan, pa makar bilo nešto malo." (Muslim) Dakle, bolje je činiti manja dobra djela, ali biti ustrajan u njihovom činjenju, nego velika djela koja se čine jednom ili rijetko.

Ispričat ću vam zanimljivu priču o Wilmi Rudolph. Rođena je 1940. godine i od samog rođenja je imala problema sa zdravljem. Zbog opakog virusnog oboljenja, ostala je paralizirana. Ljekari su joj ugradili šine u noge i rekli da, nažalost, nikada neće prohodati. Međutim, njena majka nije odustajala. Govorila joj je: "Wilma, moraš se truditi. Postići ćeš sve što hoćeš, samo ako to snažno želiš!" Kad je imala devet godina, Wilma je skinula šine sa nogu i željela je postati najbrža djevojka na svijetu. Kada je napunila tri naest godina, učestvovala je u jednoj trci. Nije pobijedila. Stigla je posljednja. Ali, to je nije pokolebalo. Bila je uporna. Gubila je trke, ali se i dalje trudila. Došao je dan kada je uspjela kvalifikovati se za Olimpijske igre. Na ljetnjim Olimpijskim igrama u Rimu 1960. godine, osvojila je zlatnu medalju u trci na 100 metara za žene. Nakon toga, osvojila je zlatnu medalju u trci na 200 metara. To nije bilo sve. Na istim Olimpijskim igrama, osvojila je zlatnu medalju u štafeti na 400 metara. Te godine je ušla u historiju kao zvanično najbrža žena na svijetu i prva koja je osvojila tri zlatne medalje na istim Olimpijskim igrama. Nekada paralizirana djevojčica, kojoj ljekari nisu dali nikakve šanse da prohoda, 1960. godine postaje najbrža žena na svijetu.

Prema knjigama svih stručnjaka za menadžment, Wil-

ma je ispunila sve uslove uspjeha. Ipak, analizirajmo koliko je ispunila glavnih uslova. Da li joj je cilj bio islamski? Da li joj je bio po Kur'anu i sunnetu? Ne poznajem je lično, ali ona se deklarirše kao nemuslimanka. Ne znam da li je taj podvig uradila radi Božijeg zadovoljstva ili ne. Da li joj je cilj bio specifičan? Da, bio je. Htjela je da postane najbrža žena na svijetu. Da li joj je cilj bio lukrativan? Jeste. Dobila je svu slavu, postala je poznata. Ali, ne znam koliko će kome na Budućem svijetu koristiti zlatna medalja, osim ukoliko je posveti Allahu. Da li joj je cilj bio adekvatan? Bio je. Da li je bio mjerljiv? Naravno. Postala je najbrža žena na svijetu. Da li su joj cilj i namjera bili Allahovo zadovoljstvo? Sumnjam.

Ahmed Deedat – čovjek koji mi je promijenio život

Navest ću vam primjer osobe koja je sa veoma oskudnim sredstvima dostigla vrhunac u svojoj oblasti. To je bio čovjek koji mi je promijenio život, čovjek koji je bio uzrok da više ne budem samo doktor za tijelo, već i doktor za dušu. Da, dobro ste pretpostavili – to je bio šejh Ahmed Deedat. Čujmo njegovu životnu priču, ciljeve koje je sebi postavio i rezultate koje je postigao.

Školovao se samo do šestog razreda osnovne škole. Tada je morao napustiti školovanje, zbog siromaštva. U Južnu Afriku je došao iz Indije kad je imao devet godina. Još kao dijete, zaposlio se u jednoj prodavnici u blizini hrišćanskog misionarskog kompleksa. Neprestano su ga spopadali i ponižavali hrišćanski misionari, govoreći mu da

je islam beskorisna i nemilosrdna religija. To je u njemu rodilo bunt. Zarekao se da će jednoga dana odgovoriti na sve zablude o islamu, koje šire hrišćanski misionari. To što nije završio osnovnu školu ga nije zaustavilo na tom putu. Imao je jaku volju i pouzdanje u Allaha, dž.š.

U podrumu njegovog šefa, pod naslagama prašine, našao je knjigu *Izharul-hak/Trijumf Istine*. To je bio početak njegove misije. Vizija i cilj su mu bili kristalno jasni. Preko četrdeset godina se trudio i proučavao, mučio se i bio uporan, sve dok nije bio u stanju izazvati na debatu najjače hrišćanske govornike. Ranih 80-ih godina 20. vijeka je izazvao Džimija Svagarta. Znete li ko je bio Džimi Svagart? Bio je najpoznatiji i najrječitiji hrišćanski evangelista 80-ih godina, toliko poznat i jak govornik, da su Ahmedu Deedatu govorili: "Molimo te, nemoj zakazivati debatu sa njim! Znaš li ko je on!? Sažvakat će te i ispljunuti!" Džimi Svagart je bio TV-evangelista. Budžet njegovih televizijskih emisija je bio milion dolara dnevno. Naš Ahmed Deedat je bio siromah, ali sa Allahom na svojoj strani. Zakazao je debatu u Americi, i to u rodnom gradu Džimija Svagarta! Hvala Uzvišenom Allahu, svi znaju kako je protekla debata. Šejh Ahmed Deedat je potpuno dominirao debatom! Sve Svagartove argumente je okrenuo protiv njega.

Tako je, uz Allahovu pomoć, jedan siromah iz Južne Afrike, Ahmed Deedat, koji nije završio ni osnovnu školu, postao glavni kamen spoticanja svim hrišćanskim misionarskim pokretima u cijelome svijetu! Jedan čovjek protiv svih hrišćanskih govornika!

Ostvario je veliki uspjeh. Da vidimo da li su mu ciljevi bili u skladu sa principima I.S.L.A.M. Da li mu je cilj bio **islamski**? Da li je to što je radio bilo u skladu sa Kur'anom i sunnetom? Naravno da jeste. To je najbitniji uzrok njegovog uspjeha. Da li mu je cilj bio **specifičan**? Da, bio je. Zadao je sebi zadatak da odgovori na podvale hrišćanskih misionara i da se bori protiv predrasuda o islamu. Cilj mu je bio **lukrativan**, profitabilan. Želio je nagradu na Ahiretu. Molimo Allaha da mu podari Džennet. Osim te koristi, imao je i ovosvjetsku korist. Godine 1986. postao je dobitnik najveće nagrade u islamskom svijetu. Dobio je *Nagradu kralja Fejsala*, za doprinos islamu. Naravno, njegov cilj nije bio da dobije tu nagradu od 200.000 dolara i zlatnu plakatu, već je želio Allahovo zadovoljstvo. A ko god čini dobro radi Allahovog zadovoljstva, Allah će mu dati sva dobra i ovog i Budućeg svijeta. Da li mu je cilj bio **adekvatan**? Svakako! Ono što je činio, došlo je u pravo vrijeme. To je bilo vrijeme kad su hrišćanski misionari na svakom koraku ponižavali muslimane i dosađivali im njihovim propovijedima. Samopouzdanje muslimana je bilo na najnižem nivou. Muslimani su poniženi živjeli pod kompleksom niže vrijednosti. Ahmed Deedat je svojim radom inspirirao i ohrabrio hiljade mladih ljudi da krenu njegovim stopama, uključujući i mene. Konačno smo visoko podigli glavu. Cilj mu je bio **mjerljiv**. Prostudirao je knjige koje govore protiv islama i napisao odgovore na njih. Kad god bi neko napisao knjigu protiv Kur'ana, Ahmed Deedat bi napisao knjigu koja upoređuje Kur'an i Bibliju, pa je njihove "argumente" svaki put okretao direktno protiv njih, nakon čega su se oni

morali braniti. Sve što je činio, bilo je radi Allahovog zadovoljstva. Nije htio nikakva materijalna dobra, slavu ni bogatstvo. Tako veliki čovjek sa ogromnim rezultatima radio je u skromnoj i tijesnoj kancelariji. Ništa nije uradio dok se nije posavjetovao sa drugima. Čak i kad je htio štampati obične crno-bijele pamflete, čekao je da čuje mišljenje drugih o tome. Bio je uporan i posvećen cilju, sve dok ga nije ostvario.

Uporedite priče ove dvije osobe: Wilme Rudolph i Ahmeda Deedata. Wilmin cilj i rezultat su kratkoročni. Sve što je ostvarila, tiče se ovog svijeta. Rezultati Ahmeda Deedata su daleko više od toga. Allah mu je dao da okusi rezultate Njegove nagrade na ovom svijetu, a dobit će i nagradu na Budućem svijetu, ako Bog da.

Kako razmišlja većina

Većina ljudi samo razmišlja o tome kako će zaraditi za život. Više su opterećeni zaradom sredstava za život, nego kako će svoj život provoditi. Životni stil im zavisi od toga koliko imetka zarađuju. Od toga im zavisi šta će jesti, kako će se oblačiti, gdje će živjeti, koju školu će pohađati i kojom profesijom će se baviti. Ljudi sve to podređuju visinama zarade i misle da će ostvariti svu svrhu života ako postignu zaradu koja im treba.

Već sam ispričao priču o fokusiranju. Mnogi od nas ne gledaju u oko ptice, već gađaju strijelom okolo, a zatim govorimo da je cilj oko nje. Kad nas pitaju za pravu svrhu našeg školovanja, odgovaramo da nismo razmišljali o tome.

Diplomiramo i završimo specijalizaciju, a tek onda opravdamo svoje postupke. Ljudi na osnovu mogućih zarada odlučuju kako će voditi život. To nije meta. To je kruženje oko mete.

Centar života

Prvi korak ka uspjehu je da odredimo centar oko kojeg se okreće naš život. Ljudi su sebi odredili različite centre života. Neki ljudi su sami sebe stavili u centar. Za njih ne postoji niko osim njih samih. Svi su nebitni i svi postoje samo da bi njima udovoljili. Neki ljudi su u centar života postavili svoje porodice. Svaki postupak im se bazira na zadovoljstvu porodice. Spremni su, zarad porodice, prekršiti sva pravila, činiti sve, čak i ono što je loše, samo da bi usrećili neke članove porodice. Neki su više orijentirani na roditelje, neki na supružnike a neki na djecu. Da bi usrećili roditelje, ići će do krajnjih granica. Sve u životu mjere time šta se roditeljima sviđa ili ne. Uzvišeni Allah kaže:

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti. (Lukman, 14)

Pokornost i pažnja prema roditeljima su obavezni. Međutim, već u narednom ajetu stoji:

A ako te budu nagovarali da drugog Meni ravnim smatraš, onoga o kome ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na ovome svijetu, velikodušno ponašaj, a slijedi

put onoga koji se iskreno Meni obraća; Meni ćete se poslije vratiti i Ja ću vas o onome što ste radili obavijestiti.
(Lukman, 15)

Islam je postavio granice čak i u pokornosti roditeljima.

Neki od nas su više orijentirani na udovoljavanje supružnicima. Postoje primjeri da su neki muževi radili danju i noću, da su pozajmljivali novac i krali ga, samo da bi ženama kupili skupocjeni dijamantski nakit. Jedini cilj im je da udovolje suprugama.

Mnogi su orijentirani samo na udovoljavanje djece. Imamo primjera da su djeca izrazila želju studirati u inostranstvu, iako iste fakultete imaju u svojoj državi. Roditelji prodaju svoju imovinu i zadužuju se, samo da bi sinu obezbijedili taj luksuz, kako bi se kasnije mogao hvaliti da je studirao u inostranstvu. Tako, životni cilj takvih ljudi je da omoguće djece da studiraju u Americi.

Šta je centar tvoga života? Koji su tvoji ciljevi?

Nekima je najvažnije šta društvo misli o njima. Cijeli život im se bazira na tome šta će drugi misliti o njima. Sve što rade – rade da bi druge zadovoljili. Drugima je glavni životni pokretač konkurencija sa susjedima. Postoji jedna anegdota u vezi sa međukomšijskom konkurencijom. Jednom čovjeku je došao melek i rekao mu: "Ti si dobar čovjek. Traži šta god hoćeš – ispunit ću ti. Ali, postoji jedan uslov: sve što dam tebi, dat ću tvome komšiji dvostruko." Čovjek se složio. Tražio je Rolex sat. Melek mu je dao, ali

je komšiji dao dva takva sata. Čovjek je tražio najnoviji Mercedes. Melek mu je dao, ali je komšiji dao dva takva automobila. Tražio je od meleka i raskošnu kuću, pa mu je dao, ali je komšiji dao dvije iste. Na kraju, ovaj čovjek nije mogao izdržati da komšija ima više od njega, pa je zamolio meleka: "Imam još jednu, posljednju želju. Molim te, izbij mi jedno oko." Eto dokle može dovesti zavist i preokupiranost komšijskom konkurencijom, umjesto da bude zadovoljan svojim životom. Nije mu žao izgubiti jedno oko, samo ako komšija izgubi oba.

Mnogima su njihovi neprijatelji osnovna životna preokupacija. Cijeloga života razmišljaju o tome šta neprijatelj misli i planira, pa sve životne poteze podređuju tome. O neprijateljima razmišljaju mnogi biznismeni, političari, studenti itd. Najveći dio vremena i energije gube na planiranju akcija kojima će naškoditi neprijatelju. Ovom prilikom ih želim nešto posavjetovati: Ako te neko gađa kamenom, uzdigni se toliko visoko iznad njega, da te kamen ne može pogoditi. Kako će ti neprijatelj naškoditi ako si tako visoko iznad njega? Kad sam bio mali, išao sam na časove borilačkih vještina. Tamo su me naučili kako da se borim protiv većih, krupnijih i jačih od mene. Kada neko takav zamahne da vas udari, pomjerite se ustranu i jednostavnim potezom iskoristite njegovu snagu protiv njega. Ako te neko gađa ciglama, iskoristi ih i napravi sebi kuću od njih.

Ljudima je često najvažnije šta će obući, obući, voziti i kupiti. Kada se nađu u društvu, pričaju samo o stvarima koje posjeduju ili koje bi voljeli posjedovati. Hvale se

svojim Omega i Rolex satovima. U stanju su satima pričati o BMW-u, Mercedesu, Poršeu i Bentliju. Vjerujte mi, ovo je samo gubljenje vremena. Sebe su identificirali sa tim materijalnim vrijednostima. Misle da niko na njih neće obratiti pažnju ukoliko ne nose skupocjeni sat i ako ne voze Mercedes i BMW. Slično stanje je u svim društvenim slojevima. Na višim nivoima se raspravlja o jahtama, brodovima i avionima.

Allah me je počastio da se, zbog posla kojim se bavim, susrećem sa svim slojevima društva. Upoznao sam i prosjake i kraljeve, i siromahe i bogataše. Svakome od njih prenosim poruku islama u skladu sa okolnostima. Kad na ruci bogataša vidim skupocjen sat, kažem mu: "Taj sat si platio možda desetine ili stotine hiljada dolara. Moj sat košta nepunih 30 dolara. Nosim ga godinama, a i dalje je precizan isto koliko i taj tvoj." Na poklon sam dobijao satove svih luksuznih marki: Omega, Rolex i ostale. Nijedan od njih nisam zadržao za sebe, iz straha da me to ne odvede šejtanovim stopama.

Bilo je slučajeva da domaćin i organizator predavanja pošalje privatni avion po mene. Zamislite koliko košta gorivo za avionski let za samo jednog čovjeka! Koliko koštaju dnevnice za pilota i drugo osoblje? Koliko košta iznajmljivanje aerodroma? Previše. Poručio sam domaćinu da bih više volio da mi kupi običnu kartu u ekonomskoj klasi, redovnom avionskom linijom. Hvala Allahu, moja porodica je počašćena i dovoljno imućna da može putovati privatnim avionima, ali ja sam daija – moram dati primjer

drugima. Predložio sam mu da mi, umjesto privatnog leta, plati redovnu avionsku kartu, a da razliku novca podijeli kao milostinju na Allahovom putu. Jedan domaćin je bio oštrouman, pa mi je odgovorio: "Ne šaljem privatni avion bilo kome, već daiji, koji poziva Allahu. Ima li išta preče od toga?" Morao sam prihvatiti njegovu uslugu. Molim Allaha da ga nagradi shodno njegovom nijetu.

Materijalno bogatstvo nije zabranjeno. Može biti dozvoljeno i pohvalno, ali može biti i haram, zabranjeno – zavisno od toga kako se do njega dolazi i kako se koristi. Na primjer, neko ko nema dovoljno novca priuštiti sebi skupocjeni sat i automobil, odaje se krađi i zaduživanju, samo da bi sebi priuštio ovaj luksuz. To se u islamu zove *rasipanje*, koje je strogo zabranjeno. Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

On čini da jedni druge na Zemlji smjenjujete i On vas po položaju jedne iznad drugih uzdiže da bi vas iskušao u onome što vam daje, Gospodar tvoj, zaista, brzo kažnjava, ali On, doista, prašta i samilostan je. (El-En'am, 165)

Ako ti je Allah podario mogućnost da imaš skupocjene automobile i jahte, pa ti to postane centar života, sav taj imetak je iskušenje i loš za tebe.

Postoje, sa druge strane, ljudi kojima je Allah dao sve te blagodati, ali im one nisu preokupacija i centar interesovanja. Najbogatiji čovjek u historiji bio je Sulejman, a.s. Imao je najveću vlast na Zemlji, ali nije bio ovisio o imetku. Ako budete na tom stepenu da vam se život ne vrti oko materijalnih dobara, ona vam postaju dozvoljena.

Konačno, postoje ljudi kojima je Allah podario sva du-njalučka dobra i materijalna bogatstva, ali ih oni ne koriste. Tako je činio Muhammed, s.a.v.s. Obzirom na moć koju je imao, imetak i povlastice koje su mu nudili, mogao je nad-mašiti sve kraljeve toga vremena. Međutim, kad god bi mu stigao poklon ili dar od nekoga, podijelio bi to ashabima. Mogao je to zadržati. Nije grijeh prihvatiti i zadržati sku-pocjen poklon. Međutim, on je spadao u kategoriju onih koji se svjesno odriču bogatstva i luksuza i udjeljuju ih na Allahovom putu.

Svako od nas mora definirati centar svoga života. Naj-važnije je da nam Uzvišeni Allah bude u centru života. Naša svrha i cilj trebaju biti Uzvišeni Allah i Njegov Posljed-nji poslanik, s.a.v.s. Ovim ne negirate sopstvene potrebe, niti potrebe porodice i prijatelja. Allah nam naređuje da se brinemo za sebe i svoje bližnje, te da prema roditelji-ma budemo pokorni i ponizni. Ako nam je Allah u centru života, ostale kategorije ništa ne gube, već dobijaju našu pažnju, samilost, poniznost i poslušnost. Uzvišeni Allah u suri El-Maun naređuje pomaganje komšija. Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Najbolji među vama su oni koji su najbo-lji prema svojim porodicama/suprugama." (Ahmed) Dru-gom prilikom je rekao: "Nije pravi vjernik onaj ko svome bratu muslimanu ne želi isto što i sebi." (El-Buhari) Dru-gim riječima: morate voditi brigu o drugim ljudima. Dakle, sa Allahom kao centrom našeg životnog interesiranja, sve ostale kategorije su na dobitku, uključujući i nas same. Ako vam Allah podari imetak, koristite ga na Njegovome putu.

Ako vam da slavu, iskoristite je da promovirate Njegovu vjeru. Kakve god kvalitete i posebnosti da vam je dao, koristite ih radi Allaha i na Njegovome putu.

Najveći čovjek svih vremena

Najbolji primjer svih ovih kvaliteta je posljednji vjetrovjesnik, Muhammed, s.a.v.s. On nije došao kao milost samo muslimanima, već cijelome čovječanstvu. Uzvišeni Allah kaže:

A tebe smo (Muhammede) samo kao milost svjetovima poslali. (El-Enbija, 107)

Muhammed, s.a.v.s., je primjer čovjeka sa najboljom svrhom života, čovjeka koji je nasilnike pretvarao u dobre ljude, koji je izmijenio čovječanstvo, o čijim vrlinama bismo danima i danima mogli pričati, ne citirajući muslimanske, već nemuslimanske knjige o njemu. Navest ću nekoliko primjera.

George Bernand Shaw je rekao: "Proučavao sam njegov (Muhammedov) život. Daleko od toga da ga treba zvati *antihristom*! Trebali bismo ga zvati *spasiocem čovječanstva*."

Thomas Carlyle, evropski hrišćanin, poznati historičar i filozof iz 19. vijeka, u knjizi *Proroci i heroji*, kao najvećeg heroja historije i najveću ličnost ikada, ne navodi Isusa Hrista, Mojsija ni Solomona, već Muhammeda, s.a.v.s.

Sličan primjer je Lamartin, poznati francuski historičar.

U knjizi *Historija Turaka*, dotiče se pitanja Poslanika islama, s.a.v.s., pa kaže:

“Ako su veličina misije, težak početak i nevjerovatni rezultati tri kriterijuma ljudskog genija, ko se smije usuditi bilo koga iz historije uporediti sa Muhammedom?”

Lamartin, zatim, ovaj segment završava književnim remek djelom:

“Filozof, narator, poslanik, zakonodavac, ratnik, osvajač ideja, onaj koji uspostavlja razumna vjerovanja, sa kultom bez slika, osnivač dvadeset zemaljskih i jednog duhovnog carstva. To je Muhammed. **Posmatrajući sve moguće standarde po kojima se mjeri veličina čovjeka, bez ustručavanja možemo pitati: ima li neko veći od Muhammeda?**²¹”

Michael H. Hart je napisao knjigu *Stotinu najvećih*, u kojoj je opisao stotinu najvećih ljudi u historiji. Na vrhu liste, na prvom mjestu, nalazi se Muhammed, s.a.v.s.

Radosne vijesti

Kad sam sreo šejha Ahmeda Deedata, rahimehullah, rekao mi je: “Sine, ja sam dobro prostudirao pitanja između islama i hrišćanstva. Ti istraži druge religije.” Sve u vezi hrišćanstva nam je servirano. Šejh Ahmed Deedat je odradio sav posao. Pročitajte samo jednu Deedatovu knjigu i spremni ste voditi debatu sa katoličkim papom! Od tada sam krenuo proučavati hinduizam, sikizam, jainizam i osta-

²¹ Lamartine, *Historie de la Turquie*, Paris, 1854.

le religije i naučne oblasti. Nisam ni sanjao da ću održati predavanje u Birminghamu, pred 12 hiljada ljudi, uz veliku podršku šejha Ahmeda Deedata. Imao sam samo 27 godina kad sam počeo držati javna predavanja. Šejh Deedat je bio jako ponosan na mene. Danas, hvala Allahu, ja imam na koga biti ponosan. Moj sin Farik je sa 13 godina postao hafiz Kur'ana. Hifz je učio na unikatan način: svakoga dana samo po jedan sat, pet dana sedmično. Bez ikakve muke, za dvije i po godine polaznici naše škole završe hifz. Nakon toga, sin mi je stekao crni pojas u tekvondou. Ali, najponosniji sam bio kad je javno počeo držati predavanja. Prvo duže predavanje, u trajanju od jednog sata i 15 minuta, sa 119 citata (56 iz Kur'ana, 52 iz Biblije i 11 hadisa na arapskom i sa prijevodom) održao je kad je imao 14 godina, ne pomagajući se ikakvim papirima ili kviticama. Danas redovno drži predavanja pred ogromnom publikom. Uvijek mu govorim: "Sine, budi zahvalan Allahu na blagodatima. Budi zadovoljan svime što ti je Allah dao i ne budi zahtjevan. Možda sutra ne budeš imao toliko sredstava na raspolaganju kao što ih imaš danas. Nek ti jedini cilj bude pozivanje u islam." Uzvišeni Allah kaže:

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

Kad sam se ženio, budućoj supruzi sam rekao: "Ne mogu ti obećati više od 100 dolara mjesečnih prihoda. Ako ti to ne smeta, udaj se za mene." Pristala je, hvala Allahu. Ipak smo imali veće prihode od toga, ali nam ne bi smetalo

da smo imali i manje. Zato svome sinu govorim da se navikne na skromnost, pa ako se materijalna sredstva smanje, i dalje ćeš ostati motiviran za da'vu. Ako se navikne na luksuz, pa taj luksuz nestane, teško će nastaviti svoju misiju da've. Iako je u međuvremenu boravio u hotelima sa sedam zvjezdica, spavao je na patosu. Naučite svoju djecu skromnosti. Nemojte ih odmah hraniti srebrnom kašikom, da ne bi postali objesni.

Moj početak misije, rezultati i planovi

S ponosom ističem da sam u početku bio inspiriran šejhom Ahmedom Deedatom. Kad sam osnovao Islamsku istraživačku organizaciju, nisam namjeravao biti predavač. Želio sam samo obezbijediti ambijent u kome će se pojaviti dobar predavač, govornik. Iz određenih razloga, smatrao sam da ja nipošto ne mogu biti predavač. U našoj organizaciji smo počeli trenirati buduće predavače. Međutim, biva samo ono što Allah odredi. Prvi govornik koga smo obučili imao je toliku tremu pred svoj prvi nastup, da sam ja morao umjesto njega izaći na binu.

Tada sam shvatio nešto jako zanimljivo: dok se obraćam nemuslimanima, ne mucam, iako u običnom razgovoru mucam. Dok držim predavanja, ne mucam, iako kod drugih ljudi biva obratno. To su Božiji putevi moje sudbine. Od doktora za tijelo postao sam doktor za dušu.

Šejha Deedata sam prvi put upoznao 1987. godine. Bio sam mu vozač. Nisam se odvajao od njega, ne bih li

što više naučio. Pitao sam ga: "Amidža-Ahmede, zašto si tako agresivan u nastupima?" Odgovorio je: "Sine, nisam agresivan, već militantan! Protiv šejtana se možeš boriti na dva načina: svetom vodom ili vatrom. Ja sam odabrao vatru." Kada sam se počeo baviti da'vom, bio sam previše tih i nenametljiv. Rezultati su bili slabi. Da'vom sam se počeo baviti još na medicinskom fakultetu. Kasnije sam postao direktan, direktniji i od šejha Ahmeda Deedata, i malo više nametljiv. Tek tada su uslijedili rezultati, i to kakvi! Dešavalo se da se cijelo moje društvo razbježi, a ja sam i dalje ostajao raspravljajući se sa nemuslimanima.

Dok sam pribjegavao "mehkoj" metodi, bio sam tih i samo bih se smješkao na bini. Smješkao sam se čak i kada su me iz publike vrijeđali i dobacivali mi. Primjetivši to, šejh Ahmed Deedat mi je prigovorio i savjetovao me kako da postupam. Nakon toga, dao mi je nadimak "Deedat plus" i napisao posvetu na plakati koju mi je poklonio: "Sine, ono što si ti postigao za četiri godine, meni je trebalo četrdeset godina. Hvala Allahu."

Oni koji me poznaju, znaju da sam još od djetinjstva želio samo najbolje. Nikada se nisam nadmetao za mjesto broj 2. Uvijek i samo najbolje. Nekada sam težio samo najboljim elektronskim uređajima. Danas sam svoju energiju usmjerio na najbolje zanimanje – pozivanje ka Allahu, dž.š. I dalje želim najbolju opremu, najbolje kamere i najbolju elektroniku, ali samo radi pozivanja u islam. Ako se na dodjeli Oskara i drugim 100% haram-manifestacijama obezbjeđje samo najbolja oprema, zašto

ne bismo angažirali najbolju opremu radi pozivanja na Božijem putu!? Naravno, i bez svih tih sredstava možemo činiti da'vu, ali želimo pokazati svijetu da na putu Uzvišenog Allaha ne žalimo uložiti maksimalan trud, jer On, Uzvišeni, nama želi samo najbolje.

U svojoj kancelariji koju imam u našoj ogranizaciji, pod je od italijanskog mermera. U svojoj kući ga nisam ugradio, ali nisam žalio ugraditi ga u kancelariji. Zašto? Zato što želim da mjesto u koje ljudi dolaze saznati nešto o Allahu izgleda najbolje. Tada, početkom 90-ih godina, niko nije čuo za italijanski mermer, a mi smo ga imali u islamskoj kancelariji.

Počeli smo od nule. Moja kancelarija je imala manje od 25 m², a cijela organizacija je imala samo jednog upošljenog, pored mene. Danas, hvala Uzvišenom Allahu, imamo preko 400 zaposlenih, što nas čini jednom od najvećih da'vetskih organizacija.

U školi sam bio jako dobar u raspravama. Jedini cilj mi je bio da pobijedim u debati. Danas sam promijenio cilj. Jedini cilj mi je širenje Allahove vjere, časnog islama, pa su rezultati postali još bolji. Dok sam studirao, spavao sam po pet ili šest sati dnevno. Danas spavam oko tri sata. U životu sam težio raditi jedno od ovo dvoje: samo ono što je jedinstveno ili ono što je najbolje na svijetu. Hvala Allahu, pokrenuli smo jedinstven TV program, *Peace TV* (Televizija Mir), a Allahovom voljom to je postao najpopularniji kanal na svijetu, sa preko 100 miliona gledaoca. U junu 2008. godine smo najavili *Peace TV* na urdu jeziku. Allahovom

milošću, to se ostvarilo 19. juna 2009. godine, a 2010. godine smo pokrenuli *Peace TV Bangla*. Bangla jezikom govori nekoliko stotina miliona ljudi. Želja nam je da imamo islamske kanale na svim jezicima.

Osim islamskih kanala, imam još jednu veliku želju: da napravimo mjesto gdje će se ljudi obučavati da shvate svrhu života. Do sada smo osnovali nekoliko internacionalnih islamskih škola. Jedini cilj za kojim smo se povodili je Allahovo zadovoljstvo. Tražeći Allahovo zadovoljstvo, poštujemo sva dobra i na ovom i na Budućem svijetu. Svaki polaznik naše škole će imati mnogo bolje uslove i znanje nego što je imao Zakir Naik. Allah će odlučiti da li će biti još Zakira Naika ili boljih, ali moj cilj je da obezbijedim uslove za dobre rezultate.

Zaključak

Kad se u našoj organizaciji susretnem sa raznim gostima, upitam ih: "Šta mislite, kada je najbolje vrijeme da razmišljate o budućnosti djeteta?" Mnogi odgovaraju: "Kada bude trebao odabrati koju školu da upiše." Neki kažu da o tome treba razmišljati još kad bude u osnovnoj školi, dok drugi govore da se o tome razmišlja još dok je dijete u obdaništu. To je najraniji period kojeg mi je neko naveo. Islamski odgovor glasi: Pravo vrijeme za razmišljanje o budućnosti svoje djece je momenat kada biraš bračnog druga. Tada treba razmišljati o tome šta želiš da ti sin bude. Roditelji su najbolji učitelji. Odgoj djeteta morate na vrijeme isplanirati.

Prvi savjet: kada tražiš obrazovanje, potrudi se da to bude u ustanovi čije iskustvo će ti koristiti na oba svijeta – i na ovom i na Budućem. Potenciranje samo ovosvjetskih dobara neće vam biti puno od koristi. Allahovom voljom, po svijetu se sve češće otvaraju islamske škole. Nadamo se da će se taj trend nastaviti.

Drugi savjet: kada tražiš prijatelje, traži one koji su svjesni svrhe života, one koji ti se kasnije mogu pridružiti u radu na Božijem putu, u okviru ustanova utemeljenih na Kur'anu i sunnetu.

Treći savjet: kada tražiš posao, provjeri da li se organizacija u koju se planiraš zaposliti ili učlaniti temelji na principima Kur'ana i sunneta.

Četvrti savjet: Uzvišeni Allah kaže:

I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati – oni će šta žele postići. (Ali Imran, 104)

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

Birajte profesiju koja je najbliža Allahom, dž.š., putu, a ne postoji bolje zanimanje od provođenja vremena u širenju Allahove vjere.

Peti savjet: tražite sebi životnog saputnika koji, također, ima jasnu i ispravnu viziju svrhe života.

Šesti savjet: Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Reci: "Klanjanje moje, i obredi moji, i život moj, i smrt moja doista su posvećeni Allahu, Gospodaru svjetova, Koji nema saučesnika; to mi je narađeno i ja sam prvi musliman." (El-En'am, 162-163)

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

Prihvaćanje islama

Pitanje: Ja sam hinduskinja. Želim prihvatiti islam ovdje i sada. Šta trebam uraditi?

Dr. Naik: Sestro, da li je to tvoja slobodna volja? Prihvaćaš li islam bez ikakve prisile?

- *Bez ikakve prisile i slobodne volje želim prihvatiti islam.*

Prihvaćaš li činjenicu da nema drugog božanstva osim Allaha?

- *Prihvaćam.*

Prihvaćaš li Muhammeda, s.a.v.s., kao posljednjeg Božijeg poslanika?

- *Prihvaćam.*

Ako je tako, ponavaljaj za mnom riječi Šehadeta, koje te uvode u islam:

EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH

VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU.

Svjedočim da nema božanstva osim Allaha i svjedo-

čim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.

Sestro, neka te Allah nagradi Džennetom. Molimo Uzvišenog Allaha da ti podari troje: Njegovo zadovoljstvo, miran život na ovome svijetu i Džennet na Budućem svijetu.

Ne moraš mijenjati ime, ali ako želiš, preporučujem ti ime *Aiša*.

Udaja muslimanke za nemuslimana

Pitanje: Moja drugarica je muslimanka, ali je udata za hindusa. Njegova porodica nije zadovoljna njome. Zanima me kakav je stav islama prema njenom braku. Ona mnogo voli svog supruga.

Odgovor: Časni Kur'an kaže:

Ne ženite se mnogoboškinjama dok ne postanu vjernice; uistinu je robinja – vjernica bolja od mnogoboškinje, makar vam se i sviđala. Ne udavajte vjernice za mnogobošce dok ne postanu vjernici; uistinu je rob – vjernik bolji od mnogobošca, makar vam se i dopadao. (El-Bekare, 221)

Muslimanka se ne može udati za nemuslimana. Taj brak nije validan. Takva zajednica je poput automobila na kome je jedna guma od bicikla a druga od traktora. Takav automobil je nepokretan i beskoristan.

Osnovna svrha života je težnja Allahovoj milosti. Kakav je to život sa supružnikom za kojeg znate da neće biti sa vama u Džennetu!? Allah će oprostiti svaki grijeh, ali širk/ pripisivanje Allahu druga nikada neće oprostiti! Kako ćete

imati bračnog druga koji čini grijeh kog Allah nikada neće oprostiti? Da li ste sebični? Želite u Džennet, ali da vaš bračni drug ode u Džehennem!?

Ako ta tvoja drugarica zaista voli tog čovjeka, treba mu postaviti ultimatum: "Ako želiš da ti budem supruga, budi mi suprug i na ovom svijetu i u Džennetu. Prihvati islam! Ako prihvatiš islam, ostajem sa tobom. Ako ne prihvatiš, ne možemo više biti zajedno, jer me ne voliš dovoljno." Samo na taj način će oboje imati najbolje od oba svijeta.

Kako izgleda pravi musliman

Pitanje: Ja sam nemusliman. Poslije ovog predavanja, odlučio sam prihvatiti islam. Mogu li to uraditi sada i ovdje? Šta treba da činim da bih bio pravi musliman? Moram li mijenjati ime?

Odgovor: Islam znači potpunu predanost i pokornost Uzvišenom Allahu. Ako želiš biti musliman, moraš prihvatiti sljedeće: da vjeruješ da nema drugog božanstva osim Allaha, da je Muhammed Njegov posljednji poslanik i da je Kur'an posljednja Božija objava. Nakon toga, kad pročitaš Kur'an, moraš znati i prakticirati Božije naredbe a kloniti se zabrana.

Ne moraš mijenjati ime. Možeš promijeniti ime, ukoliko želiš. Ime moraš mijenjati jedino ukoliko sadrži neki širk u sebi, neku ideju idolopoklonstva. Ipak, preporučujem ti da promijeniš ime, kako bi te ljudi prepoznali kao muslimana.

Da li želiš sada prihvatiti islam?

- *Želim!*

Vjeruješ li da postoji samo jedan Bog?

- *Vjerujem!*

Vjeruješ li da je idolopoklonstvo zabranjeno?

- *Vjerujem!*

Vjeruješ li da je Muhammed posljednji Božiji poslanik?

- *Vjerujem!*

Da li te neko prisiljava da prihvatiš islam ili postoji neka ucjena?

- *Ne, definitivno!*

Prisiljavanje nekoga da prihvati islam na bilo koji način je zabranjeno u islamu! Prisiljavanje bilo koga da prihvati neku religiju je zabranjeno i sekularnim zakonima u svim državama. Isto tako, niko ti ne može zabraniti da prihvatiš islam, ukoliko to sam želiš. Sada, ponavljaj za mnom riječi Šehadeta:

EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH

VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU.

Svjedočim da nema božanstva osim Allaha i svjedočim da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.

Brate, od sada si musliman! Pozivam te da preuzmeš primjerak Časnoga Kur'ana, da bi kroz njegovo proučavanje postao što bolji musliman.

Vjerujem u sve religije

Pitanje: Ovom predavanju prisustvuje na stotine hiljada ljudi! Čestitam im na tome i želim da svi uzmemo pouku i živimo u miru i harmoniji, kao što nam je dr. Naik lijepo ispričao.

Ja sam hindus, ali vjerujem i u Kur'an, i u Bibliju i u Vede. Čudim se: zašto postoje i u čemu je razlika između brahmana, meulana, šejhova i drugih?

Odgovor: To što neki ljudi nose razne titule ne znači da su bolji od drugih ljudi! Časni Kur'an kaže:

O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa. (El-Hudžurat, 13)

To što je neko rođen u uglednoj porodici nekog šejha ili mevlane, ne garantira mu Džennet. Samo će ga sopstvena pobožnost i lijep moral odvesti u Džennet.

Ovo je islamski koncept. Međutim, hindu koncept je drugačiji. Vede kažu da je Bog stvorio brahmane/svećenike od Njegove glave, od grudi je stvorio šatrije/učene, od stomaka je stvorio poslovnu klasu, a od stopala slugu. Ovi me se nameće klasna podjela društva. U islamu ne postoje klase.

Rekli ste da vjerujete u sve svete knjige: Kur'an, Bibliju, Toru i Vede. Od ljudi inače tražim da vjeruju za bar jednu knjigu da je u potpunosti Božija riječ. Hrišćani vjeruju da je

Biblija Božija riječ. Hindusi vjeruju da su Vede Božija riječ. Muslimani vjeruju da je Kur'an Božija riječ. Eto, Vi vjerujete da su sve one Božije riječi. Međutim, trebali biste znati da između te tri knjige postoje velika razilaženja, ali sada nećemo govoriti o tome. Tražim od Vas da slijedite bar ono što je zajedničko u svima njima. Zajedničko svim ovim knjigama je temelj vjerovanja: samo je jedan Bog! Njega ne možete zamisliti. On nema sudruga. U Bibliji stoje sljedeće Mojsijeve riječi upućene Izraelćanima:

Čuj, Izraele! Jahve je Bog naš, Jahve je jedan! (Ponovljeni zakon, 6:4)

U Upaniśadima, svetim knjigama hindusa, stoji:

Ekam evaditiyam! /On nema druga! (Čandogja Upaniśad, 6:2:1)

Na casya kasuj janita na cadhipah./On nema roditelje, i niko nad Njim ne vlada. (Svetasavatara Upaniśad, 6:9)

Na tasya pratima asti./Njemu nema ništa slično. (Svetasavatara Upaniśad, 4:19)

Kur'an sve to opisuje na najljepši način:

Reci: "On je Allah - Jedan! Allah je Utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!" (El-Ihlas, 1-4)

Sad mi recite, na osnovu temelja svih ovih religija: koliko bogova postoji? Samo jedan Bog. Ako vjerujete u bilo koju od navedenih knjiga, morate prihvatiti da postoji samo jedan Bog.

Zatim, ukoliko vjerujete u neku od ovih knjiga, morate vjerovati da je Muhammed, s.a.v.s., posljednji Božiji poslanik, jer je najavljen u svim prijašnjim knjigama, o čemu smo mnogo puta govorili.²²

“Dokaz” da je Kur’an falsifikat

Pitanje: U toku predavanja, spomenuli ste ajet iz 17. sure, koji glasi:

Reci: “Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur’an, oni, takav kao što je on, ne bi sačinili...” (El-Isra, 88)

Međutim, Taberi u svojoj *Historiji* u 6. tomu na 107. strani i Ibn Hišam u *Siratu Resulillah* na 165. i 167. strani kažu da je Muhammeda inspirirao šejtan i da je govorio u ime tri božanstva. Kasnije je tvrdio da mu je objava dolazila od meleka Džibrila, ali ostaje da mu je prijašnju objavu donosio šejtan. Ovo baca sjenku na izazov koji se spominje u navedenom ajetu. Jer, ako je istina ovo sa početkom objave, onda je tom izazovu već odgovoreno od strane šejtana. To nas, konačno, dovodi do zaključka da ni ostatak Kur’ana ne može biti Božija riječ.

Odgovor: Brat je citirao ajet iz sure El-Isra. U još nekoliko ajeta postoje slični izazovi.

To što si naveo iz knjiga od Taberija i Ibn Hišama, sigurno si pogrešno pročitao. Nisu oni rekli: “Ovi ajeti su od šejtana.”, već su rekli: “Mušrici su govorili da Muhammeda,

²² Detaljnije vidi: *Islam u centru pažnje*, poglavlje “Muhammed, a.s., u knjigama drugih religija”, El-Kelimeh, 2011. (Primj. urednika)

a.s., šejtan podučava Kur'anu." Dakle, samo su citirali šta nevjernici govore. U nastavku, ove knjige kažu da su odmah nakon ovih nevjerničkih sumnji objavljeni ajeti iz sure El-Vakia:

On je, zaista, Kur'an plemeniti, u Knjizi brižljivo čuvanoj – dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti. On je objava od Gospodara svjetova. (El-Vakia, 77-80)

Dakle, Kur'an je u Levhi-mahfizu, ploči pomno čuvanoj, a mogu mu prići samo čisti, tj. meleki. Šejtan nema pristup Kur'anu. Ibn Hišam i Taberi nisu rekli da šejtan objavljuje Kur'an Poslaniku, već su rekli da to nevjernici govore. Uzvišeni Allah nevjernike izaziva:

A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti. (En-Nisa, 82)

Nađite protivrječnosti u Kur'anu! Nema ih! Da je Kur'an od šejtana ili bilo koga drugog, bio bi pun kontradikcija. Ranije sam spominjao Allahove izazove ljudima da sačine knjigu sličnu Kur'anu (Et-Tur, 34; El-Isra, 88), uz napomenu da ni ljudi ni džinni, čak i kad bi se udružili, ne bi napravili nešto slično Kur'anu. Ako vam je izazov težak, Allah vam je olakšao u 13. ajetu sure Hud:

Zar oni da govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sura, i koga god hoćete, od onih u koje pored Allaha vjerujete u pomoć pozovite, ako je istina što tvrdite!"

Skepticima je i ovo pretežak izazov. Nemoguće je izmisliti deset sura sličnih kur'anskim. Uzvišeni Allah ih i dalje izaziva – da naprave samo jednu jedinu suru!

A oni govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa, dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite." (Junus, 38)

A ako sumnjate u ono što objavljujemo robu Svome, načinite vi jednu suru sličnu objavljenim njemu, a pozovite i božanstva vaša, osim Allaha, ako istinu govorite.

*Pa ako ne učinite, **a nikada nećete učiniti**, onda se čuvajte vatre za nevjernike pripremljene, čije će gorivo biti ljudi i kamenje. (El-Bekare, 23-24)*

Nije da ljudi nisu pokušavali odgovoriti ovim izazovima. Pokušavali su načiniti bar jednu suru sličnu kur'anskoj, ali su doživjeli poraz i poniženje. Kur'anski stil je tako uzvišen, savršen, čist i neprikosnoven, da mu nema ravnog. U vrijeme objavljivanja Kur'ana, arapski jezik je bio na vrhuncu. Tada su živjeli najveći umovi arapske književnosti, ali niko nije uspio prići nenadmašnom kur'anskom stilu. Kao da im Uzvišeni Allah kaže: "Evo, Arapi, ovo je Kur'an objavljen na vašem, arapskom jeziku! Ako sumnjate u njegovo porijeklo, načinite bar jednu njemu sličnu suru! Ne morate istu, već barem sličnu." U Kur'anu postoje sure od svega 3-4 ajeta, svega desetak riječi! Izazov važi i za takve sure. Međutim, svi koji su pokušali izmisliti čak i tako male sure, doživjeli su poraz. Niko nikada nije uspio poraziti Kur'an, pa nećeš ni ti, brate. Nadam se da ti je odgovor jasan.

Kritike na račun Zakira Naika

Pitanje: Zovem se Sabrina. Naveli ste primjer da mi studenti prvo bacimo strijelu a onda crtamo metu. Želim

ovdje isto i Vama prigovoriti. Odapeli ste svoju strijelu, pa ste nacrtali metu koja Vam odgovara. Po Vama, svi koji nisu Vašeg mišljenja su na krivom putu. To je netolerantno i nehumano!

Odgovor: Sestra je pokrenula jako bitno pitanje. Naveo sam primjer ljudi koji nemaju svrhu života, koji odapinju strijelu a tek nakon toga crtaju metu. Naša sestra Sabrina mi prigovara da ja radim isto diskvalificirajući sve one koji se ne slažu sa mojim mišljenjem u potpunosti. Sestro, koji dio mog predavanja je imao zadatak da vas obmanjuje? Zar nisam navodio primjere ljudi koji nemaju nikakvog cilja dok pohađaju srednju školu, ne znaju zašto idu na fakultet, ne znaju zašto se trude dobiti visoka naučna znanja, već žive život bez cilja – odapinju strijelu pa tek onda crtaju metu. To je bio samo primjer. Izazivam te da navedeš gdje sam ja to isto uradio u mom predavanju i pristupu. Ako mi ne odgovoriš, onda ću ti reći da si ustvari ti ta koja obmanjuje i odapinje strijelu bez mete. Hajde, dajem ti šansu.

-Ne radi se o dijelu Vašeg predavanja, već o cijelom predavanju. Cijeli njegov koncept je baziran na diskvalifikaciji svih koji se ne slažu sa islamskim pogledom na svrhu života.

Dr. Naik: U redu. Kaži nam, onda, ima li nekakva druga svrha života za koju ti znaš? Ako postoji, molim te da nam je objasniš. Ovo je otvorena sesija. Možete slobodno izraziti svoje neslaganje, ali to morate objasniti. Naprimjer, ako ja kažem $2+2=4$, a vi kažete $2+2=5$, morate objasniti zašto tako mislite! Postoji li druga svrha života osim da budemo zahvalni Onome Koji nas je stvorio?

- Ne možete sve ljude preobraziti u islam. Vaš koncept

je sav baziran na islamu. Ali, ljudi se razlikuju. Ima nas različitih mišljenja...

Dr. Naik: Ne odgovaraš mi na pitanje! Kružiš oko žbuna. Reci mi: koja je svrha života?

- Ne, nego me tjerate da odgovaram na pitanja onako kako Vi želite. Neću tako! Hoću da odgovorim na pitanje kako ja želim!

Dr. Naik: Hvala ti za komentar. Neka publika procijeni ko je u pravu i koga će slijediti: tebe ili mene. Sljedeći put kad budeš htjela pričati o svrsi života, nadam se da ćeš okupiti veliku publiku i pričati im o svojoj verziji svrhe stvaranja.

Želim prihvatiti islam pred Zakirom Naikom

Pitanje: Dr. Naik, želim prihvatiti islam i želja mi je da to učinim sada pred Vama.

Odgovor: Hvala Allahu, naša sestra želi prihvatiti islam. Sestro, da li si razumjela temelje islama? Da li vjeruješ da postoji samo jedan Bog, da je idolopoklonstvo zabranjeno i da je Muhammed, a.s., Božiji poslanik?

- Vjerujem!

Da li te neko ekonomski, fizički ili na neki drugi način prisiljava da prihvatiš islam?

- Ne!

Onda ponavljaj za mnom:

EŠHEDU EN LA ILAHE ILLALLAH

VE EŠHEDU ENNE MUHAMMEDEN ABDUHU VE RESULUHU.

Svjedočim da nema božanstva osim Allaha i svjedočim

da je Muhammed Njegov rob i Njegov poslanik.

Sestro, neka te Allah nagradi Džennetom. Molimo Ga da te održi na Njegovom putu i da te na njemu učvrsti, da nikada ne posrneš, nakon što te je na Pravi put uputio.

-Kako da se ophodim prema roditeljima? Kako da im dokažem da je islam prava vjera?

Dr. Naik: Kao prvo, počni još više voljeti svoje roditelje. Počni ih poštovati, slušati i pokoravati im se više nego ranije, pod uslovom da ti ne naređuju nešto što je islamom zabranjeno. Moraš dokazati da si sada još bolja nego što si ranije bila. Neka kažu: "Moja ćerka je, nakon što je prihvatila islam, mnogo bolja prema nama." To će ih navesti da te pitaju: "Šta se to desilo sa tobom, pa si prema nama ovako pažljiva i dobra?" Tada im objasni da ti to islam naređuje. Reci im da je Poslanik, s.a.v.s., kazao: "Džennet je pod majčinim stopalima." Možda ćeš ih tako najbolje pridobiti. Časni Kur'an kaže:

Dobro i zlo nisu isto! Zlo dobrim uzvratí pa će ti dušmanin tvoj odjednom prisni prijatelj postati. (Fussilet, 34)

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na Pravome putu. (En-Nahl, 125)

Molim Allaha da uputi tvoje roditelje i ostale članove porodice.

JEDINSTVO ISLAMSKOG UMMETA*

* Tribina je održana 9. januara 2012. godine u Chennaiju, Indija.

Hvala Allahu. Neka su salevat i selam na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte! (Ali Imran, 103)

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj. Odriješi uzao sa jezika moga da bi razumjeli govor moj.

Važna, specifična i osjetljiva tema

Tema *Jedinstvo islamskog ummeta* je važna zato što ne postoji musliman koji će negirati da muslimanski ummet nije jedinstven. Tema je specifična zbog toga što se većina mojih predavanja tiče da've, sa nemuslimanskom i muslimanskom ciljnom grupom.

Svoja predavanja svrstavam u dvije kategorije. Jedna je komparacija religija, kao što su: *Sličnosti između hinduizma i islama, Sličnosti između islama i hrišćanstva, Muhammed, s.a.v.s., u hindu-knjigama, Muhammed, s.a.v.s., u svetim knjigama drugih religija, Da li je Isus bog, Da li je Isus razapet* i razna predavanja iz sličnih oblasti. Takva predavanja su najprije namijenjena nemuslimanima, ali su korisna i za muslimane, jer osvježavaju njihovu sposobnost raspravljanja sa nemuslimanima. Dakle, tema komparativnih religija je namijenjena i nemuslimanima i muslimanima.

Druga kategorija predavanja se tiče medija i njihovih zabluda u vezi islama, kao što su: *Prava žene u islamu*, *Kur'an i savremena nauka* i slične teme. I od ovih predavanja direktnu naučnu korist imaju i nemuslimani i muslimani, jer ih uče o prednostima islama na svim ovim poljima.

Veoma mali broj mojih predavanja namijenjen je samo muslimanima. Naprimjer: *Kur'an se treba učiti sa razumijevanjem* i *Da'va ili uništenje*. Ove teme se direktno tiču muslimana, mada ne isključujem mogućnost da se i nemuslimani mogu okoristiti njima. Poput ovih, i današnja tema je specifična jer se tiče samo muslimana: *Jedinstvo islamskog ummeta*.

Ova tema je osjetljivija od svih ostalih predavanja. Rijetki su muslimani koji će reći da Kur'an ne bi trebalo učiti sa razumijevanjem. Skoro svi kažu da ga treba učiti sa razumijevanjem. Mali broj muslimana tvrdi da ne treba činiti da'vu, dok većina tvrdi suprotno. Međutim, tema *Jedinstvo islamskog ummeta* je osjetljiva. Tiče se svih nas, svih vrsta muslimana. Zato vas molim da obratite pažnju na sve što ću reći, jer ću se potruditi predstaviti vam pravu sliku islama. Neću pokušati da obuhvatim sve aspekte jedinstva muslimana, već samo najvažnije.

Temelji jedinstva

Prvi razlog nejedinstva muslimana je postojanje mnogobrojnih sekti i pravaca. Njima ću posvetiti najveći dio svog predavanja. Dio predavanja ću govoriti u formi pitanja i odgovora. To su pitanja koja bi svako od vas postavio sebi i drugima.

Ključ da've se nalazi u 64. ajetu sure Ali Imran:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!"

Najčešće se razumije da je ovaj ajet instrukcija za dijalog sa jevrejima i hrišćanima. Međutim, možemo ga shvatiti mnogo šire, pa njegovo značenje primijeniti na sve ne-muslimane. U krajnoj liniji, ovaj ajet poziva na okupljanje oko zajedničkih stvari čak i muslimane, koji se po nekim shvaćanjima razlikuju.

Pitajte bilo kojeg muslimana: Koja je knjiga najbolja? Iz koje knjige je najbolje uzimati dokaze? Odgovor će biti jednoglasan: "Kur'an." Tu nema razilaženja. Čak i ako je slab musliman, koji ne prakticira islamske dužnosti, odgovorit će isto: "Kur'an." Drugo pitanje: Nakon Kur'ana, koji izvor islama je najbolji? Svi će reći: "Hadis/sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s." Eto, već smo se složili oko dvije najvažnije stvari. Svi muslimani svijeta su složni u vezi glavnih izvora islama. Hadisa ima nekoliko kategorija. Neki hadisi su sahih/vjerodostojni. Neki su slabi, imaju neku mahanu u tekstu ili lancu prenosilaca. Postoje hadisi koji su mevdu'/apokrifni, izmišljeni. Koje hadise muslimani trebaju slijediti? Vjerodostojne. To je treća stavka oko koje se svi muslimani slažu, bez obzira kojoj sekti i pravnoj školi pripadali. Moramo slijediti vjerodostojne hadise. Da

sumiramo, muslimani su složni da svi trebaju slijediti:

- 1) Kur'an – Allahovu Knjigu;
- 2) Sunnet – praksu i učenje Allahovog Poslanika, s.a.v.s;
- 3) Vjerodostojne hadise.

Držeći se ova tri temelja našeg jedinstva, nastavljamo razgovor.

Početak razilaženja

Kad pitam muslimane kom islamskom učenju pripadaju, ili kojeg su mezheba, neki će odgovoriti: "Mi smo hanefije." Drugi će reći: "Mi smo šafije." Treći će reći da su hanbelije, a četvrti malikije. Nastavljam sa pitanjima: "Zašto si hanefija? Zašto nisi šafija?" Odgovor je skoro uvijek isti: "Moji stari su bili hanefije." Pitam ga: "Šta bi bilo da su ti stari bili šafije?" On mi odgovara: "Brate Zakire, da mi je otac bio šafija, i ja bih bio isto!" Zatim ga pitam: "Šta da su ti roditelji bili nemuslimani? Šta bi ti onda bio?" Nastupa dugačka šutnja... "Zašto mi ne odgovoriš?" On progovara tiho: "Pa, možda bih i ja bio nemusliman." Nastavljam sa razgovorom: "U slučaju da je tako, da si jevrej, hrišćanin ili vatropoklonik, da li bi pred Allahom imao opravdanje za to što ne slijediš Njegovu Uputu? Ako kažeš: 'Imam!', onda svi nemuslimani imaju opravdanje." Nakon duže pauze odgovara: "Bio bih musliman ako bi me Allah uputio." Naravno. Ali, Uzvišeni kaže u Kur'anu:

One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine! (El-Ankebut, 69)

Morate se boriti, ulagati trud na Allahovom putu, pa će vam Allah dati Uputu, kao što je obećao. Šta ćete odgovoriti nemuslimanu koji vas pita: "Da li ste se trudili? Da li ste postali muslimani nakon spoznaje, ili samo zato što su vam roditelji bili muslimani?" Morate učiti i vjerovati sa ubjeđenjem. Ako se nemuslimani moraju truditi i istraživati Istinu, isto to moraju činiti i muslimani.

Ne mogu svi biti uvijek u pravu

Nastavljam razgovor sa ovim našim bratom muslimanom: "Roditelji su ti bili muslimani, pa si i ti musliman, hvala Allahu. To je Allahova milost. Reci mi, koji muslimani su bolji: hanefije ili šafije?" Uobičajeni odgovor glasi: "Sve četiri pravne škole u islamu su na Istini." Ima malih izuzetaka, koji tvrde da je samo neki od mezheba na Istini, ali većina će reći da su sva četiri mezheba ispravna.

Sva ova pitanja koja postavljam su svima poznata. Ne izmišljam ništa novo. Postavljam sljedeće pitanje našem bratu: "Ako slučajno dotakneš ženu, da li, prema hanefijskom mezhebu, gubiš abdest?" Reći će da se, po hanefijskom mezhebu, abdest tada ne gubi. U redu. Međutim, po šafijskom mezhebu, ako čovjek nenamjerno dotakne ženu, gubi abdest. Sad vas pitam: Mogu li oba mišljenja biti ispravna? Može li iz istog razloga jedan biti bez abdesta a drugi ne? Ne pitam: "Ko je u pravu?", jer za

to morate pitati učenjake, već pitam: “Mogu li obojica biti u pravu?” Ne mogu. Ako jedan učitelj kaže da je $2+2=4$, a drugi da je $2+2=5$, mogu li obojica biti u pravu? Mogu biti u pravu za one koji ne znaju matematiku. Za one koji poznaju osnove matematike, ne mogu obojica biti u pravu. Sad vas pitam malo teže pitanje. Jedan učitelj kaže da je $375 \times 625 = 1.000.525$. Drugi kaže da to nije tačno. Ko je u pravu? Ne znate ko je u pravu, naravno. Sve što znate je da ne mogu obojica biti u pravu. Da biste znali ko je u pravu, morate uzeti kalkulator, izračunati i uvjeriti se.

Primjer doticanja žene

Krećemo se istom logikom. Ne mogu po svim pitanjima svi mezhebi biti u pravu. Da biste znali ko je u pravu, morate to provjeriti u vjerodostojnim izvorima islama: Kur'anu i sahih-hadisima. Navodimo primjer iz Kur'ana:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُءُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُودًا فَأَطْهَرُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِّنْكُم مِّنَ الْغَائِطِ أَوْ لَامَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ

O vjernici, kad hoćete namaz obaviti, lica svoja i ruke svoje do iza lakata operite – a dio glava svojih potarite – i noge svoje do iza članaka; a ako ste džunubi, onda se okupajte; a ako ste bolesni ili na putu ili ako ste izvršili prirodnu potrebu ili ako ste se sastajali sa ženama, a ne nađete vode, onda rukama svojim čistu zemlju dotaknite i njima preko lica svojih i ruku svojih pređite. (El-Maide, 6)

Izraz *ako ste se sastajali sa ženama* dosljedno preveden glasi: *ako ste dotakli žene*. Arapska riječ koja se ovdje koristi je *lamestum*, koja ima dva značenja: dotaknuti rukom i seksualni kontakt. Veliki imam Ebu Hanife, rahimehullah, je uzeo drugo značenje ove riječi. To znači da se čovjek mora okupati ako ima seksualni odnos sa ženom, a običan dodir ne kvari abdest. Imam Šafija, rahimehullah, je uzeo prvo značenje riječi. To znači da običan dodir žene kvari abdest. Koje mišljenje odabrati, ako su oba značenja riječi *lamestum* ispravna?

Najbolji komentar Kur'anu je sam Kur'an. Ako komentar ne nađete u Kur'anu, potražite ga u vjerodostojnim hadisima. U 47. ajetu sure Ali Imran se spominje ista riječ. Melek Džibril je došao Merjemi i rekao joj da će roditi sina, a ona odgovori:

Gospodaru moj, kako ću imati dijete kada me nijedan muškarac nije dodirnuo?

Iz ovoga se lahko razumije da je Merjema mislila na seksualni kontakt. Običan dodir rukom ne uzrokuje trudnoću, već seksualni kontakt. Dobila je sljedeći odgovor:

"Eto tako" – reče (Džibril) – "Allah stvara što On hoće. Kada nešto odluči, On samo za to rekne: 'Budi!' – i ono bude."

Ako ne razumijete potpuno kur'ansko objašnjenje, tražite tumačenje u vjerodostojnim hadisima. Ebu Davud bilježi sljedeći sahih-hadis, da je Aiša, r.a., rekla:

"Vjerovjesnik, s.a.v.s., je jednom prilikom poljubio jednu od svojih supruga, pa je otišao na namaz ne obnovivši

abdest.” Urva, r.a., je pitala: “Aiša, koja bi to supruga bila ako ne ti?” Aiša se nasmijala, indicirajući da je to bila ona. (Ebu Davud, Knjiga namaza, 17:179)

Ovaj hadis je dokaz da dodir ili poljubac žene ne kvari abdest. Postoji još nekoliko hadisa koji govore o tome. U hadisu koji bilježi Buharija, Aiša, r.a., kazuje:

“Bila sam ispred Vjerovjesnika, s.a.v.s., dok je obavljao namaz. Krenuvši na sedždu, dotakao je moju nogu, pa sam je pomjerila.” (El-Buhari, 1:519)

Dodirnuo je svoju suprugu u toku namaza i nastavio klanjati. Dakle, ovakav dodir ne kvari abdest.

Sada vas pitam: Koje mišljenje je ispravnije – mišljenje imama Ebu Hanife ili mišljenje imama Šafije? Ispravnije je mišljenje Ebu Hanife, jer se slaže sa dokazima iz Časnoga Kur’ana i vjerodostojnih hadisa. Neko će reći: “Hoćeš da kažeš da je imam Šafija pogriješio?” Vidite, poštujemo imama Šafiju, rahimehullah. Poštujemo ga i volimo, jer je bio veliki islamski učenjak. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Ako mudžtehid/alim pogodi ispravno mišljenje, dobija dvije nagrade. Ako pogriješi, dobija jednu nagradu.” Moramo shvatiti da u vrijeme ovih velikih imama, neka je Allahova milost na sve njih, nisu bili sakupljeni svi hadisi. U njihovo vrijeme je započeto sakupljanje hadisa, ali je završeno tek nakon njihove smrti. Velika je vjerovatnoća da spomenuti hadisi koje bilježe El-Buhari i Ebu Davud nisu bili poznati imamu Šafiji. Pošto mu ti hadisi vjerovatno nisu bili dostupni, morao se osloniti na jezičko značenje riječi *lamestum*, nakon čega je odabrao značenje *fizički dodir*.

Izgovaranje riječi *Amin* u namazu

Prema hanefijskom mezhebu, nakon što u namazu imam prouči Fatihu naglas, riječ *Amin* trebamo izgovoriti u sebi. Međutim, imam Šafija kaže da klanjači trebaju izgovoriti *Amin* naglas. Ovo je poznato razilaženje. Svi su čuli za njega. Ko je u pravu? Ako ne znate odgovor, morate ga potražiti u Kur'anu i hadisu.

Pošto Kur'an ne govori o izgovaranju riječi *Amin* u namazu, moramo pogledati šta kažu vjerodostojni hadisi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao da *Amin* treba izgovoriti naglas, a ukoliko se naše izgovaranje riječi *Amin* poklopi sa izgovaranjem meleka bit će nam oprošteni manji grijesi koje smo počinili. (El-Buhari, Knjiga ezana, 111:780)

Poslanik je, također, rekao:

“Ukoliko se vaše izgovaranje riječi *Amin* poklopi sa izgovaranjem meleka, bit će vam oprošteni grijesi.” (El-Buhari, Knjiga ezana, 112:781)

“Nakon što imam kaže *Gajril-magdubi alejhim veled-dallin*, izgovorite *Amin* naglas. Ukoliko se vaše izgovaranje riječi *Amin* poklopi sa izgovaranjem meleka, bit će vam oprošteni grijesi.” (El-Buhari, Knjiga ezana, 113:782)

Citirao sam tri vjerodostojna hadisa koje bilježi imam El-Buhari. Imam Muslim bilježi čak šest vjerodostojnih hadisa na istu temu, u Knjizi namaza, poglavlje broj 116, hadisi 811-816. Naveo sam devet vjerodostojnih hadisa koji potvrđuju da riječ *Amin* u namazu treba izgovarati naglas. Dakle, ko je u pravu po ovom pitanju: hanefijski ili šafijski

mezheb? Šafijski mezheb. Veoma jednostavno – ono što se slaže sa Kur'anom i hadisom, ispravno je.

Razilaženja velikih imama

Šta ćete reći čovjeku koji je tek prihvatio islam i postavi vam pitanje da li se abdest gubi slučajnim dodirima supružnika? Hoćete li ga pitati: "Da li ti je otac bio hanefijskog ili šafijskog mezheba?" Nećete, jer mu je otac bio nemusliman. Morate mu dati odgovor na osnovu Kur'ana i sunneta, a odgovor glasi da se abdest tada ne gubi.

Po pitanju izgovaranja riječi *Amin*, ispravniji je stav imama Šafije. Da li to znači da je imam Ebu Hanife pogriješio zato što nije imao znanja? Neuzubillah! Utječemo se Allahu od takvog razmišljanja. Imam Ebu Hanife, rahimehullah, je bio veliki učenjak. Mi ga volimo i poštujemo. On nije namjerno napravio grešku, već je moguće da do njega nisu došli hadisi koje smo spomenuli, a koje bilježe Buharija i Muslim.

Časni Kur'an je zapisivan i pamćen pod direktnim nadzorom Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Što se tiče Kur'ana, nema razilaženja među muslimanima. Međutim, Poslanik nije dozvoljavao da se zapisuju njegovi hadisi, da ih neko ne bi pomiješao sa kur'anskim tekstom. Tek nakon njegove smrti, kad su neki ljudi počeli izmišljati hadise, islamski učenjaci su odlučili zapisati vjerodostojne hadise i razdvojiti ih od izmišljenih predaja. Sakupljanje hadisa je u vrijeme velikih imama fikha bilo još u fazi razvoja. Taj proces se završio nakon njihove smrti, sa velikanima hadiskih zna-

nosti: Buharijom, Muslimom, Ebu Davudom, Tirmizijom i drugima. Prije njih su imami donosili fetve na osnovu hadisa koji su im bili dostupni.

Niko od nas se ne može porediti sa njima

Neko me je pitao: "Doktore Naik, zar misliš da si pametniji od Ebu Hanife i Šafije?" Naravno da nisam! U poređenju sa njima, ja sam ništa! Vremenski su bili bliži Allahovom Poslaniku, a njihovo znanje je bilo ogromno. Naš iman se ne može porediti sa njihovim. Danas ne postoji insan koji se može porediti sa njima.

Svi veliki imami su rekli da ne postoji čovjek koji zna sve hadise napamet. Nekada su morali putovati na stotine kilometara da bi provjerili vjerodostojnost samo jednog hadisa. Danas imamo kompjutere, faks-mašine i e-mail servis. Na samo jednom CD-u može stati milion hadisa, klasificiranih po prenosiočima i vjerodostojnosti, a sve ih za nekoliko sekundi možete poslati u sve dijelove svijeta. Nama je pristup hadisima mnogo lakši nego ovim velikim imamima.

Michael H. Hart je napisao knjigu o stotini najvećih ljudi svih vremena. Na prvom mjestu se nalazi Muhammed, s.a.v.s. Na drugom mjestu se nalazi Isak Njutn, koji je tu poziciju zaslužio ogromnim doprinosom nauci. Smatra se jednim od najvećih naučnika svih vremena. Ako, naprimjer, neko od vas doktorira fiziku, da li će se smatrati pametnijim od Isaka Njutna? Možda znate mnoge stvari koje Njutn nije znao. Ali, to nije kriterijum. Ni najveći nobelovci

se ne mogu porediti sa Njutnom. Sa ograničenim sredstvi-
ma koja je posjedovao, njegov doprinos nauci je fenome-
nalan! Zato ga smatramo jednim od najvećih naučnika svih
vremena. Današnji naučnici znaju više činjenica od Njutna.
Mogu, čak, ispravljati neke greške u njegovim teorijama.
Ali, nikada ne mogu biti veći naučnici od njega.

Isto tako, mi danas imamo potpuni pristup svim hadi-
sima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Vrlo lahko možemo naći
sve što nam treba da bismo provjerili stavove velikih ima-
ma. To nipošto ne znači da smo veći i pametniji od njih. To
ne možemo tvrditi ni ja ni vi.

Šta je rješenje

Rekao sam da je ova tema osjetljiva. Rješenje za sva
razilaženja se nalazi u ajetima kojima sam započeo preda-
vanje. Uzvišeni Allah naređuje dvije stvari u jednom ajetu:

*Svi se čvrsto Allahovog užeta držite i nipošto se ne ra-
zjedinjujte! (Ali Imran, 103)*

Allahovo uže je Časni Kur'an i sunnet Allahovog Posla-
nika. Na nekoliko mjesta, Uzvišeni zapovijeda:

Pokoravajte se Allahu i Njegovom Poslaniku!

Ova naredba se ponavlja na preko dvadeset mjesta u
Kur'anu: Ali Imran, 32; Ali Imran, 132; En-Nisa, 13; En-Ni-
sa, 59; En-Nisa, 69; En-Nisa, 80; El-Maide, 92; El-Enfal, 1;
El-Enfal, 20; El-Enfal, 46; Et-Tevbe, 71; En-Nur, 47; En-Nur,
52; En-Nur, 54; El-Ahzab, 31; El-Ahzab, 33; Muhammed,

33; El-Feth, 17; El-Hudžurat, 14; El-Mudžadela, 13; Et-Ta-gabun, 12. Na preko dvadeset mjesta u Kur'anu Uzvišeni Allah kaže:

Pokoravajte se Allahu i Njegovom Poslaniku!

U 159. ajetu sure El-En'am Uzvišeni kaže:

Tebe se (Muhammede) ništa ne tiču oni koji su vjeru svoju raskomadali i u stranke se podijelili, Allah će se za njih pobrinuti. On će ih o onome što su radili obavijestiti.

Tj., Allahov Poslanice, ti nemaš ništa sa onima koji su se podijelili u sekte. Allah će ih obavijestiti šta je prava istina. To znači da je izdvajanje u grupacije i sekte islamom strogo zabranjeno – haram! Uzvišeni Allah ovo upozorenje ponavlja na nekoliko mjesta u Kur'anu.

Ne budite od onih koji Mu druge ravnim smatraju, od onih koji su vjeru svoju razbili i u stranke se podijelili; svaka stranka zadovoljna onim što ispovijeda. (Er-Rum, 31-32)

A oni su se u pitanjima vjere svoje podijelili na skupine, svaka stranka radosna onim što ispovijeda, zato ostavi ove u zabludi njihovoj još neko vrijeme! (El-Mu'minun, 53-54)

A oni su se podvojili iz zlobe međusobne baš onda kad im je došlo saznanje. (Eš-Šura, 14)

Kom pravcu pripadamo

Razdvajanje u sekte je islamom strogo zabranjeno. I pored toga, muslimani se različito izjašnjavaju. Neki sebe

nazivaju selefijama, neki ehli-hadisom, a neki sufijama. Šta je bio Allahov Poslanik, s.a.v.s?

Mi u Allaha vjerujemo, a ti budi svjedok da smo mi muslimani. (Ali Imran, 52)

I borite se, Allaha radi, onako kako se treba boriti! On vas je izabrao i u vjeri vam nije ništa teško propisao, u vjeri pretka vašeg Ibrahima. Allah vas je odavno muslimanima nazvao. (El-Hadž, 78)

Allah nas je nazvao muslimanima u prijašnjim objavama i na mnogo mjesta u Kur'anu.

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

Ne govore: "Mi smo hanefije, hanbelije, šafije ili selefije.", već govore: "Mi smo muslimani."

Reci: "Meni se naređuje da se klanjam Allahu iskreno Mu ispovijedajući vjeru i naređuje mi se da budem prvi musliman." (Ez-Zumer, 11-12)

Ovo predavanje sam započeo glavnim kriterijumom da've:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali Imran, 64)

Allah nam naređuje da sebe nazivamo muslimanima i nikako drugačije! Na čak sedam mjesta u Kur'anu ta naredba počinje riječju: *Kul/Reci!* – Fussilet, 33; Ez-Zumer, 12; Ali Imran, 64; El-Bekare, 136; El-Enbija, 108; El-Kasas, 53 i El-Ankebut, 46.

Ja sam 100% hanefijskog mezheba

Kako su, onda, nastala razilaženja među muslimanima? Spomenuli smo četiri velika imama mezheba: Ebu Hanifu, Šafiju, Ahmeda ibn Hanbela i Malika, neka je Allahova milost na sve njih. Volimo ih i poštujemo, jer su bili veliki učenjaci i autoriteti. Ako se pojave razlike u mišljenjima, pogledajmo šta su oni govorili svojim učenicima.

Imam Ebu Hanife (701-767), najstariji od njih, je rekao jednom od svojih učenika: "O Jakube, teško onima koji zapisuju moja mišljenja! Jer, danas mogu nešto reći a sutra poreći to isto. Mogu sutra imati jedno mišljenje, a preko sutra drugo." Nije mu bilo drago da se zapisuju njegova mišljenja, osim u slučaju da su svi učenjaci saglasni oko toga. Od njega se, također, prenosi da je rekao: "Zabranjujem svima da donose zaključke na osnovu mojih mišljenja, bez analiziranja dokaza koje sam iznio." Drugim riječima: Nemojte donositi zaključke koji se baziraju na mom mišljenju, osim ukoliko analizirate dokaze. Imam Ibn Abdul-Berr bilježi da je Ebu Hanife rekao: "Sahih-hadis je moj mezheb." Muhammed, učenik Ebu Hanife, prenosi da je Ebu Hanife rekao: "Ako naidete na moju fetvu koja se protivi Kur'anu i sahih-hadisu, odbacite moje mišljenje!"

Ja za sebe kažem da sam okorjeli hanefija, iako *Amin* učim naglas u namazu. Po hanefijskom mezhebu, *Amin* se uči tiho, ali Ebu Hanife je rekao da je sahih-hadis njegov mezheb, i da njegovo mišljenje trebamo odbaciti ako nađemo da je u sukobu sa Kur'anom i sunnetom. Ako *hanefija* znači *sljedbenik Ebu Hanife*, onda sam ja 100% hanefija. Oni koji se na druge načine nazivaju sljedbenicima Ebu Hanife su do 70% hanefije.

Ja sam 100% malikijskog mezheba

Imama Malika su jednom prilikom pitali: "Trebamo li, tokom uzimanja abdesta, protrljati između prstiju?" On im je odgovorio: "Allahov Poslanik to nije radio, pa nećemo ni mi." Nakon što su ljudi otišli, Ibn Vehhab mu priđe i citira mu hadis Allahovog Poslanika, s.a.v.s., navodeći mu kompletan lanac prenosilaca. U hadisu se kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prilikom uzimanja abdesta prolazio prstima jedne ruke između prstiju druge. Imam Malik je rekao: "Taj hadis je vjerodostojan!" Kasnije, kad bi mu postavili isto pitanje, odgovorio bi potvrdno. Promijenio je mišljenje. Dakle, imam Malik je prihvatao svaki propis koji se temelji na vjerodostojnom hadisu.

Prenosi se od imama Malika da je rekao: "Ja sam samo čovjek. Mogu nešto pogoditi, a nešto pogriješiti. Koje god moje mišljenje se protivi Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika, odbacite ga!" Kao što znate, malikije ne vežu ruke na kijamu. Međutim, Ebu Davud bilježi hadise u kojima se kaže da ruke treba vezati ispod pupka. (Ebu Davud, 1:755 i 757) Oba hadisa su slaba, daif. Tako ih je okarakterisao

imam Ebu Davud. Međutim, u 756. hadisu se kaže da ruke treba vezati iznad pupka. Taj hadis je vjerodostojniji od prethodna dva. Konačno, hadis broj 758 kaže da ruke treba vezati na grudima. Ovaj hadis je mursel (nedostaje veza između dvojice ravija), ali je jači od sva tri prethodna. Pošto postoji još jedan takav hadis, koji prenosi Ibn Huzejme, a šejh Albani ga je ocijenio sahihom/vjerodostojnim. Dakle, najvjerodostojniji hadis govori da ruke u namazu treba držati na grudima. Ja kad obavljam namaz, držim ruke na grudima. Zato, kažem da sam 100% malikija, jer imam Malik, rahimehullah, kaže: "Koje god moje mišljenje se protiviti Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika, odbacite ga!" Poslušao sam ga, i nisam prihvatio njegovu fetvu da treba držati ruke spuštene na kijamu. Zato sam ja 100% malikija! Drugi "malikije" su svega 60-70% malikije.

Abasijske halife Ebu Džafer i Harun er-Rešid su htjeli umnožiti fetve imama Malika. On je to odbio riječima da su se ashabi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., razili po svijetu, a njegova mišljenja se zasnivaju na ograničenjima, jer nije u stanju obići sve preživjele ashabe i provjeriti vjerodostojnost hadisa do kojih je došao. Zamislite, nije dao da njegov mezheb bude oficijelni mezheb islamske države! Tako je razmišljao imam Malik, rahimehullah.

Ja sam 100% šafijskog mezheba

Imam Šafija je bio učenik imama Malika i jednog od Ebu Hanifinih učenika. Jednom prilikom je rekao: "Nemoguće je da jedan čovjek zna sve hadise." Ako ne znate bar jedan hadis, može se desiti da pogriješite u nekoj

fetvi. Zatim, kaže: “Kad čujete za neko moje mišljenje, ili mišljenje imama Malika, El-Evzarija i Es-Savrija, najprije pogledajte dokaze za te stavove. Ne slijedite slijepo moje stavove!” Drugom prilikom je rekao: “Sahih-hadis je moj mezheb. Ako čujete sahih-hadis suprotan mome stavu, odbacite moj stav a prihvatite hadis!” Zato, kad me neko pita da li se abdest kvari slučajnim dodirrom žene, kažem da se ne kvari. Jer, hadisi koje bilježe Muslim i Ebu Davud to potvrđuju. Zbog toga, ja sam 100% šafija, u skladu sa riječima imama Šafije da odbacimo njegovu fetvu ukoliko se sukobi sa vjerodostojnim hadisom.

Dok je živio u Bagdadu, Šafija je napisao knjigu fetvi *El-hudždže*. Kasnije se preselio u Egipat i tamo živio neko vrijeme. Po povratku, napisao je novu knjigu fetvi, *El-umm*, u kojoj je iznio neke stavove suprotne fetvama u prvoj knjizi. Dakle, postoje Šafijine stare i nove fetve. Na svom putu ka Egiptu, naučio je mnogo novih stvari od drugih imama. Ljudi pogrešno misle da u islamu postoje samo četiri imama i četiri njihova mezheba. Bilo je mnogo imama. Mezhebi ove četverice su postali poznati zato što su se njihovi učenici potrudili da postanu poznati. Po sopstvenom priznanju imama Šafije, bilo je imama koji su znatno jači u fikhu čak i od imama Malika, njegovog učitelja.

Ja sam 100% hanbelijskog mezheba

Četvrti od najpoznatijih imama bio je Ahmed ibn Hanbel. Spomenuli smo ranije da je Ebu Hanife, rahimehullah, rekao: “Ne zapisujte moje stavove, osim ukoliko su potvrđeni idžmaom/konzensusom.” Ahmed ibn Hanbel je

bio još strožiji. Pošto se u njegovo vrijeme pojavilo slijepo slijedenje imama, rekao je: "Ne zapisujte nijednu moju fetvu!" Tražio je da se svačija fetva, pa i njegova, uporedi sa Kur'anom i vjerodostojnim hadisima, pa ukoliko ne bude u skladu sa njima – mora se odbaciti. Iz tog razloga, za sebe kažem da sam 100% hanbelija.

Ako *hanefija* znači *slijedenje učenja imama Ebu Hani-fe*, onda sam ja u potpunosti hanefija. Ako *malikija* znači *slijedenje učenja imama Malika*, onda sam ja u potpunosti malikija. Ako *šafija* znači *slijedenje učenja imama Šafije*, onda sam ja u potpunosti šafija. Ako *hanbelija* znači *slijedenje učenja imama Ahmeda ibn Hanbela*, onda sam ja u potpunosti hanbelija. Zašto? Zato što su svi oni govorili: "Ako čujete sahih-hadis suprotan mojoj fetvi, bacite moju fetvu o zid!"

Imami nisu izmišljali mezhebe

Riječ *mezheb* ima isto značenje kao riječ *sunnet*: put, praksa, način. Svi navedeni mezhebi su, ustvari, bili mezhebi Allahovog Poslanika, s.a.v.s., jer je njegovim hadisima data prednost u odnosu na mišljenja imama. Imami nikoga nisu podučavali "svome" mezhebu. Podučavali su ljude sunnetu Allahovog Poslanika. Uzvišeni Allah kaže:

O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i u Onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše. (En-Nisa, 59)

Dakle, ako se ovi naši veliki imami: Ebu Hanife, Malik, Šafija, Ibn Hanbel i drugi, u nečemu ne slažu, vratite se Allahu i Njegovom Poslaniku. To je put svih ovih imama, koji su poručivali da se njihovo mišljenje odbaci ukoliko nije u skladu sa Kur'anom i sunnetom.

Slijepo slijedenje

Sada dolazimo do veoma bitnog pitanja. Za učenjake, muhaddise i šerijatske pravnike, lahko je razlikovati jačinu dokaza u pojedinim fetvama. Oni bez problema mogu odabrati najjače mišljenje. Međutim, kako će postupiti obični ljudi, koji nemaju tako široko znanje o Kur'anu i hadisima? Da li će slijepo slijediti mezhebe? Slijedenje stavova nekog od ovih učenjaka vas ne čini slijepim sljedbenikom (mukallidom). Ali, ako vam se dostavi dokaz da je taj učenjak po nekom pitanju pogriješio, a vi uprkos tome nastavite slijediti njegov stav, to se zove *taklid/slijepo slijedenje*, a vi postajete *mukallidi*.

Ukoliko, naprimjer, vaša majka ima srčane probleme, kome ćete se obratiti za pomoć? Neurologu? Ne. Pedijatri? Ne. Kardiologu? Da. I to najboljem. Raspitat ćete se i svoju majku odvesti najboljem kardiologu. Nećete slijepo slijediti mišljenja raznih drugih ljekara. Bit ćete veoma oprezni, jer se radi o zdravlju vaše majke. Isto tako, morate provjeriti dokaze za stavove vaših učenjaka. Naravno, ne možete sve provjeriti. Trebate slijediti učenjake u koje imate povjerenje, koji su se dokazali kao pouzdani, a dokazi su im vjerodostojni. Međutim, ukoliko se pojavi neki drugi

učenjak i kaže vam: "Taj alim kojeg slijediš, pogriješio je po tom i tom pitanju. Evo ih dokazi iz Kur'ana i sunneta." – morate to provjeriti. Ukoliko se ispostavi da je u pravu, morate odbaciti mišljenje učenjaka kojeg ste navikli da slijedite.

Tako i ja radim. Kad se pripremam za debatu ili predavanje, dobro se pripremim i provjerim sve dokaze. Međutim, postoji veliki broj informacija koje znam a nisam ih provjerio, pa ih klasificiram. Naprimjer, uvjerio sam se da je šejh Albani, rahimehullah, jedan od najvećih hadiskih autoriteta novijeg vremena. Uvjerio sam se da svoje stavove bazira na čvrstim dokazima. Na osnovu tog svog ubjeđenja, ukoliko ne držim predavanje, ne provjeravam uvijek njegove ocjene hadisa, već se jednostavno oslonim na njegovo mišljenje. Međutim, ako mi neko dokaže argumentima iz Kur'ana i sunneta da je šejh Nasiruddin Albani pogriješio po nekom pitanju, odbacit ću mišljenje šejha Albanija. Ljudi griješe. Greške su pravili imami Ebu Hanife, Šafija, Malik i Ahmed ibn Hanbel, pa zašto se ne bi moglo desiti da je i šejh Albani pogriješio? Naravno, ne možete provjeriti sve, a i ne morate provjeravati ukoliko je taj učenjak pouzdan. Ako imate vremena, najbolje je da provjerite. Ako nemate vremena, ne morate provjeravati. To nije *taklid*. Međutim, ako vam neko donese čvrste dokaze da je taj učenjak pogriješio, a vi ga nastavite slijepo slijediti, to se zove *taklid*. Jedino možemo slijediti Allaha i Njegovog Poslanika bez ikakvog pogovora – taklidom. Nikoga više.

Samo jedna ispravna skupina

Jedan čovjek mi je postavio pitanje: “Doktore Naik, kažete da se protivite razdvajanju muslimana u skupine. Zar Allahov Poslanik nije rekao da će se pojaviti 72 skupine u islamu?” Da, rekao je da će se pojaviti. Nije rekao *trebale bi se pojaviti*. Allah je zabranio odvajanje u sekte, ali Allahov Poslanik je znao šta će se desiti, pa nas je samo obavijestio. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Jevreji su se podijelili na 71 ili 72 skupine. Hrišćani su se podijelili na 71 ili 72 skupine. I muslimani **će se podijeliti** u 73 skupine.” (Ebu Davud) Drugom prilikom je rekao: “Jevreji i hrišćani su se podijelili u 72 skupine, a moj ummet na 73. Sve će otići u Džehennem, osim jedne.” Ashabi upitaše: “Koja je to skupina, Allahov Poslaniče?” On odgovori: “Oni koji slijede ono na čemu smo ja i moji ashabi.” (Tirmizi)

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Najbolja generacija je ova (ashabi), zatim oni poslije njih (tabi’ini), zatim oni poslije njih (tabi’-tabi’ini).” (Buhari)

Dakle, ako želite uzeti propis, potražite ga u praksi ove tri generacije, koje zovemo *selefu-salih/dobri prethodnici*. U šerijatu, najveću snagu argumenta ima Časni Kur’an. Ako ne možete u Kur’anu naći odgovor na neko pitanje, morate odgovor potražiti u sahih-hadisima. Poslanikove, s.a.v.s., riječi imaju veću snagu argumenta od njegovih djela. To znači, ako postoji njegova naredba koja se u nečemu razlikuje od njegovog djela, prednost se daje naredbi. Ako odgovor ne možemo naći ni u sunnetu, tražimo ga u idžmau/konzensusu prvih generacija. Njihov idžma ima veću snagu

argumenta od mišljenja pojedinih ashaba. Posljednji izvor islamskog prava, ukoliko ne postoje dokazi u prethodnim izvorima, je kijas/analogija.

Ovdje nailazimo na problem. Postoji mnogo skupina, sekta i frakcija među muslimanima. Svaka govori da slijedi Kur'an i sunnet. Niko to ne negira. Kako se Kur'an i sunnet trebaju slijediti? Onako kako su ih razumjele prve tri generacije. Neke riječi imaju dva značenja, poput riječ *lamestum*, o kojoj smo govorili. Postoje i kur'anski izrazi koje ne smijemo bukvalno shvatiti. Takav je ajet iz sure El-Bekare:

I ne recite za one koji su na Allahovu putu poginuli: "Mrtvi su!" Ne, oni su živi, ali vi to ne znate! (El-Bekare, 154)

Neko će pomisliti da su zaista živi, da mogu sa njima komunicirati i družiti se. Sasvim logično. Da li to znači da je i Allahov Poslanik, s.a.v.s., fizički živ? Kako su ovaj ajet razumjeli ashabi? Ukopali su Allahovog Poslanika i klanjali mu dženazu. Klanjali su dženazu i svim šehidima. Dakle, ovaj ajet znači da su šehidi živi kod Uzvišenog Allaha i da već uživaju svoju nagradu. Ako imate problema razumjeti neki kur'anski ajet, pogledajte kako su ga razumjeli ashabi i dvije generacije nakon njih. Ne morate biti učenjak da biste to provjerili.

Ne postoje "selefije"

Neki ljudi, kada ih pitam: "Šta ste vi?", kažu: "Mi smo ehli-hadis. Slijedimo samo Kur'an i sunnet." U redu. To ima

smisla. Mada, ja bih u tom slučaju sebe radije nazvao *ehli-sahih-hadis*, jer slijedim Kur'an i vjerodostojne hadise. Postoje oni koji slijede slabe i apokrifne hadise. Takve koji sebe nazivaju *ehli-hadis* pitam: "U kom kur'anskom ajetu Uzvišeni Allah kaže da se trebate zvati *ehli-hadis*?" Odgovaraju da ne postoji takav ajet. Ponovo pitam: "Postoji li vjerodostojan hadis u kome se kaže da trebate sebe zvati *ehli-hadis*?" Nema odgovora. Zbog toga, ne kažem da sam *ehli-hadis*, nego *musliman*. Musliman je 100% ehli-hadis.

Druga grupa ljudi kaže: "Mi smo *selefije*." Ja ih pitam: "Selefije!? Šta znači riječ *selefija*?" Kažu: "Selefije su sljedbenici selefi-saliha, prvih generacija." U redu, i ja slijedim prve generacije. U kojem kur'anskom ajetu se naređuje da se trebamo zvati selefijama? Ne postoji takav ajet. Postoji li hadis koji to naređuje? Ne postoji. Međutim, jedan selefija mi je rekao da postoji takav hadis, u kome Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Ja sam selefija!", i dodao da ga bilježi Muslim. Analizirao sam Muslimovu zbirku hadisa i nisam našao taj hadis. Ipak, postoji hadis čije riječi je ovaj selefija izvukao iz konteksta. U tom hadisu se kaže da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao svojoj kćerki Fatimi, r.a: "Fatima, ja sam tvoj najbolji selef." Već sam rekao da *selef* znači *predak*. To je otac rekao svojoj kćerki. U čemu je problem? Isto i ja mogu reći svojoj kćeri. Šta je smisao ovih Vjerovjesnikovih riječi? Vidite, postoje preci koji nisu bolji od svojih potomaka. Neka djeca su bolja od svojih roditelja. Drugi problem je doslovno značenje riječi *selefije*. Danas niko za sebe ne može reći da je bukvalno *selefija*. Zašto? Zato što smo mi *halef/potomci*. Možemo biti selefije samo našim potomcima: djeci, unucima itd. Tehnički možemo biti selefije. Islamski – ne možemo.

Kad sam prvi put išao u Australiju, dočekala me grupa muslimana koji su se trudili prakticirati sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Hvala Allahu. Na aerodromu sam sa svojom ekipom kamermana i tehničara obavio namaz. Po završetku namaza, jedan od domaćina je oduševljeno uzviknuo: "Čovječe, pa ti klanjaš isto kao i mi!" Rekoh: "Ne znam kako vi klanjate, prvi put vas vidim. Klanjam kao što je klanjao Allahov Poslanik, s.a.v.s." Gledali su moja predavanja o komparativnim religijama. To je moja specijalnost. Nisu imali nikakve zamjerke, ali su se htjeli uvjeriti kakva mi je akida, pa su me pozvali u Australiju da se malo bolje upoznamo. To su dobra braća muslimani, hvala Allahu. Ni ja nisam imao nikakve zamjerke na njihov račun.

Nesuglasice sa šejhom Albanijem

Uveče smo zajedno otišli na večeru, gdje sam im rekao da sam ja 100% hanefija, šafija, malikija, hanbelija i selefija. Objasnio sam im zašto to kažem, kao što sam večeras i vama objasnio. Svi su se složili, osim jednog od njih. Pitao me je: "Šta misliš o šejhu Nasiruddinu Albaniju?" Odgovorioh: "Šta bih mogao misliti? On je veliki učenjak, jedan od najvećih hadiskih autoriteta našeg vremena, hvala Allahu. Volim ga i poštujem ga." Ovaj je uzviknuo: "U redu! Donijet ću ti njegove fetve." Otišao je i preuzeo sa interneta zbirku Albanijevih fetvi i reče mi: "Hajde sada odgovori na ove fetve!"

Vidite, Albani je veliki učenjak, kojeg volimo, cijenimo i poštujemo. On pripada grupi savremenih učenjaka koji

kažu: "Farz je pripadati *selefijama*." Rekao sam: "Nema problema. Ako mi neko dokaže Kur'anom i hadisom da je farz nazivati se i pripadati selefijama, istog trena ću prihvatiti taj stav." Što se mene tiče, volim se zvati muslimanom i nikako drugačije.

Čitao sam fetvu šejha Albanija, rahimehullah, o tom pitanju. Najprije navodi stav Ebu Hanife, koji spominje hadis da će se ummet podijeliti na 73 grupacije, a da će samo jedna biti spašena – to je *skupina zajednice/džemata*. Pod *skupinom zajednice* se misli na prve tri generacije, *selefi-salih*. Hadis bilježi Buhari. U redu. To nije sporno. Šejh Albani kaže: "Ebu Hanife smatra da je farz slijediti *selefi-salih*, prve tri generacije muslimana." Ni to nije sporno, jer ih i ja slijedim.

Zatim, navodi mišljenje Ibn Tejmije da je obaveza slijediti selefi-salih. U redu, i ja to činim. Nakon toga, citira fetvu imama Šafije da je obaveza slijediti praksu prve tri generacije, selefi-saliha. I ja to radim. U čemu je problem? Ebu Hanife nikada nije rekao: "Zovite se selefijama!" To nisu govorili ni Šafija ni Ibn Tejmije. Ljudi samo pretpostavljaju.

Dakle, u Kur'anu i sunnetu ne postoje dokazi da se moramo zvati selefijama. Šejh Albani, rahimehullah, pribjegava kijasu/analogiji. Na njegovoj internet-stranici postoji odjeljak za pitanja i odgovore. Tu smo argumentirali o ovom pitanju, a on je namjeravao logički dokazati da se trebamo zvati selefijama. Evo kako je tekla konverzacija:

Šejh Albani: Ko si ti?

Gost: Musliman.

Šejh Albani: Koja vrsta muslimana? Jesi li haridžija, ili mu'tezil, ili šiija ili kaderija? Koji musliman si ti?

Gost: Ja sam musliman koji slijedi Kur'an i sunnet.

Šejh Albani: Svi to govore! Na koji način slijediš sunnet?

Gost: Slijedim sunnet onako kako su ga shvatile prve generacije, selefi-salih.

Šejh Albani: Odlično! Zbog toga, mi se trebamo zvati selefijama.

Prema selefijama, ovdje je šejh Albani dobio debatu.

Želim nešto ponoviti: Šejha Albanija volim i poštujem. Kad pripremam predavanja i provjeravam hadise, oslanjam se na njegove ocjene hadisa. Ali, nema taklida/slijepog slijeđenja! Taklid pripada samo Allahu i Njegovom Poslaniku.

Argumenti za stav da se moramo nazivati selefijama se baziraju na logici. Allah me je počastio logikom, hvala Njemu Uzvišenom. To je veliki dar od Allaha. Ne smatram sebe učenjakom. Ja sam samo student islamskih nauka i komparativnih religija. Sreo sam veliki broj uglednih alima današnjice i od njih saznao mnoge stvari o islamu, ali moje znanje je malehno u odnosu na velikane ovog ummeta. Međutim, što se logike tiče: Allah me time obdario. Hvala Njemu Uzvišenom.

Na osnovu pitanja: "Da li si haridžija, ili mu'tezil, ili ši-ija, ili kaderija ili sufija?" – selefije smatraju da je šejh Albani odnio pobjedu. Debata je nastavljena pitanjem gosta: "Zar nas Allah nije nazvao *muslimanima*?" Šejh odgovara: "Da, ali u to vrijeme je postojao samo jedan islam. Danas postoji mnogo grupacija. Zato je farz, stroga obaveza, deklarirati se kao selefija!" Opet logički dokaz. Zatim slijedi moj odgovor, nakon čega je šejh Albani prekinuo debatu, smatrajući da je pobijedio: "Ne raspravljajte se sa mnom. Dokažete li svoj stav Kur'anom i sunnetom, dr. Zakir Naik će ga istog trenutka prihvatiti." Hvala Allahu, obdaren sam i vještinom raspravljanja. Molim vas, ne shvatite me pogrešno. Ne pokušavam se uzvisiti iznad šejha Albanija. U poređenju sa njim – ja sam kap u moru! Ali, nema taklida.

Svako novo ime donosi nove podjele

Za vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., pojavili su se munafici/licemjeri. Živjeli su u Medini. Ashabi, ipak, nisu sebi promijenili ime. Pojavili su se i haridžije. Ljudi su ih tako nazivali, a tako su nazivali i sami sebe. Ashabi su i dalje sebe zvali muslimanima. Niko, čak, nije ni pomislio na neko novo ime. Kasnije su se pojavili mu'tezili, ali muslimani i dalje nisu mijenjali sebi ime. Dakle, ne možete reći da tada nije bilo novih grupacija. Bilo ih je.

Na stav šejha Albanija: "Moramo se zvati selefijama." odgovaram kontrapitanjem: "Kojim selefijama? Postoje ih nekoliko: kutubi, sururi, madhali..." Ne želim ih markirati nipočemu ružnom, ali čak i među selefijama postoje ra-

zličite grupacije. U Velikoj Britaniji postoji ogroman broj selefijskih grupacija, koje jedni druge proglašavaju nevjernicima. Da Allah sačuva! Dakle, kojim selefijama treba pripadati? Zapamtite: **kad god sebi date novo ime, razilaženja su neminovna!** Kad su se pojavili šiije, ljudi su počeli govoriti: "Mi smo sunnije." Kasnije se iz sunnija izdvojila grupa *ehli-sunnet vel-džema'at*. Zatim su se i oni podijelili na hanefije, šafije, malikije, hanbelije, selefije, ehli-hadis... Od svake grupe formiralo se još nekoliko novih. Kad god ljudi sami sebe izdvoje u skupinu i sebi dodijele ime, razilaženja su neminovna. Ako će se i skupina kojoj je Allah dao ime *muslimani* podijeliti, zašto mislite da se neće desiti podjele u skupinama koje mi osnivamo?

Allahov Poslanik, s.a.v.s., jeste predvidio podjele među muslimanima, ali ih nije naredio. Nije rekao da se trebamo zvati ehli-hadis i selefije. U gradu iz kojeg dolazim, postoje dvije skupine ehli-hadisa: džamiat ehli-hadis i gurba ehli-hadis. Kojima trebamo pripadati, ako jedni druge proglašavaju nevjernicima!? Ne želim nanijeti štetu bilo kome. Zato sam istakao da je ova tema osjetljiva. Samo vam želim prenijeti poruke Allahovog govora i sunneta Njegovog Poslanika, s.a.v.s.

Moram istaći da među brojnim grupama muslimana, selefije i ehli-hadis su najbliži sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Međutim, kojim selefijama trebamo pripadati? Možda je za vrijeme mladosti šejha Albanija postojala samo jedna grupa selefija. Danas ih ima mnogo: sururi, madhali, kutubi... Svi govore loše jedni o drugima. Od nedavno imamo novu grupu: *prave selefije*.

Naša grupa za da'vetski program uključuje veliki broj ljudi iz cijelog svijeta. Većina ih je završila fakultete u Saudijskoj Arabiji, a za sebe govore da su selefije. Jednom prilikom, dok smo razgovarali o raznim stvarima, pitao sam ih: "Riječ *selefija* je skraćeni izraz *slijeđenja islama kako su ga shvaćali selefus-salih (dobri prethodnici)*, zar ne? Recite mi, ko je bio bolji: selefus-salih ili Muhammed, a.s.?" Oni odgovoriše u jedan glas: "Muhammed, a.s., naravno!" Rekoh: "Pa zašto se ne zovete *muhammedije*?" U Indiji postoji sekta *muhammedije*, ali su daleko od islama. Opet, ko je bolji: Muhammed, a.s., ili Uzvišeni Allah? Naravno, Uzvišeni Allah. On je Svoje robove koji Mu se pokoravaju nazvao muslimanima.

Zato, ponavljam: svako novo ime donosi nove podjele. Ebu Hanife je imao četiri učenika sa različitim učenjima. Imam Šafija je imao stari i novi mezheb. Ehli-hadisa postoje nekoliko grupacija. U Kereli postoji grupa *mudžahidun*. U Saudijskoj Arabiji nemaju pojma o tome ko su ehli-hadis. Oni znaju samo za selefije, iako su im učenja ista. Da li to znači da selefije i ehli-hadis nisu na istom putu?

Zbog toga, na početku i na kraju rasprave, jedino obilježje koje mogu priznati sebi i drugima je *musliman*. Ne želim povrijediti osjećanja nijednog brata muslimana, ma kako on sebe nazivao. Ja volim sve muslimane. Zato ih sve pozivam da se okupimo oko zajedničke riječi.

“U kojoj si organizaciji?”

Drugi razlog nejedinstva rađa se iz pitanja: “U kojoj si organizaciji: Džema’atul-islami, ili Ihvanijama, ili Teblig-džematu ili nekoj četvrtoj? Nema veze što slijediš Kur’an i sunnet – ako ne pripadaš mojoj organizaciji, nemam ništa s tobom!” Osnivanje džemata i organizacija nije zabranjeno. Neka se osnivaju organizacije i neka rade po Kur’anu i sunnetu. Dajte im kakva hoćete imena. Ali, ako ne slijede Kur’an i sunnet kako su ih razumjele dobre generacije, ne mojte pripadati toj organizaciji pa makar se zvala *Džemat Ibn Tejmije*.

Neka se osnivaju organizacije koje su specijalizirane za pojedine oblasti. Gdje nastaje problem? Problem se javlja kada se dvije organizacije za da’vu, iako obje slijede Kur’an i sunnet, međusobno napadaju i osuđuju. Neki idu tako daleko da izdaju fetve kojima proglašavaju nevjernicima druge slične organizacije. Osuđuju sve što druge organizacije rade, zato što su ih pretekle u tom dobru.

Pitanje tekfira

Braćo, ne obazirite se na takve optužbe. Pomozite dobre akcije svake organizacije koja radi po Kur’anu i sunnetu. Ne upadajte u zamku tekfira (proglašavanja muslimana nevjernicima). Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao u hadisu kojeg bilježi El-Buhari da kada jedan musliman optuži drugoga da je nevjernik, jedan od njih to zaista jeste. U drugom predanju, koje također bilježi El-Buhari, stoji da je

proglašavanje muslimana nevjernikom ravno ubistvu. Na osnovu ovih predanja, ulema je donijela jasne fetve, poput šejha Ibn Hadžera, koji kaže: "Ovaj hadis znači da, ukoliko muslimana optužiš da je kafir, a on to nije – ti postaješ kafir!" Šejh Ševkani kaže: "Ne proglašavaj čovjeka nevjernikom, sve dok njegov kufr ne bude jasan poput Sunca u podne vedroga dana." Tekfirenje ljudi nije farz. Ako postoji i najmanja sumnja, uzdrži se od tekfira.

Osim šejha Albanija, rahimehullah, i šejh Evzan, koga veoma cijenim, tvrdi da je farz pripadati selefijama. To mišljenje je, u nešto blažoj formi, zastupao i šejh Bin Baz, rahimehullah. Međutim, postoje istaknuti učenjaci, koji svoje fetve donose na osnovu Kur'ana, sunneta i prakse selefi-saliha (dobrih prethodika), koji zabranjuju termin *selefije*! Jedan od njih, najviše cijenjen među današnjim selefijama, je Ibn Tejmijje, rahimehullah. U knjizi u kojoj komentariše 40 vjerodostojnih hadisa kaže: "Jedan od selefa (dobrih prethodnika) je rekao: 'Ne znam za šta sam više zahvalan Allahu: za to što me je uputio u islam ili za to što me je udaljio od novotara.' Allah vas je nazvao trima imenima: musliman, mu'min i abdullah (Allahov rob). Ko god poziva da se zovete drugačije od onoga kako je Allah objavio – taj vas poziva u Džehennem!" Kako, onda, možete citirati Ibn Tejmijju i tvrditi da je on pozivao da se zovemo selefijama!? On je samo govorio da moramo slijediti selefi-salih, što uopće nije sporno. Ibn Tejmijje, rahimehullah, nikada nije rekao: "Zovite se selefijama."

Mi smo samo muslimani

Šejh Kutejbi, rahimehullah, na 36. strani knjige *Dokle ćemo se razilaziti?* kaže da ga je jedan Indijac pitao: "U mojoj zemlji postoje *ihvanije* i *tebligije*. Da li su oni na istini ili na zabludi?" Šejh odgovara: "Ko god sebe zove ihvanijom, tebligijom ili **selefijom** – u zabludi je!" Obratite pažnju. Pitalec nije spomenuo selefije, ali je šejh iskoristio priliku da spomene i njih.

Sve navedeno nisu moje ideje. Zakir Naik je nula u odnosu na ove velikane islamskog ummeta. Moje je samo da slijedim njihove fetve. Svaki selefija koji upire prstom u mene, morat će uperiti prstom u šejha Kutejbija. Međutim, na selefijskim internet-stranicama govore, čak, da i šejh Kutejbi naređuje da se zovemo selefijama. To je neistina! On samo poziva da slijedimo put selefi-saliha. To nije sporno, jer svi zastupamo to mišljenje.

Šejh Albani ide u jednu krajnost, govoreći da je selefizam farz. Šejh Kutejbi ide u drugu krajnost, govoreći da je haram. Međutim, slažu se u mnogim stvarima. Šejh Albani, naprimjer, kaže: "Ko sebe naziva selefijom misleći da je bolji od svih ostalih, taj griješi." To je stav Saliha Evzana, Albanija, Bin Baza i drugih. Šejh Kutejbi ide korak dalje, pa zabranjuje odvajanje u selefijske grupacije.

Što se mene tiče, ne zastupam tako tvrd stav da je selefizam farz ili haram. Po ovom pitanju, slijedim fetvu šejha Saliha Munedždžiha, koji kaže: "Ako se predstavljate selefijom, s namjerom da se odvojite od novotara, onda to nije problem. Međutim, ukoliko se predstavljate selefijama,

misleći da ste bolji od svih drugih, to je zabranjeno!" U vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s., desila se svađa između ensarije i muhadžira. U toku svađe, ensarija je pozvao u pomoć: "O ensarije, pomozite mi!", a muhadžir je pozvao: "O muhadžiri, pomozite mi!" Kad je to čuo Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao je: "Kakav je to džahilijetski poziv!?" Zašto džahilijetski poziv? Šta je loše u nazivu *ensarija*? Ništa! Ensarije su bili muslimani koji su pomogli Vjerovjesniku, s.a.v.s., i prognanim muslimanima iz Mekke. Šta je loše u nazivu *muhadžir*? Ništa! Muhadžiri su muslimani koji su u Mekki ostavili sve što su imali i iselili se radi Allaha i Njegovog Poslanika. To su bili najbolji ljudi. Međutim, Poslanik im je zabranio podjele, da se neko od njih ne bi osjetio boljim od drugih. Zato, bez obzira da li je naziv *selefija* haram ili ne, najsigurnije i jedino potpuno ispravno zvanje je *muslim*. Kad vas neko pita šta ste, odgovorite:

Ja sam doista musliman! (Fussilet, 33)

Možete pripadati različitim mezhebima, slijediti različite fetve, ali jedina skupina kojoj pripadate mora se zvati *muslimani*.

Predavanje ću završiti navođenjem mišljenja dva velika učenjaka, koja će vam otvoriti um i proširiti shvatanje ove teme, pošto vidim da je tema tekfira, proglašavanja muslimana nevjernicima, veoma aktuelna.

Imam Šafija, rahimehullah, kaže: "Allaha možete zvati samo onako kako je On sam Sebe nazvao i Njegov Poslanik. Sve ostalo je kufr/nevjerstvo. Međutim, ukoliko to neko čini iz neznanja, nije nevjernik."

Ibn Tejmije, rahimehullah, kaže: "Ako neko učini sedždu čovjeku, misleći da je to od islama, ne izlazi iz islama. Nije nevjernik, sve dok mu neko ne objasni i dokaže da je to pogrešno, pa on i dalje ustraje u tome."

Šejh Ševkani kaže: "Ako neko iz neznanja padne na sedždu nečemu mimo Allaha, to ga ne čini nevjernikom."

Muhammed ibn Abdul-Vehhab, rahimehullah, kaže: "Mi ne tekfirimo one koji se, iz neznanja, klanjaju grobu Abdul-Kadira ili Batavija."

Pa kako ćemo tekfiriti one koji ne čine širk!? Svoje "znanje" o islamu dokazujemo stalnim tekfirenjem drugih muslimana.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Doći će vrijeme velikih iskušenja u ummetu. Ko god ugrozi jedinstvo muslimana, udarite ga sabljom. Ako ne odustane, ubijte ga!" (Sahihul-Muslim, 3. tom, hadis broj 4565)

Huzejfe ibn Jeman, r.a., kazuje: "Ljudi su imali običaj zapitkivati Vjerovjesnika o dobrim stvarima, a ja sam ga upitao o lošim stvarima: 'Bili smo u neznanju i svakakvom zlu, pa nas je Allah uputio ka dobru. Hoće li, nakon ovoga, biti ikakvog zla?' Vjerovjesnik reče: 'Hoće.' Upitah: 'A hoće li nakon toga zla biti opet dobra?' Vjerovjesnik odgovori: 'Hoće, ali sa primjesama lošeg.' Ashabi upitaše: 'Koje je to zlo koje će nas zadesiti?' Vjerovjesnik odgovori: 'Pojavit će se ljudi koji će pozivati ka stvarima koje nisu moj put.' Ashabi upitaše: 'A hoće li nakon toga biti opet nekog zla?' Vjerovjesnik reče: 'Hoće! Doći će ljudi koji

će vas pozivati u Džehennem.' Huzejfe upita: 'Šta ćemo tada činiti?', a Vjerovjesnik odgovori: 'Čvrsto se držite zajednice muslimana i vođe!' Ashabi, opet, upitaše: 'A šta ako ne bude takve zajednice muslimana niti vođe?' Allahov Poslanik, s.a.v.s., im reče: 'Ako ne postoji zajednica muslimana, niti postoji islamski vođa, izdvojite se od svih grupa – pa čak i ako budete prinuđeni da jedete korijenje drveća sve dok u takvom stanju ne susretnete Allaha (dok ne umrete).'" (Sahihul-Buhari, 4. tom, hadis broj 3606)

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!

KRAJ TRIBINE

KO JE AUTOR KUR'ANA

Muhammed, s.a.v.s., nije osnivač islama

Islam nije ime jedinstvene religije koju je po prvi put prezentirao Muhammed, s.a.v.s., kojeg bismo trebali smatrati osnivačem islama, ako zastupamo mišljenje da je on prvi došao sa tom idejom. Prema Kur'anu, islam je jedina vjera i način života koji je Bog objavljivao svim Svojim vjervjesnicima još od početka čovječanstva. Noa/Nuh, Solomon/Sulejman, Abraham/Ibrahim, Mojsije/Musa i Isus/Isa su Božiji poslanici koji su se pojavljivali u različitim vremenima i mjestima sa potpuno istom porukom tevhida/Božije jednoće, Božanske poruke i vjere u Budući svijet. Božiji poslanici nisu bili osnivači nikakvih religija, koje bi se po njima zvale. Oni su samo dolazili da potvrde učenja sa kojima su dolazili njihovi prethodnici.

Muhammed, s.a.v.s., je bio posljednji Božiji poslanik. On nije osnivač islama, jer nije došao sa novom vjerom. Njemu je objavljena ista poruka kao i svim poslanicima prije njega. Sve objave prije njega su vremenom pale pod ljudski utjecaj, pa su mijenjane i zagubljene. Ljudi su ubacivali svoje riječi u Božije knjige, a neke dijelove su brisali. Svi ti nedostaci su ispravljeni posljednjom Božijom objavom, koja je ljudima dostavljena preko Muhammeda, s.a.v.s.

Pošto poslije Muhammeda, s.a.v.s., neće biti vjervjesnika, Knjiga koja je njemu objavljena je ostala u potpunosti sačuvana za sva vremena.

Čudo za sva vremena

Svi prijašnji poslanici su dolazili sa porukom koja je namijenjena samo određenoj grupi ljudi i sa određenim rokom trajanja. U skladu sa tim, čuda koja su koristili kao dokaz svoje misije su služila samo da ubijede očevce i savremenike u istinitost njima poslatih poslanika. Takva čuda su razdvajanje mora pred Musaom, a.s., i oživljavanje mrtvaca od strane Isaa, a.s. Danas ih nije moguće dokazati i analizirati, jer im to nije bila svrha.

Muhammed, a.s., je posljednji Božiji poslanik. Njemu je objavljena Knjiga, čija učenja su namijenjena svim ljudima za sva vremena.

A tebe smo (Muhammede) samo kao milost svjetovima poslali. (El-Enbija, 107)

Pošto je došao sa porukom za sva vremena, njegovo čudo ne smije zastarjeti, mora biti svježije u svakom vremenu i prostoru i dostupno za analize i verificiranje. Iako se u vjerodostojnim predanjima spominju razna čuda/mu'džize koje je Muhammed, a.s., činio, on ih nikada nije naglašavao. Iako mi muslimani vjerujemo u sve mu'džize Allahovog Poslanika, s.a.v.s., promoviramo samo onu najveću: Knjigu od Boga objavljenju, Časni Kur'an.

Kur'an je mu'džiza za sva vremena, koja se takvom dokazala još prije 1.400 godina i koja ni danas ne prestaje pleniti svojom savrшеноšću. Časni Kur'an je čudo nad čudima.

Tri mogućnosti

Možda jedina stvar u kojoj se slažu i muslimani i nemuslimani, svi koji imaju bar malo znanja o Kur'anu, jeste da ga je prvi put propovijedao čovjek po imenu Muhammed, koji je rođen u Mekki u 6. vijeku nove ere. Što se tiče porijekla Kur'ana, možemo navesti tri osnovne pretpostavke:

1) Autor Kur'ana je Muhammed lično: svjesno, polu-svjesno ili nesvjesno.

2) Muhammed je usvajao znanja od učenih ljudi, ili je prepisivao tekstove iz drugih religijskih knjiga i prijašnjih objava.

3) Kur'an nije ljudsko djelo, već je svaka riječ u njemu Božija.

Muhammed, a.s., nikada nije proglasio svoje autorstvo

Potpuno je nenormalno izazivati svjedočenje nekoga ko se odriče svih odgovornosti za neko veliko djelo, bez obzira da li se radilo o književnosti ili nauci. Upravo to rade mnogi orijentalisti, koji su sumnjičavi u pogledu porijekla Časnoga Kur'ana, pa njegovo autorstvo pripisuju Muhammedu, a.s.

Muhammed, a.s., nikada nije tvrdio da je on autor Kur'ana. U svakoj prilici je govorio da je to Objava od Uzvišenog Allaha. Posumnjati u to, znači vjerovati za njega da je lažov.

Svi historičari se slažu da je za Muhammeda, a.s., bilo poznato da prije obznanjivanja poslaničke misije nikada nije izgovorio laž. Bio je poznat po nadimcima Iskreni, Povjerljivi i Istinoljubivi. Zašto bi Iskreni odjednom počeo lagati da je Božiji poslanik!?

Zanimljivo je da su mekanski mušrici, iako nisu povjerovali u Objavu sa kojom je došao, ipak povjeravali Muhammedu, a.s., na čuvanje sve vrijedne stvari. Kad je učinio Hidžru, izbjegavši ubistvo koje su mu mušrici priređivali, ostavio je iza sebe Aliju, r.a., da razduži sve stvari ostavljene mu na čuvanje.

Ebu Sufjan, koji je prije Oslobođenja Mekke bio žestoki neprijatelj Muhammeda, a.s., obratio se Heraklu, imperatoru Bizantije, za pomoć protiv Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Herakle ga je pitao da li je Muhammed, a.s., prije obznanjivanja poslanstva ikada slagao ili prekršio emanet. Iako Muhammedov, a.s., žestoki neprijatelj, Ebu Sufjan je priznao istinu: "Ne, Muhammed nikada nije izgovorio laž."

Ako Muhammed, a.s., nikada nije slagao, ako nije slagao da je Božiji poslanik, zašto bi lagao u vezi porijekla Časnoga Kur'ana!?

Sve što smo do sada rekli, bazira se na svjedočenjima Muhammeda, a.s. Analizirajmo sada druge mogućnosti, koje su tokom vijekova navodili skeptici.

Imetak kao motiv

Neki tvrde da je Muhammed, a.s., lažno pripisao Kur'an Bogu, a sebe prozvao poslanikom, samo da bi stekao ime-

tak. Slažem se da su kroz historiju mnogi ljudi lažno tvrdili da su poslanici, sveci i svećenici, samo da bi stekli bogatstvo i živjeli luksuznim životom.

Imovinsko stanje Muhammeda, s.a.v.s., je bilo bolje prije obznanjivanja poslaničke misije nego poslije. Kad je imao 25 godina, oženio se Hatidžom, r.a., koja je bila poznata i bogata poslovna žena. U narednih 15 godina, njegovo imovinsko stanje je bilo na visokom nivou. Međutim, nakon obznanjivanja poslaničke misije, sve se promijenilo.

Aiša, r.a., prenosi da bi u Poslanikovoj, s.a.v.s., kući prošla i po dva mjeseca a da se nije naložila vatra za kuhanje jela. Hranili bi se samo hurmama i vodom. Samo ponekad bi obrok obogatili kravljim mlijekom koje bi im poklonio neko iz Medine. (*Rijadus-salihin*, hadis broj 492)

Ovdje se ne radi o namjernom i privremenom žrtvovanju, već o načinu života. Muhammed, a.s., je mogao živjeti kao kralj, da je samo htio. Neki su mu prigovarali zbog toga što je odabrao živjeti u siromaštvu, dok drugi vladari uživaju sav mogući luksuz. To ga je uznemiravalo, pa mu je Allah objavio da prenese svojim suprugama:

O Vjerovjesniče, reci ženama svojim: "Ako želite život na ovome svijetu i njegov sjaj, onda se odlučite, daću vam pristojnu otpremu i lijepo ću vas otpustiti.

A ako želite Allaha, i Poslanika Njegova, i Onaj svijet – pa, Allah je, doista, onima među vama koji čine dobra djela pripremio nagradu veliku." (El-Ahzab, 28-29)

Predanja o tome su zabilježena u Buharijevoj i Muslimovoj zbirci hadisa.

Ebu Zerr, r.a., i Ebu Hurejre, r.a., prenose da Poslanik, s.a.v.s., nikada nije odbijao poklone, ali je sve što je imao trošio na siromahe i uboge. (Rijadus-salihin, hadisi 465-466)

Uprkos svim pobjedama i ogromnim uspjesima, Poslanik Muhammed, s.a.v.s., je pred kraj života bio u dugu, a štit mu je bio kod jednog Jevreja iz Medine, kao zalog za dug. (Rijadus-salihin, hadis 504)

Da je Muhammed bio autor Kur'ana, ali je zarad materijalnih interesa autorstvo pripisao Bogu, nikada ne bi u tom istom Kur'anu spomenuo sljedeće:

A teško onima koji svojim rukama pišu Knjigu, a zatim govore: "Evo, ovo je od Allaha" - da bi za to korist neznatnu izvukli. I teško njima zbog onoga što ruke njihove pišu i teško njima što na taj način zarađuju! (El-Bekare,79)

Ovaj ajet žestoko prijeti svima koji su prijašnje Božije objave mijenjali i dopisivali šta god im je naumpalo, a zatim sve to pripisivali Bogu, radi materijalnih interesa. Da je Muhammed, a.s., bio autor Kur'ana, bio bi kad-tad raskrinkan i uhvaćen da je (Bože sačuvaj) lagao i sam sebe prokleo, što je nelogično.

Žudnja za položajem, moći, slavom i vođstvom

Da li je moguće da je Muhammed, a.s., sebe proglasio Božijim poslanikom samo da bi stekao položaj, moć, slavu i vođstvo?

Općeprihvaćena činjenica je da je Muhammed, a.s., bio

jedan od najuspješnijih i najvećih vođa u historiji. Hrišćanski naučnik Michael H. Hart je napisao knjigu *Stotinu najvećih*, u kojoj je nabrojao stotinu najvećih i najutjecajnijih ljudi u ljudskoj historiji, od Adema, a.s., do danas. Na vrhu njegove liste, na prvom mjestu, nalazi se Poslanik islama, Muhammed, s.a.v.s. Biografiju o njemu završava riječima: "Upravo me je ova izmiješana kombinacija sekularnog i vjerskog utjecaja navela da zaključim da je Muhammed bio najutjecajniji pojedinac u historiji ljudskoga roda."

Čovjek njegovih kvaliteta se mogao proglasiti vođom i pribaviti sebi svu moć i bez proglašenja poslanikom. Međutim, osobine koje saznajemo iz njegovog životopisa ukazuju da on nije bio željan ni vlasti ni moći. Strast za položajem i moći je čvrsto povezana sa dobrom hranom, najmodernijom odjećom, raskošnim kućama, prostranim vrtovima i neospornim autoritetom. Uprkos tome što je, kao poslanik, uživao najviši društveni status i što je, kao državnik, ponio najveću odgovornost, sam je muzao svoju stoku, krpio svoju odjeću, popravljao obuću i pomagao suprugama u kućnim poslovima. Njegov život je nevjerovatan primjer jednostavnosti i skromnosti. Sjedio je na podu i sam išao na pijacu, bez pratnje i tjelohranitelja. Prihvaćao je poziv na ručak od siromaha i bio zahvalan na svemu što mu se prinese.

Pažljivo je slušao i obraćao se svakome ko bi mu prišao. Časni Kur'an se obraća sumnjičavima, govoreći o Muhammedu, a.s:

On čuje ono što je dobro, vjeruje u Allaha i ima vjere

u vjernike, i milost je onima između vas koji vjeruju. (Etevbje, 61)

Predstavnik mušrika, Utbe ibn Rebia, je jednom prilikom došao Poslaniku, s.a.v.s., i ponudio mu sve privilegije: da bude kralj Kurejšija, da bude najbogatiji među njima i da ima žene koje god poželi. Jedini uslov je bio da se okani pozivanja u islam i obožavanje Jednog Boga. Da su Muhammeda, a.s., zanimali status, imetak, slava i vlast, nipošto ne bi propustio ovu zlatnu priliku. Međutim, on je odbio sve njihove uslove i to im obrazložio u prvih 38 ajeta sure Fussilet.

Kasnije mu je došla još jedna delegacija uglednih ljudi, sa sličnim ponudama. Ponovo je odbio odreći se misije kojom ga je Uzvišeni zadužio: "Ova Objava nije od mene. Ne tražim od vas ni imetak ni položaj. Allah me je vama poslao i objavio mi Časni Kur'an."

Drugom prilikom, pokušali su ga prevariti preko njegovog amidže, Ebu Taliba. Nudili su mu sve ovosvjetske povlastice u zamjenu za odricanje od poslaničke misije. Njegov odgovor je bio: "Amidža, da mi daju Sunce u desnu a Mjesec u lijevu ruku, ne bih se odrekao ove misije, sve dok ne umrem radi nje ili dok Allah ne odluči kako On želi."

Smrt Poslanikovog voljenog sina Ibrahima se podudarila sa pomračenjem Sunca. Ljudi su taj čudni događaj tumačili da su i Zemlja i nebesa tužni zbog Ibrahimove smrti. Muhammed, a.s., im je ljutito odgovorio: "Sunce i Mjesec su dva Allahova znaka i ne pomračuju se ni zbog čijeg života niti smrti!" (El-Buhari)

Da li su ovo osobine samoživog čovjeka željnog vlasti? Kako objasniti ovakvo požrtvovanje i skroman život, čak i onda kada je nadvladao neprijatelje? Šta nam govori činjenica da je u svim svojim podvizima skromno i skrušeno svaku zaslugu pripisivao Uzvišenom Allahu, a nijednu sebi?

Oslobađanje i ujedinjenje Arapa

Postoji teorija da je Muhammed, a.s., napisao Kur'an da bi oslobodio i ujedinio Arape. Ova teorija je, međutim, neodrživa iz nekoliko razloga.

U Kur'anu ne postoji nijedan ajet koji poziva na ujedinjenje bilo koje nacije. Islamski koncept ummeta/nacije je ideološki protiv bilo kakve manifestacije nacionalnih tendencija. Kur'an cijelo čovječanstvo poziva ka ujedinjenju na principima istine.

O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa. (El-Hudžurat, 13)

U islamu se jedinstvo ne ostvaruje na principima društvenih slojeva, polova, bogatstva, nacionalnosti, političkog opredjeljenja ili krvnih veza, već je uspostavljeno isključivo na bogobojaznosti i moralu.

Ovaj islamski princip je u praksi ponekad značio razdvajanje i nesuglasice između oca i sina, muža i supruge i između dva brata.

Reci: "Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i

žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Njegova Posalnika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grješnicima neće ukazati na Pravi put.” (Et-Tevbe, 24)

Jedinstvo koje je zavládalo Arabijom nakon trijumfa islama u njoj je bilo ideološke prirode i primjenjivo je u svakom vremenu i na svakom mjestu. Takvo jedinstvo je snažno promovirano kur’anskim učenjem.

Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjujte! (Ali Imran, 103)

Da je Muhammedu, a.s., jedinstvo Arapa bila glavna preokupacija, rado bi prihvatio ponudu da bude kralj svih Arapa i na taj način ih ujedini.

U Kur’anu postoji veliki broj ajeta koji protivrječe ideji da je Muhammed, a.s., gradio arapski nacionalizam. U suri Ali Imran stoji:

I kada meleki rekoše: “O Merjema, tebe je Allah odabrao i čistom stvorio, i boljom od svih žena na svijetu učinio...” (Ali Imran, 42)

Zašto bi jedan Arap, Muhammed, a.s., tvrdio da je jedna Jevrejka, Merjema, majka Isaa, a.s., najbolja žena svih vremena? Zašto je ženi iz Arapima neprijateljskog naroda ukazao takvu čast kakva joj nije ukazana ni u hrišćanskoj Bibliji!? Ne samo to, već je po Merjemi (Mariji) nazvana cijela jedna sura/poglavlje u Kur’anu. U cijeloj Bibliji ne po-

stoje ni knjiga ni poglavlje nazvano po Isusovoj majci, Mariji. Ako je Muhammed, a.s., bio arapski nacionalista, zašto bi Arape provocirao tvrdnjom da je jedna Jevrejka bolja od svih arapskih žena i svih žena na svijetu? Da je zagovarao superiornost arapske nacije, odabrao bi bilo koju arapsku ženu i proglasio je najboljom – možda svoju majku, suprugu ili ćerku. Zašto je on tako govorio – odgovor je dat u sljedećem ajetu:

To su nepoznate vijesti koje ti objavljujemo. (Ali Imran, 44)

Poslanik, s.a.v.s., nije imao izbora da li će hvaliti Jevrejku ili ne, pošto je sve što je govorio bila Objava od Uzvišenog Allaha.

Teorija o arapskom jedinstvu je neodrživa i zbog specifične vrste ajeta koji se obraćaju Jevrejima, poput ovog:

O sinovi Israilovi, sjetite se blagodati Moje koju sam vam podario i toga što sam vas nad ostalim ljudima bio uzdigao. (El-Bekare, 47)

Moralna reforma

Neki mogu, čak, moralnu reformu navesti kao mogući motiv Muhammedu, a.s., da napiše Kur'an.

Moralna reforma je častan cilj, koji se ne može postići nečasnim sredstvima, kao što su laž i prevara. Sasvim je nelogično da neko pomoću prevare teži ostvariti moralno društvo, kada i sam Kur'an najteže osuđuje laž na Boga.

Cilj Poslanikove, s.a.v.s., misije i poruke Časnoga Kur'ana je, zaista, bila moralna reforma, ali ne samo kod Arapa, već u cijelom čovječanstvu. Da je Poslanik, s.a.v.s., bio stvarni autor Kur'ana, ne bi napisao sve one ajete koje smo spomenuli. Naprotiv, napisao bi nešto slično Pavlu, autoru nekoliko knjiga Novog Zavjeta: "Ako moja laž veliča istinu Gospodnju, onda ja nisam griješan." (Rimljanima, 3:7) Ovim biblijskim stihom se implicira da je Bogu ponekad potrebna čak i laž, da bi se dokazala Njegova veličina. Što se islama tiče, Allah je najveći i ne treba Mu laž kao potpora. U islamu cilj ne opravdava sredstvo. Ako želite postići pravdu, morate biti potpuno pravedni. Ukoliko želite postići istinu, morate se služiti samo istinom. Stoga, sredstva se moraju uskladiti sa željenim rezultatom.

Mnogi ljudi uzimaju u obzir samo konačni rezultat, a zanemaruju sve metode, sredstva i puteve kojima se stiglo do rezultata i cilja. Neki zastupaju istinu lažnim argumentima. Primjer toga je kada vas pitaju koliko je $2+2$, a vi kažete: 4. Kada vas pitaju zašto mislite da je $2+2=4$, vi odgovarate: "Pa, tako kaže moj profesor." Rekli ste istinu, ali ste svoj istiniti stav odbranili pogrešnim argumentom. Da je taj profesor rekao da su $2+2=5$, našli biste se na strani neistine.

Ako istinu dokazujete pogrešnim argumentima, neko drugi će otići korak dalje, pa će neistinu koristiti kao opravdanje za svoju zabludu. Reći će: "Moj učitelj kaže da samo lopovi mogu živjeti luksuzno. Zato, meni je opravdano da budem lopov."

Časni Kur'an kaže:

Ko je nepravedniji od onoga koji laži o Allahu iznosi ili koji govori: "Objavljuje mi se" - a ništa mu se ne objavljuje, ili koji kaže: "I ja ću reći isto onako kao što Allah objavljuje. A da ti je vidjeti nevjernike u smrtnim mukama, kada meleki budu ispružili ruke svoje prema njima: "Spasite se ako možete! Od sada ćete neizdržljivom kaznom biti kažnjeni zato što ste na Allaha ono što nije istina iznosili i što ste se prema dokazima Njegovim oholo ponašali."" (El-En'am, 93)

Ovaj kur'anski ajet obećava najsramniju kaznu ovakvim lažovima. Zašto bi Muhammed, a.s., pod pretpostavkom da je autor Kur'ana, prizivao na sebe prokletstvo i rizikovao da bude smješten u poniženu grupu ljudi? Da je on bio autor Kur'ana, zasigurno bi znao da će kad-tad biti otkrivena njegova fabrikacija.

Slično upozorenje je dato u sljedećem kur'anskom ajetu:

A da je on o Nama kojekakve riječi iznosio, Mi bismo ga za desnu ruku uhvatili, a onda mu žilu kucavicu presjekli, i niko ga između vas ne bi mogao od toga odbraniti. (El-Hakka, 44-47)

Muhammed, a.s., nije odjednom izrecitirao cijeli Kur'an, već tokom 23 godine. U tom periodu, ljudi su mu mogli postaviti bilo koje pitanje. Časni Kur'an kaže:

O vjernici, ne zapitkujte o onome što će vam prichiniti neprijatnosti ako vam se objasni; a ako budete pitali za to dok se Kur'an objavljuje, objasniće vam se, ono ranije Allah vam je već oprostio. - A Allah prašta i blag je. (El-Maide, 101)

Ljudi su iskoristili ovu priliku da postavljaju najrazličitija

pitanja, poput kocke, alkohola, milostinje, Mjesečevim mijenama, ratnom plijenu, pa čak i o nekim historijskim ličnostima, kao što je bio Zulkarnejn. Zbog toga, u Kur'anu se često ponavlja formulacija: "Pitaju te o tome i tome. Reci: ..." Ni u kom slučaju Muhammed, a.s., nije mogao unaprijed znati koja će mu pitanja biti postavljena, pa makar se i sama pitanja ticala zacrtane reformističke misije. Zamislite kako bi bilo premijeru države kada bi zakazao konferenciju za novinare u vezi određenog industrijskog postrojenja i pozvao ih da mu postave koje god žele pitanje, a oni mu postavljaju neugodna pitanja u vezi političke situacije, kriminala i korupcije.

U Časnom Kur'anu postoji dovoljno dokaza protiv teorije o moralnoj reformi, jer je i sam Poslanik, s.a.v.s., nekoliko puta bio ukoren u Kur'anu. Jednom prilikom je Poslanik, s.a.v.s., razgovarao sa uglednim Kurejšijama, trudeći se da im dokaže istinu islama. U jeku njegove priče, prišao je slijepi starac po imenu Ibn Ummi Mektum, r.a., i prekinuo Poslanika, s.a.v.s., upitavši ga nešto o islamu. Muhammed, a.s., se namrštio zbog toga i ljutito se okrenuo. Iako nije izgovorio nijednu riječ pogrde, Poslanikov potez nepažnje je ostao zabilježen za sva vremena, jer mu je Uzvišeni Allah objavio sljedeće ajete:

On (Poslanik) se namrštio i okrenuo zato što je slijepac njemu prišao! A šta ti znaš - možda on želi da se očisti, ili pouči pa da mu pouka bude od koristi. Onoga koji je bogat, ti njega savjetuješ, a ti nisi kriv ako on neće da vjeruje; a onoga koji ti žureći prilazi i strah osjeća, ti se na njega ne osvrćeš, Ne čini tako! Oni su pouka – pa ko hoće, poučiće se... (Abese, 1-12)

Svakome se može desiti ovakav propust, da na kratko zanemari siromašne, ugrožene i slijepe – ali se ne smije desiti Poslaniku milosti, čije srce je uvijek bilo privrženo sirotinji! Bez trunke oklijevanja, ove objavljene ajete je proučio pred svojim ashabima, koji su ih naučili napamet, zapisali i sačuvali za sva vremena.

Postoji još nekoliko ajeta koji prekoračuju Poslanika, s.a.v.s., zbog nekih njegovih poteza. U vezi njegove zakletve da neće više uzimati med, objavljen mu je sljedeći ajet:

O Vjerovjesniče, zašto sebi uskraćuješ ono što ti je Allah dozvolio – u nastojanju da žene svoje zadovoljiš? A Allah prašta i samilostan je. (Et-Tahrim, 1)

U vezi njegove želje da se osveti za Hamzinu, r.a., smrt, objavljen je sljedeći ajet:

Ako hoćete da na nepravdu uzvratite, onda učinite to samo u onolikoj mjeri koliko vam je učinjeno; a ako otrpите, to je, doista, bolje za strpljive. (En-Nahl, 126)

Kad se pojavilo pitanje ratnih zarobljenika, objavljen je sljedeći ajet:

Nijednom vjerovjesniku nije dopušteno da drži sužnje dok ne izvojuje pobjedu na Zemlji; vi želite prolazna dobra ovoga svijeta, a Allah želi Onaj svijet. Allah je silan i mudar. (El-Enfal, 67)

Kad je Poslanik, s.a.v.s., činio dovu za jednog licemjera, Uzvišeni Allah mu je objavio:

I nijednom od njih, kad umre, nemoj molitvu obavljati, niti sahrani njegovoj prisustvovati, jer oni u Allaha

i Njegova Poslanika ne vjeruju i kao nevjernici oni umiru.
(Et-Tevbe, 84)

Teorija o epileptičnosti

Neki se slažu da je Muhammed, a.s., bio iskren i istinoljubiv, ali tvrde da je bolovao od epilepsije (padavice), te da je u epileptičnim napadima izgovarao stihove koje je kasnije pretočio u Kur'an. Neki orijentalisti su pokušali izjednačiti načine silaska Objave Poslaniku, s.a.v.s., sa simptomima epilepsije. U stvarnosti, ovo dvoje se nikako ne može izjednačiti, jer činjenice o silasku Objave govore sasvim suprotno. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je ponekada dobijao Objavu u obliku zvuka zvona. Dešavalo se da mu znoj poteče sa čela dok mu dolazi Objava, iako je vani bilo hladno. Ponekada je izgledao iscrpljen i veoma umoran. Ovi opisi se nikako ne podudaraju sa simptomima epilepsije, koja je poznata kao nagli poremećaj mentalne ili fizičke funkcionalnosti, ili oboje. Napad epilepsije podrazumijeva djelimični ili potpuni gubitak svijesti, konvulzije i druge kompleksne reakcije organizma. 70% pacijenata svoj prvi napad epilepsije dobiju prije napunjene 20. godine, a neki tipovi epilepsije nestaju tokom godina.

Epilepsija nije bolest, već sindrom, pa ne postoji jedinstven uzrok za sve tipove epilepsije. Ovaj sindrom nastaje disfunkcijom nervnih ćelija, koje u organizam nekontrolirano šalju električne signale, što se završava gubljenjem svijesti ili konvulzijama. Iako se uzrok teško otkriva, jer ih je veliki broj, za 50% epileptičnih napada se mogu definisati

primarni i sporedni uzroci. Neki od tih uzroka su: povreda tokom rođenja ili kasnije, cerebralna paraliza, infekcije poput meningitisa, parazitska infekcija, tumor na mozgu, šok itd. Napad se može desiti kao posljedica snažnih emocionalnih stanja.

Poslanik Muhammed, a.s., nije imao nijedan od ovih problema. Svima je bio poznat kao čovjek sa savršenim tjelesnim i duševnim zdravljem. Iako je živio u stresnim vremenima, pokazao je nevjerovatnu smirenost i pribranost. Časni Kur'an je tako nevjerovatna, velika i nenadmašna knjiga, da je jedan muslimanski psihijatar rekao: "Ako je ovo djelo jednog epileptičara, baš bih volio da vidim još takvih epileptičara."

Teorija umišljenosti

Oni koji zastupaju ovu teoriju smatraju da je Muhammed, a.s., napisao Kur'an na osnovu svog znanja, iskustva, mašte i pod utjecajem okruženja, a da ni sam nije bio svjestan toga. Neki nevjernici idu tako daleko da ga proglašavaju ludim (ne dao Allah).

Ova teorija je lahko oboriva. Poslanik, s.a.v.s., je dosljedno prenosio isto učenje tokom 23 godine svoje misije. Niko ko je umišljen, ko živi u iluzijama i ko je lud, ne može biti dosljedan tako dugo u ovako komplikovanoj misiji.

Osim toga, niko ne može sebe ubjeđivati 23 godine da dobija Objavu od Boga, a ustvari je lično autor svoje knjige.

Kur'an je pun informacija koje nije mogao izmisliti

nijedan ljudski um, bez obzira da li je bio genijalan ili lud. Mekanski mušrici su se konsultovali sa hrišćanima i jevrejima, a nakon toga postavili nekoliko test-pitanja Muhammedu, a.s:

- Ko su bili spavači u pećini?
- Koja je priča o Hidru?
- Šta znaš o Zulkarnejnu?

Odgovori na njihova pitanja su objavljeni u suri El-Kehf. Pošto su se pitanja ticala historije jevreja i hrišćana i bila su potpuno nepoznata u Hidžazu, postavljena su kao test Božijem Poslaniku, s.a.v.s., o njegovom poznavanju skrivenih stvari. Poslanik, s.a.v.s., im je rekao: "Sutra ću vam dati odgovor." Međutim, narednog dana odgovora nije bilo. Rekao im je da dođu sljedećeg dana. Međutim, Objave i dalje nije bilo. To odlaganje je trajalo petnaest dana. Ljudi su počeli zbijati šale na Muhammedov, a.s., račun i Objavu koju dobija od Boga. Nakon petnaest dana, Uzvišeni Allah je preko meleka Džibrila poslao odgovore na postavljena pitanja. Objašnjenje za dugo čekanje na Objavu je dato u sljedećim ajetima:

I nikako za bilo šta ne reci: "Uradiću to sigurno sutra!" – ne dodavši: "Ako Bog da!" A kada zaboraviš, sjeti se Gospodara svoga i reci: "Gospodar moj će me uputiti na ono što je bolje i korisnije od ovoga." (El-Kehf, 23-24)

Iako mu je odlaganje Objave teško padalo, ono je, ustvari, pomoglo Poslaniku, s.a.v.s. Kurejšije su mislili: "Ako je Muhammed izmislio sve do sada iz Kur'ana, neće

mu biti teško brzo izmisliti odgovore i na ova pitanja.” Kasnije, kad su mu odgovori došli putem Objave, neprijatelji su ućutkani.

Osim što su nevjernicima pruženi odgovori na postavljena pitanja, Časni Kur'an donosi nove informacije, koje nijedan ljudski um nije mogao izmisliti ni svjesno ni podsvjesno. Historijske činjenice o Zulkarnejnu i gradu Ihramu su prije toga bile potpuno nepoznate Poslaniku, s.a.v.s., i njegovim savremenici. Kur'an iznosi veliki broj predskazanja budućih događaja, koji su se kasnije obistinili. Naučne činjenice, koje su otkrivene i dokazane mnogo vijekova nakon objave Kur'ana, u vrijeme Muhammeda, a.s., su bile potpuno nepoznate.

Teorija o prepisivanju iz Biblije

Neki kritičari tvrde da je Muhammed, a.s., iako nije izmislio i napisao Kur'an, dobijao sve potrebne informacije iz ljudskih izvora i da je prepisivao i adaptirao svete knjige drugih religija. U nastavku navodimo nekoliko zabluda u vezi sa tim.

“Muhammed je učio Kur'an od rimskog kovača”

Ova zabluda se pojavila još u vrijeme Muhammeda, a.s. Neki mušrici su ga optužili da odlazi u predgrađe Mekke jednom Rimljaninu, koji je bio hrišćanin, i od njega učio kako da piše Kur'an. Časni Kur'an je jasno odgovorio na ovu zabludu:

Mi dobro znamo da oni govore: "Poučava ga jedan čovjek!" Jezik onoga zbog koga oni krivo govore je jezik tuđina, a ovaj Kur'an je na jasnom arapskom jeziku. (En-Nahl, 103)

Kako može osoba koja govori stranim jezikom i jedva da malo poznaje arapski biti izvor Kur'ana, koji je napisan na čistom i elokventnom arapskom jeziku!? Smatrati da je ovaj rimski kovač podučavao Poslanika, s.a.v.s., je donekle slično vjerovanju da je kineski doseljenik u Englesku, koji je jedva poznao engleski jezik, diktirao Šekspiru šta da piše.

"Muhammed je učio Kur'an kod Vereke, Hatidžinog rođaka"

Muhammed, a.s., se veoma rijetko susretao sa jevrejskim i hrišćanskim učenjacima. Najistaknutiji hrišćanski učenjak sa kojim je imao kontakt bio je slijepi starac po imenu Vereka ibn Neufel, rođak Poslanikove, s.a.v.s., supruge Hatidže, r.a. Iako je bio Arap, Vereka je prihvatio hrišćanstvo i bio veoma dobar poznavalac Novog zavjeta. Poslanik, s.a.v.s., imao je samo dva susreta sa njim. Prvi put ga je vidio prije poslaničke misije, dok je Vereka obavljao molitvu kod Kabe. Tom prilikom je Poslanika, s.a.v.s., poljubio u čelo, u znak pažnje. Drugi put ga je vidio nakon što mu je došla prva objava. Vereka je umro tri godine kasnije, a Muhammedova, a.s., misija je trajala još dvadeset godina.

“Muhammed je često razgovarao sa jevrejima i hrišćanima”

Istina je da je Poslanik, s.a.v.s., imao razgovore i religijske diskusije sa jevrejima i hrišćanima. Međutim, sve to se događalo nakon njegovog dolaska u Medinu, 13 godina od početka objavljivanja Kur'ana. Podvala da su upravo oni bili izvor njegove inspiracije za Kur'an je apsurdna, jer se dešavalo sasvim suprotno: on je njih upoznavao sa dešavajama u njihovom vjerovanju i pozivao ih da prihvate čisti monoteizam koji samo islam pruža. Mnogi od njih su prihvatili islam.

“Muhammed je učio Kur'an od jevreja i hrišćana koje je upoznao van granica Arabije”

Svi historijski podaci pokazuju da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prije poslaničke misije samo tri puta izašao iz Mekke:

- putovao je sa majkom u Medinu kad je imao šest godina;
- pravio je društvo amidži Ebu Talibu na njegovom trgovačkom putu u Siriju kad je imao između 9 i 12 godina;
- predvodio je Hatidžinu trgovačku karavanu do Sirije kad je imao 25 godina.

Van svake pameti je smatrati da je Kur'an rezultat njegovih nasumičnih susreta sa jevrejima i hrišćanima koje je upoznao tokom ova tri putovanja.

Logički dokazi da Poslanik, s.a.v.s., nije učio Kur'an od Jevreja i hrišćana

Poslanikov svakodnevni život je bio otvorena knjiga koju su svi mogli čitati, u tolikoj mjeri da su objavljeni ajeti koji su vjernicima naredili da Poslaniku obezbijede malo privatnosti. Da je, kojim slučajem, imao susrete sa ljudima koji bi ga podučavali šta da govori u ime Objave, to ne bi moglo ostati skriveno od ashaba.

Najugledniji Kurejšije koji su ga u stopu slijedili, bili su pametni i oštroumni ljudi. Da su primjetili bilo šta sumnjivo, ne bi ga slijedili. Ipak, prihvaćali su islam tokom cijele Muhammedove, a.s., poslaničke misije.

Poslanikovi neprijatelji su pažljivo posmatrali svaki njegov potez i susret, čeznući za dokazom kojim bi ga optužili da je lažac. Međutim, svih godina poslaničke misije nisu mogli naći nijedan dokaz da se Poslanik, s.a.v.s., tajno sastajao sa jevrejima i hrišćanima.

Nezamislivo je da neko bude autor Kur'ana, a da se pomiri sa činjenicom da za kur'anski tekst ne dobije nikakvo priznanje.

Dakle, historijski i logički je nemoguće dokazati da je Kur'an djelo bilo kojeg čovjeka.

Poslanik, s.a.v.s., je bio nepismen

Teorija da je Muhammed, a.s., prepisivao Kur'an iz drugih izvora može se opovrgnuti samo jednom historijskom

činjenicom: on nije znao ni čitati ni pisati. Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Ti prije nje nijednu knjigu nisi čitao, a nisi je ni desnom rukom svojom pisao; inače, posumnjali bi oni što laži govore. (El-Ankebut, 48)

Uzvišeni Allah je znao da će nevjernici sumnjati u vjerodostojnost Časnoga Kur'ana i pripisivati autorstvo Muhammedu, a.s. Iz Svoje savršene mudrosti, za posljednjeg poslanika je odabrao osobu koja je bila *ummij*, Muhammeda, s.a.v.s., koji nije znao ni čitati ni pisati. Tako je od nevjernika i cinika oduzet svaki argument da je on koristio svete knjige jevreja i hrišćana, a zatim te informacije napisao savršenim stilom na čistom arapskom jeziku. Uzvišeni Allah potvrđuje:

Onima koji će slijediti Poslanika, vjerovjesnika, koji neće znati čitati ni pisati, kojeg oni kod sebe, u Tevratu i Indžilu, zapisana nalaze. (El-A'raf, 157)

Čak i Biblija spominje proročanstvo o vjerovjesniku koji ne zna ni čitati ni pisati:

A dadne li se Knjiga nekome što ne zna ni čitati ni pisati... (Isaija, 29:12)

Časni Kur'an na čak četiri mjesta naglašava da Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije bio vješt pismu.

Tada nije postojala Biblija na arapskom

U vrijeme Poslanika, s.a.v.s., nije bilo arapske verzije Biblije. Najranija verzija Starog zavjeta pripisuje se svećeniku

Saadiasu Gaonu, 900. godine nove ere, više od 250 godina nakon smrti Muhammeda, a.s. Najstariju verziju Novog zavjeta na arapskom jeziku je napisao Erpenius 1616. godine, hiljadu godina nakon smrti našeg Vjerovjesnika, s.a.v.s.

Sličnosti između Kur'ana i Biblije

To što postoje sličnosti između Kur'ana i Biblije ne znači da je jedno prepisivano od drugog. Ustvari, to dokazuje drugu činjenicu: obje knjige imaju zajedničko porijeklo, jer i Biblija sadrži tekstove koji su nekada bili dio Božije Objave. Iako su sve objave prije Kur'ana pretrpjele oštećenja zbog ljudskih intervencija, dijelovi teksta su ostali sačuvani, i otuda sličnost sa Kur'anom.

Istina je da postoje slični tekstovi u Kur'anu i Bibliji, ali to ne može biti dokaz da je Muhammed, a.s., prepisivao od jevreja i hrišćana. Ako je to dokaz, onda ni Isus/Isa, a.s., nije bio pravi poslanik, pošto se Novi zavjet u mnogim tekstovima poklapa sa Starim zavjetom.

Kada neko nešto prepíše, on nipošto neće reći da je prepisao, a još manje – od koga. Muhammed, a.s., je u Kur'anu koji mu je objavljen izrazio priznanje svim prijašnjim poslanicima i objavama koje su im dolazile.

Muslimani vjeruju u četiri Božije knjige

Poznata su nam imena četiri Božije knjige: Tevrat, Zebur, Indžil i Kur'an. Tevrat je knjiga koja je objavljena Musau, a.s., Zebur je objavljen Davudu, a.s., Indžil Isau, a.s.,

a Kur'an je posljednja i konačna Božija objava, sa kojom je došao posljednji vjerovjesnik, Muhammed, s.a.v.s.

Sastavni dio islama je vjerovanje u sve Božije poslanike i Objave. Današnja Biblija sadrži pet knjiga Starog zavjeta, koje se pripisuju Musau, a.s., Psalme, koji se pripisuju Davudu, a.s., i četiri evanđelja Novog zavjeta. Međutim, ništa od toga nije Tevrat objavljen Musau, a.s., Zebur objavljen Davudu, a.s., niti je bilo koje evanđelje onaj Indžil koji je objavljen Isau, a.s. Možda ovi biblijski tekstovi sadrže dio Božijih riječi, ali one nipošto nisu autentična Objava koja je došla Božijim poslanicima.

Časni Kur'an sve Božije poslanike svrstava u jedno bratstvo. Svi su imali istu poslaničku misiju i potpuno istu srž Objave. Zbog toga, temeljna učenja svih velikih religija nisu kontradiktorna, čak iako su njihovi sljedbenici tokom vijekova značajno izmijenili veći dio svetih knjiga, zato što im je izvor isti: Objava od Uzvišenog Allaha. Kur'an naglašava da Božiji poslanici nisu odgovorni za promjene koje su nastale u tim knjigama, već njihovi sljedbenici, koji su dijelove Objave zaboravili a neke dijelove namjerno izmijenili ili izbrisali. Kur'an se, stoga, ne može smatrati takmacem knjigama objavljenim Musau, Davudu i Isau, a.s., već kao knjiga koja ih objedinjuje, usavršava i čisti od ljudskih interpretacija. Jedno od imena Časnoga Kur'ana je *Furkan* – Rastavljač istine od neistine. Objavljen je da napravi jasnu razliku između Božanskog i ljudskog u knjigama drugih religija.

Naučna usporedba Kur'ana i Biblije

Stvaranje kosmosa za šest dana

Prema prvom poglavlju Postanka, prve biblijske knjige, univerzum je stvoren za šest dana koji traju po 24 sata. Prema Časnom Kur'anu, univerzum je, također, stvoren za šest dana. Međutim, riječ koja se koristi za *dan* je *jeum*. U arapskom jeziku, riječ *jeum* ima dva značenja. Jedno značenje je obični dan koji traje 24 sata. Drugo značenje je *epoha, veoma dug period*. Kur'an govori o stvaranju univerzuma za šest veoma dugih perioda, što savremena nauka ne odbacuje. Prema naučnim saznanjima, stvaranje kosmosa je trajalo nekoliko milijardi godina, što je direktno suprotstavljeno biblijskom konceptu o stvaranju za šest običnih dana. Ako je Muhammed, a.s., prepisivao iz Biblije, zašto nije prepisao ovu katastrofalnu grešku?

Prvo je nastao dan a zatim Sunce

Postanak, 1:3-5, kaže da su dan i noć nastali prvog dana stvaranja. Kretanje svjetlosti, koja uzrokuje fenomen dana i noći, je kompleksna pojava nastala na osnovu reakcija u zvijezdama, koje su, prema Postanku, 1:14-19, nastale tek četvrtog dana. Potpuno je nelogično da dan i noć, koji su posljedica emitovanja svjetla sa Sunca, nastanu prvog dana, a da sam izvor svjetlosti nastane četvrtog dana. Jutro i večer su fenomeni koji su mogući samo ako prije njih postoji izvor svjetlosti, Sunce, oko kog se Zemlja okreće.

Ako je Muhammed, a.s., kopirao tekstove iz Biblije, kako je znao da treba izostaviti ovu nenaučnu apsurdnost!?

Stvaranje Zemlje, Sunca i Mjeseca

Zemlja i Mjesec su dio Sunčevog sistema i od njega su nastali. Međutim, prema Bibliji to nije tako. U Postanku, 1:9-13, kaže se da je Zemlja stvorena trećeg dana, a u stihovima 14-19, se tvrdi da su tek četvrtog dana stvoreni Sunce i Mjesec. To je kontradiktorno općepoznatim naučnim činjenicama o porijeklu i nastanku Sunčevog sistema.

Vegetacija stvorena trećeg, a Sunce četvrtog dana

Postanak u prvom poglavlju kaže da je sav biljni svijet – trave, cvijeće i drveće – nastao trećeg dana, a Sunce tek četvrtog. Kako je moguće da su se biljke pojavile prije pojave Sunca!?

Ako je Muhammed, a.s., lično napisao Kur'an i ako je kopirao Bibliju, kako je mogao znati da ovu apsurdnost treba izbaciti i ne prepisivati je? Pogledajte Kur'an – u njemu ne postoji nijedna kontradikcija.

I Sunce i Mjesec su izvori svjetlosti?

Tako Biblija kaže. U Postanku, 1:16, stoji:

I načini Bog dva velika svjetlila – veće da vlada danom, manje da vlada noću.

Danas nam nauka kaže da Mjesec ne posjeduje svoju svjetlost, već se od njega odbija Sunčeva svjetlost. Časni Kur'an to potvrđuje, pa ga naziva *Refleksijom*. Tvrditi da je Muhammed, a.s., tokom prepisivanja iz Biblije ispravio ove nenaučne tvrdnje je van svake pameti.

Adam/Adem, a.s., prvi čovjek na Zemlji, je živio prije 5.800 godina?

Ako saberete brojke u Bibliji, doći ćete do takvog zaključka. Uvjerite se i sami:

- 1948 godina je, prema Bibliji, prošlo od Adama do Abrahama;
- oko 1800 godina je prošlo od Abrahama do Isusa;
- od Isusa do danas je prošlo 2000 godina.

Kad ove godine saberete, dobijate oko 5.800 godina od prvog čovjeka do danas. Interesantno je da je i jevrejski kalendar star oko 5.800 godina.

Ogroman broj arheoloških i antropoloških dokaza potvrđuju da su ljudi živjeli prije mnogo desetina hiljada godina i da nisu nastali tek prije 5.800 godina, kao što tvrdi Biblija.

Časni Kur'an ni u ovom slučaju ne protivrječi naučnim činjenicama, pošto govoreći o Ademu, a.s., ne spominje prije koliko godina se pojavio na Zemlji.

Nuh, a.s., i Potop

Govoreći o Potopu, Biblija u knjizi Postanak, u poglavljima 6-8, naglašava da je velikom poplavom uništeno sve živo na Zemlji, a da su preživjeli samo Noa i njegovi saputnici na barci. U tom opisu se, čak, sugerira da se Potop desio 1656 godina nakon Adama, tj. 292 godine prije rođenja Abrahama, kada je Noa imao 600 godina. To znači da se, prema Bibliji, Potop desio u 22. ili 21. vijeku prije nove ere.

Sve u ovoj priči je kontradiktorno naučnim činjenicama. Prema arheološkim dokazima, u 21. vijeku prije nove ere je živjela 11. egipatska dinastija i 3. babilonska. Ništa u nalazima iz tog perioda ne ukazuje da se desila bilo kakva prirodna nepogoda i da je progres tih civilizacija bio ugrožen. Prema Bibliji, tada je cijeli svijet uništen Potopom.

S druge strane, kur'ansko kazivanje o Potopu se uopće ne sukobljava sa naučnim činjenicama. Prvo, govoreći o Nuhu, a.s., i Potopu, Kur'an ne spominje datum događaja. Drugo, Kur'an ne govori o Potopu kao globalnom fenomenu, već eksplicitno naglašava da se on desio kao kazna samo Nuhovom narodu.

Zato, nelogično je tvrditi da je Muhammed, a.s., priču o Noi/Nuhu, a.s., pozajmio iz Biblije, a da je tokom prepisivanja ispravio sve historijske greške u biblijskom kazivanju i naveo naučno tačnu priču.

Musa, a.s., i Faraon

Kur'anska i biblijska kazivanja o Mojsiju/Musau, a.s., i Faraonu su veoma slična. Musa, a.s., je sa svojim narodom prešao preko Crvenog mora, koje se otvorilo da bi Izraelčani mogli bezbijedno preći. Dok je išao u potjeru za njima, Faraon i njegova vojska su se utopili, jer se more nad njima zatvorilo. U tome se slažu i Kur'an i Biblija. Međutim, Časni Kur'an iznosi još jednu zanimljivu informaciju o Faraonu, koja nije spomenuta u Bibliji:

Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe – ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama. (Junus, 92)

Dr. Maurice Bucaille je nakon opsežnog istraživanja utvrdio da je Ramses II, faraon koji se u Bibliji spominje, zapravo umro još ranije, tokom Musaovog boravka u Medjenu. Ramsesov sin Merneptah ga je naslijedio i postao Faraon. Merneptah je, ustvari, Faraon koji se utopio dok je proganjao Musaa, a.s., i njegov narod. 1898. godine je u Dolini kraljeva pronađeno njegovo mumificirano tijelo. Dr. Bucaille je 1975. godine dobio dozvolu da detaljno ispita njegovo tijelo. Analize su pokazale da je Merneptah umro nasilnom smrću, prouzrokovanom utapanjem. Kur'ansko predskazanje da će Faraonovo tijelo ostati sačuvano da bi potonje generacije uzele pouku se obistinilo, jer se njegovo tijelo i dalje čuva u muzeju u Kairu.

Dok se bavio ovim istraživanjem, dr. Bucaille je bio hrišćanin. Kasnije je napisao knjigu *Biblija, Kur'an i nauka*, u

kojoj je priznao da autor Kur'ana ne može biti čovjek, već jedino Sveznajući Stvoritelj. Prihvatio je islam.

Sve navedeno je dovoljan dokaz da Kur'an nije kopija Biblije. Naprotiv, Kur'an je *Furkan* – rastavljač istine od neistine i od podvala. Kur'an je jedini kriterijum na osnovu kog se može utvrditi šta je u Bibliji ostalo od Božije objave a šta su ljudske interpretacije.

A tebi (Muhammede) objavljujemo Knjigu, samu istinu, da potvrdi knjige prije nje objavljene i da nad njima bdi. I ti im sudi prema onome što Allah objavljuje i ne povodi se za prohtjevima njihovim, i ne odstupaj od Istine koja ti dolazi. (El-Maide, 48)

Kur'an nije knjiga koja kazuje priče

Za razliku od drugih religijskih knjiga, Časni Kur'an ima jedinstven stil naracije, koji nije nalik nijednom ljudskom. Sve knjige, izuzev Kur'ana, slijede potpuno isti šablon po kojem se pišu priče i opisuju događaji. Priče koje pišu ljudi počinju sličnim stilom: "Nekada davno...", "Jednom u dalekoj zemlji...", "Bila dva čovjeka..." i slično.

Evo kako izgledaju prve rečenice biblijskih knjiga:

U početku (nekada davno) stvori Bog nebo i Zemlju... (Postanak, 1:1)

U početku (nekada davno) bijaše Riječ, i Riječ, bijaše u Boga, i Bog bijaše Riječ. (Ivan, 1:1)

Ovako glasi rodoslovlje (porijeklo, početak) Isusa Hrista

sina Davidova, sina Abrahamova... (Matej, 1:1)

U Ramataim Sofimu (nekada davno) živio jedan čovjek iz gore Efraimove po imenu Elkana... (Prva Samuelova, 1:1)

(Nekada davno) Kralj David je bio ostario i postao vre-mešan. Premda su ga pokrivali, nije se mogao ugrijati. (Prva kraljevima, 1:1)

Bilo je u dane Ahasvera (nekada davno), onoga Aha-svera, koji je vladao od Indije do Etiopije nad sto dvadeset i sedam pokrajina... (Estera, 1:1)

Sve priče u religijskim knjigama imaju početak i kraj, tj. ljudski stil naracije kroz cijeli tekst. Te priče sadrže historijske podatke, hronološki poredane. Tako ljudi govore i pišu.

Kur'an je, međutim, jedinstvena knjiga. Prvo šta je od Kur'ana objavljeno bile su riječi:

Čitaj, u ime Gospodara tvoga, koji stvara, stvara čovjeka od ugruška! Čitaj, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji čovjeka poučava onome što ne zna. (El-Alek, 1-5)

Sura El-Alek je 96. po redu u Kur'anu. Objavljivanje Kur'ana nije započeto pričom "iz početka". Isto se može reći i za prvu kur'ansku suru, El-Fatihu:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

1. Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova,

2. Milostivom, Samilosnom,

3. *Vladaru Dana sudnjeg.*

4. *Tebi se klanjamo i od Tebe pomoć tražimo!*

5. *Uputi nas na Pravi put,*

6. *na Put onih kojima si milost Svoju darovao,*

7. *a ne onih koji su protiv sebe srdžbu izazvali, niti onih koji su zalutali! (El-Fatiha, 1-7)*

Druga sura/poglavlje počinje ovako:

1. *Elif Lam Mim.*

2. *Ova Knjiga, u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali;*

3. *onima koji u nevidljivi svijet budu vjerovali i molitvu obavljali i udjeljivali dio od onoga što im Mi budemo davali;*

4. *i onima koji budu vjerovali u ono što se objavljuje tebi i u ono što je objavljeno prije tebe, i onima koji u Onaj svijet budu čvrsto vjerovali.*

5. *Njima će Gospodar njihov na Pravi put ukazati i oni će ono što žele ostvariti.*

6. *Onima koji neće da vjeruju doista je svejedno – opominjao ih ti ili ne opominjao - oni neće vjerovati.*

7. *Allah je zapečatio srca njihova i uši njihove, a pred očima njihovim je koprena; njih čeka patnja golema. (El-Bekare, 1-7)*

Ne postoji nijedna druga religijska knjiga na cijelom svijetu koja je pisana ovakvim, Božanskim stilom. Čak su i prijašnje Božije objave vremenom zagubljene ili iskrivljene. Kur'an je potpuno očivana Božija knjiga, koju je melek Džibril objavom prenosio Muhammedu, a.s. On je, zatim, sve što mu je objavljeno prenosio svojim ashabima, koji su Kur'an zapisivali, učili napamet i provjeravali naučeno pred Božijim Poslanikom, s.a.v.s. Nijedna od 114 kur'anskih sura/poglavlja nije pretrpjela ni najmanju izmjenu već više od 14 vijekova.

Kur'an je posljednja Božija objava. Bavi se svim pitanjima bitnima za ljude u svakom vremenu i prostoru. U njemu su objašnjeni principi mudrosti, doktrine, obožavanja i zakona. Poučava nas pravednosti i zdravom ekonomskom sistemu. Međutim, njegovo glavno obilježje je regulisanje odnosa na relaciji Stvoritelj – stvorenja.

Svrha Kur'ana nije da priča priče i beskrajne historijske podatke sa čudnim imenima. On čitatelja navodi na razmišljanje. U njemu se objedinjuju vjera, moral, pravni propisi, savjeti, mudrosti, naredbe, zabrane i jasni dokazi Istine. On donosi radosne vijesti onima koji prihvataju istinu i upozorava nemarne i griješnike. Priče o davno nestalim civilizacijama imaju za cilj podstaknuti nas na razmišljanje o Božijim znakovima, koji su vidljivi na svakome mjestu.

Muhammed, a.s., ne može biti istovremeno i lažov i luđak

Specifična grupa "istraživača" kaže: "Možemo sa sigurnošću reći da je Muhammed imao mentalni poremećaj." Ubijedjeni su da je on na neki način bio zaveden. Na kraju svoje priče i argumentacije kažu: "Zbog svega toga, smatramo da je taj čovjek bio i lažov." (Ne dao Allah!) Priču započinju tvrdnjom da je bio lud, a završavaju stavom da je bio lažov. Sami sebe hvataju u laži, jer nikako da razumiju da osoba ne može biti i luđak i lažov istovremeno. Ako je neko lud, on sve govori iz ubjeđenja i ne koristi laži. Ukoliko je neko lažov, on planira koju će laž izgovoriti, a cijela njegova priča ima određenu svrhu. Nijedan od njihovih argumenata nije održiv.

Muhammed, a.s., ne može biti istovremeno i obmanjivač i falsifikator

Druga grupa ljudi je slična prethodnoj. Govore da je Poslanik, s.a.v.s., bio obmanjivač, jer kad god bi mu neko postavio pitanje govorio bi da mu je melek Džibril donio odgovor. Ista grupa ljudi u drugim nastupima govori da je Muhammed, a.s., bio falsifikator, jer je na postavljena pitanja odgovarao tako što bi sakupio najbolje odgovore iz drugih religijskih knjiga. Poput prethodne grupe, i ova sama sebe obmanjuje jer zaboravljaju da osoba ne može biti istovremeno i obmanjivač i falsifikator.

Osoba koja je obmanuta i druge obmanjuje je ubijedena

da mu melek dostavlja objavu i na svako pitanje odmah odgovara, ne razmišljajući o tome da li je odgovor tačan ili pogrešan. Falsifikator, sa druge strane, traži najbolji mogući odgovor na postavljeno pitanje istražujući druge knjige, samo da bi dokazao da je dostojan povjerenja. Svi koji zastupaju obje teze ne shvaćaju da se, ustvari, kreću u začaranom krugu svojih laži.

Časni Kur'an odgovara na sve ove zablude i podvale.

Pa zašto oni ne razmisle da njima poslani poslanik nije lud; on samo otvoreno opominje. (El-A'raf, 184)

Ti (Muhammede) nisi, milošću Gospodara svoga, lud. (El-Kalem, 2)

A vaš drug (Muhammed) nije lud. (Et-Tekvir, 22)

Mitomanija

Jedna grupa ljudi smatra da je Muhammed, a.s., patio od mitomanije. Mitomanija je psihički poremećaj u kome osoba govori laži a zatim povjeruje u njih. Kur'an govori o činjenicama – stvarima koje su stvarne i koje možete u svako doba provjeriti. Mitomanik to ne može, jer mu činjenice predstavljaju problem. Psiholozi se protiv takvog poremećaja bore postavljanjem pitanja koja bolesnika suočavaju sa činjenicama. Naprimjer, ako bolesnik tvrdi: "Ja sam kralj Engleske!", psiholog mu neće odmah reći: "Ti si lud.", nego će ga kroz pitanja suočiti sa činjenicama:

"Kažeš da si kralj Engleske? Možeš li mi reći gdje se sada

nalazi tvoja kraljica?" Mitoman će pokušati izmisliti odgovor: "Kraljica je otputovala kod majke." Psiholog nastavlja: "Gdje ti je premijer?", a mitoman odgovara: "Umro je." Na pitanje: "Gdje ti je garda?" možda neće moći odgovoriti jer će se konačno suočiti sa činjenicom. Reći će: "Izgleda da zaista nisam kralj Engleske..."

Na isti način, Časni Kur'an čitatelje suočava sa činjenicama koje mogu provjeriti i na taj način se bori protiv njihove umišljenosti. Česti su ajeti sa formom sličnoj ovoj: "O ljudi, vi kažete to i to, a zar ne znate to i to..."

Nove informacije u Kur'anu

Časni Kur'an ima jedinstven način informiranja čitalaca o nečemu što ranije nisu znali. Na cijelom svijetu ne postoji knjiga sa takvim stilom. Postoje drevni spisi sa mnoštvom historijskih podataka, ali se u njima navode izvori informacija i ljudi koji ih prenose. Kur'an, međutim, kaže: "Ovo su informacije koje ranije niste poznavali. Provjerite, pa ćete se uvjeriti u njihovu istinitost." Naprimjer, Uzvišeni kaže:

To su nepoznate vijesti koje ti Mi objavljujemo; ni ti ni narod tvoj niste prije ovoga ništa znali. Zato budi strpljiv, ishod će, zaista, u korist čestitih biti. (Hud, 49)

Objavljujući ti ovaj Kur'an, Mi tebi o najljepšim događajima kazujemo iako prije njega nisi, doista, ništa znao. (Jusuf, 3)

Zanimljivo je da dok je trajalo objavljivanje Kur'ana, niko nije javno ustao i rekao: "Griješiš, Muhammede! Ja

sam, također, Arap, a ove informacije sam znao od ranije!" Da je Muhammed, a.s., autor Kur'ana, bilo bi ravno samoubistvu nadmeno izazivati sve ljude informacijama koje bi neko od njih mogao poznavati, riječima: "A o ovome ništa niste znali." Ipak, niko se nije usudio istupiti protiv ovog izazova.

"Kur'an je obmana"

Oni koji se ne mire sa činjenicom da je Kur'an objava od Gospodara svjetova, dolaze sa beznadežnom idejom da je on obmana. Ako je to obmana, šta je njeno porijeklo? O čemu nas obmanjuje? Gdje tačno leži ta obmana? Niko ne može naći nijednu obmanu – jer ne postoji.

Svjesno brane svoju zabludu

Neki ljudi bez razmišljanja donesu neku pogrešnu odluku i stav o nekome. Ovako izgleda njihovo razmišljanje: "Mislim da mi je ovaj čovjek neprijatelj. Nemam razloga ni dokaza, ali vjerujem da mi je neprijatelj, pa ću se prema njemu ophoditi kao prema neprijatelju. Pošto ja tako nastupim, on će se braniti od mene kao od svog neprijatelja, pa ću imati razlog i dokaz da ga proglasim neprijateljem." To je mehanizam odbrane svojih nakaradnih stavova. Ljudi zauzimaju pogrešan stav, a onda na svaki mogući način traže dokaz da obmane sebe i druge u ispravnost tog stava.

Objava ne protivrječi razumu

Prema Časnom Kur'anu, Objava je u skladu sa razumom. Sve što je u Kur'anu objavljeno je podložno provjeri, raspravi i razgovoru. Da je Objava iznad razuma i nedostupna njemu, ne bismo se mogli odlučiti koju religijsku knjigu slijediti. Imam Gazali je, s pravom, rekao: "Vjera i razum se ne mogu sukobiti, jer su oboje dar od Allaha."

Kur'an podstiče na diskusiju

Mnogi muslimani vjeruju da Kur'an ne dozvoljava nikakvu raspravu u vezi temeljnih istina vjere, pa se uzdržavaju od toga. Međutim, Časni Kur'an podstiče zdravu diskusiju:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima ne najljepši način raspravljaj! (En-Nahl, 125)

Odgovori na većinu pitanja i sumnji u vezi kur'anskih učenja se nalaze u samome Kur'anu. Arapska riječ *kalu/oni govore* se u Kur'anu spominje 332 puta, a riječ *kul/reci (Muhammede)* također 332 puta.

Crpljenje svih alternativa

To je jedan od pristupa Časnoga Kur'ana. On je Objava Sveznajućeg, Gospodara svjetova. Ako ne vjerujete da je tako – kažite argumentirano šta je onda? Neko objašnjenje mora postojati. Kur'an je zapisan, možete ga čitati kad god želite. U njemu se kaže da je Božija riječ. Ako nije, šta je? Tokom vijekova, koji god drugačiji odgovor su ljudi

izmišljali, uz dokaze je opovrgnut. Govorili su da ga je Muhammed, a.s., lično napisao radi slave, moći, ugleda, ujedinjenja Arapa i slično. Ništa od ovoga nije dokazano, naprotiv! Govorili su da ga je napisao luđak, epileptičar i obmanjivač. Nijedna od ovih ideja nema utemeljenja u zdravoj logici. Sve alternative su iscrpljene.

Kur'an vas mora zadiviti, jer ga nikako ne možete diskvalificirati, sa koje god strane da mu priđete!

Ha Mim.

Knjigu objavljuje Allah, Silni i Mudri! (El-Džasija, 1-2)

Svim skepticima, Kur'an odgovara da je on Objava od Uzvišenog Allaha. U to se možete uvjeriti na mnogo mjesta u Časnome Kur'anu: El-En'am, 19; El-En'am, 72; Jusuf, 1-2; Taha, 113; En-Neml, 6; Es-Sedžde, 1-3; Jasin, 1-3; Ez-Zumer, 1; Gafir, 2; Er-Rahman, 1-2; El-Vakia, 77-80; El-Insan, 23, i tako dalje.

Test neispravnosti

Ovo je pristup koji danas koristi naučna javnost. Mnogi ljudi dolaze sa novim teorijama, ali se stručna javnost ne zamara njima. Imaju razlog i opravdanje za to. Ko god dođe sa novom teorijom, naučnici mu poručuju: "Ne zamarajte nas svojim idejama i novim teorijama, ukoliko ne donesete pravila na osnovu kojih je možemo proglasiti lažnom." To je takozvani "test neispravnosti".

Kada je Albert Einstein došao sa teorijom relativiteta,

niko je nije odmah prihvatio, niti ga je bilo ko proglasio velikim naučnikom zbog nje. Naučnicima je trebalo šest godina da ispitaju testove neispravnosti koje im je on lično dao, rekavši: "Smatram da kosmos funkcionira na ovaj način. Međutim, ako se dokažu ove tri stvari – onda nisam u pravu." – pa je naveo tri slučaja u kojima njegova teorija prestaje važiti. Zbog samog njegovog pristupa, naučnici su obratili pažnju na njegovu teoriju.

Časni Kur'an, također, nudi nekoliko testova neispravnosti. Neki su bili namijenjeni savremeniciima Božijeg Poslanika, s.a.v.s., a drugi su za sva vremena. Poručuje nevjernicima da, ukoliko žele dokazati neispravnost Kur'ana, dokažu neke stvari o njemu.

Nijedna druga religijska knjiga na svijetu ne nudi bilo kakav test neispravnosti. Slobodno upitajte bilo kog učenjaka drugih religija: "Postoji li u vašoj vjeri nešto što bi je opovrgnulo ukoliko bi se pokazalo tačnim?" Sumnjam da biste dobili adekvatan odgovor. Ne možete samo dokazivati da je vaše vjerovanje ispravno. Morate ljudima pružiti šansu da dokažu da niste u pravu. Časni Kur'an ih ima nekoliko:

1) Slučaj Ebu Leheba

Muhammed, a.s., je imao amidžu poznatog po nadimku Ebu Leheb/Otac plamena, zbog njegove žustre naravi. Bio je zakleti neprijatelj islama. Imao je običaj pratiti Vjerovjesnika, s.a.v.s., i njegove razgovore sa ljudima. Koji god čovjek je razgovarao sa Vjerovjesnikom, Ebu Leheb bi ga izdvojio i rekao mu: "Šta ti je Muhammed govorio? Ako je

rekao da je nešto bijelo, smatraj da je crno! Ako je rekao da je jutro, smatraj da je noć! Šta god ti Muhammed kaže, smatraj suprotno.”

111. sura u Kur'anu je posvećena njemu:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

1. Neka propadne Ebu Leheb, i propao je!

2. neće mu biti od koristi blago njegovo, a ni ono što je stekao,

3. ući će on, sigurno, u vatru rasplamsalu,

4. i žena njegova, koja spletkari;

5. o vratu njenom biće uže od ličine usukane!

Ova sura predskazuje da će Ebu Leheb biti nevjernik cijelog života, tj. da nikada neće prihvatiti islam i da će ući u Džehennem. Ova sura je objavljena deset godina prije njegove smrti. Umro je kao nevjernik. U toku tih deset godina, mnogi njegovi prijatelji su prihvatili islam, ali on je ostao uporan u svom nevjerovanju. Ebu Leheb je bio lukav i pronicljiv. Koristio je svaku priliku da omalovaži Božijeg Poslanika, s.a.v.s., i njegove ashabe. Ipak, nije skontao nešto: sve što je trebao uraditi jeste da bar lažno obznani svoj prelazak na islam. Time bi mnogim ljudima dokazao da je ova sura lažna, jer tvrdi da on nikada neće postati musliman. Imao je punih deset godina vremena da razmišlja o tome, ali ipak to nije uradio. Sa druge strane, ko bi se usudio sa sigurnošću tvrditi nešto što se može promijeniti u narednim godinama!? Da je Kur'an djelo čovjeka, ova

sura ne bi bila napisana, jer bi njeno opovrgavanje dovelo do ugrožavanja cijele misije. Kur'an nije djelo čovjeka, već Objava od Onoga Koji jedini zna budućnost.

2) Jevreji nikada neće prizvati smrt

Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Reci: "Ako je u Allaha Džennet osiguran samo za vas, a ne i za ostali svijet, onda vi smrt zaželite, ako istinu govorite."

A neće je nikada zaželiti zbog onoga što čine! - A Allah dobro zna nevjernike. (El-Bekare, 94-95)

Kad bi se Jevreji raspravljali sa muslimanima, govorili bi da je Džennet pripremljen samo za njih i ni za koga drugog. Kur'an ih izaziva: ako ste sigurni u ono što govorite, zaželite smrt. Međutim, ne staje na tome, već potvrđuje da oni nikada neće zaželiti smrt, zbog grijeha koje čine. Jedino što su Jevreji u vrijeme Muhammeda, a.s., trebali učiniti jeste da javno prizovu svoju smrt. Da je neki Jevrej rekao: "Molim Boga da me usmrti, da bih ušao u Džennet!", čak i ako bi bio neiskren u toj želji, dokazao bi da je Kur'an pogriješio. Sa te tačke gledišta, bilo je "lahko" opovrgnuti Kur'an. U sljedećem ajetu Kur'an potvrđuje:

I naći ćeš ih, sigurno, da više žude za životom od svih ostalih ljudi, čak i od mnogobožaca; svaki bi volio poživjeti hiljadu godina, mada ga to, i kada bi toliko živio, ne bi od patnje udaljilo! - A Allah dobro vidi ono što oni rade. (El-Bekare, 96)

3) Hrišćani će biti bliži muslimanima nego Jevreji

Ovo je jedan od testova neispravnosti koji važe za sva vremena. Časni Kur'an kaže:

Ti ćeš, sigurno, naći da su vjernicima najljući neprijatelji jevreji i mnogobošci; i svakako ćeš naći da su vjernicima najbliži prijatelji oni koji govore: "Mi smo hrišćani." – zato što među njima ima svećenika i monaha i što se oni ne ohole. (El-Maide, 82)

Ovim ajetom se potvrđuje da će, generalno, hrišćani bolje tretirati muslimane nego što ih tretiraju Jevreji. Naravno, veliki broj Jevreja je prihvatio islam, a ima i onih koji nisu prihvatili islam ali su dobri prema muslimanima. Međutim, kao cjelina, hrišćani će uvijek biti bolji prema muslimanima nego Jevreji.

Jevreji danas imaju priliku opovrgnuti Kur'an. Mogu se dobro organizirati i nekoliko godina postupati prema muslimanima bolje nego hrišćani. Iako izazov i dalje postoji, nikada ga neće moći ispuniti.

4) Izmislite jednu suru poput kur'anske

I muslimani i nemuslimani se slažu da je Kur'an najvrjednije književno djelo na arapskom jeziku. Njegov stil je najbogatiji, najelokventniji i na najvećem mogućem nivou. Kada su mušrici prigovorili Muhammedu, a.s., da on izmišlja Kur'an, odmah im je stigao izazov:

Reci: "Kad bi se svi ljudi i džini udružili da sačine jedan ovakav Kur'an, oni, takav kao što je on, ne bi sačinili, pa

makar jedni drugima pomagali.” (El-Isra, 88)

Isti izazov je ponovljen u 34. ajetu sure Et-Tur. Međutim, nešto kasnije, izazov je olakšan:

*Zar oni da govore: “On ga izmišlja!” Reci: “**Pa sačinite vi deset Kur'anu sličnih, izmišljenih sura, i koga god hoćete, od onih u koje pored Allaha vjerujete u pomoć pozovite, ako je istina što tvrdite!**” (Hud, 13)*

Kasnije je ovaj izazov još više olakšan:

*A oni govore: “On ga izmišlja!” Reci: “**Pa, dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite.**” (Junus, 38)*

Oni koji žele odgovoriti na ovaj izazov, moraju imati u vidu sljedeće osobine Kur'ana:

- objavljen je na čistom arapskom jeziku. Zato, i ta izmišljena sura mora biti na arapskom jeziku;
- Kur'an je napisan najvećim mogućim stilom;
- njegov jezik je najjasniji, najrazgovjetniji i čudestan;
- ni u jednom momentu se ne udaljava od čiste istine, potpuno zadržavajući najviši nivo pripovijedanja;
- iznosi mnogo informacija različitim stilovima, a priče pripovijeda nekada duže a nekada kraće, ali tako da nikada ne možete preferirati jedan opis nad drugim;

- u iznenađujuće malo riječi daje veoma opširne opise i mnogo informacija, nimalo ne gubeći šarm i elokventnost;

- ima nenadmašnu sposobnost da se istovremeno obraća svim slojevima ljudi. Isti ajet je izazov i manje i više inteligentnim ljudima.

A oni govore: "On ga izmišlja!" Reci: "Pa, dajte vi jednu suru kao što je njemu objavljena, i koga god hoćete, od onih u koje mimo Allaha vjerujete, u pomoć pozovite, ako istinu govorite." (Junus, 38)

Čak i ovaj pojednostavljeni izazov je ostao bez odgovora od strane mušrika.

Konačni izazov je objavljen u suri El-Bekare:

A ako sumnjate u ono što objavljujemo robu Svome, načinite vi jednu suru sličnu objavljenim njemu, a pozovite i božanstva vaša, osim Allaha, ako istinu govorite.

Pa ako ne učinite, a nećete učiniti, onda se čuvajte vatre za nevjernike pripremljene, čije će gorivo biti ljudi i kamenje. (El-Bekare, 23-24)

U ovom izazovu se ne kaže "poput Kur'ana", već *sličnu*, čime je još više olakšan. Neke Kur'anske sure imaju samo po 3-4 ajeta. Izazov se odnosi i na tako kratka poglavlja.

Nemojte misliti da nevjernici nisu pokušavali odgovoriti ovom izazovu. Najveći arapski pjesnici tog vremena, ali i kasnije, su pokušavali, ali su i pored velikih napora doživjeli ponižavajući poraz. Neki pokušaji su zabilježeni u histo-

rijskim knjigama, da budu dokaz budućim generacijama. Ništa što su izmislili nije sadržavalo elokventan i nenadmašan kur'anski stil, rečenice su bile smiješne, šuplje i bez dublje mudrosti i značenja.

Test i izazov su i dalje na snazi. Niko mu nije uspio odgovoriti već 1.400 godina. Tako će ostati dovijeka.

5) Nema kontradikcija

Časni Kur'an ne sadrži nijednu kontradikciju. U suri En-Nisa iznosi se još jedan izazov:

A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti. (En-Nisa, 82)

Ako neko želi dokazati da Kur'an nije Objava od Boga, dovoljno je da pronađe samo jednu protivrječnost u njemu.

Tokom historije, mnogo nevjernika je pokušalo pronaći kontradikcije u Kur'anu, pa su ih, navodno, i nalazili. Međutim, svi njihovi pokušaji su se svodili na pogrešno citiranje, vađenje ajeta iz konteksta i iskrivljeno tumačenje. Može se desiti da na te zablude ne mogu odgovoriti čak i neki islamski učenjaci, ukoliko nisu dobro upoznati sa materijom o kojima ajeti govore. Njihova nesposobnost da odgovore na zablude nipošto ne znači da Kur'an sadrži kontradikcije.

Časni Kur'an kaže: *...i upitaj o Njemu onoga koji zna. (El-Furkan, 59)* Ukoliko vam nešto nije jasno, pitajte osobu

koja je stručna. Ako vas zanima naučno objašnjenje nekih kur'anskih ajeta, pitajte o tome naučnike. Ako vas zanima kur'anski stil, ili smatrate da ste pronašli gramatičku grešku u Kur'anu, ne možete mene pitati o tome, jer ja nisam stručnjak za arapski jezik. Pošto ja nisam znalac arapskog jezika i ne mogu adekvatno odgovoriti na vaš izazov o gramatičkim greškama, nipošto ne znači da Kur'an sadrži gramatičke greške. Dakle, o pitanjima iz svake oblasti morate razgovarati sa adekvatnim stručnjakom.

U nekoliko prethodnih poglavlja smo dokazali neispravnim sve zablude i kritike na račun Časnoga Kur'ana. Zbog toga što ga ne možete diskvalificirati, ma sa kog aspekta mu prišli, morate mu ukazati poštovanje i izraziti priznanje: Kur'an je Božanska knjiga. On je Objava Sveznajućeg, Gospodara svih svjetova.

KUR'AN MORA BITI UČEN
SA RAZUMIJEVANJEM

Hvala Allahu. Neka su salevat i selam na Allahovog Poslanika, njegovu porodicu i sve ashabe.

A Mi smo Kur'an učinili dostupnim za pouku – pa ima li ikoga ko bi pouku primio? (El-Kamer, 17)

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj. Odriješi uzao sa jezika moga da bi razumjeli govor moj.

Najčitanija knjiga koja se čita bez razumijevanja

Časni Kur'an je posljednja Allahova objava. Objavljen je posljednjem Allahovom poslaniku, Muhammedu, sallallahu alejhi ve sellem. Kur'an je najpozitivnija knjiga na svijetu. On je proglas ka preporodu čovječanstva. On je nepresušan izvor znanja i mudrosti, uputa zalutalima, upozorenje nemarnima i siguran znak sumnjičavima. On je olakšanje onima koji pate i nada onima koji su u očaju. Kako ćemo implementirati sve ove lijepe osobine Kur'ana ako ga ne učimo i ne proučavamo sa razumijevanjem, ako ne razmišljamo o onome što smo pročitali i ako njegove poruke ne primjenimo u svakodnevnom životu!?

Hvala Allahu, Časni Kur'an je najčitanija knjiga na svijetu. Nažalost, on je ujedno i knjiga koja je najviše čitana bez razumijevanja. Većina muslimana ga čita bez razmišljanja o pročitanom, pa se stepen njegovog razumijevanja smanjuje. Zamislite kakva je ovo tragedija: čovjek dođe do Kur'ana i uči ga, a odlazi praznog srca, neprobuđene duše

i nepromijenjenog života! Uzvišeni Allah kaže:

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete. (Ali Imran, 110)

Allah je muslimane nazvao najboljim narodom svih vremena, pod uslovom da naređujemo dobro, odvrćamo od zla i vjerujemo u Allaha. Međutim, ukoliko ne učimo Kur'an sa razumijevanjem, kako ćemo naređivati dobro, a odvrćati od zla!? Ako ne naređujemo dobro i ne odvrćamo od zla, ne zaslužujemo titulu najboljeg ummeta. Dakle, sve se vraća na učenje Kur'ana sa razumijevanjem.

Riječ *Kur'an* je izvedena od arapskog glagola *kare'e*, što znači: *učiti, čitati, proklamovati*. Kako možemo proklamovati Allahovu Knjigu, ako je ne razumijemo!? Kur'an ima još jedno ime – *Furkan/Rastavljač istine od neistine*. Razliku između istine i neistine možemo razumjeti jedino ukoliko Kur'an čitamo sa razumijevanjem. Bez njegovog razumijevanja, ne možemo ga koristiti kao kriterijum za razdvajanje istine od neistine.

Pogledajmo kakva sve opravdanja muslimani koriste za svoj nemar i nečitanje Kur'ana sa razumijevanjem.

“Ne razumijem arapski jezik”

Ovo je najčešći izgovor. Danas na svijetu živi preko šest milijardi ljudi. Oko 25% svjetske populacije čine muslimani, skoro milijardu i po. Među muslimanskom populacijom, oko 15% su Arapi. Osim njih, mali je broj nearapa koji

razumiju arapski jezik. Dakle, preko 80% muslimana ne razumije arapski jezik.

Kad se čovjek rodi, ne razumije nijedan jezik. Dijete postepeno uči maternji jezik i tako komunicira sa porodicom. Onda uči jezik i način izražavanja okolnog društva, kako bi što bolje komunicirao sa njima. Kasnije uči i jezik na kome stiče obrazovanje. Veliki broj ljudi na svijetu zna bar dva ili tri različita jezika. Ako smo spremni poznavati druge strane jezike, zar nije najpreče da poznamo jezik na kome je Uzvišeni Allah objavio Svoju posljednju objavu!? Zašto ne obavežemo sebe da naučimo arapski jezik kako bismo razumjeli Kur'an? Učenje stranog jezika je mnogo lakše tokom djetinjstva. Međutim, starosna dob ne smije nikome biti prepreka činjenju dobra.

Najpoznatiji pozitivan primjer toga je dr. Maurice Bucaille, slavni naučnik i istraživač, dobitnik nagrade Francuske akademije nauka, za doprinos medicini. Dr. Bucaille je bio zadužen za ispitivanje mumije Merneptaha, faraona spomenutog u Bibliji. Mumija je pronađena u Dolini kraljeva. Kao hrišćanin, dr. Bucaille je znao cijelu biblijsku priču o Mojsiju i Faraonu: more se razdvojilo da bi Mojsije i njegov narod mogli preći. Za njima je išao Faraon sa svojom vojskom. Čim su Mojsije i njegov narod prešli, more se zatvorilo a Faraon i njegova vojska su se utopili. Za njega je pronalazak Faraonovog tijela bilo veliko otkriće.

Kad je otišao u Saudijsku Arabiju, tamo su mu rekli da to nije ništa novo, jer oni odavno znaju da je Faraonovo tijelo ostalo očuvano. U Časnom Kur'anu se kaže:

“Danas ćemo izbaviti samo tijelo tvoje da bi bio poučan primjer onima poslije tebe.”- ali mnogi ljudi su ravnodušni prema Našim poukama. (Junus, 92)

Dr. Bucaille je bio šokiran! “Otkud ovaj podatak u knjizi staroj 14 vijekova!? Kako je tada neko mogao znati da će Faraonovo tijelo biti sačuvano kao pouka ljudima, a da to nije spomenuto u Bibliji!?” To ga je potaknulo da pročita prijevod značenja Kur’ana. Kad je pročitao Kur’an, bio je tako oduševljen, da je htio učiniti još nešto, kako bi što bolje razumio Kur’an. Sa svojih 50 godina starosti, naučio je arapski jezik. Zamislite, jedan hrišćanin uči arapski jezik samo da bi bolje razumio Kur’an. Pošto je analizirao Kur’an, izjavio je: “Kur’an je u savršenom skladu sa potvrđenim naučnim činjenicama, dok je, nažalost, Biblija puna dijelova koje nisu u skladu sa naukom.” Nakon što je obavio sva istraživanja, napisao je knjigu *Biblija, Kur’an i nauka*.

Ne očekujem da svi muslimani budu takvi entuzijasti kao što je dr. Bucaille bio, ali opet nemaju opravdanje. Ako ne razumiju arapski jezik, ne mogu se pravdati da ne razumiju Kur’an, jer postoje prijevodi njegovog značenja na skoro svim jezicima svijeta.

Mevlana Abdul-Medžid Dariabadi kaže da je Kur’an knjiga koja se najteže prevodi na strane jezike. Njegov stil je Božanski, uzvišen, neprevodiv i nedostižan. To ga čini jako teškim za prevođenje. Ne samo da je teško, već je i nemoguće potpuno ga prevesti. Ipak, hvala Allahu, mnogi učenjaci su svoj životni vijek posvetili što boljem prevodenju Kur’ana, tako da imamo prijevod njegovog značenja na

skoro svim jezicima. Moram napomenuti da nijedan od tih prijevoda nije u potpunosti prenešeno značenje Kur'ana sa arapskog na drugi jezik, jer je prijevod ljudsko djelo, a Kur'an je Božija riječ. Uprkos tome, prevodi značenja nam omogućavaju bar osnovno razumijevanje Kur'ana.

“Mnogo sam zauzet”

Ovo je čest izgovor za nečitanje makar i prijevoda Kur'ana. Nemamo vremena od studija, nemamo vremena od posla i od drugih obaveza. Decenije provodimo proučavajući razne knjige u školi i na fakultetu, samo da bismo stekli bolje zvanje i zanimanje. Zar nemamo vremena čitati Poruku našeg Stvoritelja, Uzvišenog Allaha!? Koliko nam vremena treba da bismo pročitali Kur'an? Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: “Ko prouči Kur'an za manje od tri dana, nije ga razumio.” (Et-Tirmizi) To znači da je moguće za najmanje tri dana proučiti Kur'an sa razumijevanjem. Ako svakoga dana proučite jedan džuz¹, za mjesec dana ćete proučiti cijeli Kur'an. Stepen koji steknemo nakon koledža i fakulteta možda će nam pomoći na ovom svijetu, a možda neće. Na hiljade je visokoškoloovanih ljudi koji su bez posla. A ako vas visoko obrazovanje ne približi Allahu, Stvoritelju svega, onda vam obrazovanje neće koristiti na Onom svijetu.

Što se tiče Kur'ana, Uzvišeni Allah kaže:

Elif Lam Mim.

¹ Dio Kur'ana, koji zauzima 20 stranica. Časni Kur'an je sastavljen od 30 džuzeva. (Primj. urednika)

Ova Knjiga, u koju nema nikakve sumnje, uputstvo je svima onima koji se budu Allaha bojali. (El-Bekare, 1-2)

Allah nam obećava da je Kur'an knjiga upute i da će nam zasigurno korisiti na oba svijeta.

U ovom Kur'anu Mi na razne načine objašnjavamo ljudima svakovrsne primjere, ali je čovjek, više nego iko, spreman raspravljati. (El-Kehf, 54)

Mi u ovom Kur'anu navodimo ljudima svakojake primjere da bi pouku primili. (Ez-Zumer, 27)

Ako učite Kur'an, to će vam sigurno donijeti korist i na ovom i na Budućem svijetu. Ako ne razumijete Kur'an na arapskom, čitajte prijevod njegovog značenja na jeziku koji najbolje razumijete.

Pismo iz daleka

Navest ćemo slikovit primjer. Upoznali ste nekog dobrog čovjeka iz Njemačke, koji je došao kod vas i družio sa sa vama nekoliko sedmica. Ne zna dobro vaš jezik, ali nekako se sporazumijevate. Nakon povratka u Njemačku, šalje vam pismo. Naravno, pismo je napisao na njemačkom, jer ne zna pisati vaš jezik. Dobijate pismo, otvarate ga, ali ništa ne razumijete. Šta ćete uraditi? Pošto vam je to bliski prijatelj, dat ćete pismo nekome da ga prevede. Želite po svaku cijenu saznati šta vam je vaš dobri prijatelj iz Njemačke napisao.

Zar ne želite znati koju poruku nam je poslao Uzvišeni

Stvoritelj nebesa i Zemlje!? Ne morate nikome plaćati da vam prevede Kur'an sa arapskog jezika. On je već preveden na vaš jezik.

Kur'an je i za muslimane i za nemuslimane

Neki misle da je Kur'an knjiga koja može koristiti samo muslimanima a da ga nemuslimani ne mogu čitati. Međutim, Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Elif Lam Ra. Knjigu ti objavljujemo zato da ljude, voljom njihova Gospodara, izvedeš iz tmina na svjetlo, na Put Silnoga i Hvaljenoga. (Ibrahim, 1)

Kur'an je došao kao uputa svim ljudima, bez izuzetka.

Ovo je obznana ljudima i da njome budu opomenuti i da znaju da je samo On jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku! (Ibrahim, 52)

U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla. (El-Bekare, 185)

Mi ti objavljujemo Knjigu zbog svih ljudi – samu istinu; onaj ko bude išao Pravim putem sebi će koristiti, a onaj ko bude išao stranputicom – sebi će nauditi, ti nisi njima tutor. (Ez-Zumer, 41)

Kur'an nije objavljen da bude uputa samo Arapima ili samo muslimanima, već cijelome čovječanstvu. Međutim, mnogo je muslimana koji ne žele Kur'an podijeliti sa nemuslimanima. Govore: "Kako će ovi nemuslimani, ovi kafiri i

mušrici, uopće razumjeti Kur'an!?" Misle da imaju superiornu inteligenciju, bolju od ostalih. Zna li da je Kur'an objavljen prije 1.400 godina u Arabiji, a da je objavljivanje počelo u vremenu džahilijeta/neznanja? U to vrijeme, Arapi su bili najzaostaliји narod na svijetu. Isti ovaj Kur'an je od takvih zaostalih Arapa za kratko vrijeme napravio ba-kljonoše civilizacije. Ako je Kur'an mogao izmijeniti takve ljude prije 14 vijekova, zašto ne bi mogao izmijeniti stanje današnjih nemuslimana? Džahilijet više ne postoji kao što je bio prije objave Kur'ana. Uzvišeni Allah kaže:

A tebe smo (Muhammede) samo kao milost svjetovima poslali. (El-Enbija, 107)

To znači da Muhammed, s.a.v.s., nije poslat samo Arapima, ili samo muslimanima, već svim svjetovima, svim ljudima i ostalim stvorenjima.

Mi smo te poslali s Istinom da radosne vijesti donosiš i da opominješ. (Fatir, 24)

Mi muslimani kao da sjedimo na Kur'anu poput kobri na blagu – niti ga čitamo, niti damo da se čita. Neki kažu da Kur'an ne trebamo davati nemuslimanima, jer Uzvišeni Allah kaže:

On je, zaista, Kur'an plemeniti, u Knjizi brižljivo čuvanoj – dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti, on je Objava od Gospodara svjetova. (El-Vakia, 77-80)

Ove ajete navode argument da nemuslimani ne smiju dodirivati Kur'an: "Dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti, a mušrici i nevjernici nikad nisu čisti!" Međutim, uzrok

objave ovih ajeta je taj što su mekkanski mušrici počeli govoriti da je Kur'an objava od šejtana, a ne od Allaha. Zbog toga je Uzvišeni Allah objavio navedene ajete, u kojima se potvrđuje da se Kur'an nalazi u Levhi-mahfuzu, kome se šejtan ne može primaći. Dakle, ajeti iz sure El-Vakia se ne odnose na Kur'an kao mushaf, koji držimo u ruci i čitamo, već na Levhi-mahfuz. Da je drugačije, već bi se dokazalo da je Kur'an pogriješio. Jer, kako može reći da ga ne mogu do-dirnuti osim oni koji su čisti, ako svaki nemusliman može otići u knjižaru i kupiti Kur'an!? Riječ *mutahherun* znači čisti, ali se ne odnosi samo na čistoću tijela, već i na potpunu čistoću od svih mahana i grijeha. To su meleki. Ovim ajetima su se odbacile podvale mušrika da je Kur'an objava od šejtana.

Prema nekim učenjacima, ovaj ajet znači da je stroga obaveza imati abdest prije nego što se uzme Kur'an u ruke. Međutim, čak i da je tako (a nije), grijeh širka/pripisivanja Allahu druga je daleko veći od uzimanja Kur'ana bez abdesta. Pa, ako se čini manji grijeh – uzimanje Kur'ana bez abdesta, zarad otklanjanja najvećeg grijeha koji postoji – širka, čini mi se da je to dobra trgovina. Naravno, poželjno je imati abdest, jer je to od sunneta. Ali, nije farz.

Davati Kur'an, ili njegove dijelove, nemuslimanima je, čak, sunnet. Božiji Poslanik, s.a.v.s., je slao pisma nevjerničkim vladarima, u kojima je diktirao i određene kur'anske ajete. Neki vladari su prihvatili islam, a neki nisu. Neki su ta pisma iscijepali i bacali pod noge. Zamislite, kur'anske ajete su bacali pod noge! Jedan od takvih pisama se čuva

u Nacionalnom muzeju u Turskoj. Na njemu piše ajet:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali Imran, 64)

Neki, opet, tvrde da nemuslimanima treba davati samo prijevod Kur'ana, jer je prijevod ljudsko djelo i nije originalni Kur'an. Slažem se sa tim, ali preferiram da nemuslimanima uz prijevod dajem i originalni Kur'an na arapskom jeziku, tako da uvijek mogu provjeriti šta piše u originalu. Sa druge strane, danas postoji oko 14 miliona Arapa hrišćana. Oni su hrišćani već mnogo vijekova, a arapski jezik im je maternji. Pitam vas: koji prijevod Kur'ana ćete njima dati, ako ne razumiju nijedan jezik osim arapskog? Morate im dati originalni Kur'an.

"Kur'an trebaju razumjeti samo učenjaci"

Ovo je još jedna u nizu zabluda. Mnogi svoj nemar pravdaju mišljenjem da se običan narod ne mora puno truditi da razumije Kur'an, pošto je njegovo razumijevanje obaveza alima/učenjaka. Međutim, u suri El-Kamer se na čak četiri mjesta kaže:

A Mi smo Kur'an učinili dostupnim/lahkim za pouku i učenje napamet - pa ima li ikoga ko bi pouku primio? (El-Kamer, 17, 22, 32 i 40)

Dakle, Uzvišeni Allah je učinio Časni Kur'an svima dostupnim i lahkim za razumijevanje.

Elif Lam Ra. Ovo su ajeti knjige, Kur'ana jasnog! (El-Hidžr, 1)

Na još mnogo mjesta se ponavlja izraz: ... *da biste razumjeli*. Čije ćete mišljenje prihvatiti: onih muslimana koji kažu da je razumijevanje Kur'ana ostavljeno samo ulemi, ili jasnim Božijim uputama u Časnome Kur'anu, koje govore da je ova knjiga namijenjena svim ljudima? Naravno, postoje ajeti koje ne možemo svi razumjeti. U tom slučaju, Uzvišeni nam daje instrukciju:

Pitajte učene, ako ne znate. (En-Nahl, 43)

Naprimjer, ako neki ajet govori o naučnim činjenicama, koga ćete pitati za objašnjenje? Pitat ćete naučnika. Jer, naučnik je ekspert/alim u svojoj oblasti. Ako neki ajet govori o medicini, koga ćete pitati za objašnjenje? Naravno, pitat ćete ljekara, jer je on alim u oblasti medicine. Ukoliko morate saznati povod objave nekih ajeta, morate o tome pitati ljude koji su eksperti u toj oblasti. Dakle, zavisno od oblasti koja vas zanima, morate pitati odgovarajuće eksperte.

Ovo me podsjeća na primjer prof. Keethmoora. Jedna grupa mladih Arapa je – vođena ajetom: *Pitajte učene, ako ne znate*. – sakupila sve kur'anske ajete koji govore o embriologiji i predali ih prof. Keethmooru. On je u to vrijeme, početkom 80-ih godina 20. vijeka važio za velikog autoriteta u embriologiji. Bio je načelnik katedre za anatomiju

Univerziteta u Torontu. Nakon što su mu predložili ajete o embriologiji, on ih je neko vrijeme analizirao, a zatim im odgovorio: "Većina ovih citata su u savršenom skladu sa savremenom naukom. Međutim, postoji nekoliko ajeta za koje ne mogu reći ni da su ispravni ni da su neispravni, jer ni ja ništa ne znam o tome." Neki od tih ajeta su bili prvi koji su objavljeni Muhammedu, s.a.v.s. – iz sure El-Alek:

Uči, sa imenom Gospodara tvoga Koji stvara – stvara čovjeka od zakvačka. (El-Alek, 1-2)

Riječ *alek*, koja se spominje u ovom ajetu znači: *ugrušak, nešto što liči na pijavicu, zakvačak*. Prof. Keethmoore je rekao: "Ne znam da li embrion u ranoj fazi liči na nešto od ovoga." Zatim je otišao u laboratoriju i pomoću moćnog mikroskopa analizirao embrion u najranijoj fazi, a zatim ga uporedio sa slikom pijavice. Zaprepastila ga je očigledna sličnost! Nakon što je odgovorio na osamdeset pitanja koja su mu arapski studenti postavili, rekao je: "Da ste mi ova pitanja postavili prije samo trideset godina, ne biste dobili odgovor ni na polovinu njih, jer su te činjenice tada bile nepoznate. Embriologija je veoma mlada mediciska disciplina."

Prof. Keethmoore je autor poznate knjige *Razvoj čovjeka*. Sva saznanja do kojih je došao proučavajući Kur'an, inkomponirao je u trećem izdanju te knjige. Te godine je dobio nagradu za najbolju individualnu knjigu iz oblasti medicine. Dok sam studirao na Američkom koledžu ranih 80-ih, korišćenje knjige *Razvoj čovjeka* kao reference u izradi prezentacija iz predmeta Embriologija je bilo uslov

dobijanja maksimalne ocjene. Bez te knjige, mogli smo dobiti manje ocjene, ali nipošto maksimalnu.

Nakon svih činjenica sa kojima se upoznao čitajući Kur'an, izjavio je: "Nema nikakve sumnje da ovaj Kur'an nije djelo čovjeka. On mora biti djelo Svevišnjeg Stvoritelja. Muhammed je Njegov poslanik, u to nema sumnje!"

Upustvo za upotrebu

Kao proizvođač video rekordera, svojim korisnicima dajem i uputstvo za upotrebu, da bi znali kako rukovati tom mašinom. Pošto sam napravio video rekorder, ja najbolje znam šta mu škodi i kako ga treba održavati. Jednostavno ću napisati uputstvo za upotrebu u kome ću dati instrukcije: "Kada želite reprodukciju sadržaja video kasete, ubacite je u plejer i pritisnite taster *Play*. Kada želite zaustaviti, pritisnite taster *Stop*. Držite uređaj dalje od vlage, i nipošto ga ne kvasite vodom..." Uz svaku mašinu dolazi uputstvo za upotrebu. Što je uređaj komplikovaniji, uputstvo je obaveznije.

Ako je čovjek najkompliciranija mašina na svijetu, zar mu ne treba uputstvo? Posljednje uputstvo je Časni Kur'an u kome se nalaze sve potrebne instrukcije – šta je loše a šta dobro za čovjeka.

Danas se najveći dio elektronskih uređaja proizvodi u Japanu. Pošto većina ljudi ne razumije japanski jezik, uporedo sa uputstvom na japanskom stoji uputstvo na drugim jezicima, kako bi ljudi mogli razumjeti kako

da koriste uređaj. Zar nije najpreče čitati Časni Kur'an, posljednje uputstvo čovječanstvu, koji je preveden na većinu jezika!?

Kad je tek počela proizvodnja automobila u Indiji, ljudi nisu znali kako se vozi. Zato su kompanije za proizvodnju i prodaju automobila svojim kupcima dodjeljivali po jednog instruktora vožnje ili ličnog vozača. Poznata je anegdota o jednom multimilioneru, koji ništa nije znao o vožnji, pa je uz kupljeni automobil dobio i vozača. Jednog dana, rekao je vozaču da pripremi automobil, jer mora sa porodicom na put. Vozač je odgovorio: "Ne može. Automobil nije u voznom stanju." Milioner se razljutio: "Kako nije u voznom stanju!? Odmah to popravi!" Vozač odgovori: "Mogu ga popraviti, ali mi treba deset litara mlijeka, dvadeset kilograma čistog meda i četrdeset kilograma čistog pirinča." Bogataš, ne znajući ništa o automobilima, je dao vozaču sve što je tražio. Nakon par minuta, vozač je javio da je automobil ponovo u voznom stanju. Šta biste vi danas uradili da vam vozač traži mlijeko, med i pirinač? Odmah biste mu dali otkaz, jer znate da to automobilu nije potrebno. Iako niste mehaničari, znate da mu pogonsku snagu daje benzin, a ne mlijeko, med i pirinač. Ne morate biti nikakvi stručnjaci.

Isto važi i za Časni Kur'an. Da biste razumjeli njegove osnovne poruke i učenja, ne morate biti eksperti i učenjaci. Niko vam ne treba "soliti pamet" u vezi osnova ove vjere i kur'anskih načela.

“Što manje znam – manje sam odgovoran”

Ovako su mi neki govorili: “Prema zakonima ove države, postoji privremena i stalna vozačka dozvola. Ukoliko napravite saobraćajnu nesreću kao vlasnik privremene dozvole, dobit ćete manju kaznu. Ako napravite nezgodu kao vlasnik stalne vozačke dozvole, policija će vas strožije kazniti. Ako manje proučavam i razumijem Kur'an, manje sam upoznat sa naredbama i zabranama. Pošto Allah ne kažnjava za grijehe počinjene iz neznanja, mislimo da ćemo kao takvi biti manje kažnjeni nego ako bismo iste grijehe počinili kao dobro informisani o kur'anskim učeljima.”

Zvuči kao dobra logika – ako manje razumijete Kur'an, vi ste poput vozača sa privremenom dozvolom. Smatrate da možete činiti grijehe a da se izvučete sa manjom kaznom.

Radi argumenta, složit ću se sa vama. Vozač sa privremenom dozvolom će za neki prekršaj dobiti novčanu kaznu od 100 dolara, a vozač sa stalnom dozvolom će za isti prekršaj biti kažnjen sa 200 ili 300 dolara više. Međutim, zaboravljate jednu činjenicu: vozači sa stalnom dozvolom su iskusni. Jednom ili nijednom u toku godine naprave saobraćajni prekršaj. Vozači sa privremenom dozvolom su neiskusni. U toku jedne godine naprave znatno veći broj prekršaja. Kad se na kraju godine saberu iznosi novčanih kazni, vozači sa privremenom dozvolom plaćaju znatno veći iznos.

Ekstremni slučajevi

Postoje ekstremni slučajevi. Neki govore: "Učenje Kur'ana na arapskom je beskorisno, ako ga ne razumijemo!" Međutim, Uzvišeni Allah kaže:

Ne pretjerujte u vjeri! (En-Nisa, 171)

Ružno je reći da nema koristi u učenju Kur'ana na arapskom. Postoji veliki broj kur'anskih ajeta i Poslanikovih hadisa koji govore o fadiletima učenja Kur'ana na originalnom, arapskom jeziku. Uzvišeni Allah kaže:

Uči Knjigu koja ti se objavljuje. (El-Ankebut, 45)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Za svaki izgovoreni harf iz Kur'ana bićete nagrađeni desetostruko. Ne kažem da je *Elif-Lam-Mim* harf, već je *Elif* harf, *Lam* je harf i *Mim* je harf." (Et-Tirmizi, hadis broj 2910) Dakle, za izgovaranje riječi *Elif-Lam-Mim* dobijamo trideset sevaba.

Primjer magarca koji nosi knjige

Da li će samo učenje Kur'ana bez razumijevanja, radi sticanja sevaba za izgovor, biti dovoljni? Ukoliko učimo Kur'an na arapskom, uz razumijevanje onoga što proučimo i prakticiranje u svakodnevnom životu, dobit ćete još mnogo više sevaba, Allahovom milošću. Uzvišeni kaže u Kur'anu:

Oni kojima je naređeno da prema Tevratu postupaju, pa ne postupaju, slični su magarcu koji knjige nosi. O kako

su loši oni koji poriču Allahove ajete! - A Allah neće ukazati na Pravi put narodu koji neće da vjeruje. (El-Džumu'a, 5)

Allah je Jevrejima poslao Tevrat, u kome im je propisao svakodnevne obaveze i propise. Međutim, oni ih se nisu pridržavali, već su Tevrat čitali bez razumijevanja, pa ih je Allah uporedio sa magarcima koji nose knjige, ali ne razumiju šta piše u njima. Ako se ne budemo pridržavali uputstava iz Časnog Kur'ana, Uzvišeni Allah nas upozorava:

A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti. (Muhammed, 38)

Kod nas je popularno činjenje *hatme*, tj. učenja cijelog Kur'ana za određeni vremenski period, naročito u toku mjeseca ramazana. Neki se hvale kako su u ramazanu učinili tri ili više hatmi. To je dobro, hvala Allahu. Međutim, zar ne bi bilo bolje da ga uče sa razumijevanjem i da umjesto dvije hatme bez razumijevanja, prouče jednu na arapskom uporedo sa prijevodom? Tako ćete najbolje razumjeti Kur'an i na najbolji način iskoristiti proučeno.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao Ebu Zerru, r.a: "Ebu Zerre, bolje ti je da naučiš (sa razumijevanjem) jedan kur'anski ajet, nego da klanjaš stotinu rekata namaza (bez razumijevanja)." (Ibn Madže, 16:219) Obzirom da na jednom rekatu učimo najmanje sedam ajeta, tj. Fatihu, to znači da je učenje jednog ajeta sa razumijevanjem bolje od učenja 700 ajeta bez razumijevanja.

Učenje Kur'ana na svečanostima

Neki misle da je svrha Kur'ana učiti ga na svečanostima. Učimo ga prilikom useljenja u stan, kupovine kuće, rođenja i smrti itd. Nije mi poznat nijedan kur'anski ajet, niti hadis Božijeg Poslanika, s.a.v.s., pa ni postupak nekog od ashaba, koji opravdavaju učenje Kur'ana specijalno u tim prilikama. U nekim slučajevima, okupi se 30 ljudi, uče Kur'an brzo, svako prouči po jedan džuz i na taj način "zatvore hatmu". Ja im predlažem da nastave sa sličnim okupljanjima, ali da uporedo sa arapskim tekstom Kur'ana čitaju i prijevod značenja, kako bi znali šta uče. Ako vam je 30 ljudi malo, sakupite 60. Neka svaki od njih prouči po pola džuza na arapskom, a zatim istu tu polovinu pročita sa prijevodom. Allahovom voljom i milošću, zaradit ćete mnogo više sevaba.

Lažni poštivaoci Kur'ana

Postoje ljudi koji misle da je dovoljno samo ukazivati počast Kur'anu. Treba ukazivati počast, i to je pohvalno. Međutim, počast i poštivanje nisu isto.

Jedan momak je otišao u Francusku da studira, iako uopće nije znao francuski jezik. Odlazio je na predavanja, iako ništa nije razumio. Za svaki odlazak na predavanja, dobijao je u registru znak "P". Nastavio je redovno pratiti predavanja. Nikada nije napravio nijedan izostanak, i za sva predavanja je dobio znak "P", mada i dalje baš ništa nije razumio. Kad je došlo vrijeme ispita, ponadao se da

će i na ispitu dobiti znak "P". Nije skontao da "P" znači "Prisutan", a ne "Položio". To što će dobiti znak "P" nipošto ne znači da je položio ispit, jer niti zna francuski jezik, niti poznaje gradivo. Analogno tome, nije isto učiti Kur'an bez razumijevanja i sa razumijevanjem.

Mi muslimani poštujemo Časni Kur'an. Međutim, neki od nas prekoračuju granice, pa izražavaju počast Kur'anu a zaboravljaju svrhu zbog koje je Kur'an objavljen. Naprimjer, držimo Kur'an na vrhu sobe, na najvišoj polici. Nažalost, neki ga drže toliko visoko da ga je previše teško dohvatiti, pa samo sakuplja prašinu. Kur'an nije objavljen radi toga. On je knjiga upute. Kad vam iz neke oblasti često treba priručnik, držite ga dostupnim i pri ruci. Nećete ga držati na vrhu police, pa da vam trebaju merdevine da ga dohvatite. Časni Kur'an je knjiga koja nam je potrebna svakoga dana. On je uputstvo za svakodnevni život. Zato, mora biti uvijek dostupan, a ne umotan u skupu svilenu tkaninu – toliko umotan da vam se ne mili učiti ga. Moramo poštivati Kur'an, ali glavno poštivanje je u srcu. Nemojte me svhatiti pogrešno. Nisam protiv držanja Kur'ana na počasnom mjestu. Ali, nemojte da vas to spriječi od njegovog učenja i proučavanja.

Neka vam Kur'an uvijek bude dostupan, kad ga je Uzvišeni Allah već olakšao za razumijevanje. Ima onih koji od uzimanja Kur'ana u ruke prave komplikovane, beskrajne procedure, kao da se radi o atomskoj bombi: "Ne znam smijem li uzeti Kur'an dok sam obuven. Ne znam smijem li ga uzeti iako nemam abdest. Mogu li ga učiti dok stojim?"

Smijem li ga učiti u kancelariji?" Sva ova vještačka pitanja imaju zadatak da vas odvrate od učenja Kur'ana, da u vašoj podsvijesti stvore sliku o njemu kao o eksplozivnoj napravi, sa kojom se ne smije rukovati. Kur'an je knjiga upute. Preče je da se divimo njegovim uputama i da ih slijedimo, nego da se divimo znamenitim učačima, bez razumijevanja onoga što oni uče. Rijetki su slučajevi da ljudi koriste bar po 10 minuta slobodnog vremena za učenje Kur'ana. Većina nas pribjegava ceremonijama i specijalnim procedurama, kao da je učenje Kur'ana toliko strašna stvar. Dobro je ukazivati posebnu pažnju Kur'anu, ali ne treba sebi otežavati život, jer je svrha Allahove Knjige da nam bude vodič.

Jedan naš imam, veoma dobar učač Kur'ana, otišao je u Saudijsku Arabiju. Svratio je u jednu džamiju da klanja akšam-namaz. Pošto nije bilo imama, on je ušao u mihrab i predvodio namaz. Nakon namaza, prišao mu je jedan Saudijac i osmjehivao mu se. Ovaj ga upita: "Zašto se smiješ? Je li sve uredu?", a Saudijac odgovori: "Ne, sve je uredu. Preljepo si učio na namazu. Međutim, učio si suru Jusuf do ajeta u kojima se spominje Jusuf, a.s., ulazak u zatvor. Zašto nisi nastavio učenje i izvukao ga iz zatvora!?"

Ako učite Kur'an sa razumijevanjem, razumjet ćete ovu anegdotu. Ako ne razumijete Kur'an, nećete shvatiti ni ovu priču. Poenta prigovora ovog Saudijca je u tome da moramo razumjeti ono što učimo, tako da ne započinjemo neko kur'ansko kazivanje i prekinemo ga na pola, ne upotpunivši njegovo značenje.

Neopravdani izgovori

Umjesto da priznamo pogrešku, često nalazimo brojna opravdanja za nečitanje Kur'ana sa razumijevanjem. Imamo vremena za sve ostalo, stižemo pročitati razne knjige o svemu i svačemu, ali "nemamo vremena za Kur'an". Uzvišeni Allah kaže:

Kako oni ne razmisle o Kur'anu, ili su im na srcima kantanci! (Muhammed, 24)

One koji budu tajili jasne dokaze, koje smo Mi objavili, i Pravi put, koji smo u Knjizi ljudima označili, njih će Allah prokleti, a proklet će ih i oni koji imaju pravo da proklinju. (El-Bekare, 159)

Poslanik je rekao: "Gospodaru moj, narod moj ovaj Kur'an izbjegava!" (Furkan, 30)

Zamislite, Muhammed, a.s., se žalio Gospodaru svjetova: "Ovaj moj narod izbjegava Kur'an." Kontekst ovog ajeta je u priči o munaficima, ali i danas je isto. I danas ima veliki broj muslimana koji izbjegavaju Kur'an.

Dvije vrste učenja Kur'ana

Postoje dvije vrste učenja Časnoga Kur'ana: *tezekkuril-Kur'an* i *tedebburil-Kur'an*. Prva vrsta znači: učiti Kur'an i pratiti značenje ajeta. To se može postići čitanjem prijevoda značenja. Međutim, *tedebburil-Kur'an* znači: razmišljati o značenju proučenih ajeta. To donekle možete postići čitanjem prijevoda značenja, ali najbolje je ako znate arapski

jezik. Svi se možemo pohvaliti *tezekkuril-Kur'anom*, tj. njegovim učenjem i razumijevanjem značenja, ali niko od nas nikada ne može reći da je završio sa *tedebburi-Kur'anom*, tj. da je završio sa dubokim razmišljanjem o svakom ajetu kojeg je proučio. Jer, Kur'an je nenadmašan, nije poput nijedne knjige na svijetu. Druge knjige pročitate jednom, maksimalno dva ili tri puta, ali Kur'an možete pročitati i hiljadu puta – opet ćete u njemu naći nešto o čemu niste razmišljali. O svakom kur'anskom ajetu možete razmišljati iz različite perspektive. Zbog toga, niko se nemože pohvaliti da je u potpunosti završio proučavanje i analiziranje Kur'ana. Što ga više učite i razmišljate o proučenom, na većem stupnju vjerovanja ćete biti, Allahovom voljom.

Najbolji poklon

Svaka muslimanska kuća mora imati Kur'an. Ako ne na arapskom, barem njegov prijevod na jeziku koji najbolje razumiju. On je najbolji poklon koji možete nekome dati, bez obzira da li je musliman ili nemusliman, bogat ili siromah i bez obzira kojim povodom. Najbolje što svojoj djeci možete pokloniti je Kur'an. Ako djecu već šaljete u škole Kur'ana, naučite ih i arapski jezik, da bi ga mogli učiti sa razumijevanjem. Naši roditelji su napravili grešku što arapskom jeziku nisu pridavali posebnu pažnju. Nemojte i vi praviti istu grešku. Naučite arapski i vi i vaša djeca. Možete im obezbijediti bilo kakvo obrazovanje i sticanje velikih naučnih zvanja. To im može, ali i ne mora pomoći na ovom svijetu. Ali, ako ih ne naučite kako da se približe Allahu, na

Sudnjem danu će im uzalud biti sve diplome ovoga svijeta. Ukoliko im poklonite poznavanje arapskog jezika i učenja Časnoga Kur'ana, obezbijedili ste sebi i njima trajna djela. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Kad čovjek umre, prekidaju se sva njegova djela, osim u tri slučaja: trajna sadaka, znanje kojim se drugi koriste i bogobožno dijete, koje čini dovu za roditelja."

Zaključak

Naviknite sebe i svoje porodice na učenje Kur'ana. Okupite se svi i proučite bar nekoliko stranica. Proučite ih na arapskom, a zatim zajedno pročitajte prijevod. Ako svakoga dana budete učili Kur'an sa razumijevanjem, to će vam zasigurno promijeniti život. Biznismenima preporučujem da svojim zaposlenima naređuju učenje Kur'ana. U našoj organizaciji, IRF, imamo preko 400 upošljenih. Svi su obavezni čim dođu na posao da najmanje 15 minuta uče Kur'an, uporedo sa prijevodom značenja. To im je obaveza kao i svaka druga. Nemojte misliti da je to vrijeme izgubljeno! Neki bi sad uzeli kalkulator i čudili se koliko radnih sati "izgubimo" ako svakog dana 400 upošljenih po 15 minuta uči Kur'an na radnom mjestu. Vjerujte mi, učenje Kur'ana može samo povećati produktivnost. Učeći Kur'an, naučit će da moraju biti poštteni i odgovorni, a ako nisu upućeni – Allahovom voljom saznat će istinu i povjerovati u nju, vašim sebebom.

Postoji nekoliko načina da proučite cijeli Kur'an. Ne morate ići redom. Možete, naprimjer, ići po indeksu

pojмова, pa učiti samo ajete koji govore o Džennetu i Džehennemu, ajete koji govore o ženi, melekima i slično. Možete samo otvoriti i učiti. Najbitnije u svemu je da steknete naviku učenja Kur'ana i da vam ni jedan dan ne prođe bez toga. Naravno, bitno je s vremena na vrijeme učiti Kur'an redom, od korice do korice.

Uzvišeni Allah kaže:

Da ovaj Kur'an kakvom brdu objavimo, ti bi vidio kako je strahopoštovanja puno i kako bi se od straha pred Allahom raspalo. Takve primjere navodimo ljudima da bi razmislili. (El-Harš, 21)

Allah kaže da bi se planina urušila od snage poruke koju Kur'an nosi, ali to nama, nažalost, ništa ne znači jer ga ne razumijemo. Nekada je muslimanska civilizacija bila na vrhu svijeta. Danas smo u kanalizaciji. Zašto? Dok su muslimani bili bliski Kur'anu i sunnetu, bili su predvodnici čovječanstva. Danas smo daleko od Kur'ana i sunneta, pa smo na začelju. Samo nas približavanje njima može vratiti na čelo civilizacije.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Najbolji među vama su oni koji uče Kur'an i druge njemu podučavaju." (Sahihul-Buhari, hadis broj 5027)

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

Duhovno liječenje

Pitalac: Ja sam duhovni liječnik. U svojim seansama sprovodim "hirurgiju bez noža". To je duhovna nauka koja se bavi i tijelom i dušom, dok se medicina bavi samo naučnim postavkama. Ljudi su u stanju da kroz molitve, namaze ili na bilo koji drugi način, ma kojoj vjeri pripadali, razviju moć duhovnog liječenja pomoću nevidljive energije koju sprovode. Čak 99% bolesti se može izliječiti duhovnom medicinom, dok standardna medicina liječi samo 1% bolesti. Šta mislite o tome?

Odgovor: Postoji pravo duhovno liječenje i postoji nešto što bismo nazvali obmanom. Između to tvoje je ogromna razlika. Postoje takvi liječnici širom svijeta. Lično sam prisustvovao jednom programu koji su priredili hrišćanski misionari. Na binu su izvodili nepokretne – pa su prohodali, slijepe – pa su progledali i tako dalje. Ne znam jeste li pratili dokumentarne emisije o tome. Ja jesam. Ti dokumentarci su pokušali razotkriti misteriju: kako liječnici izvode te stvari. U našoj organizaciji postoji odsjek koji se bavi tim pitanjem. Svi ti dokumentarci pokazuju, ustvari, kako ti "liječnici" prave budale od publike. Svećenik prilazi nepokretnoj osobi u publici i dramatično uzvikne: "U ime Isusa, ustani i hodaj!" – pa osoba ustane i hoda. Međutim,

otkriveno je da su to isplanirani rituali, u kojima nepokrenuta osoba ostane na svom mjestu, a zdrava osoba ustane i počne trčati.

Ja sam ljekar. Poručujem svim takvim misionarima "liječnicima": "Dođite u bolnicu, koja je puna pacijenata i samo vas čekaju! Ako ih izliječite bez medikamenata, kompletne porodice će početi prihvaćati vašu vjeru! Ukoliko istinu govorite, dođite i liječite stvarno bolesne ljude, da ne bismo uzalud bacali novac na državne i privatne bolnice. Zaposlit ćemo vas stotinu i bit će dovoljno."

Naravno, postoje segmenti ispravnog duhovnog liječenja. Sam Kur'an je došao, između ostalog, i kao lijek. Međutim, morate razumjeti da nas islam uči da samo Allah liječi, a ne liječnik. Ko god kaže: "Ja liječim." – obmanjuje ljude. Jedino Uzvišeni Stvoritelj liječi, preko ljekara ili na neki drugi način.

Govorite da izvodite "hirurgiju bez noža". Ne znam da li ste mislili na lasersku tehnologiju. Vjerovatno niste. Mislili ste na čisto duhovno liječenje. Da je takvo liječenje stvarno, učio bih o tome na medicinskom fakultetu. Ako to postoji, zašto sam morao studirati pet i po godina uzalud!? Ogromna većina tih seansi duhovnog liječenja su samo predstave za brzo zgrtanje novca. Međutim, istina je da postoje kur'anski ajeti koji liječe određene duševne poremećaje, naročito one koje nauka ne može objasniti. Sve ostalo, uključujući javne rituale liječenja, su samo obmana i predstava. A tebe, brate, pozivam da sutra odemo u bolnicu i da tamo liječiš ljude. Bolje je da tebe zaposlimo, nego pedeset ljekara, ako istinu govoriš.

Pitalac: Ali, ako prakticirate ispravan tretman i svoju dušu liječite namazom i drugim molitvama, bez obzira o kojoj religiji je riječ, uspostavljate vezu sa Bogom i nikada se ne možete razboljeti. To su osnovi duhovnog liječenja, koje tretira 99% problema duše i tijela.

Dr. Naik: Opet se ne slažem sa tobom. Može se desiti da ćete biti manje podložni bolestima, ali ne možete reći da se pomoću molitve nikada nećete razboljeti. Namaz ima čak i svoje medicinske aspekte. O tome mogu satima govoriti. Dok smo na sedždi, uspostavljamo balans snabdijevanja organizma krvlju, jer više krvi ide u mozak. Time umanjujete rizik od dobijanja raznih vrsta bolesti. Dok smo na sedždi, pluća se dodatno oslobađaju štetnih gasova, pa su manje šanse od dobijanja bronhijalne astme. U normalnim okolnostima, u plućima uvijek ostaje jedna trećina vazduha sa visokim sadržajem ugljen-dioksida. Međutim, u položaju sedžde dijafragma dodatno pritiska pluća i tako izbacujemo više štetnog a udišemo veću količinu svježeg vazduha. Kažem vam – satima mogu govoriti samo o medicinskom aspektu obavljanja namaza.²

Međutim, mi muslimani ne obavljamo namaz radi tih fizičkih koristi. Obavljamo ga samo radi obožavanja Uzvišenog Allaha. Sve druge koristi su dodatne, ali osnovni cilj namaza je obožavanje Stvoritelja i zahvalnost samo Njemu. Ove medicinske beneficije su privlačne za one čija je vjera slaba. Nama je primarni cilj sticanje Allahovog

² Više o tome pogledaj: dr. Zakir Naik, "Namaz – program pravednosti", *Islam u centru pažnje*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011.

zadovoljstva. Ali, reći da bilo koja molitva u bilo kojoj religiji sprječava sve bolesti – besmisleno je.

Zašto postoji ovoliko religija

Pitanje: Ako postoji samo jedan Bog, zašto je stvorio ovoliko vjera? Zašto ne postoji samo jedna vjera? Vaš slogan, koliko vidim, je “Mir – rješenje za čovječanstvo”. Mislim da se mir može postići samo znanjem i mudrošću. Hvala.

Odgovor: Allah kaže da postoji samo jedna ispravna vjera. On nikada ne dijeli robove u različite religije. Samo je jedna ispravna vjera. Allah nas je podijelio na različite narode, plemena i dijalekte da bismo se međusobno upoznawali, ne da bismo se međusobno borili i da bismo za nekoga mogli reći da dolazi iz druge *regije*, a ne *religije*. Dakle, niste u pravu kada kažete “religije”. Ostalo je u redu: plemena, narode, jezike, dijalekte.

Spomenuli ste razlike, različite vjere. Ko ih je stvorio? Nije Allah.

Tebe se ništa ne tiču oni koji su vjeru svoju raskomadali i u stranke se podijelili, Allah će se za njih pobrinuti. On će ih o onome što su radili obavijestiti. (El-En’am, 159)

Ne smijete praviti podjele u vjeri. Svako ko to radi, čini grijeh. Allah je ljudima dao slobodnu volju da mogu raditi šta hoće, ali im je dao i Uputu. Ta Uputa je Časni Kur’an, posljednja Allahova objava. U njemu se nalaze objašnjenja za sve naredbe i zabrane. Morate voljeti ljude, svoje

bližnje i komšije. Ako ljudi ne čine dobro, onda ne slijede Kur'an. Bez obzira da li neko živi u Americi, Pakistanu, ili u Africi – kur'anski propisi se odnose na sve. Ako se neko zove Muhammed, Zakir, Abdullah – svojim imenom nije stekao garanciju za Džennet. Ako se neko proglašava muslimanom, to ne znači da je musliman. Musliman je onaj koji slijedi Allahove naredbe. Muslimanom možete nazvati onoga ko se ponaša u skladu sa islamom, a ne one koji samo nose ime Zakir, Muhammed ili Abdullah. Ima ljudi koji su muslimani samo jezikom.

Istina je, naš slogan glasi: *Mir – rješenje za čovječanstvo*. Kažete da se mir može postići znanjem i mudrošću. Slažem se. Ali, kojim znanjem i od koga? Pomoću znanja koje nam je darovao Stvoritelj. Ko je najmudriji od svih? El-Hakim! Uzvišeni Allah. Najbolje rješenje za mir je slijeđenje znanja i mudrosti koje nam je kroz islam darovao Stvoritelj.

Sve što čitate – čitajte sa razumijevanjem

Pitanje: Gledala sam snimak vašeg predavanja o sličnostima između islama i hinduizma. U kontekstu večerašnjeg predavanja, da li mislite da i hindusi trebaju čitati Vede sa razumijevanjem, ili se sva priča odnosi samo na Kur'an?

Odgovor: Ako se sjećate, na kraju predavanja *Sličnosti između islama i hinduizma* sam pozvao vlasti Indije da uvrste starohinduski jezik, na kome su napisane Vede, u obavezni jezik u školama. Na taj način, Indijci će moći bez problema čitati Vede, sami se uvjeriti šta tamo piše i bar

malo se približiti Bogu. Navodim vam nekoliko primjera šta piše u tim drevnim hindu-knjigama:

Razmislite o sljedećim stihovima iz Upanišada:

1. *Ekam evaditiyam! /On nema druga!*³
2. *Na casya kasuj janita na cadhipah./On nema roditelje, i niko nad Njim ne vlada.*⁴
3. *Na tasya pratima asti./Njemu nema ništa slično.*⁵
4. *Nainam urdhvam na tiryancam na madhye na parijagrabhat na tasy pratime asti yasya nama mashad yasah./Njemu nema ništa slično, Njegovo je ime uzvišeno.*⁶

Uporedite navedene stihove sa sljedećim kur'anskim ajetima: *Niko Mu ravan nije.* (El-Ihlas, 4) *Niko nije kao On!* (Eš-Šura, 4)

Sljedeći stih iz Upanišada nagovještava čovjekovu nemogućnost da zamisli Boga u bilo kakvom obliku: *Njegov oblik se ne može vidjeti. Niko Ga ne može vidjeti svojim očima. Oni koji Ga kao Vječnog spoznaju svojim srcima i umovima – postat će besmrtni.*⁷ Časni Kur'an ovako govori o tom aspektu:

Pogledi do Njega ne mogu doprijeti, a On do pogleda dopire; On je milostiv i upućen u sve. (El-En'am, 103)

³ Čandogja Upanišad, 6:2:1.

⁴ Svetasvatara Upanišad, 6:9.

⁵ Svetasvatara Upanišad, 4:19.

⁶ Principal Upanišad, S. Radhakrišnan, str. 736-737.

⁷ Svetasvatara Upanišad, 4:20.

Vede se smatraju najsvetijim od svih vjerskih hindu knjiga. U Jadžur Vedi stoji:

Na tasya pratima asti./Ne može se zamisliti Njegov lik.⁸

Čitajte svoje svete knjige i vidjet ćete suštinu istine: postoji sam jedan Bog. Nadamo se da ćete se tako približiti Istini.

Osim toga, u hindu-knjigama je najavljen dolazak Muhammeda, s.a.v.s., i to na mnogo mjesta: Bhavišja Purana, Parva 3, Khand 3, Adharta 3, stihovi 5-8; Bhavišja Purana, Parva 3, Khand 3, Adharta 3, stihovi 10-27; Atharva-Veda, knjiga 20, Himn 127, stih 114; Atharva-Veda, knjiga 20, Himn 21, stih 7; Sam-Veda, knjiga 2, poglavlje 6, stih 8 i tako dalje. Mogu vam dugo nabrajati samo rečenice u kojima se najavljuje *Narašansa/Hvaljeni*, što u prijevodu na arapski znači *Muhammed*: Rigveda, 1:13:9; Rigveda, 1:8:2; Rigveda, 2:2:5; Rigveda, 7:5:2; Jadžurveda, 20:37; Jadžurveda, 20:51; Jadžurveda, 21:36; Jadžurveda, 48:9... Dakle, sestro, ako čitaš svoje svete knjige na izvornom jeziku sa razumijevanjem, to će te dovesti do ispravnog zaključka o Bogu, Koji je Svoju posljednju Objavu poslao preko posljednjeg poslanika, Muhammeda, s.a.v.s.

Čemu vjera, kad i bez nje možemo biti dobri ljudi!?

Pitanje: Ja sam ateista. Ne vjerujem u Boga. Smatram da nam vjera nije potrebna da bismo bili dobri ljudi. Religija je nešto nespojivo sa 21. vijekom.

⁸ Jadžur Veda, 32:3.

Odgovor: Kada mi dođe ateista i kaže da ne vjeruje u Boga, prvo što uradim jeste da mu čestitam! Da, čestitam mu! Znete li zašto? Zato što ne razmišlja kao drugi ljudi. Većina hrišćana se izjašnjavaju kao hrišćani samo zato što su im roditelji hrišćani. Musliman se izjašnjava muslimanom samo zato što su mu roditelji muslimani. Drugi će reći da je hindus zato što su mu roditelji hindusi. Većina ljudi samo slijepo slijedi religiju očeva. Međutim, ateista razmišlja. Šta razmišlja? "Koncept Boga u koga je vjerovao moj otac je pogrešan..." On zbog toga ne vjeruje u Boga. Ja mu tada čestitam, jer je izgovorio prvi dio Šehadeta: *La ilahe – Nema boga*. Priznao je prvi dio Šehadeta. Sada, moj posao je da ga ubjedim da izgovori i drugi dio: *illallah – osim Allaha*. Temelj islamskog vjerovanja su riječi *La ilahe illallah, Muhammedur-resulullah – Nema božanstva osim Allaha, Muhammed je Allahov Poslanik*. Moj zadatak je da ga ubjedim u cijelo Šehade – što ću, ako Bog da, učiniti.

Zamislimo primjer mašine koju ni jedan čovjek na svijetu nije vidio. Kada tu mašinu donesete pred ateistu, upitajte ga: "Šta misliš, ko može objasniti mehanizam ove mašine?" Šta će ateista odgovoriti? Reći će: "Osoba koja može objasniti ovaj mehanizam je njen konstruktor."

Neki ateista će reći: "Proizvođač", neki "Njen tvorac", a neki "Njen dizajner". Dobro zapamtite ove riječi. U ovom kontekstu, značenje im je isto.

Ateista vjeruje da je nauka ultimativni kriterij. Pitajte ga: "Kako je nastao univerzum?" Reći će da je, prema teoriji velikog praska, cio kosmos u obliku prvobitne mase.

Kasnije se desilo rasparčavanje – što je dovelo do pojave zvijezda, Sunca, Mjeseca i Zemlje na kojoj živimo. Ukratko, taj događaj se zove *Veliki prasak*. Ta činjenica je spomenuta u Kur'anu:

Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali, i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati? (El-Enbija, 30)

Upitajte ateistu: "Ko je mogao spomenuti ovu činjenicu u Kur'anu prije 1400 godina?" Reći će: "Muhammed je samo nagađao." Pa dobro, nema problema. Dešava se da neko inteligentan napiše nešto što ljudi još ne znaju. Nauka je dokazala da je kosmos bio u gasovitom stanju. Časni Kur'an kaže:

...zatim se nebeskim visinama uputio dok je nebo još maglina bilo, pa njemu i Zemlji rekao: "Pojavite se milom ili silom!" – "Pojavljujemo se drage volje!" – odgovorili su. (Fussilet, 11)

Kur'an kaže da je kosmos bio u obliku *duhana*. Arapska riječ *duhan* znači *dim*. Savremena nauka se potpuno slaže da je riječ *dim* precizan opis prvobitnog kosmosa. Ateista će, opet, reći: "Pa šta!? To je neko nagađao i slučajno pogodilo..." Ne raspravljajte s njim. Pređite na sljedeću činjenicu.

Nekada su ljudi mislili da je svijet ravan, pa su se plašili putovati predaleko da ne bi pali sa Zemljine ivice. Pitajte ateistu: "Kakav je Zemljin oblik?" reći će: "Zemlja ima geosferičan oblik." "Kada su ljudi došli do tog otkrića?" "Prije

50 godina. Prije 100 godina.” – odgovorit će:

Pitajte ga ko je prvi otkrio da je Zemlja okrugla? Ako dobro poznaje nauku, reći će da je to bio ser Francis Dave, 1597. godine. Nakon što je oplovio svijet, utvrdio je da je Zemlja okrugla.

Uzvišeni Allah kaže:

Kako ne vidiš da Allah uvodi noć u dan i uvodi dan u noć, i da je potčinio Sunce i Mjesec – svako se kreće do roka određenog – i da Allah dobro zna ono što radite? (Lukman, 29)

Nebesa i Zemlju je sa ciljem stvorio. On noću zavija dan i danom zavija noć, On je Sunce i Mjesec potčinio, svako se kreće do roka određenog. On je Silni, On mnogo prašta! (Ez-Zumer, 5)

Uvođenje noći u dan i dana u noć je postepen proces koji je moguć jedino ako je Zemlja sferičnog oblika. Postepena smjena dana i noći bi bila nemoguća da je Zemlja u obliku ploče, tada bi promjene bile nagle. Dakle, Kur'an govori o sferičnom obliku Zemlje još prije 1400 godina.

Zatim, Kur'an kaže:

Poslije toga je Zemlju poravnao. (En-Nazi'at, 30)

Arapska riječ *dehaha* znači *poravnati, rasprostrijeti*. Također, ova riječ nastaje od imenice *duhje*, što znači *jaje*, i to ne obično već nojevo jaje. Ako ste vidjeli nojevo jaje, primjetili ste da nije potpuno okruglo, kao lopta, već malo spljošteno na vrhovima i izduženo sa strana. To je geosferičan oblik. Takav je i Zemljin oblik: blago spljoštena na polovima a izdužen na ekvatoru. Sada, pitajte ateistu: "Ko je

prije 1400 godina mogao znati da Zemlja ima geosferičan oblik kad je to otkriveno prije 300 ili 400 godina?" Reći će: "Možda je taj vaš prorok bio jako inteligentan čovjek, pa je to zapisao..." Ne raspravljajte s njim. Nastavite...

Ranije smo mislili da Mjesec ima svjetlost. Tek nedavno smo otkrili da Mjesec samo reflektira Sunčevu svjetlost.

Uzvišeni Allah u 61. ajetu sure Furkan kaže:

Neka je uzvišen Onaj Koji je na nebu sazvijezđa stvorio i u njima dao svjetiljku i Mjesec koji sija.

Kao da Allah u Kur'anu želi reći: "Sunce je svjetiljka i ima svoju svjetlost, ali Mjesec samo sija, i nema svoju svjetlost." Mjesečeva svjetlost je, u ovom ajetu, opisana kao *munir* – pozajmljena svjetlost, refleksija svjetlosti. Sunčeva svjetlost se opisuje kao *siradž*, *vehhadž* ili *dija* – izvor svjetlosti, lampa. Sunčeva svjetlost se nikada ne opisuje kao *munir* ili *nur*. Zamislite, ono što smo nedavno otkrili Kur'an spominje prije 1400 godina.

Kad sam išao u školu, učio sam da je Sunce statično, a da se Zemlja i Mjesec okreću oko svojih osa. Međutim, u Časnom Kur'anu se kaže:

I noć i dan Njegovo su djelo, i Sunce i Mjesec, i svi oni nebeskim svodom plove. (El-Enbija, 33)

Tek kada sam završio školu, saznao sam da su naučnici otkrili da se i Sunce okreće oko svoje ose. Ko je ovo mogao napisati u Kur'anu prije 1400 godina? Sada će se ateista malo zamisliti prije nego kaže: "I to je nečije nagađanje, slučajno je pogodio..."

Časni Kur'an govori o kruženju vode u prirodi. Prvi

čovjek koji je to opisao bio je Bernard Plassey 1580. godine.

Međutim, Kur'an precizno opisuje proces kruženja vode, i to na mnogo mjesta: kako voda isparava, kako se formiraju oblaci, kako se sabijaju jedan u drugi, kako se pomjeraju iz oblasti u oblast, kako se pretvaraju u kišu koja pada na zemlju pa se zatim vraća u okean... Časni Kur'an o tome govori u 21. ajetu sure Zumer, u 24. ajetu sure Rum, u 18. ajetu sure Mu'minun, u 22. ajetu sure Hidžr, i na još mnogo mjesta.

Ranije smo znali da postoje dvije vrste vode: slana i slatka. Međutim, nismo znali nešto što se spominje u surama Furkan i Er-Rahman:

On je dvije vodene površine jednu pored druge ostavio – jedna je pitka i slatka, druga slana i gorka, a između njih je pregradu i nevidljivu branu postavio. (Furkan, 53)

Pustio je dva mora da se dodiruju, između njih je pregrada i oni se ne miješaju... (Er-Rahman, 19-20)

Savremena nauka kaže: "Iako se slana i slatka voda dodiruju, ne miješaju se. Između te dvije vode postoji nevidljiva barijera koju ne mogu preći." Kur'an to spominje još prije 1400 godina. Pitajte ateistu: "Ko je ovo mogao spomenuti u Kur'anu?" Opet će malo razmišljati i oklijevati prije nego što, možda, kaže da je i to slučajnost.

Kur'an govori o biologiji:

Zar ne znaju nevjernici da su nebesa i Zemlja bili jedna cjelina, pa smo ih Mi raskomadali, i da Mi od vode sve živo stvaramo? I zar neće vjerovati? (El-Enbija, 30)

Zamislite, u arapskoj pustinji u kojoj vlada nedostatak

vode Kur'an govori o tome da je sve živo stvoreno od vode. Ko bi povjerovao u ovakvu bajku? Međutim, mi danas znamo da voda sačinjava 80% citoplazme, osnovnog sastojka ćelije. Svako živo biće sadrži 50-90% vode. Kur'an, također, kaže da su i biljke i životinje stvorene u parovima. To je činjenica koju smo tek nedavno otkrili. Kur'an govori o zoologiji, o načinu života ptica, mrava, pčela, pauka... To su sve fenomeni koje smo nedavno otkrili.

Kur'an spominje ljekovitost meda, što je potvrđeno mnogo poslije njegove objave. Kur'an detaljno govori o embriologiji, raznim fazama razvoja embriona – što je nauka otkrila prije samo par decenija. Kur'an, također, govori i o genetici. Sada, ako upitate ateistu: "Ko je ovo mogao spomenuti prije 1400 godina?", više ne može reći da je to slučajnost zbog *teorije vjerovatnoće*. Svaki put kad čujete ispravan stav, mogućnost njegove slučajnosti postaje manja. To je teorija vjerovatnoće. Jedini preostali odgovor je prvi odgovor koji vam je ateista dao. Sjećate li se? Pitali smo ga: "Ko može objasniti mehanizam ove mašine?", a on je rekao: "To je *proizvođač*, njen *tvorac*, njen *konstruktor*, njen *dizajner*." Sva imena imaju slično značenje. Tvorac kosmosa je Uzvišeni Allah.

Kur'an trebaju čitati i muslimani i nemuslimani

Pitanje: Da bih pročitala Kur'an, moram li prihvatiti islam? Mogu li ga pročitati i sada, iako nisam muslimanka?

Odgovor: Kur'an je objavljen da bude uputa svim ljudima, bez obzira na vjeru i naciju. Ne morate prvo postati muslimani da biste mogli čitati Kur'an. Međutim, ukoliko

ga pročitate otvorenog uma i srca, bez sumnje ćete, Allahovom voljom, prihvatiti islam. Jusuf Islam je rekao nešto zanimljivo: "Dobro je što sam pročitao Kur'an prije nego što sam upoznao muslimane." Prvo je pročitao Kur'an, zatim je prihvatio islam, a tek onda počeo upoznavati muslimane. Da je prvo upoznao muslimane, možda bi ga njihove pogreške odvratile od islama. Dakle, slobodno pročitaj Kur'an, a ako budeš imala dodatnih pitanja možeš nas kontaktirati preko e-maila ili na našoj internet stranici.

Zašto je petak odabrani dan

Pitanje: Zašto je petak kod muslimana u prednosti nad drugim danima?

Odgovor: Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao da je petak sedmični bajram. Jevreji praznuju subotu, a hrišćani nedjelju. Da bi se muslimani razlikovali od njih, Muhammed, a.s., je odabrao petak kao sedmični blagdan. Prema vjerodostojnim hadisima, najvažniji događaji u historiji ljudskoga roda su se desili u petak. Osim toga, petak je dan masovnijeg okupljanja muslimana radi zajedničkog obavljanja džuma-namaza. U okviru džuma-namaza, imam drži predavanje o općim islamskim temama ili o aktuelnim pitanjima, pa se tako muslimani bolje upoznaju sa vjerskim pitanjima i problemima u muslimanskoj zajednici.

Zabrana braka između muslimanke i nemuslimana

Pitanje: Nedavno sam prihvatio islam. Bio sam zaljubljen u muslimanku, pa sam prihvatio islam. Nisam ga prihvatio zbog nje, već iskreno. Ne znam ni arapski, ni urdu ni staroindijski jezik. Želim što bolje upoznati islam, ali me nešto muči: zašto mnogi muslimani prave toliko kontraverzi u vezi islama? Ja znam da te kontraverze nisu od Boga, jer je Njegova riječ savršena. Problemi nastaju kad ih ljudi počnu tumačiti. Naime, ne razumijem zašto se ne može sklopiti brak između dvoje ljudi koji se vole, bez obzira koje su vjere? Zašto oboje moraju prihvatiti islam?

Odgovor: Poznavanje arapskog jezika nije uslov za ulazak u Džennet. Poznavanje arapskog će ti pomoći da bolje razumiješ Kur'an. Ako ne znaš arapski, čitaj prijevod Kur'ana na jeziku koji najbolje razumiješ. Međutim, iz Kur'ana moraš poznavati napamet ono što je neophodno da bi obavio namaz. Jer, u namazu ne smiješ izgovarati prijevod, već učiti Kur'an na arapskom jeziku.

Što se tiče pitanja o braku, ako si već prihvatio islam – ne znam šta te se tiče kontraverza u vezi toga? Oboje ste muslimani, hvala Allahu, pa nema nikakve prepreke da se vjenčate. Časni Kur'an kaže:

Ne ženite se mnogoboškinjama dok ne postanu vjernice; uistinu je robinja – vjernica bolja od mnogoboškinje, makar vam se i sviđala. Ne udavajte vjernice za mnogobošce dok ne postanu vjernici; uistinu je rob – vjernik bolji

od mnogobošca, makar vam se i dopadao. (El-Bekare, 221)

Već sam govorio o primjeru automobila, čiji je jedan točak od bicikla a drugi od traktora. Kako će se taj automobil kretati? Neće biti u voznom stanju. Isto je i sa brakom sa toliko različitosti. Svaka iskrena djevojka bi voljela da sa svojim budućim suprugom živi i na dunjaluku i u Džennetu. Ako ga iskreno voli, tražit će od njega da prihvati islam.

Mnogoboštvo u svetim knjigama

Pitanje: Govorili ste da svete knjige svih velikih religija govore o monoteizmu. Međutim, ja nalazim i stihove koji govore suprotno. Možete li mi objasniti tu kontradikciju?

Odgovor: Najsvetije knjige kod hindusa su Vede. One, u osnovi, govore o monoteizmu. Međutim, druge knjige koje govore o panteizmu i politeizmu, ali one nisu toliko svete hindusima koliko Vede. Osnovna logika nam nalaže da dajemo prednost nečemu što ima veći autoritet i što je svetije. Osim toga, ja se zalažem da o razlikama govorimo neki drugi put. U Kur'anu ne postoji ništa što poziva na mnogoboštvo. Hajde da razgovaramo samo o stvarima koje su nam zajedničke. Nije logično da Bog protivrječi samom Sebi, pa da na jednom mjestu kaže da postoji samo jedan Bog, a na drugom da ih ima više. Pošto je to kontradikcija, ne može biti Božija riječ. Kako hindusi mogu slijediti knjige koje su pune kontradikcija? Sa druge strane, u Časnom Kur'anu stoji:

A zašto oni ne razmisle o Kur'anu? Da je on od nekog drugog, a ne od Allaha, sigurno bi u njemu našli mnoge protivrječnosti. (En-Nisa, 82)

Kako može jedna Božija knjiga sadržati protivrječnosti!? Knjige sa kontradikcijama morate odbaciti. Ponavljam: govorim samo o sličnostima, o stvarima koje su nam zajedničke. Ako želite, mogu satima i satima govoriti o razlikama između islama i drugih religija, ali ja to neću. Nije mi cilj da potenciram razlike, već sličnosti.

Dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali Imran, 64)

Tako nas Časni Kur'an uči kako da razgovaramo sa različitim ljudima – da razgovaramo o zajedničkim stvarima i da ih prihvatimo, a razlike da ostavimo za neku drugu priliku. Kada govorim o sličnostima, spominjem stihove koji se slažu sa kur'anskim učenjem. Inače, jedino Kur'an smatram Božijom riječju i nijednu drugu knjigu osim njega. Hindu-knjige citiram samo da ih upotrijebim kao dokaz protiv krivih shvaćanja hindusa, koji ih smatraju Božijim knjigama.

Žrtvovanje životinja

Pitanje: Uskoro će Kurban-bajram, pa će muslimani ubiti veliki broj životinja na ime žrtvovanja. Zanima me da li je to u skladu sa proklamovanom humanosti i blagosti u islamu?

Dr. Naik: Da li te zanima zašto muslimani jedu meso, ili te zanima samo žrtvovanje životinja za Kurban-bajram?

Pitalac: Zanima me samo ovo drugo.

Dr. Naik: Odgovorit ću oboje. Uzvišeni Allah kaže:

Do Allaha neće doprijeti meso njihovo i krv njihova, ali će Mu stići iskreno učinjena dobra djela vaša. (El-Hadž, 37)

Po islamu, dobro djelo vrijedi kod Allaha, a meso Mu ne znači ništa. U drugim religijama drže meso i voće u oltarima, namjenjujući ga Bogu. Sa druge strane, kada muslimani žrtvuju životinju kao kurban, jednu trećinu podijele siromašnima, drugu trećinu rodbini a ostatak zadrže za svoju porodicu. Dakle, kada muslimani prinose žrtvu, time donose korist drugim ljudima, udjeljuju im hranu. Da li je udjeljivanje hrane dobro ili loše? Da li je to humano ili nehumano? Naravno da je humano i da je dobro! Zato, islam je vjera humanosti.

Glavno pitanje koje vas muči je: “Zašto ubijate životinje?” Možete biti dobar musliman, čak i ako ste čisti vegetarijanac. Nije obaveza da jedemo meso. Međutim, ako nam je Allah nešto dozvolio – zašto bismo to odbacivali?

I stoku On za vas stvara; njome se od hladnoće štitite, a i drugih koristi imate, njome se najviše i hranite. (En-Nahl, 5)

I stoka vam je pouka: Mi vam dajemo da pijete ono što se nalazi u utrobama njezinim, i vi od nje mnogo koristite imate i vi se njome hranite. (El-Mu'minun, 23)

Savremena nauka nam kaže da je meso bogato vitaminima i proteinima. Meso je jedina namirnica koja sadrži sve proteine. Ljudskom tijelu su potrebne 24 amino-kise-

line. Od tih 24, osam ne proizvodi naše tijelo, pa ih moramo unositi preko hrane. Ne postoji vegetarijanska hrana koja može nadomjestiti svih osam amino-kiselina. To može samo meso.

Analizirajte kakve zube imaju biljojedi. Imaju samo ravne zube. Mesojedi imaju oštre zube, jer ne jedu biljke. Stani ispred ogledala i pogledajte svoje zube. Vidjet ćete da ljudi imaju i ravne i oštre zube. Ako je Bog htio da jedemo samo vegetarijansku hranu, zašto nam je dao oštre zube?

Digestivni sistem biljojeda može variti samo biljke, a ne može meso. Sa druge strane, sistem varenja kod mesojeda podržava samo meso, a ne podnosi biljke. Jedino čovjekov digestivni sistem je predviđen za obije vrste namirnica. Ako je Bog htio da jedemo samo vegetarijansku hranu, zašto nam je dao da možemo variti i biljke i meso?

Stav da je hindusima zabranjeno meso je obična zablude. U Manusmritiju, svetoj hindu-knjizi, stoji:

Bog neke životinje stvori da jedu, a druge da budu pojedene, dok je neke stvorio da budu žrtvovane. (Manusmriti, 5:30-31)

Sudeći po ovom stihu, ako jedete meso životinja koje vam je Bog dozvolio, ne činite nikakav grijeh. Isto je i sa žrtvovanjem životinja. U istom poglavlju Manusmritija se nadalje kaže da žrtvovanje životinja nije grijeh. Sveci i veliki ljudi opisani u Vedama i drugim svetim knjigama su jeli meso. Mahabharata, 88. poglavlje *Anušašan Parve* govori o Bišmi koji savjetuje Hridhistara:

Ako želiš svoje pretke zadovoljiti jedan mjesec, prinesi

im žito. Ako im prineseš ribu, bit će zadovoljni dva mjeseca. Meso jelena će ih zadovoljiti 3 mjeseca, ovčatina 4 mjeseca, a ptičije meso ih zadovoljava 5 mjeseci ... Meso nosoroga i crveno meso stoke će ih učiniti zadovoljnima dvijsjeka.

Isto se spominje i u Manusmritiju, 3:266-272. Dakle, ukoliko želite zadovoljiti svoje pretke, prema Manusmritiju i Rig Vedi, prinosite im crveno meso i meso nosoroga.

Hindusi su pali pod utjecaj drugih filozofija, pa su počeli prakticirati vegetarijanstvo.⁹

Nema posrednika u dovi

Pitanje: Moj prijatelj želi postati musliman. Međutim, odvrća ga i zbunjuje činjenica da u islamu postoje sekte, poput šiija, sunnija, džema'atul-islamijje i drugih, i to što smatra da i u islamu postoji sveštenstvo, koje služi kao posrednik između običnih ljudi i Boga.

Odgovor: Brate, neka uzme Kur'an i neka ga pročita od korice do korice. U njemu ne postoje šiije, sunnije, džema'atul-islamijje, ehli-hadis, niti bilo koja druga sekta. Naprotiv, Kur'an kaže:

Svi se čvrsto Allahova užeta držite i nikako se ne razjedinjute! (Ali Imran, 103)

Allahovo uže je Časni Kur'an. Moramo se držati njega i

⁹ Detaljnije o ovoj temi pogledaj: dr. Zakir Naik, "Vegetarijanska ili nevegetarijanska ishrana (debata između dr. Zakira Naika i Rašmibhai Zaverija)", *Islam u centru pažnje*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011.

sunneta Poslanika, s.a.v.s. Samo tako se nećemo razjediniti. Uzvišeni Allah poručuje:

Tebe se (Muhammede) ništa ne tiču oni koji su vjeru svoju raskomadali i u stranke se podijelili, Allah će se za njih pobrinuti. On će ih o onome što su radili obavijestiti.
(El-En'am, 159)

Izdvajanje u sekte je strogo zabranjeno. Šta je bio Allahov Poslanik, s.a.v.s: sunnija, šiija ili nešto treće? Bio je musliman! Prenesi svome prijatelju da u islamu ne postoje sekte, niti postoje kaste. Postoje samo muslimani. U islamu nema posrednika. Svaku svoju dovu/molitvu upućuj izravno Allahu, bez posrednika.

Zašto se muslimani mole pet puta dnevno

Pitanje: Zahvaljujem se mojim prijateljima muslimanima koji su me doveli na ovo divno predavanje, iako sam katolik. Imam dva pitanja. Kako treba izgledati pravi musliman? Možete li objasniti zašto u hrišćanstvu ne postoji naredba da se obavlja molitva pet puta dnevno?

Odgovor: Ako slijediš Božije naredbe i potpuno Mu se pokoriš – musliman si. Dakle, moraš posvjedočiti da nema božanstva osim Allaha i da je Muhammed, s.a.v.s., Božiji rob i Njegov poslanik. Na taj način ulaziš u islam. Nakon toga, da bi bio dobar musliman, moraš se pokoriti Božijim naredbama i kloniti se zabrana.

Drugo pitanje se tiče molitve. Riječ *salah* ne bih prevodio kao *molitva*. Jer, molitva znači: tražiti pomoć. Arapska

riječ *salah* ima šire značenje: traženje pomoći od Allaha, robovanje Njemu i traženje upute. Naprimjer, imam će u namazu učiti sljedeći ajet:

O vjernici, vino i kocka i kumiri i strjelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite. (El-Maide, 90)

Na taj način, u namazu dobijam upute čega da se klonimo da bismo bili srećni. Zbog toga, riječ *salah* ne prevodim kao *molitva*, već *programiranje ka dobru*.¹⁰

Namaz nije naređen samo u islamu. Ako analizirate Bibliju, saznat ćete da i hrišćani moraju obavljati namaz. U Starom Zavjetu se Mojsiju i Aronu naređuje uzimanje abdesta/obrednog pranja pred molitvu, slično kao i u islamu. Naređuje se i činjenje sedžde/padanje ničice, kao što Postanak, 17:3, govori o Abrahamovoj molitvi. Mojsije i Aron su činili sedždu. (Brojevi, 20:6) Jošua je padao ničice i molio se Bogu. (Jošua, 5:14) Evanđelje po Mateju u 27. poglavlju govori o Isusu koji pada ničice (čini sedždu) i moli se Bogu. Svi poslanici spomenuti u Bibliji su obavljali namaz. U Novom Zavjetu stoji da je Isus rekao:

Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on - Duh Istine - upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će mene proslavljati jer će od mojega uzimati i navješćivati vama. (Ivan, 16:12-14)

¹⁰ Detaljnije o ovoj temi pogledaj: dr. Zakir Naik, "Namaz – program pravednosti", *Islam u centru pažnje*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011.

Ko je Duh Istine kojeg Isus najavljuje? To je Muhammed, s.a.v.s. I u Starom i u Novom Zavjetu postoji veliki broj predskazanja koji najavljuju dolazak Muhammeda, a.s. U Starom Zavjetu: Ponovljeni zakon, 18:18-19; Izaija, 21:12; Pjesme Solomonove, 5:16, i još mnogo drugih stihova. U Novom Zavjetu: Ivan, 14:16; Ivan, 15:26; Ivan, 16:7; Ivan, 16:12-14, i tako dalje. Sva ta predskazanja nedvosmisleno najavljuju dolazak posljednjeg Božijeg poslanika, Muhammeda, s.a.v.s.

Ako riječ *hrišćanin* znači *sljedbenik Isusa Hrista*, onda smo mi muslimani bolji hrišćani od vas! Da si pravi hrišćanin, prihvatio bi poslanika Muhammeda, a.s., kojeg je Isus najavio, obavljao bi namaz pet puta dnevno.

Bog čini ono što On hoće

Pitanje: Poznato je da u kosmosu vladaju isti zakoni fizike od kada je nastao. Kažete da je Bog stvorio sve te zakone. Ako ih je On stvorio, zašto ih ne mijenja? Ako Bog nema izbora po pitanju zakona u univerzumu, zašto Ga zvati Bogom!?

Odgovor: Slažem se sa tobom. Zašto Ga zvati Bogom, ako nema izbora!? Međutim, nisi razmišljao o ovome: Božija je odluka i Njegov izbor da se zakoni u kosmosu ne mijenjaju! On je stvorio zakone u univerzumu i ne želi ih mijenjati. On neće slijediti tvoje hirove i želje za promjenom zakona. U kosmosu vladaju Njegovi zakoni, a Njegova odluka je da se Njegovi zakoni ne mijenjaju. Ako je Allah dao da Sunce izlazi sa istoka a zalazi na zapad, možeš li ti

učiniti nešto po tom pitanju i promijeniti zakon? Ne možeš. Ali, Allah može, i hoće! Pred Sudnji dan, kao jedan od velikih predznaka, Sunce će izaći sa zapada.

On onome što stvara dodaje što hoće. On, uistinu, sve može. (Fatir, 1)

Kur'an se ne slaže sa Darvinovom teorijom

Pitanje: Rekli ste da Kur'an ne protivrječi savremenoj nauci. Međutim, u njemu stoji da je prvi čovjek bio Adem, a.s. To se kosi sa teorijom evolucije, Čarlsa Darvina.

Odgovor: Da, kosi se sa TEORIJOM Čarlsa Darvina. Slažem se sa tobom. Kur'an je knjiga činjenica, a ne knjiga teorija, pa se zato ne slaže sa Darvinovom teorijom. Poznata je priča o njegovoj teoriji.

Darvin je otišao do ostrva Kalatropis. Na osnovu razlike u dužini kljunova ptica, formirao je teoriju o prirodnoj selekciji. Pisao je prijatelju Tomasu Tomptanu: "Nemam dokaz za teoriju prirodne selekcije, ali mi ona pomaže u klasifikaciji embriologije. Zato sam je formulirao." Darvinova teorija nije **činjenica**. To je samo teorija. Kur'an može ići protiv teorija, jer se teorije mijenjaju, ali ne može ići protiv potvrđenih činjenica. U školama se Darvinova teorija proučava kao da je činjenica. Ne postoje naučni dokazi koji bi je potkrijepili. Naprotiv, ova teorija je puna nedostataka. Danas na fakultetima postoji šala: "Da si živio u Darvinovo vrijeme, njegova teorija bi bila dokazana." – čime se neko me želi reći da izgleda kao majmun.

Darvinovoj teoriji fale dokazi. Poznati su neki fosili: Lusi, Australopitekus, Homorektil, Neandertalac i drugi. Hansis Kreig je rekao da je nemoguće da nastanemo od majmuna enkodiranjem DNA molekula. Neki dijelovi Darwinove teorije nisu problematični. Naprimjer, dio u kome se kaže da je život nastao u vodi. Međutim, to i Časni Kur'an kaže mnogo godina prije Darvina:

Od vode sve živo stvaramo. Pa zar nećete vjerovati!?
(El-Enbija, 30)

Danas znamo da je citoplazma osnovna supstanca živih bića. Ima oko 90% vode. Sva živa bića u prosjeku imaju 50-90% vode. Ko bi u arapskoj pustinji mogao zamisliti da su sva živa bića stvorena od vode? Kur'an o tome govori prije 1.400 godina.

Žene u Afganistanu

Pitanje: Zašto muslimani u Afganistanu ponižavaju, ugnjetavaju i tuku žene?

Odgovor: Nedavno sam upoznao jedan bračni par iz Malezije. Pokrenuli smo temu stanja žena u Afganistanu. Rekli su mi: "U Afganistanu dugo boravimo. Ono što se na televizijama prikazuje o stanju žena u Afganistanu nije istina, jer se uopće ne radi o Talibanima!" Mediji snimaju Talibane, a zatim montiraju snimke koji daju indicaciju da oni zlostavljaju žene. Prije nego što povjerujemo u ono što nam mediji serviraju, moramo poslušati kur'ansku naredbu:

O vjernici, ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete. (El-Hudžurat, 6)

Ne kažem da su svi muslimani savršeni. Postoje crne ovce i u našem društvu. Ali, šta mediji rade? Izvlače te izolovane negativne slučajeve i prezentiraju ih kao opće stanje u muslimanskom svijetu. Često prikazuju stvari sa kojima islam nema nikakve veze.¹¹

Razlika između Isusa, a.s., i Muhammeda, s.a.v.s.

Pitanje: U čemu je razlika između Isusa i Muhammeda, ako nas obojica uče kako da budemo dobri i kako da obožavamo Boga? Ako nema razlike, da li su na Pravom putu Isusovi sljedbenici? Obzirom da će se Isus vratiti na Zemlju, on je, ustvari, posljednji poslanik.

Odgovor: Od svih Božijih poslanika, njih peterica su *ulul-azm/poslanici odluke*: Nuh, Ibrahim, Musa, Isa i Muhammed, neka je na sve njih mir. Ne možete biti musliman ukoliko ne vjerujete u Isaa, a.s! Mi muslimani vjerujemo da je Isa, a.s., jedan od najvećih Allahovih Poslanika. Vjerujemo da je bio Mesih, to jest *Hrist*. Vjerujemo da je njegovo rođenje bilo čudesno, da je rođen bez biološkog oca – u što čak i neki savremeni hrišćani ne vjeruju. Vjerujemo da je liječio slijepce i gubavce, Božijom dozvolom.

Vjerujemo da je oživljavao mrtve, Božijom dozvolom.

¹¹ Detaljnije o ovoj temi pogledaj: dr. Zakir Naik, "Prava žene u islamu", *Islam u centru pažnje*, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2011.

Kad su u pitanju navedeni stavovi, muslimani i hrišćani se slažu. Međutim, hrišćani idu korak dalje, pa kažu da je Isa, a.s., sebe smatrao Bogom! Pročitajte Bibliju, nećete naći ni jedan jedini stih u kome Isus nedvosmisleno kaže: "Ja sam Bog!" ili "Obožavajte me!" Naprotiv, naći ćete sasvim drugačije izreke:

Jer je Otac veći od mene. (Evandjelje po Ivanu, 14:28)

Otac moj, koji mi ih daje, veći je od sviju... (Evandjelje po Ivanu, 10:29)

Ako li ja izgonim đavle Duhom Božjim, onda je s tim došlo k vama kraljevstvo Božje. (Evandjelje po Mateju, 12:28)

A ako ja prstom Božjim izgonim đavle, onda je s tim došlo k vama kraljevstvo Božje. (Evandjelje po Luki, 11:20)

Ja ne mogu ništa činiti sam od sebe. Sudim, kako ću-jem. Moj je sud pravedan; jer ne tražim volje svoje, nego volju Onoga, Koji me je poslao. (Evandjelje po Ivanu, 5:30)

Ne tražim volje svoje tj. predajem se Božijoj volji. To je značenje zapravo arapske riječi *islam*. Onaj ko se povinuje volji Uzvišenog Allaha, musliman je. Isa, a.s., nije došao da ukine zakon i proroke, već da ih potvrdi:

Ne mislite, da sam došao ukloniti zakon ili proroke. Ni-jesam došao da ih uklonim, nego da ih ispunim. Jer zaista, kažem vam: Dok stoji nebo i zemlja, neće nestati nijedne crtice slova ili točke iz zakona, dok se sve ne ispuni. Tko dakle ukine jednu od ovih zapovijedi, pa bilo i najmanju, i tako uči ljude, zvat će se najmanji u kraljevstvu nebeskom.

Isus je upozorio sljedbenike da moraju slijediti svaki propis spomenut u Starom Zavjetu, ukoliko žele spasenje!

Jedan od tih propisa je vjerovanje u Božiju jednoću:

Nemaj drugih bogova uz mene! Ne pravi sebi lika reza-na, niti kakve slike od onoga, što je gore na nebu ili dolje na zemlji ili u vodi pod zemljom! Ne padaj ničice pred njima i ne klanjaj se njima jer ja, Gospod, Bog tvoj, jesam Bog rev-nitelj... (Stari Zavjet, Ponovljeni Zakon, 5:7-9)

Isa, a.s., nikada nije tvrdio za sebe da je bog. Zapravo, govorio je ljudima da je on samo Božiji poslanik. U Evanđe-lju po Ivanu stoji:

A riječ, koju ste čuli od mene, nije moja, nego Oca, koji me posla. (Evanđelje po Ivanu, 14:24)

A ovo je život vječni, da spoznaju tebe, jedino pravoga Boga, i koga si poslao, Isusa Krista. (Evanđelje po Ivanu, 17:3)

Ljudi Izraelci, poslušajte riječi ove! Isus Nazarećanin bio je od Boga među vama potvrđen silama, i čudesima, i zna-cima koje učini Bog preko njega među vama, kao što i sami znate. (Djela apostolska, 2:22)

Obratite pažnju: *...koje Bog učini preko njega.* Nije ih sam činio. Kad su upitali Isaa, a.s., koja je prva zapovjest, on je ponovio ono što je još prije objavljeno Musau (Moj-siju), a.s.

Isus odgovori: "Prva glasi: 'Čuj, Izraele, Gospodin, Bog naš, jest jedini Gospodin.'" (Evanđelje po Marku, 12:29)

Ako ste, zbilja, Hristov sljedbenik, poslušat ćete njegove riječi:

Još vam mnogo imam kazati, ali sada ne možete nositi. No kada dođe on – Duh Istine – upućivat će vas u svu istinu; jer neće govoriti sam od sebe, nego će govoriti što čuje i navješćivat će vam ono što dolazi. On će mene proslavljati jer će od mogega uzimati i navješćivati vama. (Ivan, 16:12-14)

Ovo je predskazanje koje najavljuje dolazak Muhammeda, a.s.

Rekli ste da će se Isus vratiti i da ga to čini posljednjim poslanikom. Časni Kur'an kaže:

A kada Allah rekne: "O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha!'" – on će reći: "Hvaljen neka si Ti! Meni nije priličilo da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš; Samo Ti jedini sve što je skriveno znaš. (El-Maide, 116)

Zašto će se Isus vratiti? Zato što je on jedini Božiji poslanik čiji sljedbenici su u cjelini iskrivili njegovo vjerovanje i proglasili ga bogom. U svom ponovnom dolasku na ovaj svijet, on će biti sljedbenik sunneta Muhammeda, a.s. Doći će da potvrdi njegovo učenje i da otkloni zabludu hrišćana da je on bog.

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

EKONOMIJA BEZ KAMATE*

* Tribina je održana 19. marta 1995. godine Velikoj Sali IRF-a u Mumbaju.

Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirom šejtan izbezumio, zato što su govorili: "Kamata je isto što i trgovina." A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onome do koga dopre pouka Gospodara njegova – pa se okani, njegovo je ono što je prije stekao, njegov slučaj će Allah rješavati; a oni koji to opet učine – bit će stanovnici Džehennema, u njemu će vječno ostati.

Allah uništava kamatu, a unaprjeđuje milosrđa. Allah ne voli nijednog nevjernika, grješnika.

One koje vjeruju i čine dobra djela i molitvu obavljaju i zekat daju čeka nagrada kod Gospodara njihova; i ničega se oni neće bojati i ni za čim oni neće tugovati.

O vjernici, bojte se Allaha i od ostatka kamate odustanite, ako ste pravi vjernici.

Ako ne učinite, eto vam onda, neka znate – rata od Allaha i Poslanika Njegova! A ako se pokajete, ostat će vam glavnice imetaka vaših, nećete nikoga oštetiti, niti ćete oštećeni biti.

A ako je u nevolji, onda pričekajte dok bude imao; a još vam je bolje, neka znate, da dug poklonite.

I bojte se Dana kada ćete se svi Allahu vratiti, kada će se svakome ono što je zaslužio isplatiti – nikome krivo neće učinjeno biti. (El-Bekare, 275-281)

Utječem se Allahu od prokletog šejtana.

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog.

O vjernici, bojte se Allaha i od ostatka kamate odustanite, ako ste pravi vjernici.

Ako ne učinite, eto vam onda, neka znate – rata od Allaha i Poslanika Njegova! A ako se pokajete, ostat će vam glavnice imetaka vaših, nećete nikoga oštetiti, niti ćete oštećeni biti. (El-Bekare, 278-279)

Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja i olakšaj zadatak moj. Odriješi uzao sa jezika moga da bi razumjeli govor moj.

Definicija kamate

Riječ *kamata* se u Kur'anu spominje čak osam puta: Er-Rum, 39; En-Nisa, 161; Ali Imran, 130; El-Bekare, 275, 276 i 278. Prvi put se spominje u sljedećem ajetu:

A novac koji dajete da se uveća novcem drugih ljudi neće se kod Allaha uvećati, a za milostinju koju udijelite da biste se Allahu umilili – takvi će dobra djela svoja umnogostručiti. (Er-Rum, 39)

Arapska riječ *riba* (kamata) znači *uvećanje, višak*. U Kur'anskom kontekstu, *riba* znači *zabranjeni višak*, tj. kamata i zelenaštvo. Kada je objavljen prvi ajet o kamati, nije sadržao zabranu, već upozorenje da od nje nema nikakve koristi. Ta formulacija je slična prvom spominjanju alkohola u Kur'anu, nakon čega je zabrana alkohola ostvarena u tri faze:

Pitaju te o vinu i kocki. Reci: "Oni donose veliku štetu, a i neku korist ljudima, samo je šteta od njih veća od koristi." (El-Bekare, 219)

Dakle, slično prvom spominjanju kamate, alkohol nije nedvosmisleno zabranjen, već je ukazano na njegovu štetnost. Međutim, drugi ajet o alkoholu je strožiji:

O vjernici, pijani nikako molitvu ne obavljajte, sve dok ne budete znali šta izgovarate. (En-Nisa, 43)

Konačna i nedvosmislena zabrana alkohola je uslijedila u trećem ajetu:

O vjernici, vino i kocka i kumiri i strjelice za gatanje su odvratne stvari, šejtanovo djelo; zato se toga klonite da biste postigli što želite. (El-Maide, 90)

Nakon što je ovaj ajet objavljen, ulicama Medine su tekle rijeke alkohola, sve posude su ispražnjene i nikada više nisu napunjene njime.

Kada je objavljen prvi ajet o kamati, sadržao je samo opomenu. Međutim, drugi ajet je strožiji:

I zbog teškog nasilja Jevreja mi smo im neka lijepa jela zabranili koja su im bila dozvoljena, i zbog toga što su mnoge od Allahova puta odvrćali i zato što su kamatu uzimali, a bilo im je zabranjeno, i zato što su tuđe imetke na nedozvoljen način jeli. (En-Nisa, 160-161)

Već u 130. ajetu sure Ali Imran Uzvišeni kaže:

O vjernici, bezdušni zelenaši ne budite, i Allaha se bojte, jer ćete tako postići ono što želite.

Danas neki pokušavaju opravdati kamatu argumentirajući ovim ajetom, tvrdeći da Kur'an zabranjuje samo zelenaštvo, ali ne i kamatu. Analizirajmo šta znači *zelenaštvo*, a šta znači *kamata*.

Prema Oksfordskom rječniku, kamata je iznos novca dodat na založen novac, a zelenaštvo je visok procenat kamate na posuđeni novac. Međutim, kao što sam već rekao, kur'anski termin *riba* znači *nedozvoljen prirast i višak na prvobitnu sumu novca*. Ovim su obuhvaćene obje zabranjene kategorije: i zelenaštvo i kamata, bez obzira da li se radilo o malom ili velikom procentu.

Neki se pravdaju riječima: "Kamata je dio trgovine. Zato, ne vidimo ništa sporno u kamati." Odgovor na ovu zabluđu se nalazi u Časnome Kur'anu:

Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirom šejtan izbezumio, zato što su govorili: "Kamata je isto što i trgovina." A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Onome do koga dopre pouka Gospodara njegova – pa se okani, njegovo je ono što je prije stekao, njegov slučaj će Allah rješavati; a oni koji to opet učine – bit će stanovnici Džehennema, u njemu će vječno ostati. (El-Bekare, 275)

Ovdje Allah jasno daje do znanja da je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. Svi koji imaju veze sa prometom kamate, završit će kao stanovnici Vatre. U sljedećem ajetu Uzvišeni kaže:

Allah uništava kamatu, a unaprjeđuje milosrđa. Allah

ne voli nijednog nevjernika, grješnika. (El-Bekare, 276)

Neki, opet, pokušavaju dokazati da se u ovom ajetu misli na *riba el-istilah*, tj. kada odredite kamatu na pozajmicu u novcu, koju će taj koji je pozajmio iskoristiti za kupovinu osnovnih životnih namirnica. Druge vrste kamate, kažu oni, poput kamate na štednju u bankama i pozajmice za biznis, ne spada u zabranjenu kamatu. Analizirajmo šta Kur'an kaže o tome.

O vjernici, bojte se Allaha i od ostatka kamate odustanite, ako ste pravi vjernici. (El-Bekare, 278)

Kad je ovaj ajet objavljen, Muhammed, a.s., je rekao: "Ja sam prvi koji će poništiti svoja potraživanja u kamati prema Abbasu ibn Abdul-Muttalibu, r.a."

U predislamskoj Arabiji funkcionirala su dva sistema trgovine. Prvi se zvao *mudareba*. To je trgovina u kojoj čovjek daje robu trgovcu, a zarada na prodatu robu se dijeli. Drugi sistem je bio kamatni: osoba daje trgovcu novac za potrebe posla i potražuje od njega fiksni iznos kamate.

Kada su objavljeni ajeti kojima se zabranjuje kamata, muslimani su se odrekli svih kamatnih potraživanja, bez obzira da li su *el-istilah* (kamata na pozajmice za osnovne životne namirnice) ili neka druga vrsta kamate. Zar mislite da je Abbas ibn Abdul-Muttalib, r.a., bio poput Jevreja, koji su u ono vrijeme bili zelenaši? Ne. On je davao pozajmice samo trgovcima i na njih potraživao fiksni iznos kamate. Nakon objavljivanja ajeta o kamati, odrekao se svih kamata. Isto su učinili i ostali muslimani.

Objava rata od Allaha

Ako ne učinite, eto vam onda, neka znate – rata od Allaha i Poslanika Njegova! A ako se pokajete, ostaće vam glavnice imetaka vaših, nećete nikoga oštetiti, niti ćete oštećeni biti. (El-Bekare, 279)

Osim kamate, Uzvišeni Allah u Kur'anu zabranjuje i druge poroke, poput alkohola, kocke, gatanja i slično. Međutim, jedini grijeh za koji Allah objavljuje rat je kamata. Ko se smije usuditi izazvati Allaha i Njegovog Poslanika!? Ako ste umiješani u poslovanje sa kamatom, već ste ih izazvali!

U nastavku, Uzvišeni Allah kaže:

A ako je u nevolji, onda pričekajte dok bude imao; a još vam je bolje, neka znate, da dug poklonite. (El-Bekare, 280)

Osim u Kur'anu, kamata je zabranjena u hadisima Allahovog Poslanika, s.a.v.s. El-Buhari bilježi od Aiše, r.a., da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., nakon objavljivanja posljednjih ajeta sure El-Bekare, otišao u džamiju i ljudima zabranio trgovinu alkoholom. Ibn Abbas, r.a., navodi: "Posljednji objavljeni ajeti su oni o zabrani kamate." To su ajeti iz sure El-Bekare, 275-281. Ubrzo nakon objavljivanja tih ajeta, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je preselio na Ahiret. Zbog toga, ashabi nisu imali dovoljno vremena upoznati se sa detaljima šerijatskih implikacija zabrane kamate. Omer, r.a., je rekao da bi volio da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., detaljnije objasnio

sve u vezi tri stvari: kamate, hilafeta i kelale¹².

Ipak, analizirajući sve ajete o kamati i vjerodostojne hadise koji govore o njoj, dolazimo do dovoljno informacija. Po jednoj podjeli, postoje dvije vrste kamate: *riba en-nesia*, tj. kamata na pozajmicu za trgovačku robu i *riba el-fedail*, tj. razmjena jedne vrste kvalitetnije robe za veću količinu iste vrste robe. Ma koliko vrsta kamate imalo, sve su zabranjene.

Imam Muslim, također, bilježi hadise koji zabranjuju kamatu, u 3. tomu, poglavlje broj 623, hadisi 3.845-3.849.

Ciljevi islamskog ekonomskog poretka

Zašto Časni Kur'an promovira ekonomiju bez kamate? Postoje četiri osnovna cilja islamskog ekonomskog poretka:

- 1) ekonomska stabilnost u okviru islamskih principa;
- 2) univerzalno bratstvo i pravda;
- 3) jednaka raspodjela dobara;
- 4) individualna sloboda u kontekstu društvenog blagostanja.

Ekonomska stabilnost u okviru islamskih principa

Časni Kur'an kaže:

Jedite i pijte Allahove darove, i ne činite zlo po Zemlji nered praveći! (El-Bekare, 60)

¹² Podjela imovine nekoga ko nije ostavio nasljednike. (Primj. urednika)

O ljudi, jedite od onoga što ima na Zemlji, ali samo ono što je dopušteno i što je prijatno, i ne slijedite šejtanove stope, jer vam je on neprijatelj očividni! (El-Bekare, 168)

A kad se molitva obavi, onda se po zemlji razidite i Allahovu blagodat tražite i Allaha mnogo spominjite, da biste postigli što želite. (El-Džumu'a, 10)

Kur'an podstiče ljude da uživaju u Allahovim blagodatima, u svemu lijepom što nam je On dozvolio. El-Bejheki bilježi hadis: "Onaj ko pošteno zarađuje, radi potreba svoje porodice i da bi izbjegao prošenje, i ko je pažljiv prema svome komšiji, srest će Allaha sa licem blistavim poput punog Mjeseca." Islam odvrća od prošenja. Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: "Gornja ruka je bolja od donje ruke." (El-Buhari) Također, u hadisu koji bilježi Ibn Madže, Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže: "Najbolja zarada koju čovjek može ostvariti je ona od sopstvenog rada."

Dakle, islam podstiče ljude da uživaju u Allahovim blagodatima, da zarađuju sopstvenim radom i uzdrže se od prošenja.

Univerzalno bratstvo i pravda

Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

O ljudi, Mi vas od jednog čovjeka i jedne žene stvaramo i na narode i plemena vas dijelimo da biste se upoznali. Najugledniji kod Allaha je onaj koji ga se najviše boji, Allah, uistinu, sve zna i nije Mu skriveno ništa. (El-Hudžurat, 13)

Allah ne izdvaja ljude po polu, plemenu, boji kože, porijeklu i bogatstvu, već po bogobožnosti. Tokom govora na Oproštajnom hadžu, Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: "Arap nije bolji od nearapa, niti je nearap bolji od Arapa, osim po bogobožnosti."

Časni Kur'an kaže o pravdi:

O vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi, pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka, bio on bogat ili siromašan, ta Allahovo je da se brine o njima! Zato ne slijedite strasti – kako ne biste bili nepravedni. Ako budete krivo svjedočili ili svjedočenje izbjegavali – pa, Allah zaista zna ono što radite. (En-Nisa, 135)

Zarad pravde i istine, ako je neophodno, moramo žrtvovati i sopstvene interese i interese naših najbližih, bogatih i siromašnih.

Jednaka raspodjela dobara

Islam se protivi filozofiji gomilanja bogatstva od strane malog broja ljudi. Razlika između bogatih i siromašnih se mora smanjiti. U suprotnom, jedni drugima će biti stalni neprijatelji. U tu svrhu, islam je razvio sistem zekata. Svi koji imaju imetka koji prelazi granicu nisaba, moraju udijeliti siromašnima 2.5% svog imetka. Časni Kur'an je precizno naveo sve kategorije korisnika zekata:

Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga skupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženima, i u svrhe na Allahovom

putu, i putniku. Allah je odredio tako! A Allah sve zna i mudar je. (Et-Tevbe, 60)

Kategorija "na Allahovom putu" se može podijeliti na nekoliko vrsta: oni koji čine da'vu, koji se u ime Allaha bore na bojnem polju, koji izučavaju islamske nauke, pa čak i oni muslimani koji, u ime Allaha, izučavaju svjetovne nauke. U 7. ajetu sure El-Hašr se navodi razlog davanja zekata i preciziranja kategorija njegovih korisnika:

... da ne bi prelazilo iz ruku u ruke bogataša vaših.

Zekat je propisan da bi se spriječila cirkulacija novca samo među bogatašima. Ako bi davali zekat svi koji su obavezni, na svijetu ne bi bilo gladnih. Nažalost, čak ni muslimani ne daju zekat kako bi trebalo, a neki uopće ne daju. Kada bi svi imućni muslimani izdvajali zekat za siromašne, ne bi više bilo nijednog muslimana ispod granice siromaštva. Osim toga, islam naređuje da se nezaposlenima nađe posao i da im se zarade pošteno isplate.

U vezi sa pravednom raspodjelom imetka, islam naređuje podjelu nasljedstva širokom krugu rodbine umrlog, kao što stoji u suri En-Nisa, ajeti 11-12 i 176. Nasljedstvo ne smije pripadati samo jednoj ili dvijema osobama, kao što je danas praksa.

Individualna sloboda u kontekstu društvenog blagostanja

Prema islamskom učenju, svaki čovjek se rađa slobodan. Niko, čak ni država, ne može mu uskratiti ili ograničiti

slobodu. Svako ljudsko biće je slobodno, sve dok ne učini nešto čime gubi to pravo, tj. dok ne ugrozi tuđu slobodu. Po islamu, opći interes je iznad individualnog. Također, ne smije se rizikovati ulazak u veliki gubitak, da bi se izbjegao manji, kao što veliki profit ne smije biti žrtvovan za mali profit.

Začarani krug

Ekonomija sa kamatom donosi veliki broj zala. Zbog toga je ona Kur'anom zabranjena. Uzimanjem zajmova od banke, da bismo započeli neki biznis, moramo računati na sljedeće: na cijenu proizvoda kojeg prodajemo moramo, osim visine profita, dodati visinu kamate koju moramo isplatiti banci na iznos duga. Tako se zbog kamate u startu povećava cijena proizvoda. Ako cijena proizvoda raste, potražnja na tržištu opada. Kada potražnja opada, smanjuje se obim proizvodnje. Smanjeni obim proizvodnje dovodi do reduciranja potrebne radne snage, što na kraju dovodi do povećanja nezaposlenosti – sve zbog kamate.

Kamata dovodi do velikih socijalnih nepravdi. Osoba koja uzme kamatni zajam od banke, mora vraćati fiksni iznos kamate bez obzira da li poslovao sa profitom ili gubitkom, pa čak iako u nekoj nesreći izgubi kuću i porodicu. To je velika nepravda.

Posao bez morala

U poslu sa kamatom ne postoje nikakva moralna načela. Naprimjer, biznismen koji želi otvoriti podrum

alkoholnog pića će lakše dobiti povoljan zajam od banke nego čovjek koji želi izgraditi školu. Zašto? Zato što je banka zainteresirana samo za svoj profit, a prodavnica alkohola ima bolje izgleda da će ostvarivati profit i na vrijeme vraćati zajam i kamatu. Banci je svejedno da li otvarate kockarnicu, kafanu ili školu. Tokom 80-ih godina 20. vijeka, banke su podržale otvaranje hiljade kockarnica širom svijeta, jer su u njima vidjele priliku za lahak profit.

S vremena na vrijeme, banke naglašavaju svoje učešće u nekim korisnim društvenim projektima. To je samo maska, jer se glavica njihovog posla ne zasniva na moralnim načelima, već na što većem iznosu kamate.

Koncentracija moći

Savremene banke podstiču ljude da novac ostavljaju kod njih. Milioni ljudi svu svoju ušteđevinu drže u bankama. To znači da se sav novac i sva moć nalaze u rukama malog broja ljudi – u rukama bankara. Ko kontroliše novac, kontroliše svijet. Pošto najveći broj banaka pripada Jevrejima, nije teško zaključiti u čijim rukama je sva finansijska moć i ko kontroliše dešavanja u svijetu. To je "zasluga" savremenog bankarskog sistema.

Islamsko bankarstvo

Sa druge strane, islamsko bankarstvo je korisno iz velikog broja razloga.

Prvo, nema nikakve kamate. Poslovanje se temelji na dobicima i gubicima. Na taj način, biznismeni mogu ra-

činiti samo na troškove proizvoda, bez uračunavanja kamatne stope. To dovodi do smanjenja cijene proizvoda. Smanjivanjem cijene proizvoda, povećava se potražnja. Povećanom potražnjom povećava se proizvodnja, što zahtijeva veći broj radne snage. Islamski sistem finansiranja podstiče zapošljavanje i pošteno zarađivanje.

Socijalna pravda

U slučaju poslovnog gubitka, islamska banka dijeli nastalu štetu sa svojim klijentom. U slučaju elementarne nepogode i velike nesreće, klijent neće trpiti dodatni gubitak zbog kašnjenja isplate rata i narasle kamate. Kod banaka na Zapadu, ukoliko kasnite sa isplatom rata, pored osnovne kamate morate plaćati i kaznu za kašnjenje. Kod islamskih banaka, opravdanim kašnjenjem ne trpite nikakve dodatne namete.

Moralan posao

U islamskoj banci ne možete podići kredit za bavljenje bilo kojim poslom koji nije u skladu sa šerijatom, tj. koji je na bilo koji način štetan po društvo. Banka vam neće dati zajam za takav posao, pa makar joj dali 100% svog profita. Dakle, u islamskom poslovanju se vodi računa o moralnim vrijednostima i podstiču projekti koji su društveno korisni, kao što su izgradnja škola i bolnica.

Cirkulacija novca

Islamsko bankarstvo vas ne podstiče da na svoj novac gledate kao na božanstvo. Naprotiv, podstiče vas da ulažete novac u posao, jer se islamska banka ponaša kao vaš partner u poslu.

Pošto se u islamskom bankarstvu dobitak i gubitak jednako dijele između biznismena, bankara i klijenta, sva moć nije skoncentrisana u rukama malobrojnih pojedinaca, već je jednako raspodijeljena između navedenih subjekata.

Veliki grčki filozof Aristotel je dao divnu definiciju kamate: "To je neprirodna zarada koju proizvodi novac, umjesto radna snaga."

Tačka razilaženja

Uporedimo sada islamsku sa savremenom teorijom profita. Postoje četiri osnovna faktora proizvodnje: zemlja, radna snaga, kapital i organizacija. Prema savremenoj teoriji, za zemlju plaćate zakup. Isto je i u islamskoj teoriji. Za radnu snagu plaćate dnevnice, i po savremenoj i po islamskoj teoriji. Za kapital, prema savremenoj teoriji, plaćate kamatu. Prema islamskoj teoriji, dijelite dobitak i gubitak. Po pitanju organizacije, i savremena i islamska teorija se slažu: organizacija je zadužena za prihvatanje posljedica dobitka i gubitka. Dakle, osnovna razlika između ove dvije teorije nastaje kod trećeg faktora proizvodnje – kapitala. Osim toga, islamska teorija ne pravi razliku između kapitala i organizacije. Jer, novac sa kojim banka radi ne pripada

njoj, već klijentima. Klijenti su, na taj način, dio organizacije. Novac koji klijent pozajmi kod banke i novac koji založi na čuvanje u banci su dio organizacije. Zbog toga, kapital i organizacija se ne razlikuju u islamskoj teoriji, već su dio cjeline. Zajednička osnova im je podjela dobitka i gubitka.

Principi islamskog bankarstva

Islamsko bankarstvo ima pet principa.

1. Tevhid – vjerovanje u Božiju jednoću.
2. Vjerovanje da samo Allah daje nafaku.
3. Hilafet – čovjek je Božiji namjesnik na Zemlji.
4. Tezkijjeh – čišćenje, čistota.
5. Odgovornost. Za svoja djela ćemo polagati račune na Sudnjem danu.

Kada pokrećete biznis, morate imati dvije bitne stvari. Jedna je kapital, a druga je ideja o investiranju tog kapitala. Najbolji primjer saradnje ove dvije komponente biznisa su Vjerovjesnik Muhammed, s.a.v.s., i njegova supruga Hatidža, r.a. Ona je raspolagala velikom količinom kapitala, ali nije bila u stanju baviti se trgovinom i poslovati. Vjerovjesnik, s.a.v.s., nije imao puno novca, ali je imao sjajne ideje. Oni su ujedinili ono što posjeduju, tj. novac i ideje, i započeli trgovinu. Svu zaradu su pravedno dijelili.

Šta klijent dobija u islamskoj banci

Otvaranjem računa i zalaganjem novca u islamskoj banci, klijent dobija uslugu čuvanja novca. Banka posluje tim novcem, uz dozvolu klijenta. U slučaju poslovnog gubitka, klijent ne trpi nikakvu štetu. U slučaju pozitivnog poslovanja banke tim novcem, klijent ne dobija nikakav procenat. On u islamskoj banci dobija samo sigurnost u čuvanju novca. Klijenta islamske banke najviše zanima sigurnost njegovog novca, a ne profit od samog polaganja novca u banku. Šerijat dozvoljava davanje novca nekome u emanet, uz mogućnost da ga možete vratiti kad god hoćete. Zalaganjem novca, od islamske banke dobijate štednu knjižicu, pomoću koje imate uvid u stanje na računu i mogućnost uzimanja potrebne količine novca sa računa.

Druga, još zanimljivija dimenzija čuvanja novca u islamskoj banci je mogućnost učestvovanja u profitu koji banka postiže. Po šerijatu, nema zapreke da banka prebaci dio profita na vaš račun. Međutim, ne smijete tražiti fiksni, tačno precizirani iznos novca. Prihvaćate ono što vam banka dadne. Sa tim profitom raspolazete kako hoćete, jer je to vaš imetak. U svakom slučaju, osnovni interes je sigurnost vašeg novca.

Poseban način čuvanja novca u islamskoj banci je zalaganje novca s ciljem investiranja. Kod drugih, savremenih banaka, ova kategorija čuvanja se ne razlikuje od prve. Međutim, u islamskom ekonomskom sistemu postoji *mu-dareba*, tj. dijeljenje profita i gubitka. Navest ću vam primjer koji funkcioniра u islamskom bankarstvu u Maleziji.

Malezija ima najrazvijeniji islamski bankarski sistem. Postoje islamske banke i u drugim državama, ali kod njih su principi djelimično pomiješani sa zapadnjačkim. Za sada, jedini bankarski sistem koji je 100% islamski je onaj u Maleziji.¹³ U sistemu *mudarebe* držite novac u banci fiksirani vremenski period: tri, šest, devet, dvanaest mjeseci i tako dalje. Novac koji polažete u islamsku banku se, u ovom slučaju, daje biznismenu. Takav klijent se zove *sahibu-mal* a banka je *sahibu-amel*. Cijeli profit kojeg banka ostvari, proporcionalno se dijeli, u skladu sa prethodnim ugovorom. Kod islamskih banaka u Maleziji ta proporcija je 7:3. 70% profita ide investitoru/klijentu, a 30% banka zadržava za sebe. Ako, naprimjer, na godinu dana založite 1.000 rupija¹⁴ i banka od njih ostvari profit od 100 rupija, vi dobijate 70 a banka 30. Naravno, ostaje glavnica od 1.000 rupija. Što je profit veći, klijent dobija veću količinu novca na svoj račun. Ukoliko banka ne ostvari nikakav profit, ostaje samo glavnica. Ni banka ni klijent ne dobijaju ništa. Međutim, u slučaju negativnog poslovanja, troškove gubitka snosi isključivo klijent/investitor. Ukoliko, naprimjer, u toku jedne godine bude ostvareno negativno poslovanje u iznosu od 100 rupija, vaš račun će biti umanjen za taj iznos, na ime gubitaka u poslovanju. Naravno, i banka trpi gubitak: zbog troškova administracije, papirologije, zakupa prostora itd. Tako funkcionira islamsko bankarstvo.

¹³ Podatak iz 1995. godine. (Primj. urednika)

¹⁴ Zvanična valuta u Indiji. (Primj. urednika)

Finansiranje projekata

Dozvoljeno je da biznismen dođe u islamsku banku, obrazloži svoj poslovni projekat i zatraži od banke zajam od 50.000 rupija za vremenski period od šest mjeseci. Do isteka tog roka, biznismen očekuje profit od 50.000 rupija. Nakon što banka analizira njegov poslovni prijedlog, rentabilnost i moguće rizike, dogovorit će se sa biznismenom o uslovima zajma. Naprimjer, mogu se dogovoriti da 60% profita uzima banka, a 40% biznismen. Kad se takav ugovor sklopi, ne može se negirati ili mijenjati. Dok se u savremenim bankama pregovara o kamatnoj stopi, u islamskoj banci se pregovara o stopi profita.

U slučaju da je spomenuti biznismen lično radno angažiran u izvršavanju svog poslovnog projekta, ima pravo uračunati svoju platu u troškove zajma. Ta plata ostaje njegova, dok se ostatak novca računa kao administrativni trošak i trošak nabavke sredstava za rad.

Po isteku ugovorenog roka zajma, i nakon što od 50.000 rupija oduzme iznos svoje plate, biznismen vraća ostatak osnovice. Osim toga, banka uzima dogovorenih 60% profita. Dakle, biznismen dobija 40% profita i platu za svoj rad u toku realizacije poslovnog projekta. Što veći profit biznismen ostvari, veća je dobit i za banku i za njega, i obratno.

Banka nema pravo miješati se u poslovne odluke

U slučaju negativnih rezultata poslovanja, sav teret snosi islamska banka. Naravno, i biznismen je na gubit-

ku zbog utrošenog vremena i angažmana radnika koje je angažirao na svom projektu. Osnovna karakteristika *mu-dareba* sistema je ta što banka nema pravo miješati se u poslovnu politiku klijenta. Može tražiti mjesečne izvještaje o tome kako poslovi napreduju, ali se ne smije miješati u odluke biznismena. Naprimjer, ako biznismen odluči napraviti zgradu od deset spratova, banka nema pravo sugerirati mu da napravi zgradu od dvanaest spratova, ili da koristi jeftiniji materijal, ne bi li tako ostvario veći profit.

***Mušarika* – partnerstvo**

Samo u ovom sistemu poslovanja, islamska banka ima pravo miješati se u poslovne odluke biznismena. Može sugerirati biznismenu koju vrstu robe da proizvodi, koliko spratova će sagraditi itd. U *mušarika*-sistemu biznismen ulaže dio sopstvenog kapitala, a ostatak ulaže banka. U zavisnosti od procentualnog udjela kapitala jedne i druge strane, profit se dijeli u skladu sa tim. Naprimjer, ako biznismen i banka ulože po 50% kapitala u isti projekat, oboje uzimaju po 50% profita. Međutim, nije isto sa troškovima negativnog poslovanja. Veće posljedice snosi banka. Uglavnom, to iznosi 60% troškova, dok biznismen snosi 40% gubitka.

***Muraheba*-sistem**

U savremenom bankarskom sistemu, ukoliko se želite baviti trgovinom, naprimjer, mašinama iz Japana, morate

otvoriti račun i preko banke nabavljati robu. Banka naplaćuje fiksni iznos kamate, bez obzira na profit ili gubitak. U islamskom bankarskom sistemu je drugačije. Ukoliko preko islamske banke, po povoljnim uslovima, nabavljate robu radi trgovine, profit i gubitak se dijele u skladu sa dogovorom.

Transakcija se može obaviti u potpunosti vašim novcem, ali i novcem banke ukoliko ga vi ne posjedujete. U tom slučaju, banci vraćate glavnicu i dogovoreni iznos profita. Profit se dijeli u zavisnosti od toga koliko je koja strana uložila novca u kupovinu trgovačke robe. Dakle, muraheba-sistem se može konbinirati sa mudareba i mušarika-sistemom.

El-idžara

U savremenoj terminologiji, *el-idžara* se može prevesti kao *lizing* ili *odloženo plaćanje*. Ako vam je potrebna neka mašina ili automobil, ali ga ne možete kupiti gotovinom, obraćate se islamskoj banci za pomoć. Banka je spremna zakupiti za vas automobil u periodu koji je obuhvaćen garancijom proizvođača. Naprimjer, garantni period za neki automobil traje pet godina. Islamska banka je spremna učestvovati u zakupu tog automobila, uz dogovoreni iznos profita. Ako će iznajmljivanje automobila koštati 200.000 rupija, banka može tražiti još 100.000 rupija profita, tako da će klijenta sve to ukupno koštati 300.000 rupija. Kada se to podijeli na 60 mjeseci (pet godina), mjesečna rata će iznositi 5.000 rupija. Tako i klijent i banka zadovoljavaju svoje interese.

U slučaju da sklopite dogovor da vam islamska banka omogući da tri godine otplaćujete rate, a da poslije toga ostatak platite u gotovini, automobil postaje vaš. Ako nećete, nakon tri godine automobil ostaje kod banke. Kod savremenih banaka nije tako. Savremena banka je osigurana hipotekom i kamatnom stopom, i ne zanima je automobil.

Kardi-hasen

Ovo je posljednja vrsta sistema poslovanja u islamskoj banci. *Kard* je *zajam*, a *hasen* je *lijep*. Ovo je zajam koji se daje siromašnoj osobi, bez ikakve kamate ili profita. U bilo kom savremenom bankarskom sistemu ne postoji ništa slično *kardi-hasenu*. Današnje banke ne daju beskamatni zajam siromasima.

Islamska banka Malezije izdvaja 10% svog ukupnog profita za troškove *kardi-hasena*, kredita siromašnim ljudima koji žele započeti neki posao. Zajam se može dati na dogovoreni period, naprimjer, dvije godine. Nakon tog perioda, klijent banci vraća samo glavnicu novca, a od profita kojeg je ostvario, banci daje koliko želi. Nije obavezan dati joj ništa van glavnice. Zato se ovaj tip poslovanja islamske banke zove *kardi-hasen/lijepi zajam*. Spominje se u Časnom Kur'anu:

Ko je taj koji će Allahu drage volje zajam dati, pa da mu ga On mnogostruko vrati? A Allah uskraćuje i obilno daje, i Njemu ćete se povratiti. (El-Bekare, 245)

Najbolji biznis

Uzvišeni Allah kaže:

Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna. A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjerljivo dobar i sve zna. (El-Bekare, 261)

U savremenoj biznis-terminologiji, Allah obećava dobit od 70.000%. Koji vam posao danas obećava toliki profit? Uzvišeni Allah ne obećava samo to, već kaže: ...*onome kome hoće, daće i više*. Da biste ostvarili toliki profit, morate biti bogobojazni, iskreni, pravedni i uvijek svjesni da vas Allah gleda. Najbolji posao u koji možete investirati je posao sa Uzvišenim Allahom. Preporuke za takav posao su osobine koje smo spomenuli.

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

Pozitivna nula

Pitanje: Ako mi islamska banka pozajmi novac na dvije godine za neki posao, pa nakon dvije godine ne ostvarim nikakav profit niti gubitak, ima li banka pravo uzeti mi pozajmljeni novac?

Odgovor: Zavisi od ugovorenih uslova. Ako je ugovorom predviđen fiksni period od dvije godine, banka ima pravo uzeti novac, bez obzira da li je ostvaren profit ili pretrpljen gubitak. Međutim, ukoliko banka osjeća da biste sa tim novcem u narednih pola godine ili godinu mogli ostvariti pozitivan rezultat, može period vraćanja zajma produžiti koliko je potrebno, u zavisnosti od prirode posla kojim se bavite. U mudareba-sistemu, ako dođe do negativnog poslovanja, gubitak snosi islamska banka, a ne biznismen.

Stambeni krediti

Pitanje: Kakva je razlika između stambenih kredita koje nude savremene i islamske banke? Da li islamske banke nude zajam onima koji bi da obezbijede krov nad glavom?

Odgovor: Kad podižete kredit kod savremenih banaka, morate učestvovati u kupovini u određenom procentu, naprimjer 30 ili 50%, u skladu sa pravilima banke. Ostatak plaća banka. Na ukupnu sumu koju banka uplaćuje,

zaračunava se kamata, a zatim se ukupni zbir podijeli na broj mjeseci u toku kojih isplaćujete kredit. Osnova ovakvog sistema je kamata. Dakle, banci vraćate osnovicu plus kamatu. Samim tim, ovakvo poslovanje je u islamu zabranjeno.

U islamskom bankarstvu, stvari stoje drugačije. Postoji nekoliko načina da ostvarite kupovinu stana. Najprije, morate učestvovati u kupovini u određenom procentu, naprimjer 25%. Ostalih 75% plaća islamska banka. Tih 75% ukupne cijene stana se dijeli na mjesečne rate, koje morate plaćati. Banka ima pravo tražiti određenu nadoknadu za zajam u vidu profita. Ta suma se uračunava u mjesečne rate koje morate plaćati. Ovdje se ne radi o kamati, već o profitu.

Al-Amin banka u Bahreinu ima zanimljiv sistem stambenih kredita. Na osnovu mudareba-sistema, polažete svoj novac u ovu banku. Ona taj novac investira, a vi dobijate profit. Sav iznos profita, zajedno sa glavnicom, ulaže se u stan. Nakon tri godine, ukoliko nije isplaćen ukupan iznos stana, dogovarate se o isplati ostatka kroz mjesečne rate. Ovo je, opet, bazirano na profitu, a ne na kamati. Sve što ima veze sa kamatom je zabranjeno.

Haram u dobrotvorne svrhe

Pitanje: Šta da radimo ako imamo novac od kamate? Neki kažu da ga treba uložiti u javna kupatila i WC-e.

Odgovor: Kao prvo, uopće ne smijete biti umiješani u

posao sa kamatom. Ako se klonite kamate, ne postoji pitanje njene upotrebe. Ne smijete čuvati novac u bankama koje posluju sa kamatom.

Pretpostavimo da ste upravo saznali da je kamata haram, pokajali ste se i odlučili da se oslobodite tog novca. Tevba/pokajanje ima tri uslova: da shvatite da je određeno djelo zabranjeno, da odmah prestanete sa činjenjem tog djela i da čvrsto odlučite da to više ne činite. Ako ste shvatili da je kamata zabranjena, šta ćete činiti sa tim novcem? Neki govore da taj novac trebate dati za izgradnju javnih kupatila i WC-a. Zaista ne znam odakle im to. Kamata je haram i sav novac od kamate je haram. Ima li logike da neko ko diluje drogu sav profit udjeljuje siromašnim ljudima, nadajući se da čini dobro? Nema, jer je sam posao sa drogom zabranjen. Zabranjena je njena proizvodnja, prodaja i konzumiranje, a samim tim i sva zarada od njene prodaje. Po istom osnovu, ne možete držati novac u savremenoj banci, a iznos kamate udjeljivati za projekte javnog dobra, nadajući se nagradi. Šteta koju nanose droga i kamata je neuporedivo veća od navodne koristi koju neko želi ostvariti.

Dakle, nemojte držati novac u bankama koje posluju sa kamatom. Ako ste to radili iz neznanja, pa se pokajali, nećete biti odgovorni pred Allahom. Ali, morate se odmah osloboditi od kamate.

Uzimanje i davanje kamate su isto

Pitanje: Dokazali ste, na osnovu Kur'ana i hadisa, da je uzimanje kamate zabranjeno. Da li je zabranjeno i davanje kamate?

Odgovor: Isto kao da ste me pitali: Ako je zabranjeno piti alkohol, da li je zabranjeno prodavati ga? Naravno da jeste. U hadisu koji bilježi Ahmed, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je prokleo deset kategorija ljudi koji imaju posla sa alkoholom. Kad je nešto po Kur'anu zabranjeno koristiti, onda je i stavljanje u promet istog zabranjeno. Isto je i sa kamatom. Ako ste me pratili u toku predavanja, spomenuo sam ajet koji zabranjuje svaki vid poslovanja sa kamatom:

Oni koji se kamatom bave dići će se kao što će se dići onaj koga je dodirao šejtan izbezumio, zato što su govorili: "Kamata je isto što i trgovina." A Allah je dozvolio trgovinu, a zabranio kamatu. (El-Bekare, 275)

Ovdje se ne spominje davanje ili uzimanje kamate, već generalno svaki posao sa kamatom. U hadisu koji bilježi El-Buhari stoji da je Abdullah ibn Mes'ud, r.a., rekao da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prokleo i onoga ko uzima i onoga ko daje kamatu. (Sahihul-Buhari, 3.880) Odmah u sljedećem hadisu koji prenosi Džabir, r.a., stoji da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., prokleo onoga ko uzima kamatu, onoga ko daje kamatu, ko je zapisuje i svjedoče u takvom poslu. (Sahihul-Buhari, 3.881)

Tekući računi

Pitanje: U savremenim bankama postoje tekući računi, kod kojih se iznos novca ne uvećava kamatom, već ostaje fiksna. Kakva je razlika između njih i tekućih računa u Islamskom bankarstvu?

Odgovor: Istina, kod savremenih banaka postoji sistem čuvanja novca, bez njegovog uvećavanja za iznos kamate. Slično tome postoji i u islamskom bankarstvu. Međutim, navest ću vam nekoliko prednosti otvaranja tekućih računa u islamskoj banci.

Prvo, novac kojeg čuvate na tekućem računu savremenih banaka se može koristiti za investiranje u društveno štetne projekte, kao što su kockarnice, tvornice alkoholnih pića i slično. Na taj način, pomažete bankama u kvarenju društva. Ukoliko čuvate novac na tekućem računu u islamskoj banci, možete biti sigurni da nijedan dinar neće biti uložen u društveno-štetne projekte. Svi projekti islamske banke se regulišu šerijatskim propisima.

Tako razmišljaju muslimani. Što se tiče nemuslimana, oni razmišljaju ovako: "Ne zanima me u šta će biti uložen moj novac. Samo hoću da on bude siguran." Šta za njega predstavlja razlika u čuvanju novca u savremenoj ili islamskoj banci? Odgovor se nalazi u pravnim propisima vezanim za bankrot banke. Ukoliko savremena banka bankrotira, iz robnih rezervi se podmiruju najprije potrebe banke i nosilaca projekata, a tek kasnije njenih klijenata. Dok se podmire njihove potrebe, uglavnom ne ostaje

novca za klijente. Zato, velike su šanse da nikada nećete dobiti svoj novac u slučaju propadanja savremene banke. Međutim, prema propisima šerijata, islamska banka mora najprije vratiti novac klijentima, a ostatak iskoristiti za svoje potrebe. Dakle, čak i u slučaju bankrotiranja islamske banke, vaš novac je siguran.

Da li su “provizija” i kamata isto?

Pitanje: Zar nije zamjena teza kada islamska banka uzima “proviziju” i profit, umjesto kamate koju uzima neislamska banka, sve to trik da bi se privukli klijenti muslimani?

Odgovor: U zavisnosti od projekta, savremena banka vam naplaćuje fiksnu kamatu od 14-20%. U islamskoj banci, na troškove administracije se pripisuje 8-14%. Da li su ove dvije stavke, kamata i provizija, iste? Nisu. Ako ste pratili predavanje, čuli ste da se islamsko bankarstvo bazira na principima podjele profita i gubitka, a ne na kamati. Neislamsku banku to ne zanima – ona traži fiksni iznos kamate. Administrativni troškovi kod podjele profita i gubitka u islamskoj banci se obračunavaju na kraju fiskalne godine. Dakle, sve zavisi od kretanja poslovanja. Naplata administrativnih troškova na kraju godine nije fiksna. Osim toga, administrativni troškovi se smanjuju srazmjerno broju klijenata. Obzirom da se plata osoblja islamske banke isplaćuje iz administrativnih troškova, što je veći broj klijenata, troškovi klijenata će se smanjivati čak do 9%. Naš zadatak je da što više muslimana ubijedimo da investiraju novac u

islamske banke, da bi se smanjili administrativni troškovi i povećali iznosi profita koje klijenti primaju kod mušarika-sistema.

Posao u neislamskoj banci

Pitanje: Smijemo li raditi u savremenoj/neislamskoj banci?

Odgovor: Svaki posao povezan sa kamatom je zabranjen, nebitno da li je uzimate, dajete ili knjižite. U predavanju sam citirao hadis koji bilježi Muslim pod rednim brojem 3881 u kome Allahov Poslanik, s.a.v.s, proklinje one koji uzimaju, daju i bilježe kamatu, kao i svjedoke takvih ugovora. Radeći u neislamskoj banci, postajete svjedoci i računovođe tih ugovora. Zbog toga, zabranjeno je raditi u neislamskoj banci.

Ako već radite u neislamskoj banci i imate drugu opciju, šansu naći drugi posao, odmah je napustite. Međutim, neko ko u neislamskoj banci prima znatno veću platu od one koju bi primao na drugom mjestu, pravda se time da nema izbora. Naravno da ima izbora! Manja plata nije izgovor. Zbog veće plate ostaju raditi u neislamskoj banci i prizivaju rat od Allaha.

Što prije možete, nađite drugi posao, čak i ako je taj drugi posao manje plaćen. Allah zna u čemu je dobro, a vi ne znate. Možda kasnije dobijete još bolje plaćen posao od ovog prvog. Ako ne dobijete bolju platu na ovom svijetu, na Budućem ćete sigurno biti nagrađeni i nećete biti

bačenu u Vatru zbog kamate, a bit ćete nagrađeni do 700 puta više za sve što ste potrošili na Allahovom putu.

Međutim, ukoliko radite u neislamskoj banci sa nijetom da naučite sistem funkcioniranja bankarstva u savremenoj ekonomiji i da kasnije otvorite islamsku banku, nadamo se u Allahovu milost da vam takav posao nije zabranjen. Ali, ako vam je nijet neispravan i ako radite samo za platu, znajte da radite zabranjen posao.

Podmićivanje i kamata

Pitanje: Kod nas postoje razni birokratski krugovi, koje moramo podmititi da bi naši poslovni projekti prošli. Da li se taj iznos podmićivanja računa kao kamata na iznos koji smo pozajmili iz islamske banke?

Odgovor: Ako sam razumio pitanje, radi se o uračunavanju i knjiženju tog novca korišćenog za podmićivanje, tj. ako ostvarim profit od 50.000 rupija, ali sam 5.000 rupija dao kao mito, konačni bilans profita je 45.000 rupija.

Prije svega, morate znati da je podmićivanje u islamu strogo zabranjeno, bez obzira da li to radili halal ili haram novcem. Uzvišeni Allah kaže:

Ne jedite imovinu jedan drugoga na nepošten način i ne parničite se zbog nje pred sudijama da biste na grješan način i svjesno dio tuđe imovine pojeli! (El-Bekare, 188)

Podmićivanje je način prisvajanja tuđe imovine, što je po islamu zabranjeno. Ne samo da je uzimanje mita zabra-

njeno, već su zabranjeni i njegovo davanje i posredovanje u tome, prema hadisu koji bilježi Ahmed ibn Hanbel.

Uzevši u obzir stav islama prema mitu, vaše pitanje je suvišno. Islamski bankar vam nikada neće svjesno dati novac za podmićivanje nekoga. Čak i ako prevarite bankara, ne možete prevariti Allaha.

Životno osiguranje

Pitanje: Da li islam dozvoljava životno ili bilo koje drugo osiguranje? Ako ne dozvoljava, šta je alternativa?

Odgovor: Sistem osiguranja je veoma star. Ljudi iz određene zajednice ulažu novac u isti fond, odakle se finansiraju precizirane potrebe nekih od članova društva. To je veoma dobar koncept. Šejhul-Azhar iz Egipta je izdao fetvu, kojom dozvoljava osiguranje automobila, ali zabranjuje savremeni sistem životnog osiguranja. Po savremenom sistemu, mjesečno ili godišnje izdvajate određenu količinu novca za osiguravajući fond. U slučaju da vam se nešto loše desi, pa preživite, dobijate iznos koji se bez sumnje može okarakterizirati kao kamata. Sve što uključuje kamatu, bez obzira o kakvoj vrsti osiguranja se radilo, zabranjeno je.

Osiguravajuće kompanije kod nas funkcioniraju u okviru kamatnog sistema. Ako nakon određenog vremenskog perioda nemate nikakve potrebe za osiguranjem, možete uzeti sav uloženi iznos, plus određeni procenat profita. Odakle osiguravajućim kompanijama profit? On potiče od njihovog ulaganja u poslove sa kamatom. Ukoliko postoje kompanije koje ne funkcioniraju na takav način, već na

temelju pravedne raspodjele sredstava, u tom slučaju je osiguranje kod njih dozvoljeno.

Ako možete osnovati islamsku banku, možete li osnovati osiguravajuću kompaniju baziranu na principima šerijata? Naravno da možete. Muftija Darul-uluma iz Pakistana je dao lijepo mišljenje o tome, gdje kaže da muslimani, čak, moraju imati osiguravajuće kompanije na principima šerijata. To znači da treba ulagati u takve osiguravajuće kompanije, koje bi naš novac investirale u neki posao po mudareba-sistemu. Jedan dio profita obavezno ide u fond koji se zove *vakf*, iz koga se finansiraju medicinske i druge potrebe koje podliježu osiguranju, a ostatak se dodjeljuje kao premija osiguranicima. Time je glavnica vašeg uloženog novca netaknuta.

U savremenim osiguravajućim kućama, ukoliko nakon nekoliko mjeseci prestanete plaćati mjesečne rate za osiguranje, prethodno dat novac vam više ne pripada, nije vaš. U islamskom sistemu, sve što se uložili – vaše je. Međutim, pošto osiguravajuće kompanije mogu imati problema sa vraćanjem novca, u ugovoru na samom početku uglavnom stoji da novac možete povratiti tek nakon isteka fiksnog perioda od četiri ili pet godina, koliko bi inače trebao trajati osiguravajući ciklus.

Principi i uslovi interakcije između islamske osiguravajuće kompanije i njenih klijenata su jako široki i dozvoljavaju mnogo načina definisanja ugovora.

AKO TVOJA ETIKETA POKAZUJE
KO SI, NOSI JE

Hvala Allahu. Neka su salevat i selam na Allahovog Poslanika, njegovu porodicu i sve njegove ashabe.

A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: "Selamun alejkum!" (El-En'am, 54)

Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti. (En-Nisa, 86)

Gospodaru, raširi moja prsa, olakšaj zadatak moj, otkloni uzao sa jezika mog, da bi razumjeli govor moj.

Neobična tema

Mnogi se u čudu pitaju: "Šta obilježje/etiketa ima sa islamom i muslimanima!?" Već na samom početku se čudite šta je svrha ove teme, a ja sam na početku citirao sljedeći ajet:

A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: "Selamun alejkum!" (El-En'am, 54)

Ovim ajetom je muslimanima naređeno da nazivaju selam jedni drugima kad god se sretnu. U drugom ajetu Uzvišeni kaže:

Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti. (En-Nisa, 86)

Dakle, obavezni smo na svaki pozdrav uzvratiti još boljim pozdravom, ili makar istim. Ako nam neko kaže:

“Esselamu alejkum!”, odgovorit ćemo: “Alejkumus-selam ve rahmetullah!” Ako nam neko kaže: “Esselamu alejkum ve rahmetullah!”, odgovorit ćemo: “Alejkumus-selam ve rahmetullahi ve berekatuhu!”

Mnogi muslimani, koji su vlasnici velikih kompanija i zapošljavaju veliki broj ljudi, kada radnici prolaze pored njih i nazivaju im selam, odgovaraju klimanjem glavom ili nešto promrmljaju. Nekima je, čak, muka uopće odgovoriti na selam. Takvi direktno krše Allahovu naredbu navedenu u 86. ajetu sure En-Nisa.

“Dobro jutro”

Najzastupljeniji pozdrav na Zapadu glasi: “Dobro jutro.” To je zapadnjacima omiljeni pozdrav. Zamislite dan koji je počeo kišom. Kiša lije “kao iz kabla”. Magla se spustila i hladno je. Ulicama teku potoci kišnice. Po takvom vremenu, nervozni pješačite ka poslu. Neko vas na ulici sretne i kaže: “Dobro jutro!” Šta je dobro u takvom tmurnom jutru!?

Kad učitelj uđe u učionicu, svi učenici su obavezni ustati i u horu reći: “Dobro jutro!” Možda je učitelj došao nervozan na nastavu. Možda je prije polaska na posao imao žestoku svađu sa ženom. Možda duboko u svome srcu proklinje to jutro i želi da mu se više nikad takvo jutro ne ponovi. Uprkos tome, kad mu učenici u horu kažu: “Dobro jutro!”, on odgovara: “Dobro jutro!” Šta je dobro u jutru koje počinje porodičnom svađom!?

Muslimani imaju najbolji pozdrav: *Esselamu alejkum/ Neka je mir na vas!* Bez obzira da li je dan sunčan ili je

“provala oblaka”, bez obzira da li ste se sa nekim svađali i bez obzira da li ste dobro raspoloženi ili nervozni – pozdrav *Esselamu alejkum* je prikladan za svaku priliku.

Pokušavam shvatiti zašto hrišćanski svijet koristi bilo koji drugi pozdrav osim onog koji je Isus koristio u Bibliji. U Novom Zavjetu se spominje slučaj nakon navodnog Isusovog raspeća, kada je ušao u Gornju sobu i okupljene apostole pozdravio riječima: Šalom alekum! (Luka, 24:36)

Prevedeno sa hebrejskog na arapski, rekao je: *Selam alejkum/Neka je mir na vas*. Najbolji oblik pozdrava je univerzalni pozdrav: *Esselamu alejkum*.

Allahov Poslanik, Muhammed, s.a.v.s., je uvijek prvi nazivao selam. Mnogi njegovi ashabi su pokušali prvi nazvati selam, ali ih je Vjerovjesnik svaki put pretekao. Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Onaj na jahalici naziva selam pješaku, pješak naziva selam čovjeku koji stoji, manja grupa ljudi naziva selam većoj grupi.” (Muslim, 3. tom, Knjiga selama, poglavlje broj 901, hadis broj 5374)

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je, također, rekao da je pravo svakog muslimana kod njegovog brata da mu odgovori na selam. (Muslim, 3. tom, Knjiga selama, poglavlje broj 903, hadis broj 5378)

Mlađa osoba naziva selam starijoj, a osoba koja silazi naziva selam osobi koja se penje. Ovako nas je naučio Vjerovjesnik, s.a.v.s.

Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu:

A kada ti dođu oni koji u riječi Naše vjeruju, ti reci: "Es-selamu alejkum/Mir vama! (El-En'am, 54)

Kako ćemo ispoštovati ovu Božiju naredbu? Kako ćemo prepoznati osobu koja vjeruje u Allahove riječi? Kako ću znati da je neko vjernik, osim ako to na njemu prepoznam?

Na svakoj konferenciji, delegati nose etikete ili bedževe. Na njima piše ime delegata, njegova titula, ili mjesto odakle dolazi. Ako se radi o konferenciji intelektualaca, bude navedena profesija delegata: doktor, inženjer, advokat i slično. Ako je u pitanju konferencija medicinskih nauka, na etiketi se, čak, spominje uža oblast specijalizacije svakog delegata, naprimjer: kardiolog, neurolog, urolog, pedijatar i slično. Ta etiketa, koju delegat nosi, je vrsta neformalnog predstavljanja. Ukoliko želite sa nekim započeti razgovor o srcu, pitat ćete osobu koja nosi etiketu *kardiolog*. Ukoliko želite više informacija o mozgu, prići ćete osobi sa etiketom na kojoj piše *neurolog*. Dakle, etiketa i bedž su oblik neformalnog predstavljanja.

Svaki musliman bi trebao nositi etiketu. Ne mislim samo na bedževe, koji su korisni ali nisu praktični. U našoj organizaciji, IRF, imamo bedževe na kojima piše: *Nema boga osim Allaha, Kur'an je Božija riječ* i slično. Bedževi mogu biti korisni, jer privlače pažnju nemuslimana, sa kojima možete započeti razgovor o islamu. Ipak, bedževi nisu praktična etiketa kao što je praktična ona koju muslimani nose vi-jekovima i koja je prisutna i danas. Govorim o bradi i kapii.

Zašto muslimani ne nose ova dva velika obilježja? Neko će upitati: "Kakve veze brada i kapa imaju sa islamom? Moram li nositi kapu i puštati bradu, da bi me Allah

prepoznao da sam musliman?" Naravno, Allahu naša spoljašnja obilježja nisu potrebna da bi znao da li smo vjernici ili ne. On je Poznavalac skrivenog, Sveznajući. Pitanje koje se postavlja glasi: "Kako ću ja, obični čovjek, musliman, znati da je osoba koja mi prilazi musliman ili nemusliman?"

U Kur'anu Časnom ne postoji nijedan ajet koji naređuje puštanje brade. Međutim, na mnogo mjesta se kaže: "Pokoravajte se Allahu i Njegovom Poslaniku." To znači da praksa Božijeg Poslanika, s.a.v.s., postaje obaveza za nas. Ibn Omer, r.a., prenosi da je Božiji Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Razlikujte se mušrika. Puštajte brade, a kratite brkove." (El-Buhari) Na osnovu ovog hadisa, značajan dio uleme smatra da je puštanje brade vadžib/obavezno, zbog spomenutog kur'anskog ajeta: *Pokoravajte se Allahu i Njegovom Poslaniku*. Neki smatraju da puštanje brade nije stroga obaveza, već sunnetul-muekkide/pritvrđeni sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Bez obzira na to da li je brada obavezna ili samo poželjna, svaki pravi musliman će nositi bradu.

Neki će reći da im brada ne stoji dobro i da im se ne uklapa sa fizionomijom lica. Dok sam studirao medicinu, imao sam veoma rijetku bradu. Ipak sam je pustio, iako mi nije dobro stajala kao što stoji drugim muslimanima sa jakim i bujnom bradom. Jedan kolega me je ohrabrio riječima: "Hvala Allahu, brada ti lijepo stoji. Lice ti je postalo svijetlo." Čak i danas, brada mi nije jaka kao kod mnogih, ali je ipak puštam iz poštovanja prema sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Oni koji imaju gustu i lijepu bradu i puštaju je, imat će veliku nagradu, ako Bog da. Međutim, oni koji imaju rijetku bradu, za koju bi mnogi rekli da im se ne uklapa sa

fizionomijom lica, pa je ipak puste iz ljubavi prema Allahu i Njegovom Poslaniku, imat će još veću nagradu kod Allaha.

Pitat ćete se kako možete prepoznati da je neko musliman samo na osnovu brade, jer ima i nemuslimana koji puštaju bradu. Od svih muškaraca sa bradom, 75% su muslimani. Njih 25% su nemuslimani. Međutim, veoma lahko ih možete razlikovati. Nemuslimani, iako puštaju brade, ne krata brkove, već i njih njeguju. Neki, pored brade, imaju i druga obilježja i simbole, kao što su *tika* kod hindusa i krst kod hrišćana. Neki puštaju moderne brade, koje podsjećaju na slavne ličnosti. Dakle, skoro uvijek možete na osnovu brade zaključiti da li je neko musliman ili ne.

Pored brade, muslimani imaju još jedno značajno obilježje. To je kapa. Nošenje kape nije obaveza, jer nije naređena ni u Kur'anu ni u hadisima. Međutim, poželjna je, sunnet. Na osnovu nekoliko hadisa koje bilježi El-Buhari, a prenose ih Ibn Abbas, Enes ibn Malik i Abdullah ibn Omer, r.a., razumijemo da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., pokrивao glavu turbanom ili nekim drugim odijevnim predmetom kad god bi izišao iz kuće. Neki hadiski učenjaci su išli tako daleko da nisu prihvaćali hadis od osobe koja nije pokrivala glavu. Kad bi im neko bez kape ili turbana ispričao hadis, odbacivali su taj hadis, jer nisu htjeli prihvaćati hadis od osobe koja ne prakticira sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Kapa je jeftina. Lahko je možete nabaviti. Jednostavna je za nošenje. Ne može nikoga povrijediti, ali može čuda napraviti. Često putujem, hvala Allahu. U zemljama na Zapadu, moja kapa uvijek upada u oči, jer je neobična u spoju sa odijelom i kravatom. Često me pitaju šta znači

bijela kapa koju nosim, a ja im odgovaram da je to moja etiketa, znak da sam musliman. Tako počinje razgovor i prilika za činjenje da've, koju nikad ne propuštam. To su ta čuda o kojima govorim. Bijela kapa privlači znatiželju nemuslimana, što vam daje priliku da otvorite usta i progovorate nešto lijepo o islamu.

Veliki broj muslimana nosi bijelu kapu u džamiji, za vrijeme namaza, ali čim izađu iz džamije, stavljaju je u džep. U čemu je problem? Da li se bojite da se identifikirate kao muslimani tamo vani?

Raspitajte se kod vaših starijih, reći će vam da su bijela kapa i brada nekada bile pokazatelj časne i poštene osobe. Danas je, nažalost, drugačije. Za takvo stanje smo najviše krivi mi, muslimani. Obezvrijedili smo značaj nošenja brade i kape. Istina je da su neki muslimani zloupotrijebili ove dvije etikete. Žele se pokazati "mačo" muškarcima, hodajući nadmeno ulicom. Zbog njih su mnogi skromni muslimani odustali od nošenja kape. Međutim, to što je jedna mala grupa ljudi zloupotrijebila bradu i kapu, ne sprječava nas da tim etiketama ukažemo puno poštovanje, noseći ih. Čak, hipotetički, da su svi koji nose bradu i kapu loši i arogantni, budite prvi koji će ih nositi iz skromnosti i poštovanja prema sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Vaš primjer će ubrzo slijediti desetak ljudi, zatim stotinu njih i tako redom. Moramo mijenjati predrasude u društvu. To je naša odgovornost.

Druga skupina muslimana koja izbjegava nositi javnu oznaku muslimana su političari. Boje se, ukoliko puste bradu i stave bijelu kapu, da će im ljudi dobacivati: "Dakle, i

vi ste muslimani!? Isti oni muslimani koji dozvoljavaju poligamiju? Isti oni muslimani koji ponižavaju žene? Isti oni muslimani koji zabranjuju alkoholna pića?”

Zamislite da morate proći kroz gradsku četvrt koja je puna gangstera. Međutim, u ruci nosite automatsku pušku i znate kako se koristi. Da li ćete se plašiti da prođete kroz taj kvart? Naravno da nećete. Gangsteri vam neće prilaziti, a vi ćete mirno ići svojim putem. Isto tako, ukoliko dobro znate odgovore na najčešće postavljena pitanja o islamu, nećete se bojati da se javno identifikirate kao muslimani, niti ćete se stidjeti zbog toga. Naš strah nastaje zbog toga što nismo obučeni kako da odgovorimo na pitanja nemuslimana. Iz tog razloga sam napisao knjižicu *Odgovori na dvadeset najčešće postavljenih pitanja o islamu*.¹ Ako naučite odgovore na sva ta pitanja, nikad se nećete ustručavati da se javno deklarirate kao muslimani, da nosite neku islamsku etiketu i da odgovorite na sve izazove.

Svaka religija ima svoja obilježja

Hrišćanska etiketa je krst. Hinduistička etiketa je *om*, a ponekad i *tika* – znak na čelu. Jevreji nose specifične kapice na zadnjem dijelu glave. Lahko ćete ih razlikovati od muslimana. Dakle, svaka religija ima svoja obilježja. Siki su u Indiji apsolutna manjina. Čine svega 2% stanovništva. Međutim, nikada ih nećete vidjeti bez obilježja: turban zavijen oko glave, karakterističan samo za njih. Toliko su dosljedni tom obilježju, da se na Zapadu stekao utisak da su oni reprezen-

¹ Ova brošura je glavni dio knjige *Odgovori na zablude o islamu*, Dr. Zakir Naik, El-Kelimeh, Novi Pazar, 2007. godine. (primj. urednika)

tativni Indijci, iako oni to nisu. Kad god vide sike na ulici ili televiziji, odmah znaju da je iz Indije i zamišljaju da se svi Indijci tako oblače. Siki zaista jesu dosljedni svome obilježju. Bez obzira da li su pravnici, vojnici ili obični radnici, ne skidaju turban.

Dok sam boravio u Kanadi, bio sam šokiran zanimljivim saznanjem o jednom siku koji je imigrirao u Kanadu. Htio se prijaviti u vojsku, ali su ga odbili, pod izgovorom da najprije mora skinuti turban, pa onda aplicirati za prijem. Tužio je vojsku pred kanadskim sudovima i dobio slučaj. Dozvoljeno mu je da služi vojsku Kanade ne odričući se turbana.

Dovoljno je da vas vide

Kod nas je, nažalost, drugačije. Puno je primjera da poslodavac kaže: "Možeš raditi kod nas, pod uslovom da obriješ bradu." – pa je mnogi bez razmišljanja obrij. Naša sramota. Mnogi od nas se boje nositi etiketu muslimana i identificirati se kao muslimani. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je naredio da se na musalu prilikom obavljanja bajram-namaza povedu djeca i žene, pa čak i one koje ne mogu klanjati zbog hajza ili nifasa. (Sahihul-Muslim, Knjiga ezana, poglavlje 314, hadisi 1932-1934) Koja je svrha ove njegove naredbe? Poželjno je da se bajram-namaz obavlja u što većem džematu, na otvorenom. Ranije je bio običaj da se svi muslimani iz tri susjedna sela sakupe na zajedničko mjesto i obave bajram-namaz. U gradovima se to teže izvodi, ali se ipak trudimo da nam džemati budu što veći. Kada se svi muslimani iz tri susjedna sela sakupe, njihov broj može dostići i nekoliko hiljada. Zadivljeni brojkom,

muslimanima raste samopouzdanje. S druge strane, kada nemuslimani vide impozatan broj muslimana, dobro će razmisliti da li će se usuditi da im naškode. Zbog toga je Poslanik, s.a.v.s., naredio da na musalu idemo svi.

Zamislite primjer autobusa u kome se nalazi jedna muslimanka, odjevena po islamskim propisima. U istom autobusu se nalazi još desetak muslimana sa jasnim islamskim obilježjima, tj. sa bradama i bijelim kapicama. Oni se međusobno ne poznaju, niti poznaju ovu muslimanku. Međutim, ukoliko u autobus uđe nemusliman sklon nasilju i maltretiranju muslimanki, teško da će se usuditi da ovoj muslimanki dobaci bilo kakvu ružnu riječ, jer će ga uplašiti čak i samo prisustvo muslimana sa islamskim obilježjima, pa makar ti muslimani bili stariji ljudi. Dakle, dovoljno je samo njihovo fizičko prisustvo kao prevencija mnogih loših pojava u društvu. Nošenje islamskih obilježja čini čuda. Ne koristi samo vama, već i ostalim muslimanima.

Najgora psovka na svijetu

Među nama je živio jedan stari, dobri musliman. Redovno je obavljao namaze i sve ostale islamske dužnosti. Obavio je i hadž. Bio je uzoran musliman, sa najljepšim ponašanjem. Međutim, na sebi nije nosio nikakvu "etiketu", nikakvo obilježje koje bi ga identificiralo kao muslimana. Nije imao bradu, niti je nosio kapu. Jednog dana je izašao na ulicu, da kupi malo voća. Prišao je dječaku koji je prodavao voće i kupio kod njega šta mu je trebalo. Zatim je upitao: "Sine, kako se zoveš?", a dječak odgovori: "Zovem se Ahmed." Starac ponovo upita: "Zašto mi nisi

nazvao selam, Ahmede?" Dječak odgovori: "Čiko, mislio sam da si hindus." Zamislite, dječak ovog pobožnog i pitomog starca naziva mušrikom. Najveće poniženje koje možete prirediti nekom muslimanu je da ga nazovete mušrikom/mnogobošcem. Širk je jedini grijeh koji Allah nikada neće oprostiti. Oprostit će sve osim širka, kome bude htio, ali širk/pripisivanje Allahu druga nikada i nikome neće oprostiti, osim onima koji se iskreno pokaju. Zato, kada muslimana nazovete mušrikom, izgovorili ste mu najveću uvredu koja postoji. Allah je mušricima zabranio Džennet. Njihovo vječno prebivalište će biti u Vatri. Sada vas pitam: ko je kriv u navedenom primjeru – dječak ili stari hadžija? Ne možete kriviti dječaka. Dječak je nedužan, jer na ovom starom hadžiji nije primjetio islamska obilježja. Kriv je, dakle, starac. Ako tvoja etiketa i obilježje pokazuju svima ko si, nosi ih.

Obilježje muslimanke

Uzvišeni Allah kaže:

A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; i neka ne dozvole da se od ukrasa njihovih vidi išta osim onoga što je ionako spoljašnje, i neka vela svoja spuste na grudi svoje; neka ukrase svoje ne pokazuju drugima, to mogu samo muževima svojim, ili očevima svojim, ili očevima muževa svojih, ili sinovima svojim, ili sinovima muževa svojih, ili braći svojoj ili sinovima braće svoje, ili sinovima sestara svojih, ili prijateljicama svojim, ili robinjama svojim, ili muškarcima kojima nisu potrebne žene, ili djeci koja još ne znaju koja su stidna

mjesta žena; i neka ne udaraju nogama svojim da bi se čuo zveket nakita njihova koji pokrivaju. I svi se Allahu pokajte, o vjernici, da biste postigli ono što želite. (En-Nur, 31)

U Časnome Kur'anu i vjerodostojnim hadisima se navodi šest osnovnih kriterijuma hidžaba za muškarce i žene. Jedina razlika je u prvom kriterijumu, dok su ostalih pet isti za oboje:

1) Muškarac mora biti pokriven najmanje od pupka do ispod koljena. Žena mora pokriti cijelo tijelo, osim šaka i lica. Neki učenjaci dozvoljavaju da stopala budu, također, otkrivena.

2) Odjeća ne smije biti tijesna. Neki muslimani nose tako uske farmerice, da se ocrtavaju dijelovi tijela od pupka do ispod koljena. Takva odjeća je zabranjena.

3) Odjeća ne smije biti prozirna. Možete nositi odjeću od lakih i tankih materijala, ali ona ne smije biti prozirna.

4) Odjeća ne smije biti tako upadljiva, da privlači pažnju suprotnog spola.

5) Odjeća ne smije biti imitacija nevjerničkog načina oblačenja. Muslimani ne smiju nositi ništa što na sebi ima jasan simbol nevjernika, kao što su krst, om, tika i drugi.

6) Ne smijete nositi odjeću koja podsjeća na suprotni spol. Ako je nošenje minduša rezervisano samo za žene, muškarci ih ne smiju nositi.

Uzvišeni Allah navodi razlog propisivanja specifičnog hidžaba za žene:

Tako će se najlakše prepoznati pa neće napastovane biti. (El-Ahzab, 59)

Najčešće žrtve napastvovanja i silovanja su izazovno obučene žene, koje privlače pažnju pokvarenjaka. Postoje prigovori da u određenim situacijama žene sa hidžabom izgledaju čudno u masi neislamski odjevenih žena, te zbog toga neki ne preporučuju nošenje hidžaba. Slažem se da se i to može desiti – da takve žene budu čudne. Međutim, imajte na umu da, kada neko gleda u takvu ženu, ne gleda je sa požudom, već sa poštovanjem. U izazovno obučene djevojke, sa mini-suknjama, muškarci gledaju isključivo sa požudom. Ako gledaju u islamski odjevenu djevojku, neka gledaju. To je samo zato što je jedinstvena i što zaslužuje poštovanje. Slobodno upitajte pokrivenne muslimanke, one će vam to potvrditi. Ljudi ih poštuju. Hidžab uzdiže ženu.

Neki govore da samo crna ženska odjeća dolazi u obzir. Ne postoji nijedan argument u šerijatu koji to naređuje. Možete nositi koju god želite boju, pod uslovom da ne privlači pažnju suprotnog spola. Možda neki preferiraju crno zato što se ne mora tako često prati kao bijelo. Izbor je vaš. Nosite koju god želite boju, sve dok je hidžab u okvirima šerijata.

Ime kao obilježje

U mješovitim sredinama, kao što je sredina iz koje ja potičem, čest je slučaj da muslimani nose imena ili prezimena koja su specifična za nemuslimane. Postoje muslimani sa prezimenom Naik, ali postoje i hindusi sa istim

prezimenom. Na osnovu prezimena, teško ćemo razlikovati muslimana od nemuslimana. Iz životopisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., je poznato da on nikada nikome nije naredio da promijeni prezime (pripadnost plemenu). Prezime ukazuje na korijene porodice, čemu islam pridaje veliku važnost.

Osim prezimena, koja mogu biti zajednička muslimanima i nemuslimanima iz iste oblasti, dešava se i da imena budu izmiješana. Kod imena: Abdullah, Muhammed, Zakir i drugih, nema sumnje da su islamska i da ih nose samo muslimani. Takva imena su jasna islamska etiketa.

Etiketa kao poslovna politika

Kad se neki musliman želi pridružiti našoj organizaciji, u prvom razgovoru mu saopćimo jedan od glavnih uslova: svaki upošljenik mora nositi islamsko obilježje - bradu i bijelu kapu. Bez obzira da li vam se sviđalo ili ne, ukoliko se želite pridružiti IRF-u, morate nositi ta dva obilježja. Ako ih, uz to, nosite radi Allahovog zadovoljstva, imat ćete sigurne sevabe.

Budite ponosni na svoja islamska obilježja, kao što su ljekari ponosni kad im uz ime stoji titlula "doktor". Tako ih ljudi lakše prepoznaju i mogu zatražiti medicinsku pomoć, ukoliko im zatreba. Isto tako, svi ljudi bi trebali u vama, muslimanima, prepoznati liječnike za dušu. Kada vas ugledaju sa kapom i bradom, da bez ustručavanja priđu i postave vam neko pitanje u vezi islama.

Vaša etiketa može pomoći i muslimanima koji su stranci

u vašem gradu. Ako žele pronaći mesdžid da klanjaju, ili mjesto sa halal-hranom, najprije će prići vama koji imate islamsko obilježje, jer u vas imaju najviše povjerenja.

Nove vrste obilježja

Muslimansku kuću ćete lahko prepoznati po levhama i ukrasima na kojima su ispisani kur'anski ajeti ili Allahova imena. Kako se tehnologija razvija, pojavljuju se nova obilježja. Postoje zidni i stoni satovi koji se oglašavaju ezanom kad nastupi određeno namasko vrijeme. Neki muslimani, umjesto standardnog zvona u kući, postavljaju uređaj koji izgovara selam: "Esselamu alejkum!" Na sličan način, prepoznat ćete kancelariju u kojoj rade muslimani. Na stolu ili na zidu su slike i ukrasi sa islamskim motivima. Dakle, postoje razni načini da se identifikirate kao muslimani, gdje god da se nalazite. Na samom ulazu u našu organizaciju, IRF, stoji levha sa napisanim ajetom: "Inned-dine 'indAllahil-islam/Jedina vjera kod Allaha je islam." To je jasna indikacija da ta ustanova pripada muslimanima. Postoje obilježja i za automobile, razni ukrasi i nalepnice, koje ukazuju da je vlasnik vozila musliman. Nedavno sam u Saudijskoj Arabiji vidio veoma interesantan uređaj koji se ugrađuje u automobil. Čim upalite automobil, začuje se glas koji uči putnu dovu: "Elhamdu lillah. Bismillahir-rahmanir-rahim. Subhanellezi sehhare lena haza ve ma kunna lehu mukrinin..." Neki muslimani svojim zgradama i poslovnim objektima daju islamska imena. To je u nekim situacijama i meni lično mnogo značilo, jer sam, dolaskom u neki novi grad, uvijek znao koja zgrada sigurno pripada muslimanima.

Isticanje islamskih obilježja čini čuda. Muslimani koji su pored vas će naučiti nešto novo, ali i nemuslimani, koji će vam postaviti neko pitanje u vezi islama, a na vama je da iskoristite priliku za da'vu.

Musliman se nikada ne bi smio ustručavati da nosi islamska obilježja. Jedini razlog nenošenja obilježja je neshvatanje da je islam najbolji mogući način života. Ako nosite obilježje, to je kao da svima oko sebe govorite: "Ja sam musliman, onaj koji slijedi vjeru istine." Kad god se istina i laž sukobe, istina uvijek izađe kao pobjednik. Neki se boje da će, isticanjem islamskih obilježja, izgubiti mušterije. Takvi moraju imati na umu da će pridržavanje islama donijeti samo korist njemu i njegovom poslu. Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu:

I reci: "Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!" (El-Isra, 81)

U prirodi laži je da nestane čim se pojavi istina.

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

Šta ako su nam životi ugroženi

Pitanje: U Mumbaju je 90-ih godina došlo do velikih nereda i agresije protiv muslimana. Neprijatelji su ubijali sve muslimane koji su imali islamska obilježja. Možda bismo, zbog toga, trebali izbjegavati nošenje obilježja kada su nam životi ugroženi.

Odgovor: Svako pravilo ima izuzetke. Pod prisilom, bez svoje volje, možete, čak, počiniti i širk. Ukoliko vam neko prisloni poštoalj na glavu i pita vas: "Da li si musliman ili mušrik?", ako je to posljednji način da spasite svoj život, možete izgovoriti riječi koje formalno izvide iz vjere, pod uslovom da ste u srcu i dalje vjernici. To je jedini slučaj kada je dozvoljeno javno se odreći islama, ali samo jezikom. Sličan je slučaj sa neredima o kojima ste pričali. Tada je dozvoljeno ukloniti islamska obilježja, jer je u pitanju život i smrt. Ako vas neko oružjem prisili da se odreknete islama, možete mu se suprostaviti i postati šehid, a možete se odreći da biste spasili život. Oboje je dozvoljeno. U slučaju da me neko prisiljava da se pred velikim brojem ljudi odrekнем islama, radije bih mu se suprostavio i postao šehid. Možda ću, na taj način, rasplamsati vjerska osjećanja kod muslimana koji posmatraju. Kur'an Časni na nekoliko mjesta potvrđuje da nam Allah neće upisati u grijeh ukoliko nešto učinimo pod prisilom, jer je On Milostivi i Samilosni.

Nije to jedina situacija kada ono što je haram postaje

halal. U slučaju da se nađete na mjestu gdje ne postoji nikakve druge hrane osim svinjetine, dozvoljeno vam je pojesti onoliko koliko će vas održati u životu. Čim dođete do čiste hrane, svinjetina ponovo postaje zabranjena.

Upoznao sam mnogo muslimana koji su za vrijeme agresije uklonili islamska obilježja, ali su ih odmah nakon smirivanja situacije ponovo vratili. Ponovo su pustili brade i počeli nositi bijele kape. Međutim, lično sam upoznao na stotine ljudi koji prije agresije nisu imali nikakva obilježja, ali su ih odmah nakon nje počeli nositi, hvala Allahu.

Nazivanje selama nemuslimanima

Pitanje: Možemo li nemuslimana pozdraviti riječima: "Esselamu alejkum!"? Ako nam nemuslimani nazovu selam, da li nam je dozvoljeno odgovoriti im riječima: "Alejkumusselam."?

Odogovor: Poznat je stav jednog dijela islamske uleme, koji govore da se na selam nemuslimana mora odgovoriti riječima: "Ve alejkum." Svoje argumente baziraju na jedanaest hadisa koje bilježi Muslim u Sahihu (Knjiga selama, hadisi 5380-5390). Međutim, čitajući kontekst hadisa, saznajemo da su Jevreji došli kod Božijeg Poslanika, s.a.v.s., i pozdravili ga riječima: "Essamu alejkum!", što znači: "Smrt tebi." Poslanik, s.a.v.s., im je odgovorio kratko: "Ve alejkum!/Na vas." Kada vas nevjernici svjesno "pozdrave" ovakvim riječima, odgovorite im samo: "Ve alejkum." Neki učenjaci smatraju da, čak i ako vas nevjernici pozdrave ispravnim selamom, morate im odgovoriti: "Ve alejkum." Detaljnim proučavanjem i upoređivanjem doka-

za iz Kur'ana i sunneta, doći ćemo do drugačijeg zaključka.

Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu:

Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti. (En-Nisa, 86)

Ne samo da je dozvoljeno na selam uzvratiti selamom, već je dozvoljeno i da prvi nazovete selam nemuslimanima. Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu, govoreći o Ibrahimu, a.s., i njegovom ocu Azeru, koji je bio mnogobožac:

"Mir tebi (Selamun alejk)!" - reče Ibrahim. "Moliću Gospodara svoga da ti oprost, jer On je vrlo dobar prema meni." (Merjem, 47)

Kada su Musa, a.s., i Harun, a.s., otišli Faraonu i predložili mu dokaze Allahove jednoće, Musa, a.s., je dodao, po Allahovoj naredbi:

Mir onima koji slijede Uputu!/Ves-selamu 'ala menitebe'al-Huda! (Ta Ha, 47)

Ovu formu selama je koristio i Muhammed, s.a.v.s., pri likom diktiranja pisama koje je slao nevjerničkim kraljevima onog vremena.

U suri El-Furkan, Uzvišeni Allah kaže:

A robovi Milostivoga su oni koji po Zemlji mirno hodaju, a kada ih bestidnici oslove, odgovaraju: "Mir vama! (Selamen!)" (El-Furkan, 63)

Dakle, ne postoji nikakve zapreke da se nemuslimanima nazove selam. Čitajući tefsire (tumačenja) navedenih ajeta, doći ćete do istog zaključka. Ajet u kome je Ibrahim, a.s.,

rekao ocu: "Selamun alejk!", gotovo svi mufessiri tumače isto, tj. da je Ibrahim, a.s., ove riječi izgovorio u vidu pozdrava, a ne u vidu dove, ili traženja zaštite kod oca. Na osnovu toga, mufessiri kažu da je dozvoljeno nazvati selam nemuslimanima. Uzvišeni Allah kaže:

Divan uzor za vas je Ibrahim i oni koji su uz njega bili.
(El-Mumtehine, 4)

Ako je Ibrahim, a.s., divan uzor u svemu, zašto ne bismo i mi nazivali selam nemuslimanima, kao što je on nazivao? Et-Taberi i Ibn Kesir u svojim tefsirima, tumačeći ajet: *Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega otpozdravite, ili ga uzvratite, jer će Allah za sve obračun tražiti.* (En-Nisa, 86) kažu da se on ne odnosi samo na uzvratanje pozdrava od strane muslimana, već od svih. Ko god vas pozdravi, uzvratite istim ili još ljepšim pozdravom.

Učenjaci se razilaze po pitanju nazivanja selama nemuslimanima. Neki kažu da im se ne naziva selam, a drugi tvrde da im treba nazivati selam. Smatram da su jači dokazi uleme koja tvrdi da se treba nazivati selam i nemuslimanima. Prenosi se da su Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., upitali: "Smijemo li nazivati selam nevjernicima?", a on je odgovorio: "Da! Došli smo širiti islam (selam, mir)." Također, prenosi se da je Ibn Usame, r.a., nazivao selam jevrejima i hrišćanima. Dakle, jače je mišljenje da se selam naziva i nemuslimanima.

Kad nešto zabranjujete, nađite dokaz da je zabranjeno

Pitanje: Doktore Naik, zašto nosite kravatu, kad je ona hrišćansko obilježje?

Odgovor: Drago mi je što ste postavili to pitanje, jer je ovo prilika da se otklone mnoge zablude i nejasnoće. Često imam priliku čuti da je kravata hrišćansko obilježje. Neki se, čak, čude: kako je moguće da Zakir Naik nosi hrišćanski simbol?

Bavim se proučavanjem komparativnih religija. Ni u jednoj hrišćanskoj knjizi ne postoji nijedan dokaz da je kravata hrišćanski simbol. Kada bi postojao bar jedan dokaz, kravata bi bila zabranjena, na osnovu hadisa kojim se zabranjuje poistovećivanje sa nevjernicima. Znam da ima muslimana koji se oštro protive svemu iz zapadne kulture. Ne krivim ih. Međutim, imajte na umu šerijatski propis: ono što je iz neke kulture loše, to morate odbaciti. Ono što je iz te kulture dobro, nema nikakve prepreke da to prakticirate. Ono što je neutralno, nije ni loše ni dobro, opet nema prepreke da to prakticirate. Mnogi muslimani su toliko neprijateljski nastrojeni prema zapadnoj kulturi, da odbaciju apsolutno sve što dolazi sa Zapada.

Kravata uopće nije simbol hrišćanstva. Pitanje o kravati mi postavljaju u svim dijelovima svijeta. Svima dajem isti odgovor kao i vama: Ako mi bilo ko dokaže, na osnovu autentičnih izvora, da je kravata simbol hrišćanstva, bit ću prvi koji će je skinuti, a zatim ću pozvati sve muslimane da više ne nose kravatu. Međutim, takvih dokaza nema.

Kravata je nastala mnogo godina nakon pojave hrišćanstva. Ona je samo dio jedne kulture. Muslimani mogu prihvatiti bilo koje elemente neke kulture, sve dok se ti elementi ne sukobljavaju sa šerijatom. Hrišćani na Zapadu su izmislili automobil. To je u početku bilo obilježje zapadne kulture. Možete li, zbog toga, reći da ne smijemo voziti automobil? Isto pitanje važi i za avione. Naravno da smijemo, jer su to dijelovi zapadne kulture koji se ne kose sa šerijatom. Kad nešto želite proglasiti zabranjenim, nađite ispravne dokaze za zabranu. Nemojte izmišljati dokaze.

Pesimisti i optimisti

Pitanje: Neki muslimani tvrde da ne nose islamska obilježja, poput brade i kape, jer priznaju da su ponekad umiješani u loša djela, kao što su varanje, podmićivanje i slično. Ako nose islamska obilježja, a čine spomenute grijehe, to će samo nanijeti štetu islamu. Da li su u pravu?

Odgovor: Postoje dvije vrste ljudi: pesimisti i optimisti. Pesimisti su ljudi poput ovih koje ste spomenuli. Unaprijed su priznali da će pokleknuti pred iskušenjem prevare, podmićivanja, laži i sličnih aktivnosti. Zašto ne bi postali optimisti, pa da umjesto toga počnu nositi islamska obilježja, a kada im se ukaže prilika da počine kakav grijeh - da se sjete: "Nosim islamsko obilježje. Kako ću ja varati!?" Na taj način će sebe spasiti od griješenja.

Brijanje brade, radi boljeg dojma

Pitanje: Doktore Naik, i ja se bavim proučavanjem komparativnih religija. Često se susrećem sa nemuslimanima. Smatram da je u nekim situacijama bolje ne nositi bradu i kapu, jer na taj način imam bolji pristup sagovornicima.

Odogovor: Svako ima pravo na svoje mišljenje. Brate, ako si daija, ako pozivaš u islam, navedi mi bar jedan razuman razlog zašto bi tvoja brada ili tvoja kapa stajali na putu činjenja da've? I ja sam daija. Putujem širom svijeta. Nikada mi moja islamska obilježja nisu otežavala posao. Naprotiv! Samo mi olakšavaju posao. Ukoliko misliš da će ti brada otežati posao daije, onda neku stavku o da'vi nisi dobro razumio. Ako nešto ne razumiješ, onda se za savjet obrati ekspertima u toj oblasti, shodno 43. ajetu sure En-Nahl: *Pitajte učene, ako ne znate*. Izvoli brate, želiš nešto dodati?

Pitalac: Da. Vi ste profesionalni daija i samo tim poslom se bavite. Ja sam biznismen, ali želim se baviti da'vom u toku posla, naprimjer dok razgovaram sa mušterijama nemuslimanima u mojoj kancelariji. Imam kolege koji nose bradu. Njima nemuslimani ne prilaze, niti sa njima započinju razgovor. Sa mnom vrlo lahko započinju razgovor.

Dr. Naik: Prije nego što sam postao daija, bio sam ljekar. Napustio sam taj posao, da bih se bavio najboljim zanimanjem koje postoji, a to je pozivanje u islam, shodno 33. ajetu sure Fussilet. Međutim, čak i dok sam studirao medicinu, nosio sam bijelu kapu i pustio bradu. Imao sam dosta kolega nemuslimana. Nekima su smetala moja

islamska obilježja, ali su me svi voljeli, hvala Allahu, jer sam koristio mudrost. Uzvišeni Allah kaže:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima ne najljepši način raspravljaj! (En-Nahl, 125)

Moraš koristiti mudrost u pristupu, tako da im tvoja brada ne smeta. Pokloni im islamska video-predavanja. Govoriš o razgovorima na individualnom nivou, pokušavaš privući pažnju pojedinaca. Hvala Allahu, iako imam jasna islamska obilježja, na stotine i hiljade ljudi je prihvatilo islam slušajući argumente koje iznosim. Kompleks niže vrijednosti nas tjera na odustajanje od jasnog izjašnjavanja da smo muslimani. Ako ste uvjereni da je islam najbolja vjera, zašto se bojite to učiniti na sebi vidljivim? Savjetujem ti da od danas pustiš bradu, pa da onim sagovornicima kažeš: "Do sada nisam nosio bradu, a sada je nosim. Ako ste me ranije cijenili i poštovali, da vidim hoćete li i dalje imati pozitivno mišljenje o meni, jer ja sam ista osoba kao ranije. Nisam se promijenio."

Svi smo Allahovi

Pitanje: Ukoliko nemusliman umre, da li kažete: "Inna lillahi ve inna ilejhi radži'un/Svi smo Allahovi i Njemu se vraćamo."?

Odgovor: Zablude je misliti da se riječi: "Inna lillahi ve inna ilejhi radži'un." izgovaraju samo u slučaju nečije smrti. Ove riječi se izgovaraju prilikom bilo kojeg iskušenja, pa makar se neko spotakao i bezazleno pao.

Smijemo li ove riječi izgovoriti kada umre nemusliman?

“Inna lillahi ve inna ilejhi radži’un.” znači: “Svi smo Allahovi i svi ćemo se Njemu vratiti.” Allah je stvorio i muslimane i nemuslimane. Svi smo Allahovi. Nemuslimani nisu nastali van domašaja Allahove volje. Ko god umre, vraća se jedino Allahu. Stoga, nema smetnje izgovoriti ove riječi kada dobijemo vijest o smrti nemuslimana. Naravno, ne smijemo činiti dovu za nemuslimana. Zabranjeno je moliti Allaha da oprostí mušriku, koji je umro u širku i nevjerovanju. Ko umre kao mušrik, Allah mu nikada neće oprostiti. Međutim, nema smetnje da povodom bilo čije smrti kažete: “Inna lillahi ve inna ilejhi radži’un/Svi smo Allahovi i svi ćemo se Njemu vratiti.”

Nošenje gulabije

Pitanje: Zašto samo Arapi mogu nositi gulabiju, kada je i Allahov Poslanik, s.a.v.s., nosio isto? Putovao sam do Medine, hvala Allahu. Tamo su mi rekli da ne trebam nositi gulabiju, jer će me saudijska policija kazniti.

Odgovor: Ne znam odakle vam ta informacija da gulabiju ne nosi niko osim Arapa. Širom svijeta sam vidio muslimane koji nose gulabiju. Nosio sam je i ja nekoliko puta, ali se nisam navikao. To nije nikakav problem. Kome se sviđa, neka je nosi, a kome ne prija, neka nosi nešto drugo. Dakle, zablude je da je gulabija rezervisana samo za Arape. Možda je informacija koju ste čuli dio stava da samo Saudijci mogu nositi onaj crni krug na glavi, čime se raspoznaju da su Saudijci. Ako je taj crni prsten na glavi simbol Saudijaca, onda izbjegavajte da ga nosite ukoliko niste rođeni Saudijac. Međutim, nikada nisam čuo da je bilo

ko prigovorio za nošenje gulabije, a u Mekku i Medinu sam putovao nebrojeno puta, hvala Allahu. Kad dobijete neku informaciju, dobro je provjerite prije nego što povjerujete u nju i počnete je prenositi drugima.

Kada pokvarene djevojke nose hidžab

Pitanje: Često se dešava da djevojke nose burku, ali kada dođu na koledž, skidaju islamsku nošnju i nose uske farmerice i majice. Time su bacile sjenku na sve ostale muslimanke sa nikabom, za koje se, zbog ovih djevojaka, misli da su sve sumnjivog morala. Također, dešava se da djevojke oblače burku samo da bi sakrile svoj identitet dok odlaze sa momcima na zabave. Kako komentarišete ove pojave?

Odgovor: Ukoliko je taj koledž/fakultet samo za djevojke i ukoliko na njima ne radi nijedan muškarac, onda nema smetnje da te djevojke skinu mahrame za vrijeme časova. Ipak, znam da neke djevojke skidaju hidžab čak i na mješovitim koledžima. To što nekolicina djevojaka radi, uopće ne utiče na naredbu o nošenju hidžaba. Uzimati primjer takvih loših izuzetaka i generalizirati ih na sve muslimanke je pogrešno i zlonamjerno. Ne možete reći da ne treba nositi hidžab ili nikab samo zato što ih neke djevojke zloupotrebljavaju. To je isto kao kad biste rekli da nećete voziti Mercedes, jer ste vidjeli kako je neki loš vozač slupao svoj Mercedes. Naprotiv, upravo zbog toga što neke djevojke na loš način predstavljaju islamski način nošnje, muslimanke bi trebale reći: "Mi ćemo nositi burku i dokazati da su muslimanke čedne i da islamka nošnja nema nikakve veze sa greškama pojedinaca!"

Zašto pokrивene muslimanke ostaju neudate

Pitanje: Neislamski i izazovno obučene djevojke privlače muslimanske mladiće, koji se sa njima žene. Zbog toga, veliki broj pokrivenih djevojaka se teško udaje. Koji je vaš komentar?

Odgovor: Sestro, posavjetovat ću te kao brat. Dobro je, hvala Allahu, što takvi momci ne žele da se ožene sa tobom. Čak i da ti ponude brak, trebala bi ih odbiti! Na osnovu hadisa Allahovog Poslanika, s.a.v.s., tražite bračnog druga na osnovu četiri kvaliteta: ljepote, bogatstva, ugleda i vjere. Vjera je najbolja osobina. Ako nema vjere, uzaludni su ostali kvaliteti. Mladić kojeg zanimaju samo neislamski i izazovno odjevene djevojke je vjerovatno musliman samo na jeziku. Ti, kao čedna muslimanka i vjernica, biraj mladića koji je poput tebe. Allah će, Svojom voljom, dati da te zaproši onaj čijim moralom si zadovoljna. Nemoj padati u očaj i ne prihvaćaj ponude od nemoralnih mladića.

Dužina brade

Pitanje: Odlučio sam da od danas, ako Bog da, pustim bradu. Zanima me koja dužina brade je obavezna? Moram li pustiti dugu bradu, ili je dovoljno ona bude prepoznatljiva kao islamsko obilježje?

Odgovor: Čestitam, brate. Hvala Allahu što si odlučio pustiti bradu. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Razlikujte se od mušrika. Puštajte brade i kratite brkove." Dakle, puštanje brade je obavezno. U ovom hadisu ne postoji naredba o njenoj dužini. Od tvoje privrženosti islamu zavisi

kolika dužina tvoje brade će biti. To je slično primjeru pet dnevnih namaza. Oni su obavezni. Međutim, ko želi više sevaba i veću nagradu kod Allaha, obavljat će, pored farzova, i sunnete i druge nafilu. Ko je istinski privržen islamu i želi slijediti sunnet Allahovog Poslanika, s.a.v.s., raspitat će se o tome kako je on prakticirao sve islamske propise. Ono što je minimum jeste da se pusti brada. Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., i njegovi ashabi su puštali duge brade. El-Buhari bilježi da je Ibn Omer, r.a., nakon obavljene umre, uhvatio za svoju bradu i odrezao sve što je bilo ispod dužine od četiri prsta. Dakle, samo puštanje brade je obavezno. Njena dužina od četiri prsta i više je mustehab/pohvalno.

Prisila u vjeri

Pitanje: Može li musliman prisiliti suprugu, sestru ili ćerku da se pridržavaju nekih islamskih propisa?

Odgovor: Pitanje se tiče fizičke prisile, ali ja ću dati širi odgovor. Naravno, svaki čovjek je dužan da podstiče na dobro, naročito užu rodbinu. Najprije ih mora uvjeriti, koristeći kur'anske ajete, hadise, mudrost i logiku. Što se tiče prisile, postoje razne vrste, a ne samo fizička prisila. Ekonomska prisila, naprimjer, može biti efikasna. Otac može da kaže ćerki: "Dajem ti novac za sve što ti treba. Finansiram tvoje studije. Ako me ne poslušáš, prekidam ti sva finansijska davanja." Ta vrsta prisile, ukoliko će dati rezultate, dozvoljena je. Zašto da ne? Ako će primjena fizičke sile donijeti rezultate, možemo je koristiti, ali strogo u okvirima ograničenja koja su data u Kur'anu i vjerodostojnim hadisima. To se može primjeniti samo kada djeca odbijaju obavljati farz-

namaze. Ali, uvijek morate pristupiti mudro. Prisila u okviru strogih ograničenja je dozvoljena samo kao posljednje sredstvo. Prisila može biti i u vidu bojkotovanja komunikacije. Može je koristiti i supruga, da bi prisilila muža da obavlja namaz. U našoj podsvijesti se stvara slika da samo muškarac ima moć prisile. Nije tačno. I žene imaju brojna sredstva prisile na raspolaganju. Bračni drugovi nisu u zajednici samo radi zadovoljstva. Oni moraju jedno drugome biti podstrek ka činjenju dobra. Uzvišeni Allah kaže:

One su odjeća vaša, a vi ste njihova odjeća. (El-Bekare, 187)

KRAJ TRIBINE

MEDIJI I MUSLIMANI*

*Tribina je održana 3. maja 1998. godine u Mangaloru,
Indija

Hvala Allahu. Neka su mir i spas na Allahovog Poslanika, s.a.v.s.

Uči, u ime Gospodara tvoga Koji stvara. Stvara čovjeka od zakvačka. Uči, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji je čovjeka poučio onome što ne zna.
(El-Alek, 1-5)

Gospodaru, raširi moja prsa, olakšaj zadatak moj, otkloni uzao sa jezika mog, da bi razumjeli govor moj.

Definicija medija

Mediji se definiraju kao sredstva masovne komunikacije. Mogu se podijeliti u dvije kategorije: elektronske i printane. Također, mogu se podijeliti na periodične i neperiodične.

Analizirajmo, najprije, šta su printani mediji. To su mediji koje čine štampani materijali. Neperiodični neelektronski mediji se objavljuju i javljaju u nepravilnim vremenskim razmacima. Primjer toga su pamfleti, brošure, knjige i slično. Periodične printane medije čini literatura koja se redovno štampa. Primjer toga su godišnjaci i periodični časopisi i novine koji izlaze jednom mjesečno, sedmično ili dnevno.

Elektronski mediji se, također, mogu podijeliti na periodične i neperiodične. Neperiodične medije čine audio i video materijal, kompjuteri, internet i slično. Svaku od

ovih kategorija možemo dalje dijeliti po raznim osnovama. Audio materijal se prenosi preko audio-kaseta, kompaktnih diskova i drugih. Video materijal možemo podijeliti na igrane filmove, dokumentarce i slično. Kompjuterski podaci se prenose preko CD ili DVD ROM-ova i tako dalje. Periodične elektronske medije čine vijesti, serije i drugi redovni televizijski, radijski, satelitski, kablovski i internet materijal.

Naučna istraživanja su pokazala da se nivo koncentracije korisnika medija razlikuje zavisno od tipa medija kojeg prati. Dok čitate nešto, na sadržaj zadržavate oko 10% misli. Dok slušate, pažnja se povećava na 20%. Oko 30% pažnje posvećujete vizuelnom prikazu bez zvuka. Dok istovremeno slušate i gledate neki sadržaj, pažnja se povećava na 50%. Zbog toga, najbolja metoda zaokupljanja što većeg procenta pažnje postiže se objedinjavanjem sva tri načina percepcije.

Utjecaj medija

Utjecaj neperiodičnih medija je znatno manji od periodičnih. Mediji poput brošura, knjiga, audio i video kasete imaju ograničen domet. Ograničen im je i tiraž, koji u normalnim uslovima ne prelazi nekoliko desetina hiljada. U poređenju sa ovakvim medijima, periodični imaju znatno veći utjecaj i domet. Neke dnevne novine se štampaju u stotine hiljada primjeraka – svakoga dana. Što je kraći interval perioda objavljivanja takvih medija, veći je njihov utjecaj na mase ljudi. Na dnevnom planu, periodični mediji imaju znatno veći utjecaj na ljude od neperiodičnih. Ne-

periodični mediji mogu govoriti o novim filozofijama i idejama, ali se periodični bave svakodnevnim životima ljudi.

Do prije nekoliko decenija, najveći utjecaj na mase su imale dnevne i nedeljne novine. Vremena su se promijenila, pa danas na globalnom planu najveći utjecaj na svakodnevnicu ljudi imaju satelitski TV-programi. Na lokalnom planu, novine su zadržale najveći utjecaj.

Vratimo se sada temi: Mediji i muslimani.

Počast i odgovornost

Riječ *islam* potiče od riječi *selam*, koja znači *mir* i *predanost Bogu*. Drugim riječima, *islam* znači *mir koji se postiže predanošću Bogu*. Osoba koja se potpuno pokori Božijoj volji zove se *musliman*. Ovo predavanje sam počeo ajetima iz Časnoga Kur'ana:

Uči, u ime Gospodara tvoga Koji stvara. Stvara čovjeka od zakvačka. Uči, plemenit je Gospodar tvoj, Koji poučava peru, Koji je čovjeka poučio onome što ne zna. (El-Alek, 1-5)

Prva naredba koju Uzvišeni Allah propisuje u Kur'anu nije bila obavljanje namaza niti davanje zekata, već *Ikre'!/ Uči, čitaj!* Nažalost, većina današnjih muslimana kao da govore: *La ikre'!/Ne uči!* Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže u hadisu kojeg bilježi El-Bejheki da je dužnost svakog muslimana i muslimanke da traže znanje. Znanje i mudrost zauzimaju veoma visoke pozicije u kući islama. Nažalost, nalazimo da većina muslimana ne prakticira ovu strogu islamsku obavezu. Uzvišeni Allah kaže:

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio... (Ali Imran, 110)

Ovo je veliko priznanje i velika čast ukazana muslimanima. *Najbolji narod*. Ali, zapamtite: gdje god se ukazuje čast, slijedi neka odgovornost. Nema priznanja bez odgovornosti. Direktor škole je na višem položaju od nastavnika. Nastavnik je na višem položaju od domara. Međutim, direktor ima veću odgovornost od nastavnika. Nastavnik ima veću odgovornost od domara. Kada Allah kaže: *Vi ste najbolji narod*, zar mislite da nemamo najveću odgovornost? Ta odgovornost je navedena u istom ajetu:

... tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete.

Drugim riječima, prozvani smo najboljima zato što naređujemo dobro, odvrćamo od zla i vjerujemo u Allaha. Ukoliko ne ispunimo taj uslov, nemamo pravo nazvati se najboljim narodom. Nemamo, čak, pravo nazvati se muslimanima, jer je jedan od uslova ispravnog islama činjenje da've/misionarstva. Kad god sretnete nemuslimana, morate mu prezentirati islam. Pošto živimo u vremenu nauke, tehnologije i masovnih komunikacija, da bismo bili najbolji ummet moramo biti najbolji i u medijima. Po dostignućima u sredstvima masovne komunikacije moramo biti broj 1. Nažalost, nismo. Ne samo da ne izvršavamo obavezu pozivanja u islam na najbolji način, već smo po pitanju medija u poziciji koja se graniči sa patetikom. Analizirajmo stanje u neelektronskim medijima.

Podvale u levhama

Već smo spomenuli da kod neelektronskih medija imamo neperiodične: pamflete, brošure, knjige i slično. Jako mali broj organizacija se bavi štampanjem ovakvog materijala, koji predstavlja ispravnu sliku islama. Obzirom da je islam na prvoj liniji vatre, svakodnevno bombardiran dezinformacijama sa televizije, satelita i novina, broj organizacija za ispravno prezentiranje islama bi trebao biti znatno veći. S druge strane, hrišćanski misionari u svojim publikacijama ne samo da predstavljaju svoja ubjeđenja, već na najgori način napadaju islam. Zapadni svijet se najviše boji islama. Postoje štampane publikacije čiji jedini cilj je podcjenjivanje islama. U muslimanskim zemljama, poput Pakistana i Afganistana, privlače mase muslimana prelijepim šarenim levhama raznih veličina (neke od njih čuvamo u našoj organizaciji), na kojima piše *Allah – Muhammed*.¹⁵ Svaki musliman, kada vidi ta dva imena na džepnoj levhi, poljubi ih i stavi u džep košulje. Veću levhu će uramiti i staviti na zid. *Allah – Muhammed*... Međutim, pažljivijim posmatranjem uočićete da ne piše *Allah – Muhammed*, već *Allah – Muhabbeh*, što u prijevodu znači: *Bog je ljubav*. Taj izraz je hrišćansko-biblijski, ali ga pišu u arapskoj kaligrafiji. Vidio sam jedan zaista predivan poster, izuzetan kaligrafski rad, na kome piše: *Rabbena*. Čim ugledate riječ *Rabbena*, automatski se sjetite dove: *Rabbena atina fid-dunja haseneten ve fil-Ahireti haseneten*... Predivan rad.

¹⁵ To su uobičajene levhe (ukrasni radovi), na kojima stoje Allahovo ime i ime Njegovog Posljednjeg poslanika, sallallahu alejhi ve sellem.

Pomislio sam: "Dobro je. Muslimani napreduju." Međutim, ako pažljivije pogledate, na toj levhi ne piše *Rabbena*, već *Abbana – Oče naš*. To je isječak iz poznatog biblijskog Očenaša. To je tako vješto kaligrafski skriveno, da čak ni učenjaci i rođeni Arapi ne mogu odmah primjetiti stvarnu poruku. Muslimani ih drže na zidovima svojih soba, pa čak ih svojevrijedno besplatno dijele. 99% posto nearapa će ih rado kupiti, jer misle da je to nešto iz Časnoga Kur'ana, ne znajući da u kuću unose podvalu.

Laž, doista, nestaje

Spomenute tehnike služe za prevare. Muslimani ih ne smiju koristiti. Časni Kur'an kaže:

I reci: "Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!" (El-Isra, 81)

Laž je, po svojoj prirodi, osuđena na nestajanje. Mi ne smijemo koristiti ovakve tehnike. Međutim, moramo razumjeti svrhu tehnologije i štampanih medija, koje nemuslimani koriste za borbu protiv islama. Da li ste znali da je u toku posljednjih 150 godina napisano preko 60.000 knjiga protiv islama i našeg dragog Vjerovjesnika, sallallahu alejhi ve sellem? Šezdeset hiljada! Ne vjerujem da smo mi muslimani za isto toliko godina napisali toliko knjiga o ljepotama islama. Naša sramota.

Znate li da je Biblija, sveta knjiga hrišćana, prema nedavnim podacima, prevedena na 2.032 jezika? I pored toga, žale se da je Biblija dostupna za "samo" 80% svjetske

populacije. Šta mislite – na koliko jezika je preveden Časni Kur'an? Nagađajte. To je naša sramota. Mi muslimani ne znamo na koliko jezika je Časni Kur'an, Allahov govor, preveden. Preveden je na jedva stotinu jezika. To je 5% od 2.000. Ovo su noviji podaci. Prije nekoliko godina, taj broj je bio još beznačajniji. Biblija je prevedena na arapski jezik, i to na jedanaest različitih dijalekata. Tako oni "love ribu". Prve prijevode Kur'ana na druge jezike su uglavnom radili nemuslimani. Prijevodi su bili neprecizni i nisu rađeni direktno sa arapskog, već sa latinskog i drugih evropskih jezika.

Dnevno ispiranje mozgov

Koliko je internacionalnih islamskih časopisa, koji izlaze godišnje, mjesečno ili nedeljno? To mogu znati samo dobro upućeni u tu problematiku, jer takvih časopisa je veoma malo. I to malo časopisa namijenjeno je samo muslimanima. S druge strane, preko 90% muslimana u engleskom govornom području je čulo za hrišćanski magazin *Plain Truth*, a jedva 5% njih je čulo za neki međunarodni islamski magazin. Dok se *Plain Truth* štampa u milionskom tiražu, u najvećem kvalitetu štampe i besplatno dijeli nehrišćanima, islamski magazini koji su aktivni po 20 godina, nepoznati su većini ljudi, a tiraž im je samo po nekoliko hiljada.

Znate li zašto hrišćanski mediji uspjavaju a naši ne? Zato što se hrišćanski časopisi ne bave samo promoviranjem hrišćanstva, već i informacijama bitnim za svakodnevni život, naukom, tehnologijom i zanimljivostima. Zbog toga

su zanimljivi i nehrišćanima. Muslimanski časopisi ne pružaju takve informacije, pa ih nemuslimani ne čitaju.

Svi ste čuli za veliku dnevnu novinu *Times*, koja je navodno nepristrasna, a svakodnevno napada islam i muslimane. Šejh Ahmed Didat je htio platiti reklamu u tim novinama. Na reklami je trebala biti slika Kur'ana sa tekstom: *Budući ustav svijeta*. Odbili su ga, iako je bio spreman platiti visoku sumu novca, uz izgovor: "Zadržavamo pravo bez objašnjenja odbiti bilo koju reklamu."

Koliko internacionalnih dnevnih islamskih novina postoji? Nijedna! Sramota. Postoji samo nekoliko njih koje su lokalnog karaktera, čiji tiraž je samo po nekoliko hiljada i koje čitaju samo muslimani. Kako ćemo širiti islam? Kako ćemo poruku Istine dostaviti nemuslimanima?

Možemo, ali se ne trudimo

Mediji su veoma važno sredstvo širenja poruke islama. Za to nam trebaju prvoklasni novinari. Nažalost, muslimanski svijet ima veoma malo ljudi vičnih peru, a i to malo muslimana koji su dobri autori predstavljaju se "sekularistima". To nije zato što smo nesposobni, već zato što smo neorganizirani.

Trebaju nam dnevne ili mjesečne novine koje imaju kapaciteta prodrijeti do svih ljudi. Da bi se to ostvarilo, neophodno je da se ispuni nekoliko uslova. Najbolji novinari su nam potrebni, ali nisu dovoljni. Ako novinar napiše dobar tekst, urednik mu taj tekst može odbaciti. Kakva je, onda,

korist od teksta? Ako urednik odobri tekst, vlasnik novina ga može odbiti. Zato, na sva tri nivoa moramo imati dobre muslimane i stručne ljude. Ako jedno od toga fali, šanse za opstrukcijom su veće. Osim toga, marketing nam mora biti prvoklasan, da bismo doprli do ljudi. Za to nam trebaju stručnjaci svjetskog kalibra. Ako ne nađete takvog muslimana, unajmite nemuslimana, koji vas može obučiti. Da biste ga pridobili, morate mu dati dobru platu. U našoj organizaciji svi upošljeni muslimani dobijaju veće plate nego što bi dobili na tržištu rada. Nemojte tjerati ljude da rade besplatno, jer to ne može potrajati! To uspijeva samo kod nekih koji imaju dovoljno novca, pa žele raditi besplatno na Božijem putu. Kad ljudima platite ono što su zaradili, dobit će još više volje za poslom. Dobro im platite i zahtijevajte dobar rad. Koliko naših daija je dobro plaćeno? Veoma malo. Dajte im dobre plate, da bi se mogli potpuno posvetiti pozivanju u islam.

U elektronske medije spadaju audio kasete, video materijal, kompjuterski podaci, satelitski program i slično. Ukoliko su ovakvi mediji neperiodični, domet im je ograničen – zavisi od broja proizvedenih kopija. Ipak, imaju neke prednosti u odnosu na druge tipove medija. Dok se vozite automobilom, možete slušati islamsko predavanje. Naša organizacija, hvala Allahu, ima najveću kolekciju video i audio predavanja. Trenutno imamo preko 3.500 različitih naslova. Predavanja su na engleskom, urdu, arapskom, francuskom i njemačkom jeziku. Često putujem po svijetu. Nigdje nisam naišao na organizaciju koja ima bar 1.500 naslova. Iznajmljivanje svih naslova je potpuno besplatno,

uz minimalan depozit, koji se vraća korisniku čim on vrati kasetu u roku od jedne sedmice. Na desetine naslova knjiga štampamo i potpuno besplatno dijelimo.

Mumbaj je jedini nemuslimanski grad u svijetu u kome se preko domaće kablovske mreže svakodnevno prikazuju islamski programi dostupni za preko milion ljudi. U prosjeku se prikazuje preko tri sata *hard-kor da've*. Zna li šta je *hard-kor da'va*? To je direktno pozivanje u islam, bez okolišavanja i kompromisa. Na tim programima se ne govori o načinu obavljanja namaza i učenja Kur'ana. To je važno, ali postoje drugi programi specijalizirani za to. Zanimljiv je podatak da preko 80% upošljenih na tim televizijama u Mumbaju su nemuslimani. Isti procenat je nemuslimana koji gledaju te da'vetske programe. Na početku smo ih morali moliti: "Pustite nam emisije, platit ćemo vam." Plaćali smo, pa su nam puštali emisije. Emisije su postale tako popularne, da nam ih više nisu naplaćivali. Sada se utrkuju ko će da nam plati, da bi naše emisije mogli prikazivati na svojim programima. Nemuslimani nam daju novac za naše emisije! Zašto? Zbog kvaliteta programa. Naravno, nismo tražili novac. Tražili smo da nam povećaju minutažu, pa umjesto dva sata tražili smo tri sata programa, iako bi nam time trebali dati još više novca.

Ako vi nećete – ima ko hoće

Allah ima Svoje načine da se istina sazna. Ako muslimani neće da rade – Allah dadne da to uradi neko drugi. Uzvišeni Allah kaže:

Ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti. (Muhammed, 38)

Allah je Jevrejima povjerio emanet. Oni ga nisu ispoštovali, pa je Allah emanetom počastio Arape. Ako ne radite svoj posao, na vaše mjesto će doći neki drugi narod. Najveći porast islam bilježi u Americi i Britaniji. Ako mi koji smo rođeni u muslimanskim porodicama ne radimo dovoljno za ovu vjeru, Allah daje da ljudi iz nemuslimanskih porodica prihvate islam i rade posao kako treba. Njihove organizacije za promoviranje islama su najbolje i najorganizovanije na svijetu.

Muslimana ima među najboljim filmskim producentima, tehničarima i najpoznatijim glumcima. Sramotno je koliko malo koristimo sve te mogućnosti. Ako pogledate sadržaj skoro svih televizijskih i satelitskih mreža, u većini prikazanih programa se napadaju muslimani. Ako plasiramo svoj program promoviranja islama na te televizije, bar ćemo zaustaviti emitiranje lošeg sadržaja na nekoliko sati.

Islamske organizacije bi trebale imati najbolju opremu za snimanje i emitiranje video-materijala. Pitam vas: koliko islamskih organizacija ima opremu za direktni satelitski brodcast? Morate imati najbolju tehnologiju. Ko još želi gledati nekvalitetan video-materijal na kome su lica neprepoznatljiva, kamera se trese, zvuk je očajan, a kamerman se ne fokusira na događaj!? Kad promoviramo islam, to moramo činiti na najbolji mogući način! Muslimani moraju biti najbolji u svom poslu.

“Nepriistrasno” protiv islama

Na medijima gledamo kako se islam diskredituje. Muslimane predstavljaju kao teroriste. Internacionalni TV-kanali, poput CNN-a i BBC-a, koji emitiraju informativni program 24 sata dnevno, načelno su neutralni. Međutim, često izvrću činjenice tako što uzimaju izolovane slučajeve iz Afganistana, Palestine i drugih zemalja i generaliziraju ih na sve muslimane. Samo načelno su nepristrasni. Izvještavali su o genocidu nad muslimanima u Bosni, a s druge strane kad god se desi eksplozija bombe na Zapadu, glavni osumnjičeni su muslimani. U svakom informativnom bloku se prikazuju slike osumnjičenih muslimana, i to bez ikakvog dokaza. Kada, nakon dva mjeseca, uhvate pravog krivca, koji nije musliman, tu informaciju prikažu u najkraćem i nezapaženom bloku. Tada je kasno, jer je šteta već nanijeta time što su sedmicama unazad muslimani targetirani. Vijest o tome da muslimani nisu krivi više ne ostavlja traga.

Na naslovnoj strani jednih utjecajnih dnevnih novina stoji veliki naslov: “Pedesetogodišnji Arap se oženio djevojčicom od 16 godina!” Kada u Americi pedesetogodišnjak siluje djevojčicu od 10 godina, nema podataka na naslovnoj strani. Zašto? Zato što to nije udarna vijest, jer se u Americi svakodnevno dešava preko 1.900 silovanja, odnosno svakih 80 sekundi po jedan novi slučaj. To je postala tako uobičajena pojava, da nije vrijedna pomena. Za ovih 40 minuta, koliko je proteklo od početka tribine, najmanje 30 žena je silovano u Americi. O tome niko ne piše.

Uspavani muslimani

Mediji su moćno sredstvo. Njima se projektira slika kakvu želite. Mi moramo kontrolirati medije, ako želimo biti *najbolji ummet*. Naš je posao dostaviti poruku istine svim ljudima. Ali, mi taj posao ne radimo. Tako mi Allaha, ne radimo! Sramota naša. Zašto nemamo islamske da'vetske kanale sa programom tokom 24 sata? Nemamo nijedan. Postoje neki islamski programi u muslimanskim zemljama, ali nisu da'vetski, jer na njima možete vidjeti svakakav sadržaj. Nama treba pravi da'vetski satelitski kanal. Hrišćani imaju svoje dvadesetčetvoročasovne kanale. Jevreji i hindusi također. Čak i sekta ahmedija ima svoj "muslimanski" kanal. Šaka zabludjelih ljudi. Program im se emituje iz Londona.

Naši govore: "Pa biće, ako Bog da. Imat ćemo uskoro svoj satelitski kanal." To slušam već 20 godina. Imamo milijarde petro-dolara, a nemamo nijedan da'vetski kanal koji radi 24 sata. Nije problem u novcu. Na hiljade je muslimana koji mogu finansirati stotinu takvih kanala. Allah nas je počastio tom velikom blagodat, crnim zlatom, a ne radimo dovoljno na polju da've.

Mi u IRF-u nemamo dovoljno novca da bismo napravili takvu televiziju, ali smo počeli sa manjim programskim shemama na raznim svjetskim televizijama. Naš program se prikazuje u Americi, Kuvajtu, zemljama Bliskog Istoka, Indiji i Maleziji. U pregovorima smo sa jednom arapskom satelitskom televizijom. Naša namjera je da jednog dana imamo naš islamski da'vetski kanal, ako Bog da. Allah

najbolje zna kome će dati da ispuni taj emanet.¹⁶

Informatika i mediji

Veoma značajno mjesto u medijima zauzimaju kompjuteri. Informatika je nauka koja se danas najbrže razvija. Podaci se prenose na različite načine: od disketa do elektronske pošte. Napravljeni su kompjuterski programi koji sadrže ogromne islamske enciklopedije iz svih oblasti: tefsira, hadisa, šerijata i drugih. Ako želite znati koliko puta se Isa, a.s., spominje u Kur'anu, samo pritisnite taster i na ekranu dobijete odgovor: 25 puta. Koliko puta se Muhammed, a.s., spominje? Četiri puta: Ali Imran, 43; El-Ahzab, 40; El-Feth, 29; Muhammed, 2. Riječ *Ahmed* se spominje jednom, u 6. ajetu sure Es-Saff. Sve te rezultate dobijate pritiskom tastera. Šta god vas zanima u vezi Kur'ana ili hadisa, možete naći jednostavnom pretragom, a pronađene rezultate možete štampati na papiru. Moramo koristiti svu dostupnu naprednu tehnologiju.

Došlo je do ekspanzije interneta i podataka na njemu. Znete li da većina tekstova o islamu na internetu govori protiv islama? Nemuslimani pišu članke o navodnim gramatičkim i naučnim greškama u Kur'anu i o njegovom "prepisivanju" iz Biblije, a muslimani se ne trude odgovoriti na te tekstove. Jeste li svjesni koliko možete dobra učiniti sjedeći u vašoj sobi? Postoje chat-kanali, na kojima

¹⁶ To se i desilo osam godina kasnije, 21. januara 2006. godine, kada je pušten signal satelitskog TV-kanala *PEACE TV*, dostupan u 150 zemalja širom svijeta. Prikazuje predavanja najpoznatijih dajia na arapskom, engleskom i urdu jeziku 24 sata dnevno. (Primj. urednika)

se uživo postavljaju pitanja i daju odgovori. Za dvočasovni telefonski razgovor sa nekim iz Amerike, platili biste ogroman račun, a komunikacije preko interneta su besplatne. Iskoristite to. Dobro poznavanje islama je obavezno u svim različitim slučajevima da've. Međutim, tehnike da've se vremenom razlikuju. Moramo biti spremni i dobro obučeni za sve nove izazove.

Novi pristup: odgovori na zablude

U našoj organizaciji imamo novi pristup činjenja da've. Kad sretnete nemuslimana, počnete mu pričati o islamu. Možete mu spomenuti hiljadu lijepih stvari o islamu, a on ih, čak, može priznati. Međutim, na kraju će ipak reći: "Ali, vi muslimani imate po nekoliko žena! Vi ih držite u kućnim pritvorima..." Možete mu govoriti o hiljadu stvari, ali nekoliko pitanja koja stvaraju negativnu sliku u njegovom umu ga tjeraju da nikada ne prihvati islam. Umjesto svega toga, mi imamo novi pristup. Svakome od njih kažemo: "U čemu, po tvom mišljenju, islam pravi greške? Šta je to loše u islamu? Slobodno reci šta misliš, na osnovu onoga što si pročitao, vidio ili čuo. Uopće se nećemo ljutiti, ma koliko kritikovao islam. Kritikuj šta god hoćeš, ali nam samo navedi razlog zbog kojeg nešto kritikuješ." I tako oni počinju postavljati pitanja.

Na osnovu našeg iskustva, postoji oko dvadeset pitanja i zabluda koja nemuslimani imaju u vezi islama. Svaki nemusliman ima najmanje pet ili šest pitanja o islamu. U 80% slučajeva, tih pet ili šest pitanja spadaju u ovih dvadeset zajedničkih. Tih dvadeset pitanja su, naprimjer: "Zašto se

musliman može ženiti sa više žena? Zašto žene moraju biti pokrivena? Zašto žena nasljeđuje duplo manje od muškarca? Zašto zabranjujete svinjetinu? Šta je to džihad? Zašto obožavate Kabu? Zašto nemuslimanima nije dozvoljen ulazak u Mekku?", i tako dalje. To su pitanja koja svi oni postavljaju. Svaki musliman na svijetu bi morao biti sposoban rafalno odgovoriti na svih tih dvadeset pitanja. Jer, to su pitanja zajednička za sve nemuslimane, ma gdje živjeli. U zavisnosti od lokacije, mogu se javiti dva ili tri nova pitanja. U Americi me često pitaju o kupovini kuće na kredit i jedenoj pileti u McDonaldsu.

Zašto su se pojavila ova pitanja i zablude o islamu? Zbog medija. Mediji nas konstantno bombarduju dezinformacijama o islamu, kao što su navodno kršenje prava žena i nepodudarnost Kur'ana sa naukom. Aktualna pitanja o islamu se mijenjaju vremenom. Sada su aktualna navedena pitanja. Ako muslimani nauče odgovor na njih, odbit će bar 80% verbalnih napada na islam.

Za ispravno prezentiranje islama i davanje odgovora na sve ove zablude, moramo imati mnogo više profesionalnih daija. Koliko ih imamo? Zna li da hrišćani imaju preko 60.000 misionara, koji zavode ljude širom svijeta? To su profesionalci, dobro plaćeni. Koliko internacionalnih daija imaju muslimani? Možete ih nabrojati na prstima. To je sramota za pripadnike vjere koja je sva naklonjena misionarstvu.

Odgovor u tri faze

Odgovor na svaku zabludu dajemo u nekoliko faza. Najprije se poslužimo citatom iz Kur'ana ili hadisa. Nakon toga, citiramo stihove iz knjiga drugih religija u koje pitalac ima povjerenja, kao što su Biblija, Tora i hindu-knjige. Drugi nivo je davanje logičkih primjera, a treći nalaženje potpore u nauci. Naprimjer, hrišćanin vas pita zašto je konzumiranje svinjetine zabranjeno u islamu. Odmah biste trebali znati da se zabrana svinjetine spominje na četiri mjesta u Kur'anu: El-Bekare, 173; El-Maide, 3; El-En'am, 145; En-Nahl, 115. Zatim, navedite citat na arapskom:

إِنَّمَا حَرَّمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلٌ لِّغَيْرِ اللَّهِ بِهِ

On vam zabranjuje jedino strv, i krv, i svinjsko meso, i onu koja je zaklana u nečije drugo, a ne u Allahovo ime.

Nakon toga, citirajte Bibliju, koja na sljedećim mjestima zabranjuje svinjetinu: Levitski zakonik, 11:7-8; Ponovljeni zakon, 14:8 i Isaija, 65:2-5. Hrišćanin je šokiran! Nije navikao na ovakav način komunikacije.

Nakon navođenja citata, navedite mu logični dokaz: svinja je najprljavija životinja na svijetu. Njeno meso ne može biti čisto. Na kraju, navedite mu naučni dokaz: svinjetina uzrokuje najmanje 17 teških bolesti.

Odgovor morate dati na više nivoa, jer nikad ne znate šta će najpozitivnije utjecati na sagovornika. Ako mu citirate samo svete knjige, on može reći: "Ne zanima me šta kažu vjerske knjige! Daj mi naučni dokaz!" Zato mu dajte

i naučni dokaz. Vašim odgovorom ne smijete ciljati malu grupu ljudi, već većinu potencijalnih sagovornika, a njime moraju biti zadovoljni i muslimani i nemuslimani.

Profesionalci

Imamo profesionalne ljekare, inženjere i advokate. Koliko profesionalnih daija imamo? Kao što Časni Kur'an kaže u 110. ajetu sure Ali Imran, svaki musliman je obavezan činiti da'vu. Međutim, u 104. ajetu sure Ali Imran stoji:

I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvraćati – oni će šta žele postići.

Ovaj ajet govori o profesionalnim daijama, koji imaju samo jedno zanimanje: pozivanje ljudi u islam. Obaveza cijelog ummeta je da ih podrži. Kada hrišćanski misionari kažu hrišćanima: "Molite se za nas." – to znači da žele podršku u novcu. Džimi Svagart (poznajete ga iz debata sa šejhom Ahmedom Didatom) je za svoj rad dobijao donacije od milion dolara dnevno. Još davnih 80-ih godina 20. vijeka je nastupao na satelitskim kanalima koji su dostupni u 150 zemalja svijeta. Hrišćani su finansijski podržali njegov rad. Međutim, mi našim daijama dajemo samo verbalnu podršku: "Maša-Allah, dobar si ti. Neka te Allah nagradi." Naravno, dova je važna. Bez Allahove pomoći nema napretka. Ali, tu se završava sva naša podrška daijama. Škrti smo kad je u pitanju materijalna pomoć, a pripadamo vjeri koja najviše od svih podstiče sadaku.

Tehnike pozivanja u islam

Da'va/pozivanje u islam je umjetnost, vještina, način komunikacije uživo, preko interneta, u javnosti i pisanom riječju. Moramo znati tehniku prilaska nemuslimanu dok putujemo autobusom. Sa njim ćete se voziti možda 20 minuta i možda ga više nikada nećete vidjeti. Predstaviti mu islam za 20 minuta je umjetnost. Ne možete mu reći: "Hajde da pričamo o konceptu Boga u velikim religijama.", jer vas neće slušati. Kako ćete činiti da'vu kolegi s posla, koga viđate svakoga dana? Kako ćete činiti da'vu školskim drugovima sa kojima dijelite učionicu? Kako predstaviti islam komšiji, pored koga živite već 20 godina? Sve su to različite tehnike. Morate znati kako da započnete razgovor. Ne možete reći: "Gospodine Džon, daj mi 20 minuta da ti predstavim islam." Neće vam dati 20 minuta. Morate izazvati njegovu radoznalost, da bi vam prvi postavio pitanje o islamu. Kad primjenite ove interesantne tehnike, sago-vornici će vam prvi reći: "Molim te, objasni mi te i te stvari o islamu!" Već sam spomenuo primjer televizija koje nam plaćaju da bi prikazivali naš kvalitetan materijal.

Najpametniji da se bave da'vom

Veliki broj hrišćanskih misionara se školovao na Harvardu. Da li ste znali za to? Koliko visokoobrazovanih ljudi iz svih oblasti imamo među daijama? Vrlo malo. Kod nas je običaj da ako našem djetetu ništa ne ide od ruke šaljemo ga u neku školu za islamske misionare. Međutim, nama treba krem društva, a ne njegovi ostaci. Za da'vu

angažirajte mlade ljude koji su već pokazali zavidan nivo inteligencije na studijama medicine i drugih nauka. Ali, naši ljudi razmišljaju ovako: "Za školovanje djeteta sam potrošio previše novca, da bih ga sada slao da bude daija!" Da isto to dijete nije uspjelo u školovanju, rekli bi: "Evo, ovo moje dijete šaljem da bude pozivač u Allahovu vjeru." Šta je to? Licemjerstvo! Dajte najbolje što imate za da'vu, najinteligentniju djecu! Naravno, iz islamskih škola izlaze dobri kadrovi, hvala Allahu, ali moramo poboljšati naš način razmišljanja.

Perfekcija

Islam ističe i traži perfekciju. Naziva nas najboljim ummetom. Šta god da radimo, moramo raditi perfektno. Čak i ako radite manje važne poslove, bude najbolji u njima. Budite perfekcionista! Ako si krojač – budi najbolji krojač. Trudi se da budeš najbolji u svom halal-poslu. Zahvaljujući medijima, svijet je postao globalno selo. Čak i ako ne budemo promovirali islam kako treba, ne plašim se šta će biti sa ovom vjerom. Zašto? Zato što je Allah obećao u Kur'anu:

On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjerom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo po volji mnogobošcima. (Et-Teuba, 33; Es-Saff, 9)

Islam je došao da nadvlada sve druge sisteme i načine života, bez obzira da li se radilo o judaizmu, budizmu ili sekularizmu. Islam je došao da ih sve pobijedi, ma koliko bilo mrsko nevjernicima i mnogobošcima. Uzvišeni ponav-

Ija poruku u 28. ajetu sure El-Feth:

On je poslao Poslanika Svoga s uputom i vjerom istinitom da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan Svjedok!

Šta smo ti i ja!? Ko smo mi!? Neznatni! Allah će ovu vjeru uzvisiti iznad svih sistema bez naše pomoći. On ima Svoje načine. On radi šta hoće. Nama je samo data prilika da učinimo što više dobra i zaradimo lijepu nagradu.

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! (En-Nahl, 125)

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

Koji prijevod odabrati

Pitalac: Da li je, radi promoviranja islama, dozvoljeno koristiti se prijevodom Kur'ana? Ako je dozvoljeno, kako možemo znati koji prijevod je najbolji?

Dr. Naik: U predavanju sam rekao da je Kur'an preveden na oko 100 stranih jezika. Da bismo bili sigurni u prijevod nekog ajeta, moramo pitati osobu koja poznaje oba jezika – i arapski i maternji. Najbolji prijevod je onaj za kojeg stručnjaci potvrde da je najbolji. Pošto preko 80% muslimana ne znaju dobro arapski jezik, moraju se obratiti stručnjacima. Prije toga, možete uporediti različite prevode istog jezika. Oni se razlikuju samo u nijansama. Možda vam iz tog upoređivanja bude jasan smisao ajeta. Ako je razlika u prijevodu značajna, obratite se stručnjacima.

Klanje životinja

Pitalac: Mediji predstavljaju muslimane kao grube i nemilosrdne ljude. Argument kojim se često služe je klanje životinja: "Zašto muslimani nanose bolne povrede životinjama dok ih kolju?" Kako da odgovorimo na ovu zabludu?

Odgovor: Ovo je dobro pitanje. Često se muslimanima prigovara način klanja životinja. Mnogi se čude, naro-

čito pripadnici sikizma¹⁷, zašto životinju ne ubijemo brzo, umjesto što je puštamo da krvari. Jedan brat musliman se raspravljao sa dvojicom sika. Rekli su mu: "Vi muslimani ste nemilosrdni prema životinjama. Nanosite im bolnu smrt." On je odgovorio: "Ne, nego ste vi kukavice! Vi ubijate životinje straga, a mi muslimani idemo pravo na grlo." Naravno, ovo je samo nadvikivanje i nadmudrivanje, a ne pravo argumentiranje.

U islamu postoje stroga pravila kojih se moramo pridržavati prilikom klanja životinje: nož mora biti oštar, klanje mora biti brzo, mora se spomenuti Allahovo ime i moraju se presjeći dušnik i krvni sudovi u vratu, strogo pazeći da se ne ošteti kičmena moždina. Tim postupkom, životinja ne umire odmah. Srce i dalje pumpa krv, koja skoro u potpunosti izlazi iz tijela. Zašto želimo da krv izađe iz tijela? Zato što je krv idealno okruženje za razvoj toksina, bakterija i drugih štetnih mikroorganizama. Ako krv ostane u mesu i tako je konzumiramo, veće su šanse da se razbolimo od mnogih bolesti. Mi muslimani vodimo računa o higijeni. Zbog toga primjenjujemo islamski način klanja životinja. Osim što je čistije, meso iz kojeg je izašla sva krv duže ostaje svježije.

Druga zablude u vezi ovog pitanja je da životinje osjećaju bol prilikom klanja po islamskim propisima. Presijecanjem osnovnih krvnih sudova, obustavljaju se signali bola koji idu prema mozgu. Životinja ne osjeća

¹⁷ Sikizam je vjera nastala u Indiji. Osnovna doktrina u sikizmu je vjerovanje u jednog Boga i bazira se prije svega na učenju deset gurua koja su sakupljena u svetu knjigu sika po nazivu *Guru Granth Sahib*. (Primj. urednika)

nikakav bol. Životinja se rita i pravi nagle pokrete, ali ne zbog bola, već zbog naglog istjecanja krvi. S druge strane, udaranje životinje radi ubijanja joj nanosi nesnosan bol. Istjecanje krvi kod klanja po islamskim propisima traje najviše dva minuta, nakon čega životinja konačno izdahne. Kod snažnog udarca, životinja umire nekoliko puta duže, u nesnosnim bolovima. Čak i da joj nanesete brzu smrt, islamski način klanja ostaje najhumaniji zbog pomenutih odlika: krv potpuno ističe, meso je čisto, a životinja ne osjeća bol.

Novinarstvo i islam

Pitanje: Neki alimi nam govore da novinarstvo nije dobar posao, jer se novinari bave ogovaranjem i klevetanjem ljudi, što je u islamu strogo zabranjeno. Međutim, isti ti alimi prate sve vrste novina, čak i žutu štampu.

Odgovor: Da li alimi čitaju žutu štampu ili ne, morate pitati svakog od njih pojedinačno, jer ne smijete sve ljude stavljati u isti koš. Ne znam na kog alima konkretno mislite, ali nije ni bitno. Novinarstva ima raznih tipova. Postoje takozvane "žute novine", a postoji pravedno novinarstvo. Svi se moramo povoditi za osnovnim kur'anskim principima istine. Uzvišeni Allah kaže:

I reci: "Došla je istina, a nestalo je laži; laž, zaista, nestaje!" (El-Isra, 81)

Ako se želiš baviti novinarstvom, uvijek teži istini. Časni Kur'an strogo zabranjuje klevetanje:

Teško svakom klevetniku podrugljivcu! (El-Humeze, 1)

O vjernici, neka se muškarci jedni drugima ne rugaju, možda su oni bolji od njih, a ni žene drugim ženama, možda su one bolje od njih. I ne kudite jedni druge i ne zovite jedni druge ružnim nadimcima! O, kako je ružno da se vjernici spominju podrugljivim nadimcima! A oni koji se ne pokaju – sami sebi čine nepravdu.

O vjernici, klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh. I ne uhodite jedni druge i ne ogovarajte jedni druge! Zar bi nekome od vas bilo drago da jede meso umrloga brata svoga – a vama je to odvratno – zato se bojte Allaha, Allah, zaista, prima pokajanje i samilostan je. (El-Hudžurat, 11-12)

Dakle, morate se baviti istinom, a ne klevetanjem i ogovaranjem. Međutim, postoji jedna bitna stvar. Ukoliko neko javno čini neko zlo ili štetu, a vi upozorite narod na njegovo zlo, to nije ogovaranje. Primjer toga je kad se neko raspituje za momka za kojeg želi udati svoju kćer. Ako znate da je taj momak loš, da pije i kocka se, nije ogovaranje da kažete šta znate o njemu. Ako muslimane upozorite na neku štetnu pojavu ili jako lošu osobu, to nije ogovaranje.

U novinarstvu, dozvoljeno je upozoriti ljude na neku lošu pojavu, striktno se držeći istine i iskrenog nijeta. Nemojte isticati loše pojave ako vam je jedini motiv novac. Nemojte za novac pisati loše o ljudima. Taj trend se javlja i u nekim muslimanskim novinama – novinari dobijaju novac da bi napisali nešto loše o nekom čovjeku ili instituciji. Takva vrsta novinarstva je haram!

Novinarstvo čiji motiv je samo istina je veoma poželjno i neophodno. Trebaju nam iskreni i profesionalni novinari, koji će širiti istinu o islamu. Ovo je vijek nauke, tehnologije, medija i žurnalizma. Sva ova sredstva moramo koristiti za promoviranje islama.

O mu'džizama nema rasprave

Pitanje: U jednom časopisu je pisalo nešto pogrdno na račun Mi'radža Vjerovjesnika, s.a.v.s: 'U 6. vijeku, jedan luđak je tvrdio da je proputovao nebesima.' Kako da odgovorimo na ovu zabludu?

Odgovor: Božiji vjerovjesnici su činili razna čuda. Allah ih je pomagao čudima i znakovima. Jedan od tih čuda je Noćno putovanje Muhammeda, s.a.v.s., o kome govori Časni Kur'an u 1. ajetu sure El-Isra. Allah ga je u jednom času noći prenio iz Mekke u Mesdžidul-Aksa u Palestini. Odatle je, prema vjerodostojnim hadisima, ponesen na nebesko putovanje – Mi'radž. To je istina. Međutim, to su ujedno čuda koja nauka ne može ni potvrditi ni osporiti. Takvo je Musaovo, a.s., čudo razdvajanja mora i Isaovo, a.s., čudo začeca bez oca. U vezi ovih čuda nema rasprave! To su bili Božiji poslanici, koji su činili mnoga nadnaravna djela, Božijom dozvolom.

Islam je najbolji, ali muslimani nisu

Pitanje: Zašto muslimani govore da je islam najbolja vjera, kad su mnogi muslimani loše naravi, krađu, lažu i diluju drogu?

Odgovor: Islam je najbolji način života. On je jedina religija koja vam ukazuje na dobro i daje vam načine postizanja tog dobra. Ako ste pratili moja predavanja, primjetili ste da uvijek naglašavam da je islam najbolji način života.

Znam da postoje muslimani koji u zlu nadmašuju ostale. Međutim, u svakom društvu postoje "crne ovce". Pošto su mediji uglavnom u rukama Zapada, oni ističu i generalizuju te rijetke ispade. Naveo sam primjer da je na naslovnoj strani jednih dnevnih novina pisalo: "Pedesetogodišnji Arap se oženio djevojčicom od 16 godina". Ispada da se svakog dana na hiljade pedesetogodišnjih Arapa ženi djevojčicama. S druge strane, kada pedesetogodišnji nemusliman siluje desetogodišnju djevojčicu, to jedva da se spomene. Tako mediji projektiraju sliku o muslimanima kao teroristima, fundamentalistima i veoma lošim ljudima.

Sve ovo ne znači da ne postoje muslimani koji su loši. Zapravo, pravi musliman ne može biti loš, jer riječ *muslim* znači: *onaj koji se potpuno pokorio Bogu*. Ako se pokorite Allahu, nećete se kockati, nećete piti alkohol, nećete krasti niti dilovati drogu. Loši "muslimani" nisu pravi muslimani. I u našem društvu postoje "crne ovce". Ipak, kao cjelina, uprkos svim mahanama, muslimani su najveća zajednica anti-alkoholičara, muslimani su zajednica sa najviše davalaca dobrovoljnih priloga i zajednica sa najvišim moralnim vrijednostima.

Evo, uzet ćemo pretpostavku da su muslimani loši. U mojim predavanjima uvijek govorim o islamu kao najboljem načinu života. Ne govorim o muslimanima kao

najboljim ljudima. Ako loš vozač testira novi automobil, pa ga tom prilikom slupa, da li ćete reći da je automobil loš ili vozač koji ne zna voziti? Ako neki muslimani čine loše stvari, nemojte kriviti islam – krivite te muslimane. O islamu nemojte suditi na osnovu postupaka muslimana, već na osnovu njegovih izvora: Časnoga Kur'ana i vjerodostojnih hadisa.

Ako baš želite donijeti ocjenu o islamu na osnovu nekog čovjeka, neka taj čovjek bude Muhammed, Allahov Poslanik, s.a.v.s. Ako želite testirati automobil, dajte najboljem vozaču da ga vozi. Ako želite ispitati islam, pogledajte život njegovog najboljeg sljedbenika, za kojeg Časni Kur'an kaže:

Ti si (Muhammede), zaista, najljepšeg morala. (El-Kalem, 4)

Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor. (El-Ahzab, 21)

Najbolji uzor i najbolji primjer je Muhammed, s.a.v.s. Ako želite ocijeniti islam, uradite to na osnovu njegovog ponašanja. Nije ni čudo što je Michael H. Hart u knjizi "100 najvećih", koja govori o najboljim i najvećim ljudima svih vremena, na prvo mjesto stavio Muhammeda, s.a.v.s. Hart nije musliman. Zašto je Muhammeda, a.s., proglasio najboljim čovjekom u historiji? Zato što je to činjenica.

Vi ćete i dalje govoriti: "Istina je sve to, ali islamske zemlje su nerazvijene, najveća stopa nepismenih je u njima, a ljudska prava na najnižem nivou." Danas ne postoji ni jedna država koja se potpuno pridržava islama. Od islama

su uzeli samo neke aspekte. Tamo gdje su primjenili islamsko kazneno pravo, stopa kriminala je najniža na svijetu. Tamo gdje su primjenili islamsko ekonomsko pravo, privreda cvjeta. Ako želite primjer, proučite kako je izgledala islamska država u vrijeme Muhammeda, s.a.v.s., i četverice pravednih halifa.

Dobro obrazovanje je ključ uspjeha

Pitanje: Doktore Naik, rekli ste da muslimani trebaju biti najbolji u svemu, pa i u sredstvima masovnih komunikacija. Sjećam se članka iz jednog muslimanskog časopisa iz 1992. godine, u kome su pisali o Muhammedu Asadu. U njegovoj biografiji su naveli da je rođen u Australiji. Ako novinar ne zna razliku između Austrije i Australije, kako će nemusliman cijeniti takav rad i takve novine!? O gramatičkim greškama da ne govorim – previše ih je. Smisao ovog pitanja je sljedeći: ako želimo imati najbolje novinare i najbolje novine, kako ćemo to postići kad nam je obrazovanje veoma loše?

Odgovor: Ovo je dobro i jako bitno pitanje. Moje predavanje je imalo za cilj da razvije želju kod muslimana da se obrazuju ili da svoju djecu školuju. Održao sam nekoliko predavanja o savremenom obrazovanju djece. Naše škole bi trebale objediniti najmodernije tehnologije i metode sa Kur'anom i sunnetom.

Spomenuli ste članak u časopisu *Islamic voice/Glas islama*, u kome je greškom došlo do zamjene naziva Austrija i Australija. Koje su najbolje novine kod nas u Indiji? *Times*

of India. Svi se slažu da su to najprofesionalnije novine. Međutim, samo na njihovoj naslovnoj strani vam mogu naći najmanje dvadeset grešaka. Da biste našli te greške, morate biti uvježbani. Na naslovnoj strani najboljih novina ima bar dvadeset grešaka. To su uglavnom lektorske/štamparske greške. Negdje fali zarez, negdje razmak, negdje tačka, a na nekim mjestima su prisutne i gramatičke greške. To su dnevne novine, pa je teško sačuvati se svih grešaka. Manje grešaka ima u sedmičnim i mjesečnim novinama.

Nama muslimanima treba biti cilj da sve radimo perfektно. Ne mora značiti da kritikujem *Glas islama*, ali u svemu moramo težiti perfekciji. Ako ne možemo osnovati drugu, bolju novinu, onda moramo podržati postojeću. Mi muslimani ne smijemo jedni drugima poturati nogu. Podržimo dobre akcije koje rade drugi muslimani, a ako mislimo da možemo bolje, uradimo to. Radi Allahovog zadovoljstva, podržite sve da'vetske organizacije. Nemojte ih ljagati samo zato što se ne slažu u potpunosti sa vašim stavovima. Podržite sve što je u zajedničkom interesu svih muslimana, a i vi činite što više dobra. Najmanje što možete učiniti je da budete neutralni. Ponekad je dovoljno dobro ne raditi ništa. Kod naših islamskih organizacija najveći problem je poturanje nogu jednih drugima. Podržite jedni druge i molite Allaha za pomoć! Kad vam Allah pomogne, ništa vam više ne treba.

Koliko obrazovnih institucija imamo da se za njih može reći da su primjer uspješnog obrazovanja? Uskoro moram sina upisati u školu, a ne znam da li ću ga upisati u islamsku školu. Imamo ih nekoliko u našem gradu. Nivo obrazova-

nja im je očajan! Žao mi je što to moram reći. Znam da su u tim institucijama upošljeni dobri ljudi, ali je obrazovni program u državnim školama mnogo bolji. Šta moramo činiti? Ako nam dijete nema dobru islamsku osnovu, onda ga šalјite u islamsku školu. Ako, ipak, ima dobro islamsko obrazovanje, možete ga poslati u običnu školu. U suprotnom, šalјite svoju djecu u islamske škole iako je obrazovni standard u njima nezadovoljavajući. Sačuvati će vjeru, ako ništa drugo. Ako dođe do nivoa doktora nauka, a udalјi se od islama, kakva je korist od takvog obrazovanja!?

Nama su potrebne najbolје islamske škole, koje objedinjuju savremene i vjerske nauke. Nažalost, danas su ova dva sektora potpuno odvojena. Neke škole se bave samo naukom, a druge samo vjerom. Mi imamo potrebu za objedinjenim sistemima. Takvih obrazovnih institucija je jako malo. Također, svaka muslimanska organizacija mora imati iskusne i dobro uvježbane stručnjake. Takvi stručnjaci će, naprimjer, lahko uočavati greške u novinama i ispravljati ih.

Zabranjene zone

Pitalac: Islam je često na meti kritika zbog netolerancije. Kao primjer se navodi zabrana ulaska u Mekku i Medinu svima koji nisu muslimani. Zašto nemuslimanima nije dozvoljen ulazak u ova dva grada?

Odgovor: Ja sam Indijac i uzoran građanin države Indije. Međutim, postoje oblasti u Indiji u koje nemamo pristup ni ja ni ostali građani. To su oblasti u kojima je dozvoljen ulaz samo ovlašćenom osoblju iz odbrambenih snaga

ove zemlje. Isto tako, islam je za cijeli svijet. Ali, ograničena zona u islamu obuhvaća ova dva sveta grada, Mekku i Medinu. U njih mogu ući samo muslimani koji su posvjedočili svoj iman. To ne znači da se radi o netoleranciji islama prema nekome, jer islam je objavljen kao milost cijelom čovječanstvu.

Za ulazak u bilo koju državu treba vam viza. Kad aplicirate za vizu, dobijate upitnik na koji morate ispravno odgovoriti i stvari koje morate prihvatiti. Naprimjer, na aplikaciji za singapursku vizu stoji: "Smrtna kazna za trgovce drogom". Ne mogu reći: "Ova kazna je neljudska. Ne mogu je prihvatiti." Ako želim ići u Singapur, moram prihvatiti njihov zakon da mi sleduje smrtna kazna ukoliko me uhapsu zbog trgovine drogom. Ako to ne prihvatim, nema ulaska u Singapur.

Dakle, morate prihvatiti uslove za dobijanje vize za ulazak u bilo koju zemlju. Viza za ulazak u Mekku i Medinu je da izgovorite riječi šehadeta: *La ilahe illallah, Muhammedun Resulullah/Nema božanstva osim Allaha, a Muhammed je Allahov Poslanik*. Ako to kažete, niko vam ne može zabraniti da uđete u Mekku i Medinu.

Bolje je reći "Allah" nego "Bog"

Pitalac: Zašto muslimani Boga nazivaju imenom Allah?

Odgovor: Časni Kur'an kaže:

Reci: "Zovite: 'Allah', ili zovite: 'Milostivi', a kako god Ga

budete zvali, Njegova su imena najljepša.” (El-Isra, 110)

Boga možete zvati svakim imenom koje je lijepo i kojim se ne daje aluzija na neku fizičku pojavu.

Allah ima najljepša imena i vi Ga zovite njima. (El-A'raf, 180; Ta-Ha, 8; El-Hašr, 24)

Časni Kur'an spominje 99 Allahovih imena, kao što su: Er-Rahman, Er-Rahim, El-Hakim / Milostivi, Samilosni, Mudri. Njegovo najveće ime je Allah.

Zašto muslimani preferiraju riječ *Allah* umjesto riječi *Bog*? Riječ *bog* možete mijenjati po raznim gramatičkim pravilima. Dodavanjem sufiksa za množinu, dobijate riječ *bogovi*. Od riječi *Allah* ne možete napraviti množinu. Dodavanjem sufiksa za rod, od riječi *bog* dobijate riječ *boginja*. Od riječi *Allah* ne možete napraviti ženski rod. Zbog tih i drugih gramatičkih akrobacija, koje su nemoguće kod riječi *Allah*, preferiramo je umjesto riječi *Bog*.

Može li muslimanka držati predavanja

Pitalac: Zar ne postoji predaja u kojoj se kaže da je Aiša, r.a., držala predavanja sahabijkama? Zašto propisno obučene muslimanke ne bi danas mogle iskoristiti priliku koju im nude mediji?

Odgovor: Istina je da je Aiša, r.a., veliki autoritet u islamu, jer se od nje prenose 2.210 vjerodostojnih hadisa, hadisa koje niko drugi nije prenio. Ona je bila supruga

Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i samo ona je mogla čuti neke Poslanikove izreke i prenijeti ih drugim muslimanima. Ona je zbog toga bila na samom vrhu po poznavanju islamskih propisa. Ukoliko danas postoje žene koje imaju mnogo više znanja od muškaraca, onda je muškarcima dozvoljeno slušati dersove od njih. Međutim, čak je i Aiša, r.a., držala predavanja iza zastora. Poslanikove supruge su morale nositi dodatni hidžab. Ona je držala predavanja, jer je znala neke detalje iz Poslanikovog, s.a.v.s., života koje niko drugi nije znao. Danas, žene trebaju držati predavanja ženama a muškarci muškarcima, osim ukoliko neko od njih posjeduje znatno više znanja od svih ostalih. Dakle, ako postoje žene koje neke oblasti poznaju bolje od svih muškaraca, one mogu držati javna predavanja, ukoliko su propisno odjevene.

Da li je bilo Objave u Indiji

Pitalac: Ako su svakom narodu na svijetu dolazili Božiji poslanici, koji poslanik je došao u Indiju? Mogu li se Ram, Krišna i drugi smatrati Božijim poslanicima? Ako je prije Kur'ana objavljeno nekoliko svetih knjiga, mogu li se Vede i Bagvad-gita smatrati Božijim knjigama?

Odgovor: Časni Kur'an kaže:

Nije bilo naroda kome nije došao onaj koji ga je opominjao. (Fatir, 24)

Tvoje je da opominješ, a svaki narod je imao onoga ko

ga je na Pravi put upućivao. (Er-Ra'd, 7)

Allah je slao poslanike svakom narodu. Koji poslanik je došao u Indiju? Časni Kur'an spominje po imenu 25 vjerovjesnika. Za njih sa sigurnošću možemo tvrditi da su bili Božiji vjerovjesnici. Za one koji nisu spomenuti u Kur'anu možemo samo nagađati. Ovdje ima nekih muslimanskih političara koji kažu: "Ram alejhisselam." – svrstavajući ga u Božije poslanike. Dodvoravaju se nemuslimanima, ne bi li oni uzvratili nekom lijepom riječju o Muhammedu, s.a.v.s. Pošto Kur'an ne spominje Rama i Krišnu, mi možemo samo reći: "Možda su bili vjerovjesnici, a možda nisu." Međutim, morate imati na umu da su svi vjerovjesnici prije Muhammeda, a.s., poslali samo svome narodu, a njihova poruka je imala određeni rok trajanja. Čak i da je Ram bio vjerovjesnik (podvlačim: čak i da je bio), Indijci danas ne bi trebali slijediti Rama i Krišnu. Danas moraju slijediti posljednjeg vjerovjesnika, Muhammeda, s.a.v.s., koji nije poslat samo Arapima. Časni Kur'an kaže:

Mi smo te (Muhammede) poslali samo kao milost svim svjetovima. (El-Enbija, 107)

Mi smo te poslali svima ljudima da radosne vijesti donosiš i da opominješ, ali većina ljudi ne zna. (Sebe, 28)

Svi ljudi, bez obzira da li živjeli u Indiji, Americi, Evropi ili Australiji, moraju slijediti samo posljednjeg Allahovog poslanika, Muhammeda, s.a.v.s.

Kur'an spominje po imenu četiri Božije knjige: Tevrat, Zebur, Indžil i Kur'an. Da li su Vede i Bagvad-gita bile Božije

riječi? To ne možemo sa sigurnošću tvrditi. Kur'an kaže da su objave dolazile svim narodima, ali se njihova imena ne spominju. Pošto su sve knjige prije Kur'ana namijenjene samo određenim narodima i imale su rok trajanja, Allah ih nije zaštitio od oštećenja. Časni Kur'an kaže:

A teško onima koji svojim rukama pišu Knjigu, a zatim govore: "Evo, ovo je od Allaha" - da bi za to korist neznatnu izvukli. I teško njima zbog onoga što ruke njihove pišu i teško njima što na taj način zarađuju! (El-Bekare, 79)

Pošto ih Allah nije zaštitio od oštećenja, objave prije Kur'ana su pretrpjele ljudske intervencije. Čak i da su Vede izvorno bile Božija riječ, danas ne predstavljaju originalnu Objavu. Sve objave, osim Kur'ana, pretrpjele su ljudske intervencije.

Kur'an nije objavljen samo Arapima.

Ovo je obznana ljudima i da njome budu opomenuti i da znaju da je samo On jedan Bog, i da razumom obdareni prime pouku! (Ibrahim, 52)

U mjesecu ramazanu počelo je objavljivanje Kur'ana, koji je putokaz ljudima i jasan dokaz Pravoga puta i razlikovanja dobra od zla. (El-Bekare, 185)

Mi ti objavljujemo Knjigu zbog svih ljudi – samu istinu; onaj ko bude išao Pravim putem sebi će koristiti, a onaj ko bude išao stranputicom – sebi će nauditi, ti nisi njima tutor. (Ez-Zumer, 41)

Ni Vede ni Bagvad-gita nisu Božije knjige. Jedina autentična Božija riječ je Časni Kur'an.

Mi, uistinu, Kur'an objavljujemo i zaista ćemo Mi nad njim bdjeti! (El-Hidžr, 9)

Allah je samo Kur'an sačuvao od oštećenja. Sve ostale knjige, bez obzira smatrale se ostacima Objave ili ne, više ne važe i ne smiju se slijediti.

KRAJ TRIBINE

TERORIZAM I DŽIHAD

Islamska perspektiva

Činjenica je da preko 20% svjetske populacije čine muslimani. I pored toga, islam je vjera o kojoj ljudi gaje najviše predrasuda i zabluda, uprkos podatku da je islam vjera koja se najbrže širi. Broj zabluda o islamu se znatno povećao nakon terorističkih napada 11. septembra 2001. godine. Na vrhu liste svih zabluda nalazi se predrasuda o vezi između terorizma i džihada. Čim ljudi čuju riječ *islam*, pomisle na *terorizam* i *fundamentalizam*.

Fundamentalizam

Fundamentalist je osoba koja se čvrsto drži temelja/fundamenata određene oblasti. Da bi ljekar bio stručnjak u svojoj oblasti, mora poznavati i primjenjivati fundamente medicine. Ukoliko nije medicinski fundamentalist, ne može biti dobar ljekar. Da biste bili dobar naučnik, morate poznavati i primjenjivati fundamente nauke. Ukoliko nije naučni fundamentalist, ne može biti dobar naučnik. Ne možete sve fundamentaliste strpati u isti koš. Nisu svi fundamentalisti loši, niti su svi dobri. Zavisno od toga u kojoj oblasti je neko fundamentalist, u skladu sa tim ga morate procijeniti. Uzmite primjer profesionalnog, fundamentalnog lopova, čija profesija je krađa. On je štetan za ljudsku zajednicu, jer čini zlo. S druge strane, profesionalni ljekar, koji je fundametalist u svojoj oblasti, dobar je i koristan za društvo. Zbog toga, ne smijete sve

fundamentaliste stavljati u isti koš. Ocjenu o svakom od njih morate donijeti na osnovu toga u kojoj oblasti su fundamentalisti.

Dobri fundamentalisti

Ponosan sam što sam islamski fundamentalist, jer poznajem i trudim se da slijedim fundamente/temelje islama. To kažem, jer sam siguran da ne postoji nijedan fundament islama koji je nehuman. Izazivam sve one koji misle drugačije da mi donesu dokaz iz vjerodostojnih izvora islama da se bar jedan fundament islama može smatrati nehumanim! Možda će neko naići na određeni islamski propis koji mu se čini nehumanim, ali čim mu se objasni intencija tog propisa, njegov razlog, smisao i mudrost, ne ostaje nijedan islamski propis za kojeg se može reći da je usmjeren protiv ljudskog dostojanstva. Zbog toga kažem da sam ponosan što sam islamski fundamentalist.

Da bi hrišćanin bio predan svojoj vjeri, mora poznavati i slijediti fundamente hrišćanstva. Bez toga, ne bi se smatrao dobrim hrišćaninom. Isto je sa hindusima i ostalima.

Manipulacije u rječnicima

U Vebsterovom rječniku stoji da je riječ *fundamentalist* prvi put korišćena početkom 20. vijeka za grupu američkih hrišćana, koji su se suprostavili Crkvi. Naime, zvanični stav Crkve o Bibliji je glasio: "Biblijska poruka je od Boga." Međutim, ova grupa hrišćana je smatrala da je to nepotpuna

definicija, govoreći da nije samo biblijska poruka od Boga, već svako njeno slovo, svaka tačka i zarez – od Boga su. Da postoji dokaz da je Biblija Božija riječ, onda bi ovaj fundamentalistički pokret bio dobar. U suprotnom, ovaj pokret nije dobar.

Oksfordski rječnik kaže: "Fundamentalist je osoba koja se striktno drži drevnih doktrina neke religije." Međutim, u novoj verziji Oksfordskog rječnika došlo je do male promjene u definiciji fundamentalizma: "Fundamentalist je osoba koja se striktno drži drevnih doktrina neke religije, **naročito islama.**" Tako, čim čujete riječ *fundamentalist*, pomislite na muslimane.

Svaki musliman treba biti terorista

Ponekad imam običaj reći: "Svaki musliman bi trebao biti terorista!" Ljudi me tada čudno gledaju, pitajući se šta je sa mnom.

Šta znači riječ *terorista*? Terorista je, po definiciji, osoba koja donosi strah i nemir. Kada lopov ugleda policajca, uplaši se i obuzme ga nemir. Za lopova, policajac je terorista. U tom smislu, svaki musliman bi trebao biti terorista za lopove. Kad god lopov ugleda muslimana, trebao bi se uplašiti. Kad god siledžija ugleda muslimana, trebao bi se uplašiti. Pravi musliman je terorista prema svakom antisocijalnom elementu.

Poznato mi je, međutim, da se teroristom naziva neko ko unosi strah i nemir među nedužne ljude. U tom

kontekstu, nijedan musliman ne smije nanijeti bilo kakvo zlo nijednom ljudskom biću.

Jedna osoba, jedno djelo – dva nadimka

Dešava se da isti ljudi za istu aktivnost dobiju dvije različite etikete. Do prije oko 60 godina, Indijom su vladali Britanci. U indijskom narodu, postojala je grupa ljudi koja se borila za oslobođenje Indije. Od strane Britanaca, ova grupa ljudi je proglašena teroristima. Međutim, obični stanovnici Indije su ih nazivali patriotama, borcima za slobodu. Iste osobe, ista aktivnost – dva različita nadimka. Zato, kad čujete da nekoga zovu nekim nadimkom, morate se raspitati šta je razlog nastanka tog nadimka. Ako smatrate da je Britanija trebala vladati Indijom, onda zaista smatrate da su ovi borci teroristi. Međutim, ako smatrate ono što obični Indijci smatraju – da Britanci nisu imali nikakva prava vladati Indijom, onda ćete ove borce nazvati *oslobodiocima*.

Nelson Mendela, bivši predsjednik Južnoafričke Republike, je za vrijeme *aparthejda* (vladavine bijelaca u Južnoj Africi) proglašen teroristom i osuđen na robiju u trajanju od 25 godina. Međutim, za većinu Južnoafrikanaca on je bio heroj. Jedna osoba, jedna aktivnost – dvije etikete. Ako se slažete sa prethodnom vladom Južne Afrike – da vas bijela boja kože čini superiornima u odnosu na druge, onda ćete se složiti da je Nelson Mendela bio jedan od najvećih terorista. Ali, ako smatrate isto što i većina Južnoafrika-

naca – da vas boja kože ne čini boljima od drugih – nećete Nelsona Mendelu proglasiti teroristom, već herojem borbe za slobodu. Dakle, prije nego što bilo kome prilijepite nekakvu etiketu, morate se dobro raspitati o njegovim aktivnostima i njihovim povodima.

Džihad – drugo veliko pitanje

Pored pitanja terorizma, na vrhu liste svih zabluda o islamu nalazi se zabluda o džihadu. Ne samo da nemuslimani nemaju ispravne informacije o džihadu, već ih nemaju čak ni mnogi muslimani. Mnogi smatraju da je džihad svaki rat u kome učestvuju muslimani, bez obzira da li se taj rat vodio iz ličnih, političkih ili teritorijalnih razloga. To je velika zabluda, u koju su upali i mnogi muslimani. Nije svaka borba džihad.

Riječ *džihad* potiče od arapskog glagola *džehede/truditi se, ulagati napor*. U islamskoj terminologiji, *džihad* znači: borba protiv sopstvenog zla; borba za popravljjanje društva. To, na kraju, može obuhvatiti i oružanu borbu protiv zla i diktature. Arapi za studenta koji ima naporne pripreme za ispit kažu da je u džihadu, tj. trudi se i ulaže ogroman napor. Isto se kaže i za radnika, koji naporno radi i trudi se zaraditi povjerenje poslodavca, ili za političara, koji se trudi zaraditi što veći broj glasova birača.

Dobar i loš džihad

Druga velika zabluda u vezi džihada je ta da je vezan samo za muslimane. Časni Kur'an spominje čak i nemuslimane koji čine džihad:

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti.

*A ako te budu nagovarali (**džahedake**) da drugog Meni ravnim smatraš, onoga o kome ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na ovome svijetu, velikodušno ponašaj, a slijedi put onoga koji se iskreno Meni obraća. (Lukman, 14-15)*

Tj. ako te tvoji roditelji nemuslimani budu nagovarali, trudili se (činili džihad) da te odvedu sa Pravoga puta, nemoj ih poslušati.

Ista poruka se spominje na još nekoliko mjesta u Kur'anu:

*Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali, ako te oni budu nagovarali (**džahe-dake**) da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti. (El-Ankebut, 8)*

Vjernici se bore na Allahovom putu, a nevjernici na šejtanovom. Zato se borite protiv šejtanovih štićenika, jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo. (En-Nisa, 76)

Čak i nemuslimani imaju svoj džihad. Dakle, *džihad* u prijevodu znači *trud, zalaganje, borba*. U islamskom kontekstu, borba muslimana se zove *džihad fi sebilillah/borba na Allahovom putu*, a džihad nevjernika je *džihad fi sebil-iš-šejtan/džihad na šejtanovom putu*. To znači da postoje dobar i loš džihad, tj. borba za dobro i borba za zlo. U osnovi, kad se kaže *džihad*, u islamskoj terminologiji se misli na borbu u dobre svrhe i ulaganje truda na Allahovom putu.

“Sveti rat”

Mnogi muslimani i nemuslimani pogrešno prevode riječ *džihad* kao *sveti rat*. Ni u Časnom Kur'anu, niti u vjerodostojnim hadisima, se ne spominje izraz *sveti rat*. Sveti rat se na arapskom kaže *harbun mukaddese* i ne spominje se ni u jednom vjerodostojnom islamskom izvoru. Ovaj izraz su izmislili orijentalisti, kad su počeli pisati knjige protiv islama. Nažalost, čak su i neki islamski učenjaci počeli prevoditi riječ *džihad* kao *sveti rat*. To nije jedini slučaj da podvala orijentalista toliko uspije, da je čak i mnogi islamski učenjaci ne primjete.

U Kur'anu se spominje i riječ *kital/borba, ubijanje, bitka*. Postoje različite vrste bitki. Neke se vode u dobre svrhe a neke u loše. Uzvišeni Allah kaže:

Vjernici se bore na Allahovom putu, a nevjernici na šejtanovom. Zato se borite protiv šejtanovih štićenika, jer je šejtanovo lukavstvo zaista slabo. (En-Nisa, 76)

Džihad u Kur'anu

Džihad se često spominje u Časnome Kur'anu. Spominje ga i Vjerovjesnik, s.a.v.s., u velikom broju vjerodostojnih hadisa.

Časni Kur'an kaže:

...i borite se, Allaha radi, onako kako se treba boriti!
(El-Hadž, 78)

U većoj su časti kod Allaha oni koji vjeruju i koji se iseljavaju i koji se bore na Allahovom putu zalažući imetke svoje i živote svoje – oni će postići što žele. (Et-Tevbe, 20)

A onaj ko se bori – bori se samo za sebe, jer Allah sigurno može bez svih svjetova biti. (El-Ankebut, 6)

Dakle, ako se borite i činite dobro na Božijem putu, to je samo za vaše dobro, jer to Allahu nije ni od kakve koristi. On je neovisan, ne treba mu ničija pomoć niti bilo čije dobro djelo.

Reci: "Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grješnicima neće ukazati na Pravi put." (Et-Tevbe, 24)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao:

"Mudžahid (onaj koji se bori na Allahovom putu), a

Allah najbolje zna ko se radi Njega iskreno bori, je poput čovjeka koji neprestano posti i klanja. Ako pogine, ide pravo u Džennet. Ako preživi, stekao je veliku nagradu i postat će gazija." (El-Buhari)

Aiša, r.a., je upitala Poslanika, s.a.v.s: "Zar žene ne bi trebale ići u džihad?" – a on joj odgovori: "Najbolji džihad za žene je da obave potpuni hadž." (El-Buhari)

Jedan čovjek je prišao Vjerovjesniku, s.a.v.s., i upitao: "Trebam li i ja ići u džihad?"¹⁸ Vjerovjesnik ga upita: "Imaš li roditelje?" "Imam.", odgovori čovjek. Vjerovjesnik, s.a.v.s., mu reče: "Tvoj najbolji džihad je da budeš na usluzi roditeljima." (El-Buhari)

Kad je jedan čovjek upitao Poslanika, s.a.v.s: "Koji je najbolji džihad?", odgovorio mu je: "Najbolji džihad je da kažeš istinu u lice nepravednom vladaru." (En-Nesai)

Iz ovih hadisa vidimo da se najbolji vid džihada razlikuje od situacije do situacije. Nekada je najbolji džihad potpuno obavljen hadž, nekada je to pokornost roditeljima a nekada da kažete istinu u lice nepravednom vladaru.

U predanju koje bilježi Ibn Hiban, Allahov Poslanik, s.a.v.s., kaže: "Mudžahid, borac na Allahovom putu, je onaj ko se bori protiv sebe (svojih mahana), a muhadžir je onaj ko se preseli iz zla ka dobru."

¹⁸ Ovdje se pod džihadom misli na borbu, rat protiv nasilnika. (Primj. urednika)

Šejtanove stope

Dakle, zavisno od vremena, prostora i situacije, definicija najboljeg džihada se mijenja. Da bismo razumjeli koncept džihada, moramo se obratiti vjerodostojnim izvorima islama: Časnom Kur'anu i sunnetu/praksi Muhammeda, s.a.v.s. Uzvišeni Allah kaže:

O vjernici, udite u islam potpuno i ne idite stopama šejtanovim. On vam je, zaista, neprijatelj otvoreni. (El-Bekare, 208)

U mnogim ajetima Uzvišeni Allah nam zabranjuje da slijedimo šejtana. Međutim, ovdje je formulacija proširena: *ne idite stopama šejtanovim*. Zašto se sada navode šejtanove stope? Šta su šejtanove stope? Evo kako: ako nemoralna djevojka priđe nekome ko ima bar malo imana u srcu i kaže mu: "Hajde da provedemo noć zajedno u hotelu!", odgovorit će: "Ne! Nikako! To je haram!" Međutim, ukoliko ga takva djevojka samo nazove na telefon, čovjek će pomisliti: "Dobro, mislim da nema ništa loše u tome da razgovaram preko telefona." Nakon nekoliko opuštenih telefonskih razgovora, jedno od njih dvoje će predložiti da izađu negdje na sok. Izaći će na sok. Nakon toga, jedno od njih će predložiti da odu u McDonalds – pa će otići u McDonalds. Nekoliko dana kasnije, predložit će jedno drugom da izađu u restoran na večeru – pa će otići u restoran na večeru. Neće proći dugo, a oboje će se naći u istoj hotelskoj sobi cijelu noć.

Eto, to su *stope šejtanove*. Ako šejtan ne može direk-

tno ostvariti svoj cilj, jer ga vjernik neće takvog slijediti, on ostavlja svoje tragove i zamke, govori čovjeku da nije ništa strašno ako razgovara preko telefona, ako popije sok sa djevojkom, ako izađu na večeru i, na kraju, kaže mu da nije ništa strašno da prespavaju jednu noć zajedno. Zato nam Allah naređuje da islam prihvatimo u potpunosti i da ne slijedimo šejtanove stope.

Jedan od najvećih vidova džihada, borbe i truda na Allahovom putu, je širenje poruke islama onima koji je nisu svjesni. Da'va je jedan od najboljih oblika džihada. Uzvišeni Allah kaže:

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete. (Ali Imran, 110)

Allah za muslimane kaže da su najbolji narod. Velika počast i pohvala! Međutim, počast uvijek ide sa odgovornošću. Koja je odgovornost najboljeg naroda? Da naređuju dobro a zabranjuju zlo. Onima koji ne podstiču činjenje dobra i ne zabranjuju činjenje zla ne priliči da ih zovemo najboljim narodom.

Ovo predavanje sam započeo 81. ajetom sure El-Isra:

I reci: "Došla je istina, a nestalo je laži – laž, zaista, nestaje!"

Svaka osoba koja posjeduje Istinu, mora njenu poruku dostaviti onima koji je nisu svjesni. Časni Kur'an u suri El-Asr navodi četiri kriterijuma da bi se postiglo spasenje:

Tako Mi vremena – čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje. (El-Asr, 1-3)

Puko vjerovanje vas neće odvesti u Džennet. Osim vjerovanja, morate činiti dobra djela, morate ljude pozivati u Istinu i morate im preporučivati strpljenje. Prema ovim kur'anskim ajetima, ako samo jedan od ovih kriterijuma fali, čovjek ne može ući u Džennet.

60.000 knjiga protiv islama

Danas, ako bolje pogledate, vidjet ćete da se islam nalazi na liniji vatre, na meti napada svih vrsta medija. Čak se i na internetu vodi organizirana propaganda protiv islama.

Slažem se sa izjavama da američki narod nije protiv islama. Boravio sam u Americi nekoliko puta. Američki narod, u cjelini, nije protiv islama. Isto govorim u Indiji svojoj braći muslimanima – hindusi nisu naši neprijatelji, sa većinom nemamo nikakvih problema. Postoji samo mala grupa ljudi koji, zarad ličnih interesa, napadaju islam. Poznato je da se glasovi na izborima najlakše dobijaju ako stvorite vještačku krizu između dvije zajednice. Također, da bi skrenuli pažnju sa svojih grešaka, fabrikuju drugi scenario koji odvlači pažnju masa.

Prema časopisu *Time*, jednom od najpoznatijih sedmičnih novina, u broju iz 17. aprila 1979. godine stoji da je protiv islama napisano čak 60.000 knjiga u rasponu od

150 godina. To znači da je svakoga dana tokom 150 godina napisano više od jedne knjige protiv islama.

Za to stanje krivim medije i političare. Oni su korijen problema. Nemam namjeru bilo koga direktno uvrijediti i žao mi je ako sam povrijedio bilo čija osjećanja. Samo iznosim svoje mišljenje na osnovu svih podataka. Poštujem novinare. Većina ih časno radi svoj posao. Međutim, ne rade svi časno. Jedna grupa medija namjerno targetira islam. Medijski napadaju, ljagaju i optužuju pokrivene muslimanke, dok su u isto vrijeme časne sestre poštovane i zaštićene od svih uvreda, iako su pokrivene kao i muslimanke. Zašto? Čemu dvostruki standardi?

Muslimani na meti medija

Ako musliman nosi bradu, to je znak da je potencijalni terorista. Ko god drugi nosi dugu bradu, nije problematičan. Musliman koji nosi bijelu kapu je "fundamentalista", ali hindus i sik koji nose turbane nisu. Nedavno je jedan sik koji živi u Kanadi pokrenuo tužbu protiv kanadske vojske, koja mu nije dozvolila da služi vojni rok sa turbanom na glavi. Dobio je slučaj. Drugi je u Britaniji pokrenuo tužbu protiv koledža, koji mu nije dozvoljavao da nosi turban tokom nastave. I on je dobio slučaj.

Kad musliman nosi bradu i bijelu kapu, ljudi se plaše! Zar je brada toliko opasna? U Madras sam došao juče sa mojim kolegama. Odsjeli smo u hotelu. Jutros smo izašli malo da prošetamo. Pošto imamo brade i bijele kape, policajci su nas neko vrijeme pratili, zatim su nas zaustavili i

ispitivali. Šta loše može brada uraditi!? Ne može povrijediti čak ni muhu! Zašto je bijela kapa tako opasna!? Ako neko nosi oružje, u redu – neka bude sumnjiv. Ali, zašto mora biti sumnjiv musliman koji nosi bradu i bijelu kapu? Zar nisu svi časni ljudi u svim religijama imali bradu!? Isus/Isa, a.s., je imao bradu. Svi hinduistički sveci su imali brade. Skoro svi velikodostojnici u svim religijama puštaju brade. U čemu je, onda, problem!?

Radi se o medijskoj hajci i selektivnom targetiranju. O islamu se, zbog toga, rađaju razne zablude. Ne krivim samo medije, već i muslimane. Mi muslimani ne dostavljamo poruku istine kako bismo trebali. Ne radimo svoj posao.

Izigravanje sa Kur'anom

Najčešća metoda islamofoba je vađenje kur'anskih ajeta iz konteksta. Njihov omiljeni ajet je: *Ubijajte ih* (nevjernike) *gdje god ih nađete*. Najpoznatiji islamofob u Indiji, Arun Shourie, u knjizi *Svijet fetvi* citira 5. ajet sure Et-Tevbe, pogrešno ga prevodeći i dodajući svoje interpretacije, pa kaže: "*Ubijajte ih* (nevjernike – hinduse) *gdje god ih nađete*." Zamislite reakciju običnog hindusa kada pročitava ovako izvrnuti i iz konteksta izvučeni tekst! Povećat će mu se neprijateljstvo protiv islama. Problem je u tome što se Shourie koristio istom metodom poput brojnih orijentalista prije njega: pogrešno bi citirali ajet, a zatim bi navodili njegovu referencu (tačan položaj u Kur'anu). Odmah nakon 5. ajeta, skaču na 7. ajet sure Et-Tevbe, preskačući 6. ajet. Zašto preskaču 6. ajet? Zato što je u njemu ključ odgovora na ovu njihovu podvalu.

Sura Et-Tevbe od početka govori o mirovnom sporazumu između muslimana i mušrika. Sporazum je jednostrano prekršen od strane mušrika. Pošto prekid primirja automatski znači objavu rata, Uzvišeni Allah naređuje muslimanima da gdje god **na bojnopolju** naiđu na nevjernika – da ga ubiju. Izvlačiti ovo iz konteksta je apsurd! Prije nekoliko decenija u Vijetnamu je bjesnio rat između Amerike i Vijetnama. Ako je komandant američkih snaga govorio svojim vojnicima na bojnopolju, ohrabrujući ih: “Ne bojte se! Gdje god naiđete na Vijetnamca, ubijte ga!” – u današnjem vremenu bi to zvučalo katastrofalno, jer je izvučeno iz konteksta. Dok traje bitka, sasvim je normalno da zapovjednik ohrabruje svoju vojsku. Isto tako, Uzvišeni Allah zapovijeda muslimanima da se na bojnopolju ne boje nevjernika, već da ih ubijaju. U 6. ajetu sure Et-Tevbe Uzvišeni kaže:

Ako te neki od mnogobožaca zamoli za zaštitu, ti ga zaštititi da bi saslušao Allahove riječi, a potom ga otpremi na mjesto pouzdano za njega. To zato što oni pripadaju narodu koji ne zna.

Kur'an ne kaže: “Ako zatraže mir, pustite ih neka idu.”, nego naređuje: *...ti ga zaštititi da bi saslušao Allahove riječi, a potom ga otpremi na mjesto pouzdano za njega.*

Najvelikodušniji vojni zapovjednik danas bi, u krajnjem slučaju, rekao svojim vojnicima: “One koji traže mir pustite neka idu. Slobodni su.” Koji zapovjednik bi dodao: “Otpremite ih na bezbjedno mjesto.”? Upravo to Kur'an kaže. Samo kada čitate cijeli kontekst, shvatit ćete pravu poruku Kur'ana.

Rat u drugim knjigama

Proučavam komparativne religije. Pročitao sam Ramajan, Mahabharatu, Vede, Stari Zavjet, Novi Zavjet, Toru, itd. Sve ove knjige, na jedan ili drugi način, spominju borbu i ubijanje. Biblija u Knjizi izlaska, 20:19-20 i 32:27-28, govori o ubijanju, u Knjizi brojeva, 31:17-18, također. Luka u svom Evanđelju, 19:27, naređuje ubijanje. Poznata je priča o Isusu kad je postavio naoružane čuvare ispred bašte.

Hindu-knjige obiluju opisima bitki. Mahabharata je u cjelini ratna knjiga. Bagvad Gita u 2. poglavlju govori o Erdžunu. Erdžun se dvoumio da li da se bori, jer u neprijateljskoj vojsci ima njegovih rođaka. Tada mu Krišna zapovijeda da, kada je u pitanju istina, ne treba gledati ko je na suprotnoj strani. Trebate se boriti protiv nevjernika, makar vam bili rodbina. To je sasvim u redu. Istina je preča od svih drugih relacija. Isto govori i Časni Kur'an:

O vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi, pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka, bio on bogat ili siromašan, ta Allahovo je da se brine o njima! (En-Nisa, 135)

Svete knjige svih religija, na jedan ili drugi način, spominju borbu. To ne znači da treba izvlačiti ove stihove iz konteksta i reći, naprimjer, da Bagvad Gita podstiče ubijanje rodbine. Zbog toga, kod ovako osjetljivih pitanja se morate obratiti izvorima tih religija i pročitati kontekst u kome je neka rečenica napisana. Časni Kur'an kaže:

Ako neko ubije nekoga koji nije ubio nikoga ili onoga koji na Zemlji nered ne čini – kao da je sve ljude poubijao; a ako neko bude uzrok da se nečiji život sačuva – kao da je svim ljudima život sačuvao. (El-Maide, 32)

Ako neko, bez obzira da li je musliman ili ne, ubije bilo koga, muslimana ili nemuslimana, kao da je sve ljude poubijao. Također, ako neko spasi život bilo kom čovjeku, muslimanu ili nemuslimanu, kao da je sve ljude spasio.

Što se tiče *kitala/bitke*, postoje jasna uputstva u Časnome Kur'anu i hadisima Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Borba oružjem je posljednje sredstvo. Kada se od zla nekih ljudi ne možete odbraniti nikako drugačije, borba oružjem je posljednja opcija. Uzvišeni Allah kaže:

I borite se na Allahovom putu protiv onih koji se bore protiv vas, ali vi ne otpočinite borbu! Allah, doista, ne voli one koji zapodijevaju kavgu. (El-Bekare, 190)

Onima koji vas napadnu uzvratite istom mjerom. (El-Bekare, 194)

Načelno, pravila ratovanja, ukoliko baš mora doći do rata, su sljedeća: ne smiju se povređivati žene, djeca, starci koji su izostali iz borbe, ne smiju se rušiti crkve i bogomolje, ne smiju se ugrožavati svećenici, uništavati drveće i životinje... Postoji velika i precizna lista djela koja se ne smiju činiti u toku rata.

Prema knjizi koju je napisao Rama Krišnarao, u kojoj analizira neke crte iz života Muhammeda, a.s., u toku 23

godine njegove poslaničke misije, u svim bitkama koje su se u tom periodu dogodile, poginulo je 1.018 ljudi. To je ukupan broj poginulih u svim bitkama za vrijeme Poslanika Muhammeda, s.a.v.s. Koliko ljudi je ubijeno tokom Prvog svjetskog rata? Deset miliona vojnika i deset miliona civila! Dvadeset miliona ljudi je ubijeno tokom Prvog svjetskog rata! U Drugom svjetskom ratu – preko trideset miliona je ubijeno, a isto toliko teško povređeno. Uporedite ove podatke. Samo vraćanjem izvornom tumačenju možete razumjeti poruke kur'anskih ajeta koji govore o borbi.

Mit o širenju islama sabljom

Još jedna laž, koja se nalazi u samom vrhu liste svih zabluda o islamu, jeste da je islam širen sabljom. Riječ *islam* znači *mir*. Zamislite kakva je ovo konstrukcija rečenice: *Mir je širen pomoću sablje!* Sav islam je dizajniran da bude suprotnost nasilju. Međutim, sila može biti upotrijebljena samo kao posljednje sredstvo. Uostalom, danas svaka država na svijetu ima policiju. Ukoliko bilo koji građanin države ne poštuje njene zakone, policija mora koristiti prisilu, da bi se poštovanjem zakona obezbijedio mir u zemlji. Policajci su naoružani, koriste silu da bi se obezbijedili red i mir – a vi optužujete islam za prisilno održavanje reda. U svakom društvu u svakom vremenu postoje ljudi koji ne vole mir, koji svojim djelima izazivaju nemire. Kad se sva miroljubiva sredstva iscrpe, protiv takvih ljudi se, po islamu, može upotrijebiti sila, da bi se obezbijedio mir u državi.

Poznati historičar De Lacy O'Leary je dao veoma dobar odgovor na zabludu da je islam širen sabljom. U knjizi *Islam na raskršću*, na 8. strani kaže: "Svakako, jasna je historijska činjenica da je legenda o fanatičnim muslimanima koji haraju svijetom i sabljom šire islam među porobljenim narodima jedan od najapsurdnijih fantazijskih mitova koju jedan historičar može izgovoriti!"

Muslimani su osam vijekova vladali Španijom. Nikada nikoga nisu silom natjerali da prihvati islam. Kad su krstaši počeli harati Španijom, pobili su i protjerali sve muslimane, tako da nije imao ko proučiti ezan.

Muslimani vladaju Egiptom 1400 godina. Nekoliko godina su vladali Britanci, a nekoliko Francuzi. Ali, ukupno, muslimani vladaju Egiptom već 1400 godina. I pored toga, danas postoji preko 14 miliona Kopta hrišćana, koji su bili hrišćani vijekovima unazad. Kopti su živi dokaz da islam nije širen sabljom.

Muslimani su vladali Indijom oko 1000 godina. Da su samo htjeli, imali su moć baš svakog nemuslimana u Indiji natjerati da primi islam. Danas čak 80% stanovništva Indije nisu muslimani. Svi ti nemuslimani živi su dokaz da islam nikada nije bio širen pomoću sablje.

Indonezija je zemlja sa najvećom populacijom muslimana na svijetu. U Maleziji, većina stanovnika su muslimani. Ja vas pitam: Koja je to muslimanska vojska ikada kročila u Indoneziju i Maleziju!?

Islam se brzo širio i po zemljama istočne Afrike. Zašto se neko ne upita: Ako je islam širen sabljom, koja je to muslimanska armija boravila u zemljama istočne Afrike!? Odgovor je dao Thomas Carlyle. Poslušajmo šta kaže.

Sablja intelekta

U knjizi: *Heroji i poštivanje heroja*, Thomas Carlyle se osvrće na dezinformacije o širenju islama sabljom: "Da, to je sablja, doista! Ali, odakle je ta sablja? To je svako novo mišljenje koje je u početku neprimjetno. Nalazi se u glavi jednog čovjeka. Tamo se zadržava neko vrijeme. Samo jedan čovjek vjeruje u to, samo on od čitavog svijeta; samo jedan čovjek je ustao protiv cijelog svijeta. Ako lati sablju i počne propagirati ideje uz pomoć nje, neće postići ništa. U cjelini, ideja će se širiti sama od sebe, koliko god može (...)"

Kojim mačem je islam širen? Časni Kur'an kaže:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na Pravome putu. (En-Nahl, 125)

Procentualni porast svjetskih religija 1934-1984. godine

U *Godišnjaku* iz 1986. godine stoji tekst sa statističkim podacima o širenju najpoznatijih svjetskih religija u toku proteklih 50 godina (1934-1984). Ovi podaci su se našli

i u časopisu *Jasna istina*. Na samom vrhu liste, našao se islam, čiji se broj sljedbenika povećao za 235%, dok se broj pripadnika hrišćanstva povećao za samo 47%. Pitam vas: Koji je to rat u tom periodu bio uzrok prelaska miliona ljudi u islam!?

Danas je u Americi islam vjera koja se najbrže širi. Vjera koja se najbrže širi u Evropi, također, je islam. Koja to sablja tjera ljude po Zapadu da u tako velikom broju prihvataju islam!? Slobodno kažite! Zar u Evropi i Americi ne važi sloboda govora?

Govore da je islam nepravedan prema ženi, da je ponižava i omalovažava. Međutim, većina novih muslimana, konvertita u islam, su upravo žene – čak dvije trećine njih. Ako je islam takav kao što ga opisuju, zašto upravo žene više prihvataju islam? Evo odgovora: Islam ima rješenje za savremene probleme.

Povećano interesovanje nakon 11. septembra

Prema zvaničnim statistikama, samo dva mjeseca nakon terorističkih napada na Njujork i Vašington, preko 20 hiljada Amerikanaca je prihvatilo islam. U narednih 5-6 mjeseci, tri puta su me pozivali u Veliku Britaniju, samo da bih im pričao o terorizmu. Allah najbolje zna u čemu može biti korist. Čin terorizma u Njujorku je loš, ali je od tada ljude islam još više zanimao. Isto se desilo i nakon objavljivanja knjige *Satanski stihovi* Salmana Rušdija. Ljudi su bili skeptični, pa su počeli čitati Kur'an. Mnogi su prihvatili islam čim su pročitali prijevod Kur'ana.

Časopis *New York Times* je objavio rezultate istraživanja, po kojima sve veći broj Amerikanaca želi pročitati "muslimansku Bibliju". Ne znaju, čak, da se sveta knjiga islama zove Kur'an. Misle da je to samo jedna od Biblija. To je dobro, jer čim dođe u kontakt sa Istinom, zabluda je osuđena na propast. To je ta "sablja" koja nam treba – sablja intelekta, sablja logike i osvajanja srca. Uzvišeni Allah je obećao na čak tri mjesta u Kur'anu:

On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjerom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo po volji mnogobošcima. (Et-Tevbe, 33; Es-Saff, 9; El-Feth, 28)

Izlaganje ću završiti riječima doktora Josepha Adama Pearsona: "Ljudi koje brine da će jednog dana nuklearno oružje doći u ruke Arapa zaboravljaju da je islamska bomba već bačena. Pala je onog dana kada je Muhammed rođen."

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova.

PITANJA I ODGOVORI

“Sveti rat” i krstaši

Pitanje: Ja sam novinar. Hrišćanin sam. Primjetio sam da orijentalisti koriste izraz *sveti rat* kad govore o džihadu, tj. o muslimanskoj borbi. Međutim, koliko je meni poznato, *sveti rat* se vodio za vrijeme krstaških pohoda i iz svega što imamo zapisano – sveti rat je ustvari bilo nasilje prema muslimanima. Šta mislite o tome?

Odgovor: Trudio sam se da u predavanju ne spomenem nijednu religiju u negativnom kontekstu. Govorio sam samo o islamskom konceptu džihada, koji postoji i u drugim religijama. Sve religije propisuju borbu kao sredstvo obezbjeđivanja mira. Nijednu vjersku skupinu nisam spomenuo u negativnom kontekstu, ali ako me već pitate, odgovorit ću vam. Da, krstaši su terorizirali nedužne muslimane. Ubijali su ih i proganjali. Isto to što su krstaši nekada radili, današnji mediji pokušavaju pripisati muslimanima. Međutim, moraju se suočiti sa činjenicom da je islam vjera koja se danas najbrže širi. Kad bi muslimani primjenjivali silu, niko ne bi htio prihvatiti islam. Postoje izolovani nemi-li događaji, kao što u svakome društvu postoje “crne ovce”, ali nigdje na svijetu ne možete naći slučajeve da muslimani prisiljavaju druge da prihvate islam. Naprotiv, bivaju napadani zato što su muslimani.

Pitanje nasilja se može riješiti jedino ako se svi vratimo svojim svetim knjigama. Što se tiče hrišćana, trebaju znati da Isus Hrist kaže u Bibliji:

A ja vam kažem: Ne opirite se zlu, nego ako te tko udari po desnom obrazu, obrni mu i drugi! Hoće li tko da se pravda s tobom i košulju tvoju da uzme, pusti mu i kabanicu! Primora li te tko da ideš s njim jednu milju daleko, idi s njim dvije! Tko te moli, podaj mu; tko hoće da uzajmi od tebe, ne odbijaj ga! Čuli ste, da je bilo rečeno: Ljubi bližnjega svojega i mrzi na neprijatelja svojega! A ja vam kažem: Ljubite neprijatelje svoje i molite se za one, koji vas progone!¹⁹ (Matej, 5:39-44)

Ovo su uputstva za postizanje mira. Nigdje u Bibliji ne stoji da je Isus naredio da se napadaju muslimani. Zbog toga kažem da bi se svi ljudi trebali vratiti knjigama koje smatraju najsvetijima. Časni Kur'an kaže:

Dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo... (Ali Imran, 64)

Bin Laden i islam

Pitanje: Ja sam nemusliman. Imam dva pitanja. Želio bih znati kakav je vaš stav o Bin Ladenu. Da li se on ponaša u skladu sa islamom, ili suprotno od njega?

Drugo pitanje prenosim od svog prijatelja. On je in-

¹⁹ I. Šarić, *Biblija, ili Sveto pismo Staroga i Novoga Zavjeta*, Svjetlost, Sarajevo, 1942.

valid, rođen je hendikepiran. Postoji li neki kur'anski stih ili izreka poslanika Muhammeda o tome zašto Bog stvara hendikepirane ljude?

Odgovor: Što se tiče Osame bin Ladena, nisam ga lično upoznao. Da li je on terorista? Na osnovu vijesti koje se plasiraju preko BBC-a, CNN-a i drugih, nemam drugog izbora nego da ga smatram teroristom. Međutim, Časni Kur'an kaže:

O vjernici, ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete. (El-Hudžurat, 6)

Zato, svoje mišljenje o Bin Ladenu ne mogu bazirati na osnovu vijesti koje se plasiraju, sve dok te vijesti ne provjerimo. Čak se i na tim vijestima on označava kao "glavni **osumnjičeni**", a dokazi koji se navode protiv njega uopće nisu dokazi. Ne želim ga braniti. On mi nije bliski prijatelj. Ne mogu reći ni da je loš ni da je dobar. Ali, ne možete samo na osnovu sumnje, u potjeri za **osumnjičenim**, napasti cijelu jednu siromašnu državu – Afganistan. Časni Kur'an kaže:

Klonite se mnogih sumnjičenja, neka sumnjičenja su, zaista, grijeh. (El-Hudžurat, 12)

O Bin Ladenu su me pitali i u Australiji. Odgovor koji sam dao je osvanuo u svim dnevnim novinama, pa se sada

ustručavam ponoviti ga, da moj gost²⁰ ne bi to pogrešno shvatio, ili da nam sutra policija upadne u kompleks optužujući nas da smo jedna od ćelija Al-Kaide. Rekao sam tada da, na osnovu vijesti sa BBC-a i CNN-a, ne mogu reći da je Bin Laden terorista. Ne mogu reći ni da je dobar ni da je loš, jer ne znam ko je on. Za sve što kažete, morate donijeti nepobitan dokaz. Evo nepobitnog dokaza: najrazvijenija država na svijetu (SAD) je vojno napala jednu od najsiromašnijih država na svijetu (Afganistan) samo na osnovu hipoteza. To je činjenica. Kad sam već spomenuo hipoteze/pretpostavke, znate li da u samoj Americi postoje na desetine hipoteza o tome ko je mogao izvesti napade na Njujork i Vašington? Možete provjeriti na internetu. Autori tih hipoteza nisu muslimani, već sami Amerikanci – novinari, historičari i drugi intelektualci. Oni tvrde da je nemoguće da iza tih napada stoji Bin Laden. Pitaju se: "Kako je moguće da to učini Bin Laden, sa svojim ograničenim resursima, i da tek tako zaobiđe CIA i FBI, koje imaju budžete od po nekoliko milijardi dolara!?" Ne sudim o tome šta je u ovoj priči ispravno a šta nije. Samo vas obavještavam da postoje informacije koje su oprečne onima na vijestima.

Neki Amerikanci su otišli tako daleko da su za napade optužili samog Džordža Buša! To je, opet, samo pretpostavka. Mogu li na osnovu nje osuditi cijelu Ameriku i prizivati rat protiv svih Amerikanaca? Kad bih to učinio, proglasili biste me luđakom. Sada ću vam spomenuti ono što je sigurno i provjereno:

²⁰ Tribini je prisustvovao dr. Richard D. Haynes, konzul SAD za južnu Indiju. (Primj. urednika)

- Iza udarnih naslova poput "Rat protiv terorizma", stoje uske interesne grupe, koje koriste obmanjivanje javnosti radi skretanja pažnje sa svojih kriminalnih aktivnosti.
- Sve i da je Osama bin Laden počinio zločin u Njujorku i Vašingtonu (hipotetički), otkud Americi pravo da zbog jednog čovjeka napadne cijelu zemlju i pobije na stotine hiljada ljudi!?
- Na osnovu provjerenih vijesti o napadima na Afganistan, koje prenose CNN i BBC, terorista broj jedan se ne zove Osama bin Laden, već George W. Bush.

Nemojte me shvatiti pogrešno. Samo iznosim svoje mišljenje. Svaku vijest morate provjeriti, prije nego što je prosljedite drugima. Po islamu, za sve što govorite morate imati dokaz ili svjedoke. Ako nekoga lažno optužite, pa se u unakrsnom ispitivanju dokaže da lažete, slijedi vam kazna bičevanjem. Neprovjerene vijesti, lažna propaganda i njeno nekontrolisano širenje su najveći uzorci poremećaja odnosa među ljudima.

U toku invazije na Irak, neprijatelj broj jedan je bio Saddam Husejn. Svi ostali su zanemareni. Eto, tako to ide u velikim medijima: mala grupa ljudi kontroliše centar pažnje javnosti. Zato, ja uvijek kažem: ako optužite bilo koga, makar to bio i Osama bin Laden, morate imati čvrst dokaz za svoje tvrdnje. U novinama se pojavio članak da je u izgorjelom avionu navodno pronađen pasoš teroriste samoubice. Od čega je napravljen taj pasoš kome ni temperatura od preko 1000 stepeni ne može ništa, koji ostaje netaknut iako je sve oko njega potpuno izgorjelo!? Zamislite, avion

udara u zgradu i potpuno izgori na ogromnoj temperaturi, ali samo pasoš teroriste ostane neoštećen. Zamolio bih američku vladu da počne praviti odijela od istog materijala kao taj pasoš i na taj način spasi mnoge živote.

Zato, mi muslimani moramo provjeriti optužbe protiv bilo koga, bio on musliman ili ne. Ako širimo neprovjerene informacije, bit ćemo prozvani na Sudnjem danu.

Zašto Allah stvara hendikepirane ljude

Odgovor na drugo pitanje koje ste postavili se nalazi u Časnome Kur'anu:

Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati. (El-Mulk, 2)

Zašto su neki ljudi stvoreni hendikepirani, neki siromašni a neki sa teškim bolestima? Ovo pitanje je namučilo i hinduističke mislioce. Zbog njega su došli sa filozofijom po imenu *samskara/ciklus života*. Vede, najsvetije knjige hinduizma, govore o *budućem rođenju*. Časni Kur'an govori o budućem životu, ali ne spominje ga u kontekstu ciklusa, reinkarnacije. Zbog temeljne filozofije o *karmi*, koja u svemu traži uzrok, hindusi smatraju da su hendikepirani ljudi u prethodnom životu bili zli, pa su zbog toga ponovo rođeni sa nedostacima. Ta je filozofija prihvaćena kod hindusa, iako nijedna njihova sveta knjiga ne govori o tome. Jedino o čemu svete knjige govore je *buduće rođenje/budući život*, u šta vjeruju i muslimani i hrišćani. Pošto hindu-filozofi nisu mogli odgovoriti na pitanje zašto se rađaju hendikepirane osobe, došli su sa pomenutom idejom da

vam se priroda sveti za loša djela koja počinite tako što ćete se sljedeći put roditi sa nekim nedostacima ili na nižem stepenu od čovjeka, tj. u narednom životu možete biti pas, mačka i slično.

Dopustite mi da vas pitam nešto. Da li se danas u svijetu stopa kriminala povećava ili smanjuje? Povećava! Da li se broj ljudske populacije povećava ili smanjuje? Povećava! Ako se složimo sa hindu-filozofijom da vas loša djela čine nižom vrstom živih bića, onda bi se broj ljudi na planeti konstantno smanjivao.

Vratimo se osnovnom pitanju: zašto Allah stvara hendikepirane i bolesne osobe? Odgovor je, kao što sam spomenuo, dat u 2. ajetu sure El-Mulk. Cijeli ovaj život je test za Budući svijet. Na osnovu ispitnog testa koji nam se dadne, bit će nam adekvatno suđeno. Uzvišeni Allah različitim ljudima različite testove daje i različito im sudi. To je poput škole ili fakulteta. Na svakoj studijskoj godini i grupi su različiti testovi. Da su svugdje isti testovi, i to svake godine, kakva je svrha testa i možemo li to uopće nazvati ispitom!?

Neke ljude je Allah iskušao bogatstvom. Bogatstvo je iskušenje i test. Imućni ljudi moraju dati 2.5% imetka svake godine na ime zekata. Manje imućni ne moraju. Bogataši imaju više odgovornosti. Zato su Isa i Muhammed, a.s., govorili da će bogataši teško ući u Džennet. Uzvišeni Allah će svakoga opteretiti i suditi mu shodno njegovim mogućnostima.

Allah je neke ljude stvorio hendikepiranima, ili sa nekom bolešću. Neko će se zapitati: "Pa dobro, šta je to dijete zgriješilo?" Ništa. Po islamu, svako dijete se rađa

bezgriješno. Međutim, neko dijete može biti test/iskušenje za roditelje. Iskušenja ne zaobilaze ni najpobožnije ljude. Što je iskušenje teže, veća je nagrada za njegovo podnošenje. Završiti trogodišnju srednju školu je lahko. Puno je teže završiti medicinski fakultet. Međutim, nakon trogodišnje škole budete samo zanatlija, a nakon medicinskog fakulteta stičete titulu "doktor". Fakultet je mnogo teži, ali ako ga završite bit ćete na većem stepenu. Dakle, što je teže iskušenje, nagrada je veća. Allah različite ljude različito testira. To što je neko rođen hendikepiran, ne znači da je u "prijašnjem životu" uradio nešto loše. Svako dijete je rođeno bezgriješno.

Hendikep može biti iskušenje za roditelja, a može biti i za samu hendikepiranu osobu. On daje da se neki rode u bogatom a neki u siromašnom okruženju; neki su zdravi a neki bolesni ili hendikepirani. Oni koji su hendikepirani imaju startnu prednost na toj trci za Ahiretom. Poznato je da profesori ponekad "progledaju kroz prste" kada učenicima daju veoma teške testove. Međutim, kada daju lahke testove, veoma su strogi u ocjenjivanju.

Dakle, Uzvišeni Allah će različito testirati različite ljude. Različito ih stvara i različito iskušava. Shodno iskušenju, bit će nagrada ili kazna.

Napadi u kojima stradaju nedužni ljudi

Pitanje: Šta je razlog iznenadnom pojavljivanju ovako velikog broja terorističkih organizacija koje zagovaraju islam i bore se u ime islama? U predavanju ste rekli da

je islam sistem života koji je dao sva ljudska prava djeci i ženama. Međutim, žene i djeca su često žrtve bombaša samoubica. Šta je uzrok tome?

Odgovor: Nikada nisam razgovarao ni sa jednim tvrdokornim teroristom, ali vam mogu navesti logične razloge zašto se sve to dešava.

1) Moguće je da su neki od njih zaista zli i da žele terorizirati nedužne ljude. Iako se nazivaju muslimanima, zalutali su. Kada bi slijedili Časni Kur'an, ne bi to radili. U svakom društvu postoje takvi otpadnici, pa i u muslimanskom. Ipak, najveći terorista u historiji nije bio musliman, već hrišćanin – Adolf Hitler, krivac za ubistvo više od šest miliona Jevreja. Iako je bio hrišćanin, ne možemo kriviti hrišćanstvo zbog toga. Imate li predstavu koliko je to šest miliona nedužnih ljudi? 6.000.000! Da se svi teroristi sakupe i prebroje svoje žrtve, nisu mu ni do koljena. Drugi koljač je bio Musolini. Kriv je za smrt stotine hiljada nedužnih ljudi. Iako je bio hrišćanin, mi ne krivimo hrišćanstvo zbog njegovih zločina. Dakle, moguće je da postoje otpadnici u muslimanskom društvu, koji čine grijehe. Ali, njihovi grijesi nisu grijesi islama.

2) Moguće je da su ti ljudi potlačeni. Danas u Indiji ne postoje "borci za slobodu". Prije stotinu godina ih je bilo na hiljade. Zašto? Zato što je Indija tada bila pod Britanskom vlašću, pa su se ljudi borili za svoju slobodu. Danas, kada je Indija suverena zemlja, nema potrebe za takvim pokretima. Međutim, u nekim državama širom svijeta ljudi su i dalje potlačeni. Ako analizirate historiju Palestine,

naprimjer, doći ćete do jasnog zaključka da su Palestinci okupirani i potlačeni. Ukoliko im ne pristizhe nikakva pomoć sa strane, moraju se snalaziti kako god znaju. I u biblijskoj priči o Davidu i Golijatu, David se snašao kako je znao i umio – imao je samo kamen.

Koga treba kriviti? Samo nas! Mi smo krivci, jer se ne bavimo korijenima problema! Ako postoji teroristička organizacija, moramo se pozabaviti uzrokom njihovih terorističkih aktivnosti. Ubijanje terorista neće riješiti problem. Ako ubijete jednog – na njegovo mjesto će doći još deset novih. Morate se baviti uzrocima njihovih aktivnosti. Ovdje često navodim primjer Palestine. Kada je Hitler krenuo u krvavi obračun protiv Jevreja, jedini koji su im dali utočište bili su njihova sabraća Palestinci. Ukazali su im punu dobrodošlicu. Danas – Jevreji ih žele izbaciti iz Palestine. Zamislite, naprimjer, da vam na vrata pokuca povrijeđeni čovjek i zatraži pomoć. Vi ga uvedete u kuću i pružite mu pomoć. Nakon nekoliko dana, on vas istjera iz vaše sopstvene kuće. Vi se bunite, zovete upomoć i želite ući u svoju kuću, ali vas komšije proglase teroristom! Primjer Palestine je isti.

Koga treba kriviti za takvo stanje? Samo nas koji se nismo pozabavili korijenom problema, već olahko donosimo zaključke! Ljudi od utjecaja i znanja moraju koristiti priliku javnih okupljanja i ljudima objasniti: zašto bi neko želio umrijeti? Ko to želi da se raznese bombom? Ja sam doktor medicine. Bavio sam se i psihologijom. Iza svih ovih samoubilačkih napada se kriju kompleksni razlozi. Možete

upitati i iskusne psihologe, oni će vam reći isto. Ovdje ne govorim samo o "islamskim", već i o hrišćanskim, hindu i bilo kojim drugim teroristima. Šta se to desilo sa osobom koja ni mrava ne bi zgazila da uzme pušku i upuca sve na koje naiđe!?

Jedino kada se pozabavimo korijenom problema i njihovim uzrocima, možemo se boriti protiv nasilja i terorizma, a ljudi će, konačno, moći živjeti u miru i slobodi.

Političari su u svim problematičnim kombinacijama

Pitanje: Kao muslimanki, u trenutnoj socijalnoj, ekonomskoj i vjerskoj podjeli svijeta na crno i bijelo, veoma mi je teško odlučiti se za najispravniji pravac. Počinjem, čak, sumnjati i u pravac koji upravo slijedim. Teško mi je da ljudima objasnim jasan konflikt između mojih shvatanja islama i onoga što se na svjetskoj političkoj sceni među muslimanima radi. Molim Vas da se izjasnite: šta mislite o Sadamu Husejnu, palestinskim bombašima samoubicama i kašmirskim mudžahedinima?

Odgovor: Sestro, kao što sam već govorio, u svim kombinacijama kršenja prava i sukoba se nalaze politički faktori. Često putujem i imam priliku upoznati se sa stanjem u mnogim dijelovima svijeta. U osnovi svih problema leže pojedinci iz različitih interesnih grupa i obavezno – političari. Oni radi političkih ciljeva neke probleme raspiruju, a neke zanemaruju.

Ako me pitate za konkretne slučajeve, ja kao musliman vam ne mogu reći ništa osim istine. Generalno pravilo je da se osveta može sprovesti samo i jedino nad osobom koja je počinila zločin, a ne nad nedužnim ljudima. Također, ne mogu vam odgovoriti na pitanje u vezi sa individuama poput Bin Ladena i Sadama Husejna. Ja ih ne poznajem. Ne znam pozadinu njihovog djelovanja. Ne mogu vam saopćiti svoje mišljenje, niti fetvu po tom pitanju. Kad bih imao priliku, razgovarao bih sa njima. Do tada, ne mogu vam reći šta mislim o njima.

Allah me na Sudnjem danu neće pitati da li je Osama bin Laden terorista ili ne. Ako je taj čovjek radio dobro, bit će nagrađen. Ako je radio loše, bit će kažnjen. To će biti njegov problem na Sudnjem danu. Moj problem će biti koliko sam se pridržavao Kur'ana i sunneta. Pitanje o Bin Ladenu možete postaviti nekome ko ga poznaje i ko često putuje po Afganistanu i Pakistanu. Allah nas neće pitati mislimo li za nekog da li je terorista ili ne. Naše je da se ogradimo riječima: "Allah najbolje zna, a mi ne znamo. Ne poznajemo ih. Niti ih osuđujemo niti podržavamo." Ako postoji čvrst i nepobitan dokaz da je neko ko se predstavlja muslimanom počinio zločin, moramo ga osuditi. Ali, nikoga ne smijemo optužiti bez dokaza!

Što se tebe tiče, sestro, tvoja vjera ne smije zavisiti od dvoumljenja oko djela nekih ljudi. Tvoja vjera je ono što nosiš u sebi i što nalaziš u Časnom Kur'anu i sunnetu Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Djela drugih ljudi ti ne smiju umanjiti vjerovanje. Iman ćeš povećati proučavanjem Časnoga

Kur'ana, kojem laž ne može prići ni sa jedne strane. Kada to uradiš, tvoj iman će se povećati a odlučnost pojačati, ponosno ćeš slijediti svaki islamski fundament i nećeš se stidjeti da se deklariraš kao muslimanka ma gdje se nalazila. Govorim ti iz iskustva. Proputovao sam cijeli svijet. Nikada nisam imao problema zbog bijele kape koju nosim i brade koju sam pustio. Bude ponekad dodatnih pitanja, ali nikada nisam imao većih problema. Kad dobro proučiš islamske propise i ovladaš mudrostima njihovog propisivanja, ponosno ćeš sebe nazivati islamskim fundametalistom, kao što i ja činim.

Državni zakoni

Pitanje: Zašto muslimani u nemuslimanskim državama izbjegavaju suđenje po državnim zakonima?

Odgovor: Što se mene tiče, nisam protiv državnih zakona. Međutim, taj državni zakon mora biti najbolji, onaj koji daje najbolje rezultate. Čak i da se svi muslimani Indije protive tome, ja ću biti za konstruktivan dijalog o tome koji model zakona je najbolje implementirati. Zalažem se za to da u cijeloj zemlji za sve ljude važi isti civilni zakon. Ne samo civilni, već i kazneni. Ali, moramo razgovarati o tome koji model zakona je najbolji. Ako dođete do pitanja višeženstva, ne postoji bolji princip od islamskog. Kada čujete mudrosti i razloge dozvoljenosti višeženstva, implementirat ćete to u zakone ove države. Isto važi i za smrtnu kaznu, koja slijedi onome ko počinji silovanje. Analogno statistikama Američkog ministarstva pravde,

svake 32 sekunde se desi jedno silovanje. To znači da je u toku ovih dva sata, koliko boravimo u ovoj sali, preko 200 žena u Americi silovano! Šta je rješenje? Islamski zakon o kazni za silovatelje. Poznati su slučajevi država koje su uvele šerijatsku kaznu za silovanje, kao što je Nigerija. Odmah po uvođenju kazne, prema podacima do kojih je došao BBC, stopa silovanja je dramatično opala. Zemlja sa najmanje silovanja u svijetu je Saudijska Arabija. Nemojte shvatiti da hvalim Saudijsku Arabiju, jer i u njoj ima stvari koje nisu u redu. Ali, moramo odati priznanje za ono što je u redu.

Nadamo se da će političke vlasti shvatiti mudrost islamskih zakona i radi svoje dobrobiti ih uvesti u svoj sistem.

Homeinijevi politički trikovi

Pitanje: Poznat je slučaj knjige *Satanski stihovi* Salmana Ruždija. Imam Homeini je donio fetvu protiv njega, kojom se osuđuje na smrt. Međutim, fetvu je donio tek nakon godinu dana. Zašto?

Odgovor: Istina, Homeini je tu fetvu donio nakon godinu dana. Prva zemlja u svijetu koja je zabranila *Satanske stihove* je Indija, i ja im čestitam na tome! Homeinijeva fetva je bila čisto politička. Jer, nakon godinu dana, Selman Rušdi je prestao biti tema novina. Ovom fetvom ga je Homeini ponovo proslavio. Da je bio iskren u fetvi, donio bi je odmah, a ne nakon godinu dana, i to pošto su *Satanski stihovi* već bili zabranjeni u mnogim državama širom svijeta.

Što se tiče Salmana Ruždija, daleko od toga da je on

musliman. Zbog svoje knjige, u kojoj je psovao i blatio sve što ima veze sa islamom, dobio je azil u Velikoj Britaniji. Ista ta Velika Britanija je zabranila ulazak jednom Amerikancu koji je za englesku kraljicu upotrijebio pogrdu riječ od četiri slova. Ne samo to, već je Salman Rušdi dobio priznanje i nagradu! Zašto? Samo zbog blaćenja islama.

Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Kazna za one koji protiv Allaha i Poslanika Njegova vojuju i koji nered na Zemlji čine jeste: da budu ubijeni, ili razapeti, ili da im se unakrst ruke i noge odsijeku ili da se iz zemlje prognaju. To im je poniženje na ovom svijetu, a na Onom svijetu čeka ih patnja velika. (El-Maide, 33)

Na osnovu ovog ajeta, nad bogohulnicima se može sprovesti jedna od ove četiri kazne, bilo koja. Međutim, prema hrišćanstvu, jedina kazna za bogohulstvo je kamentovanje do smrti. Dakle, blasfemija nije kažnjiva samo u islamu, već i u hrišćanstvu, judaizmu, hinduizmu i drugima. Što se tiče fetve i osude na smrt, time se mora baviti država u kojoj je prekršaj počinjen. Mi iz druge države ne možemo suditi nikome ko je počinio nešto u drugoj državi. Žao mi je što političare spominjem u lošem kontekstu. Nisu svi političari loši, ali većina njih prave razne nemoralne kompromise, samo da bi pridobili glasačko tijelo. Bez obzira da li se radi o muslimanskim ili nemuslimanskim političarima, vjeru koriste samo kao političko sredstvo.

Da sumiramo. Homeinijeva fetva je bila politički trik. Indijska vlada se po ovom pitanju bolje postavila od Homeinija – odmah je zabranila spornu knjigu.

Tolerancija ili kukavičluk

Pitanje: Ja sam studentica prava. Smatram da se mir u ovom svijetu punom različitosti može postići jedino tolerancijom. Zanima me: da li islam podstiče toleranciju i kako toleranciju promoviraju vaši najučeniji ljudi?

Odgovor: Veoma dobro pitanje. Terorizam se može suzbiti jedino tolerancijom. Možda sam u predavanju previše brzo prešao preko jedne činjenice, pa je opet ponavljam: jedan od uslova ulaska u Džennet je tolerancija. Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Tako Mi vremena – čovjek, doista, gubi, samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje. (El-Asr, 1-3)

Ne samo da morate biti tolerantni, već, kako nam ova sura poručuje, moramo druge pozivati strpljenju i istini.

Postoje razne definicije tolerancije. Stručnjaci će vam reći da i tolerancija ima različite granice kod različitih ljudi, shodno njihovom razumijevanju tolerancije. Do kog stepena ste spremni tolerirati različitosti i tuđe ispade?

Prema islamu, postoje dvije vrste nasilnika: oni koji čine nepravdu drugima i oni koji su nepravedni prema sebi. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ako vidite da se čini loše djelo, zaustavite ga rukom (fizički). Ukoliko ne možete, onda jezikom. A ako ni to ne možete, onda srcem – a to je najslabiji vid imana." (Sahihul-Muslim, hadis broj 2784)

U svakom slučaju, moramo biti jako strpljivi.

Allah je doista na strani strpljivih. (El-Bekare, 153)

Međutim, ne treba pretjerati ni u saburu/toleranciji. Ako zateknete nasilnike kako siluju neku ženu, ne možete reći: "Sestro, treba da budeš tolerantna prema njima." Ne! Ako mi je Allah dao snagu, sigurno ću svojom rukom zaustaviti zlo koje se nanosi toj sestri! Ukoliko nisam sposoban za to, bar ću uzviknuti, upozoriti ih i moliti da je ne siluju. Nedavno sam pročitao u novinama da je neki pijanac silovao 13-godišnju djevojčicu u vozu. Pet putnika ga je zaobišlo, bez ikakve reakcije. Samo jedan se pobunio – riječima. Djevojčica je, ipak, silovana. Šta se dešava sa čovječanstvom!? Peterica mladih i sposobnih ljudi ne mogu savladati jednog pijanca koji siluje djevojčicu u vozu!? Treba li nam takva tolerancija? Ne, to nije tolerancija – to je kukavičluk. U skladu sa onim što uvijek govorim, ovih peterica putnika su trebali biti *teroristi*, koji će uliti strah u kosti ovom siledžiji, da mu više ne padne na pamet nikakvo ružno djelo!

Moramo se truditi da imamo visok stepen tolerancije prema različitostima, ali to nas ne smije učiniti kukavicama. Svi se trebamo udružiti protiv antisocijalnih elemenata, koji se moraju svesti na minimum.

Rušenje budističkih spomenika

Pitanje: Talibanski režim u Afganistanu je donio odluku da se poruše sve statue Bude u toj zemlji, nazivajući

ih neislamskim. Zanima me: da li su te statue zaista neislamske i da li su one neke od sotoninih stopa o kojima ste govorili?

Odgovor: Reći ću vam šta lično mislim o tome. Bavim se proučavanjem komparativnih religija. Da li su talibani pogriješili ili ne, o tome ću kasnije, ali smatram da su talibani ovim gestom podučili budiste nečemu veoma važnom: Buda nikada nije naredio svojim sljedbenicima da naprave kip ili statuu sa njegovim likom. Pročitao sam sve njihove svete knjige. Buda im nikada nije tražio da budu idolopoklonici. Ono što budisti danas rade su njihovi izumi, kojih nema u svetim knjigama budizma.

Islam nije jedina religija koja zabranjuje pravljenje kipova i slika. Isto zabranjuju judaizam i hrišćanstvo. Novinari su me, nakon što sam dao ovaj odgovor, upitali: "Ako smatrate da su talibani educirali budiste ovim gestom, zar ne mislite da je loše to što su izazvali bijes miliona budista?" Slažem se da su izazvali bijes budista. Da li islam dozvoljava da rastužite i razbjesnite milione ljudi? Odgovaram kontra-pitanjem: Šta će policija uraditi kada zaplijeni ogromnu količinu droge? Zapalit će je. Znate li da je droga božanstvo milionima ljudi širom svijeta? Policija je tim gestom razbjesnila veliki broj ljudi. Da li ćete ukoriti vlasti ove zemlje zato što je rastužila milione ovisnika? Policija je samo uradila ono što misli da je najbolje, pa makar to izazvalo negodovanja mnogih ljudi. Isto tako, vlada Afganistana je to uradila na svojoj teritoriji. Da su rušili statue po drugim državama, imali biste pravo buniti se. Ali, vlada

Afganistana je uklonila ono što je isključivo vlasništvo države, smatrajući to najboljim rješenjem.

Na jednom od glavnih aerodroma u Mumbaju u Indiji je nekada postojala ogromna statua Mahavija. Statua je prikazivala Mahaviju bez odjeće, pa su se ljudi pobunili. Bilo im je neprijatno gledati stidne dijelove tijela na toj ogromnoj skulpturi. Vlasti su, na zahtjev građana, postavili zastor ispred stidnih dijelova Mahavije. Nekoliko mjeseci kasnije, u potpunosti su uklonili statuu. Isti ljudi koji su tražili da se ukloni statua Mahavije danas se bune zbog uklanjanja Budinih spomenika po Afganistanu! Zašto!? Mahavija je jainistički svetac. Jaina u Indiji ima mnogo više, nego što ima budista u Afganistanu. Uklanjanje Mahavijine statue je povrijedilo znatno više ljudi nego uklanjanje Budine statue u Afganistanu, ali vi i dalje potencirate samo potez afganistaskih vlasti! Zašto mediji forsiraju tu priču? Samo zbog glasačkog tijela određenih političkih grupacija.

KRAJ TRIBINE

DA'VA ILI UNIŠTENJE*

* Predavanje je održano 9. maja 1996. godine u Džiddi, Saudijska Arabija.

Utječem se Allahu od prokletog šejtana. U ime Allaha, Svemilosnog, Samilosnog.

كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرِجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete. (Ali Imran, 110)

قُلْ إِنْ كَانَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانُكُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالٌ اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةٌ تَخْشَوْنَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِينُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَرُسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَّصُوا حَتَّى يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

Reci: 'Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na Pravi put.' (Et-Tevbe, 24)

Gospodaru, raširi moja prsa, olakšaj zadatak moj, otkloni uzao sa jezika mog, da bi razumjeli govor moj.

Šta je "da'va"

Jezički, riječ *da'va* znači *poziv*. U terminologiji kojom ćemo se ovdje baviti, *da'va* je *poziv u islam, vjeru istine*. Poziv se upućuje samo nekome ko je vani, izvan nečega. Čim počnete govoriti o islamu nekom nemuslimanu, to se

zove *da'vetu fil-islam/poziv u islam*. Dakle, da'va se tiče isključivo nemuslimana. Uzvišeni Allah kaže:

Vi (muslimani) ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete. (Ali Imran, 110)

Kakva čast! Svevišnji Gospodar nas naziva najboljim ummetom koji je ikada hodao Zemljom! Kad god vam se ukaže čast, sa njom dolazi i odgovornost. To je kao u školi: direktor je na većem položaju od nastavnika. Međutim, visok položaj sa sobom nosi veću odgovornost. Direktorova odgovornost je znatno veća nego odgovornost nastavnika, a odgovornost nastavnika je veća od odgovornosti domara.

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio... – zar mislite da ovakva čast ne dolazi sa odgovornošću? Odgovornost najboljeg ummeta se navodi u istom ajetu:

Tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete.

Najbolji smo zato što naređujemo na dobro, odvrćamo od zla i vjerujemo u Allaha. To je uslov opstanka na tako visokom položaju. Ukoliko se uslov ne ispuni – ukoliko ne naređujemo na dobro i ne odvrćamo od zla, gubimo pravo nazivati se najboljim ummetom. Ovaj ajet se tiče svakog pojedinca među muslimanima. Svi moraju ispuniti uslove pripadanja najboljoj zajednici. Ko god vidi da se čini ružno djelo, dužan je zaustaviti ga i podsticati ljude da čine dobro.

Nažalost, današnji muslimani ne čine ono što je njih-

va odgovornost, pa zato i ne zaslužuju biti nazvani najboljom zajednicom.

Zajednica srednjeg puta

I tako smo od vas stvorili pravednu zajednicu da budete svjedoci protiv ostalih ljudi, i da poslanik bude protiv vas svjedok. (El-Bekare, 143)

Allah nam je naredio da budemo svjedoci protiv drugih ljudi. Svjedoci možemo biti jedino kad im prenesemo uputstva kako da čine dobro i da se klone zla.

Sura Et-Tevbe je specifična po mnogo čemu. Smatra se "najmilitantnijom" kur'anskom surom. Jedina je sura koja ne počinje riječima: *Bismillahir-rahmanir-rahim/U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog*. Zašto je to tako? Zato što u prvih nekoliko ajeta upućuje žestoku prijetnju mekkan-skim mušricima. Naime, postojao je ugovor o primirju između muslimana i mušrika. Mušrici su prekršili primirje, pa im je Allah zaprijetio ratom. U kontekstu te žestoke prijetnje, Bismila nije dio sure Et-Tevbe. Sve do 24. ajeta, ova sura prijeti nevjernicima. A potom slijedi drugačije upozorenje:

Reci: "Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši, i braća vaša, i žene vaše, i rod vaš, i imanja vaša koja ste stekli, i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati, i kuće vaše u kojima se prijatno osjećate – miliji od Allaha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na Pravi put." (Et-Tevbe, 24)

70.000% profita

...Ako su vam očevi vaši, i sinovi vaši... Poznato je da su pokornost roditeljima i održavanje rodbinskih veza strogo naređeni u islamu. Nakon naredbe da obožavamo samo Allaha, dolazi naredba o pokornosti roditeljima. Međutim, kad su u pitanju istina i pravda, Uzvišeni kaže:

O vjernici, budite uvijek pravedni, svjedočite Allaha radi, pa i na svoju štetu ili na štetu roditelja i rođaka, bio on bogat ili siromašan – ta Allahovo je da se brine o njima! (En-Nisa, 135)

...i trgovačka roba za koju strahujete da prođe neće imati... – zar mislite da će vam posao propasti ako se budete bavili da'vom? Neće! Neće vam propasti ni kuće u kojima živite, ni ostala imovina, jer Uzvišeni kaže:

Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna. A Allah će onome kome hoće dati i više; Allah je neizmjereno dobar i sve zna. (El-Bekare, 261)

Za jedno "zrno" posijano na Allahovom putu, dobijamo sedam stotina, pa čak i više. Zamislite koja je to stopa profita! 70.000%! U kom biznisu ćete dobiti toliki profit!? To je Allahovo obećanje. A On će, kome hoće, dati i više. Ako uložite novac na Allahovom putu, obećan vam je profit 700 puta veći od uloženog.

Ako su nam prolazna dunjalučka dobra *...miliji od Alla-*

ha i Njegova Poslanika i od borbe na Njegovom putu, onda pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese. A Allah grešnicima neće ukazati na Pravi put.' (Et-Tevbe, 24)

Pričekajte! Vjerujte mi, mi muslimani danas smo u tom stanju. Čekamo. Šta čekamo? Šta znače Allahove riječi *Pričekajte?* Ponekada neki izraz znači sasvim suprotno od onoga što se kaže. Naprimjer, kada se posvade dva dječaka u osnovnoj školi, jedan kaže drugom: "Čekaj da ti dovedem mog starijeg brata!" On, zapravo, nije htio reći drugom učeniku da čeka, već da se dobro pripazi, pošto će njegov stariji brat da mu očita lekciju čim ga ugleda. Isto tako, kada Allah kaže: *...pričekajte dok Allah Svoju odluku ne donese.* – to znači: "Probudite se, prije nego što vam ne stigne kazna od Allaha!"

Bit ćete zamijenjeni drugim narodom

Uzvišeni Allah u suri Muhammed kaže:

A ako glave okrenete, On će vas drugim narodom zamijeniti, koji onda kao što ste vi neće biti. (Muhammed, 38)

Ako ne budete radili svoj posao, ono čime vas je Allah zadužio, On će dovesti drugi narod, različit od vas. Historija je to pokazala mnogo puta. Kad god su narodi koji su bili vladajuća struktura zapostavili svoje dužnosti, Allah je dao da nad njima nadvladaju oni koji su im do juče bili sluge i neprijatelji. Jevreji su na Arape vijekovima gledali sa visine. Posmatrali su ih sa mržnjom kao divljake.

Oni kojima je naređeno da prema Tevratu postupaju,

pa ne postupaju, slični su magarcu koji knjige nosi. (El-Džumu'a, 5)

Postupati po Tevratu je značilo: prenositi poruku tevhi-da, činiti da'vu. Međutim, oni su svo znanje zadržali za sebe, a druge su pustili da lutaju u neznanju. Posmatrali su Arape kako u džahilijetu potpuno goli tavafe oko Kabe i nikada ih nisu upozorili na to. Tako jadne i zaostale, Arape su zaobišli svi osvajači Srednjeg vijeka. Nikoga nisu zanimali, niti je ijedna imperija bila zainteresirana za Arapsko poluostrvo. Ali, Allah ih nije zaobišao. Od njih je odabrao Svog posljednjeg vjerovjesnika, a Arape učinio bakljonoša-ma civilizacije. Jevreje je ponizio da budu podanici velike islamske države, kojoj su morali plaćati džizju. Ko ne radi svoj posao, Allah ga smijeni sa čelne pozicije.

Muslimani su vladali Španijom oko 800 godina. Pošto nisu radili posao kako treba, nisu pozivali ljude u islam kako su trebali, nakon 800 godina vladavine su svi istjerani iz Španije, tako da nije bilo nikoga ko će proučiti ezan. Sve što je od muslimana ostalo su prelijepe građevine, koje su pretvorene u spomenike kulture naših predaka. Ništa više. Od muslimana Španije je ostala samo historija. Nisu radili svoj posao, pa ih je Allah zamijenio drugim narodom.

Gdje vam je ljubomora!?

Mi se hvalimo da volimo Uzvišenog Allaha više od svega. Volimo Ga više od naših majki, očeva, braće i sestara, pa čak i od nas samih. Hvala Allahu ako je tako. Ali, da li zapravo mislimo ono što govorimo? Poslušajte primjer.

Zamislite da imate komšiju koji potvara, psuje i najružnije govori o vašoj majci, supruzi ili sestri. Šta ćete učiniti kada to saznate? Naravno da ćete mu "očitati lekciju"! Ako to ne možete sami, unajmit ćete nekoga da to uradi umjesto vas. Zašto to činite? Zato što ste ljubomorni i volite svoju majku, suprugu i sestru. Suočit ćete se sa svima koji ih na bilo koji način uznemiravaju.

Uzvišeni Allah kaže u Kur'anu:

Oni govore: "Milostivi je uzeo dijete!" - Vi, doista, nešto odvratno govorite! Gotovo da se nebesa raspadnu, a Zemlja provali i planine zdrobe što Milostivom pripisuju dijete. Nezamislivo je da Milostivi ima dijete! (Merjem, 88-92)

"Gotovo da se nebesa raspadnu, a Zemlja provali i planine zdrobe" od grozota koje nevjernici govore o Allahu! Ali, nama muslimanima to kao da ništa ne znači. Naši hrišćanski komšije, kolege i prijatelji govore tako krupne stvari o Allahu. Potvaraju Ga i ružno govore o Njemu, a mi ni prstom da pomjerimo. Govorimo da volimo Allaha više nego što volimo majku i sestru. Ako onako oštro reagiramo kada nam vrijeđaju majku ili sestru, zašto isto tako ne reagiramo kada vrijeđaju Uzvišenog Allaha!? Zašto im ne prenesemo Istinu i ne upoznamo ih sa njom? Zašto se ne borimo protiv predrasuda koje imaju?

Hrišćani govore:

Uistinu, Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorođenca da nijedan koji u njega vjeruje ne propadne, nego da ima život vječni. (Evandjelje po Ivanu, 3:16)

Jesmo li nekome od njih otišli i pokušali ispraviti ovu zabludu? Jesmo li uložili bilo kakav napor na tom putu? Uzvišeni Allah kaže da je ovo najveća potvora na Njega.

Postali smo vreća za udaranje

Ni jevreji, ni hrišćani neće biti tobom zadovoljni sve dok ne prihvatiš vjeru njihovu. (El-Bekare, 120)

Oni govore da će u Džennet ući samo jevreji, odnosno samo hrišćani. To su puste želje njihove! Ti reci: "Dokaz svoj dajte ako je istina to što govorite!" (El-Bekare, 111)

Govore: "Uzalud vam vaši namazi, zekat, post i hadž! Sve vam je uzalud, ukoliko ne postanete jevreji, odnosno hrišćani." Allah im odgovara da su to njihove puste želje! *Dokaz svoj dajte ako je istina to što govorite!*

Proizveli su "dokaz" – Bibliju, koju su preveli na preko dvije hiljade stranih jezika. Skoro da nema jezika i dijalekta na svijetu a da na njemu nema Biblije. Kada već tražite dokaz, red je da se dokaz analizira. Morate mu odrediti identitet. Ako Allah traži od njih da donesu dokaz, naš je posao da taj dokaz proučimo, da vidimo šta u njemu piše.

Hrišćanski misionari često čitaju Kur'an, pa neukim muslimanima postavljaju trik-pitanja:

– Pročitali smo Kur'an. U njemu piše da je Biblija Božija riječ. Je li tako?

Većina muslimana slegne ramenima:

– Tako je. – a misionari uzvraćaju:

– Pa zašto je, onda, ne prihvatite?

Zatim, nastavljaju:

-Ime vašeg proroka Muhammeda je u Kur'anu spomenuto samo pet puta, ali je Isus spomenut 25 puta! Ko je, onda, veći?

Neće vam dati odgovor. Samo će vam postaviti pitanje, pustiti vas da se počnete zbunjivati i nastaviti sa pitanjima:

– Vaš prorok Muhammed je imao i oca i majku?

Reći ćete:

– Naravno! – a oni nastavljaju:

– Da li je Isus imao oca i majku? – a vi odgovarate:

-Ne. Imao je samo majku.

Muslimani vjeruju da je Isa, a.s., rođen nadnaravno, bez biološkog oca. Hrišćanski misionar vas zagonetno pita:

– Ko je, onda, bolji – Muhammed ili Isus?

Opet vam ne daju odgovor, ali u vaš um usađuju klicu sumnje.

– Da li je vaš Muhammed ikada oživio mrtvacu? Znamo da je imao mnogo drugih čudesa, ali me zanima da li je oživio mrtvacu?

– Činio je mnoge mu'džize, ali nam nije poznato da je oživio mrtvacu. – a misionar nastavlja:

– Da li je Isus oživio mrtvaca?

– Naravno! – odgovorit ćete – To spominje i Časni Kur'an. Isa, a.s., je oživio mrtvaca, Allahovom dozvolom.

– Ko je, onda, veći: čovjek koji oživljava mrtve ili čovjek koji to ne može?

Udaraju nas pitanjima kao da smo vreća za boks, a mi ne znamo uzvratiti.

Uzvratite udarac

Uzvišeni Allah kaže:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali Imran, 64)

Ovaj kur'anski ajet je kamen temeljac da've. Može se primjeniti kao polazna tačka za razgovor sa svim nemuslimanima svijeta, ne samo sa jevrejima i hrišćanima, jer poziva na okupljanje oko zajedničke platforme. Da li smo nekom našem prijatelju nemuslimanu rekli da treba obožavati samo Jednog Boga, jer tako stoji i u njegovoj svetoj knjizi?

Obavljamo pet dnevnih namaza. Mnogi od nas su redovni na svim namazima u džamiji. Naši imami u namazima često uče suru El-Ihlas:

Reci: "On je Allah – jedan! Allah je Utočište svakom! Nije rodio i rođen nije, i niko Mu ravan nije!" (El-Ihlas, 1-4)

Mi obavljamo namaz i prakticiramo islam. Već smo prihvatili činjenicu da je Allah jedan jedini i da nema sudruga. Zašto, onda, u suri El-Ihlas stoji: *Reci: "On je Allah – jedan?"* Odgovor je u riječi *KUL/RECI!* – kao da se želi reći: "Idite nevjernicima i recite im da je Allah jedan! Recite im da je On utočište svemu. Onima koji Mu pripisuju sina odgovorite da On nije rodio, da nije rođen i da Mu nema ništa ravno!" Ali, mi imamo problem što namaz obavljamo mehanički, a o onome što se u namazu uči i ne razmišljamo. Čim izađemo iz džamije, kao da smo zaboravili sve za šta smo programirani u namazu. Allah nam naređuje: *Reci!* – a mi kao da govorimo: "Zašto da im govorim? To nije moj posao!"

"Opravdanja"

Neki muslimani govore: "Ja nemam dovoljno znanja o islamu, pa nisam sposoban činiti da'vu. To je posao alima/učenjaka, a ne običnih muslimana. Kada budem imao dovoljno znanja, činit ću da'vu, inša-Allah."

Međutim, Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Prenesite od mene, pa makar jedan ajet." Ako znate samo jednu rečenicu o islamu, morate je prenijeti drugima. Svaki musliman zna bar nekoliko činjenica o islamu. Ako ništa drugo, zna reći: *La ilahe illallah/Nema božanstva osim Allaha*. Zna da je samo jedan Bog. Ako to zna, mora to prenijeti svom poznaniku nemuslimanu. Naravno, nemusliman će

tražiti dokaz. Ako ne znate dokaz, nemojte mu reći odmah, nego se vratite kući i uradite domaći zadatak – naučite dokaze Božije jednoće. Kad iz nekog predmeta u školi ne dobijete dobru ocjenu, pa kasnije provjerite koji su odgovori na pitanja na koje niste znali odgovor, garantiram vam da ćete te odgovore dobro zapamtiti. Isto je i kod dijaloga sa nemuslimanima. Vratite se kući i naučite kako da dokažete postojanje Boga i Njegovu jednoću, tako da sljedeći put ne ostanete bez argumenata.

Reći ćete im da je Muhammed, s.a.v.s., bio posljednji Božiji poslanik i da je Časni Kur'an Božija riječ. Pošto će nemuslimani sigurno tražiti dokaz, uradite domaći zadatak – naučite dokaze. Hvala Allahu, ovo je doba dostupnosti svih informacija. Bez mnogo truda možemo naći sve dokaze koji su nam potrebni. Sva potrebna literatura nam je na dohvat ruke. Mnogo cijenjenih islamskih predavača je govorilo o svim ovim temama. Nađite njihova predavanja i naučite dokaze koje su oni iznijeli.

Ima muslimana koji govore: "Dobro je činiti da'vu nemuslimanima, ali najprije se treba pobrinuti za muslimane i njima govoriti o islamu. Tek nakon toga možemo pričati nemuslimanima." Slažem se da trebamo činiti *islah*. Islah je upozoravanje muslimana i njihovo podučavanje vjerskim pitanjima. Ali, zapamtite, ako čekate da prvo završite posao sa muslimanima pa da se tek onda posvetite nemuslimanima – to se nikada neće desiti! Ni Allahov Poslanik, s.a.v.s., nije mogao pomoći onome ko nije htio uputu. Njegov posao je bio samo da prenese Objavu.

Ti poučavaj – tvoje je da poučavaš, ti vlast nad njima nemaš! (El-Gašije, 21-22)

Na Oprosnom hadžu, Allahov Poslanik je upitao asha-be, njih 110 hiljada prisutnih: "Da li sam dostavio poruku?", pa su svi odgovorili: "Svakako! Svjedočimo da jesi!" Zatim je nastavio: "Vi koji ste prisutni, prenesite onima koji nisu ovdje." Od 110 hiljada njih, samo 10 hiljada je preselilo u Arabiji. Preko 100 hiljada ashaba je ukopano van Arabije. Šta su radili tamo vani? Činili islah? Ne! Činili su da'vu – podučavali nemuslimane islamu.

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je slao pisma nevjerničkim kraljevima i imperatorima i pozivao ih u islam, iako nisu svi muslimani bili perfektni. Bilo je muslimana na koje je Poslanik, s.a.v.s., bio ljut zbog neredovnog dolaska na namaz. Htio im je zapaliti kuće! Dakle, i u njegovo vrijeme je bilo muslimana koji nisu prakticirali sve islamske obaveze, ali je on, i pored toga, pozivao nevjerničke vladare da prihvate islam. To znači da se da'va i islah čine istovremeno. Nijednom se ne daje prednost nad drugim.

Ljudi traže razne izgovore. Jedan od njih glasi: "Kako ću činiti da'vu, kad nija nisam savršen musliman? Nemuslimani će nam reći: 'Zašto mi govoriš o islamu? Zašto ne pogledaš svoja djela?'" Nemojte toliko potcjenjivati sebe. Da li su hrišćanski misionari bolji od vas? Nisu! Oni piju alkohol. Da li i vi pijete alkohol? Ne! Među hrišćanskim misionarima ima alkoholičara, pedofila i razvratnika, ali i dalje uspjevaju na hiljade ljudi prevesti u hrišćanstvo. Po čemu su oni bolji od vas, pa se sustežete od pozivanja ljudi u Allahovu

vjeru!? Muslimani pate od kompleksa niže vrijednosti. Kad su u pitanju nemuslimani, ne usuđuju se “uznemiravati” ih bilo čime. Ali, kad vide drugog muslimana bez brade ili da ne klanja “po sunnetu”, spremni su se raspravljati i vikati bez prestanka!

“Vama vaša vjera, a meni moja”

Zamislite, neki muslimani iznose “dokaz” iz Kur’ana da da’va nije obavezna! Citiraju ajet iz sure El-Kafirun:

Vama vaša, a meni moja vjera.

“Zašto da se miješamo? Neka ih neka vode svoj način života, a mi ćemo naš.” Zapravo, nisu dobro citirali ovaj ajet, jer su ga izvukli iz konteksta. Citiraju samo 6. ajet. Međutim, da biste ga citirali u kontekstu, morate proučiti cijelu suru El-Kafirun:

U ime Allaha, Milostivog, Samilosnog!

1. Reci: “O vi nevjernici,
2. ja se neću klanjati onima kojima se vi klanjate,
3. a ni vi se nećete klanjati Onome Kome se ja klanjam;
4. ja se nisam klanjao onima kojima ste se vi klanjali,
5. a i vi se niste klanjali Onome Kome se ja klanjam,
6. vama – vaša vjera, a meni – moja!”

Ova sura se obraća nevjernicima, koji su odbili povjerovati. Pitanje odbijanja vjere nastupa samo kada im dosta-

vite istinu, pa je ne žele prihvatiti. U tom slučaju, sa sebe ste skinuli odgovornost i možete im reći: "Vama vaša vjera, a meni moja."

"U vjeru nema prisile"

Neki govore, opet citirajući Kur'an van konteksta, da u vjeru nije dozvoljeno prisiljavati bilo koga: "Zašto da ljude ugonimo u islam, kad ga oni ne žele!? Zar Kur'an ne kaže: *U vjeru nema prisile!*"

Citiraju 256. ajet sure El-Bekare, ali ga ne citiraju u potpunosti. Cijeli ajet glasi:

U vjeru nema prisiljavanja – Pravi put se jasno razlikuje od zablude! Onaj ko ne vjeruje u šejtana, a vjeruje u Allaha – drži se za najčvršću vezu, koja se neće prekinuti. A Allah sve čuje i zna.

Citirajte ajet u cjelosti, a ne van konteksta! *Pravi put se jasno razlikuje od zablude.* Kako će neko znati za Pravi put ako mu ne objasnite? Nakon što mu objasnite, nemate pravo prisiljavati ga da prihvati islam.

Samo predočite istinu islama, ali nikoga ne prisiljavajte ni puškom ni sabljom. To je u islamu strogo zabranjeno. Međutim, strogo je naređeno da ljudima prenesete poruku. Dostavite im Istinu! Ako, nakog toga, odbiju slijediti je, možete reći: *U vjeru nema prisile.* Nemojte izvlačiti iz konteksta ajet: *Vama vaša vjera, a meni moja.* (El-Kafirun, 5) Ovaj ajet nije "blanko-ček" kojim se oslobađate svake odgovornosti od činjenja da've. Mislite da vam je Kur'an

obećao da možete mirno da sjednete i opustite se!?

Ljudi govore: "Religija je individualna stvar svakog čovjeka, nešto lično, u šta se niko ne smije miješati. Držite se svoje vjere i ne pričajte mnogo o tome, da ne biste nekome povrijedili osjećanja." Slažem se da je vjera individualna stvar svakog čovjeka. Međutim, poslušajte ovaj primjer. Muškarac sa ženom i djecom čeka voz na željezničkoj stanici. Čekajući voz, zapriča se sa ženom, a njihovo trogodišnje dijete odluta negdje. Okrenu se oko sebe i shvate da je dijete nestalo. Pogledaju malo dalje, i vide ga na ivici neke provalije. Dozivaju ga i zapomažu, ali ih dijete ne čuje, jer je previše daleko. Iznenada, blizu njihovog sina ugledaju nekog starijeg dobrog čovjeka. Međutim, taj dobri stari čovjek gleda svoja posla i ne miješa se u tuđe živote. Trogodišnje dijete pada u provaliju. Roditelji zapomažući pritrčavaju ivici provalije i tom čovjeku. Šta mislite, šta će mu jadni roditelji reći? Hoće li ga kriviti? Naravno da hoće! Zašto nije zadržao dijete da ne padne u provaliju? Bio je potpuno svjestan da trogodišnje dijete ne zna šta ga čeka ako zakorači ka provaliji. Zašto ga nije zadržao? Bio mu je toliko blizu, da je bilo dovoljno samo da postavi ruku, ali on ni to nije učinio. Naravno, on nije kriv za nesreću njihovog sina, jer ga nije ni gurnuo niti ga je nagovorio. Ali, roditelji će ga, opet, kriviti: "Zašto, čovječe, nisi zadržao našeg sina!? Zašto ga nisi spriječio da padne, a dobro si znao da tako malo dijete nije svjesno da je to provalija?" Čovjek im odgovara kao što mi muslimani danas odgovaramo, nažalost: "To je njegova i vaša lična stvar. Zašto bih se miješao u tuđe živote?"

Svojim očima gledamo ljude kako idu u Džehennem. Šta činimo po tom pitanju? Ništa! Ponašamo se kao ovaj "gospodin" iz gornjeg primjera – gledamo svoja posla. Ne ulažemo potreban napor da ljude oko nas spriječimo od padanja u Džehennemsku provaliju. Ako imaš komšiju nemuslimana, a ništa mu nisi rekao o islamu, na Sudnjem danu će ga Uzvišeni Allah pitati: "Da li je do tebe doprije-la vijest o islamu?" On će odgovoriti: "Nije, Gospodaru." Allah će mu reći: "Imao si obavezu potražiti Istinu." Zatim će Allah pitati i tebe: "Da li si prenio Istinu tvome komšiji?" Ako kažeš da nisi, bit ćeš mu pratilac u Džehennemu.

Uslovi ulaska u Džennet

Uzvišeni Allah u suri El-Asr navodi uslove ulaska u Džennet:

Tako Mi vremena – čovjek, doista, gubi,

- *samo ne oni koji vjeruju*
- *i dobra djela čine*
- *i koji jedni drugima istinu preporučuju*
- *i koji jedni drugima preporučuju strpljenje. (El-Asr, 1-3)*

Kad se Allah kune, obratite pažnju, jer se radi o nečemu veoma ozbiljnom. Svi su ljudi na gubitku, osim spomenute grupe, koju krase navedene osobine. To su oni koji vjeruju u Allaha i sve sa čime je došao Muhammed, s.a.v.s., koji čine djela na koja islam podstiče, koji čine da'vu i islah i koji pozivaju toleranciji i strpljenju. Ovi kriterijumi su cjelina.

Ne može se ući u Džennet ako jedan od njih nedostaje. Možete vjerovati i obavljati obavezne ibadete, ali niste upotpunili uslove ulaska u Džennet.

Da'va kao jedan od uslova

Činjenje da've je nezaobilazni uslov. Bez toga, ne možete biti kompletni muslimani.

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

Ne morate biti profesionalni daija da biste ispunili zahtjev spomenut u suri El-Asr. Možete biti daija samo s vremena na vrijeme, onda kad vam se ukaže prilika. Profesionalni daije su posebna grupa ljudi, kao što kaže Uzvišeni:

I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvrćati – oni će šta žele postići. (Ali Imran, 104)

To znači da se među muslimanima mora izdvojiti grupa kojima će da'va biti jedino zanimanje, a svi ostali muslimani su obavezni dati im svu potrebnu podršku. Kao što imamo profesionalne ljekare, profesore i inženjere, zašto ne bismo imali profesionalne daije?

Obećana pobjeda

Ljudi koji se bave da'vom moraju biti najbolji među nama. Najtalentovaniju i najpametniju djecu moramo slati

u medresu. Kod nas je običaj da dijete upišemo u medresu samo ako mu nijedna druga škola ne ide od ruke. Najbolji dio našega društva stavimo u službu islama! Nažalost, u stvarnosti je drugačije. Za islam ne dajemo najbolje, već ostatke.

Govore: "Kad još malo ostarim, posvetit ću se islamu." Otkud znate koliko ćete živjeti? Zbog svih tih izgovora koje ljudi koriste, Uzvišeni Allah je naredio da se izdvoji grupa ljudi koji će biti profesionalni daije i neće se baviti ničim pored toga.

Allah je u Kur'anu obećao:

On je poslao Poslanika Svoga s uputstvom i pravom vjerom da bi je izdigao iznad ostalih vjera, makar ne bilo po volji mnogobošcima. (Et-Tevbe, 33)

Islam će nadvladati sve druge sisteme života: socijalizam, komunizam, kapitalizam, hrišćanstvo, judaizam... To je njegova sudbina i Allahovo obećanje, ma koliko nevjericima to ne bilo po volji.

Zamislite primjer nekog poslovnog projekta, čiji uspjeh je zagarantovan. Koliko god novca da uložite, ostvarit ćete profit 700 puta veći od uloženog. Kako biste postupali u tom slučaju? Uložili biste svaki cent! Svu ušteđevinu koju imate, investirat ćete. Allah je obećao i posvjedočio da će ova vjera pobijediti – sa nama ili bez nas. Ko smo mi? Ništa! Allah je neovistan. Mi Mu nismo potrebni da bi Njegova vjera uspjela, jer će ona svakako uspjeti. On nam je, iz Svoje milosti, dao priliku da uložimo dobra djela i zaradimo

veliku nagradu. Ako bismo investirali svaki cent u biznis koji će sigurno uspjeti, zašto isto ne govorimo za islam!? Govorimo da vjerujemo u Kur'an, ali kad se vjerovanje treba potvrditi djelima – kao da ne vjerujemo u potpunosti. Da vjerujemo u Allahovo obećanje dato u prethodnom ajetu, uložili bismo svaki atom snage u obećanu pobjedu. Jaki smo vjernici na riječima, ali praktično smo slabi. Koliko vremena i energije ulažemo u islam? Koliko imetka dajemo za širenje Allahove vjere?

Uzvišeni Allah kaže:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj! Gospodar tvoj zna one koji su zalutali s puta Njegova, i On zna one koji su na Pravome putu. (En-Nahl, 125)

Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova!

PITANJA I ODGOVORI

Program da've

Pitanje: Želim postati profesionalni daija. Šta trebam učiniti da bih to postigao? Također, ako želim da moj sin bude profesionalni daija, kako da ga školujem?

Odgovor: Ne mogu ti dati direktan odgovor u vezi tvoje situacije. Jer, ne znam tvoju biografiju, ne znam za tvoje obrazovanje i razloge bavljenja da'vom. Da živiš u Mumbaju, gdje je sjedište IRF-a, pozvao bih te da nam se pridružiš. U našoj organizaciji imamo veliki broj profesionalnih daija. Ukoliko želiš, možeš doći da nam se pridružiš i da prođeš kroz naš program. Dobrodošao si.

Što se tiče drugog dijela pitanja, u našoj organizaciji imamo precizan program za profesionalne i djelimične da'ije. Kroz našu školu su prošli ljudi koji se i dalje bave medicinom, građevinom i drugim poslovima, ali su spremni u svako doba održati islamsko predavanje. Kurseve da've držimo tri puta sedmično. Najprimamljiviji dio kursa se održava nedjeljom, jer tada držimo predavanja sa otvorenim sesijama za pitanja i odgovore. Kroz naš program prolaze oni koji će se da'vom baviti s vremena na vrijeme, ali i profesionalni daije. Učimo ih kako da održe najbolje predavanje, kako da govore, kako da pamte citate, kako da koriste gestikulaciju itd.

Otvorili smo i sekciju za malu djecu. Već od malih nogu ih pripremamo za profesionalnu da'vu. Naravno, to radimo kroz igru. Svi ste čuli za igru Monopol. Umjesto Monopola, kod nas se djeca zabavljaju uz igru Put do Dženneta. Dok u Monopolu zarađujete novac i ostvarujete monopol kupujući nekretnine, u Putu do Dženneta zarađujete sevabe, koji vas vode ka Džennetu. Umjesto u dolarima, uspjeh se mjeri sevabima. Umjesto natpisa START, napisano je BISMILLAH. Kod Monopola postoje kartice, uz pomoć kojih zarađujete ili gubite novac. U Putu do Dženneta imamo kartice na kojima piše, naprimjer: "Ako klanjaš svih pet dnevnih namaza, preuzmi 5.000 sevaba." Na drugoj piše: "Bio si na žurci sa muzikom! Oduzima ti se 1.000 sevaba!" Svako dijete želi pobijediti. Da bi pobijedilo, mora znati da treba obavljati namaz pet puta dnevno. Ukoliko ne želi izgubiti, mora se kloniti žurki. Osim te igre, imamo još nekoliko drugih. Na taj način, od samog početka dijete učimo temeljima islama.

Ne slažem se sa filozofijom da se mora napraviti stroga distinkcija između islamskog i sekularnog obrazovanja. Muslimani svih profesija se moraju, više ili manje, baviti da'vom i obratno – daije moraju imati solidno znanje iz sekularnih oblasti.

Kako odgovoriti hrišćanskim misionarima

Pitanje: U toku predavanja ste rekli da nas hrišćanski misionari udaraju kao boksaerske vreće svojim trik-pitanjima. Kako možemo odgovoriti na njihova pitanja? Naprimjer: Ko je veći – Isus ili Muhammed?

Odgovor: Hrišćanski misionari vas pitaju: "Ako je Muhammed imao i oca i majku, a Isus samo majku – ko je veći od njih dvojice?", indirektno sugerirajući da je Isusov otac Bog, te da je Isus bolji od Muhammeda, s.a.v.s. Da biste im odgovorili, ne morate tražiti nikakvu specijalnu literaturu. Odgovor na ovu zabludu se nalazi u Časnome Kur'anu:

Isaov slučaj je u Allaha isti kao i slučaj Ademov: od zemlje ga je stvorio, a zatim rekao: "Budi!" – i on bi. (Ali Imran, 59)

Ako Isusa rođenje bez oca čini bogom, onda je Adem/Adam preči da se nazove bogom, jer nije imao ni oca ni majku. Primjer Adama je dostupan i njima, u hrišćanskoj Bibliji. Tako trebate odgovoriti misionarima.

U Bibliji postoji još jedan supermen, veći i od Adama i od Isusa. U Poslanici Hebrejima, u 7. poglavlju, spominje se Melkizedek od Salema, koji nema ni oca ni majku, ni porijeklo ni potomstvo, ni početak ni kraj. Sudeći po tom biblijskom tekstu, Melkizedek je veći i od Isusa. Dakle, ako hrišćanski misionari potegnu argument da je Isus veći od Muhammeda, jer je rođen bez oca, odgovorite im kontrapitanjem: "Ko je veći, Isus ili Melkizedek?"

Naravno, misionari vam neće odgovoriti, nego će nastaviti da vas napadaju trikovima: "Vidite, Isus se u Kur'anu spominje 25 puta, po imenu, a Muhammed samo pet puta. Ko je, onda, veći?" Kako da im odgovorite? Evo kako: kad se u Knjizi koja se objavljuje spominje neko ko nije prisutan i ko je živio prije nekoliko vijekova, prirodno je da se spominje po imenu, kao što je slučaj sa Isusom, a u Kur'anu

nije imao potrebe toliko često spominjati ime Muhammeda, s.a.v.s., jer je on bio živ, Kur'an se objavljivao njemu, a on ga je prenosio svojim ashabima. Kad god bi se navodio primjer Isaa, a.s., njegovo ime je moralo biti spomenuto, da bi ljudi znali o kome se govori. Zašto bi Kur'an toliko često spominjao ime Muhammed, kad se njemu objavljivao i njemu se direktno obraćao stotinama puta: "Reci", "Ti si", "Tebi" itd.?

Ako je broj spominjanja imena u Kur'anu argument da je Isus veći od Muhammeda, onda je Musa, a.s., veći od Isusa, jer Kur'an njegovo ime spominje 135 puta. Pitajte tog misionara: "Ko je veći: Mojsije ili Isus?"

Muhammed, a.s., je činio mnoge mu'džize, ali nije oživljavao mrtve. Isa, a.s., je oživio mrtvaca. Hrišćanski misionar će vas pitati: "Ko je, onda, veći: Isus ili Muhammed?" Međutim, u svim kazivanjima o Isaovim mu'džizama se navodi da ih je sve činio "bi iznillah/Allahovom dozvolom". Biblija svjedoči isto: Isus je činio čudesna Božijom dozvolom, da bi njima potvrdio Njegovu moć, a ne svoju:

... jer je Otac veći od mene. (Evandjelje po Ivanu, 14:28)

Otac moj, koji mi ih daje, veći je od sviju... (Evandjelje po Ivanu, 10:29)

*Ja ne mogu ništa činiti sam od sebe. Sudim, kako ću-
jem. Moj je sud pravedan; jer ne tražim volje svoje, nego
volju Onog, Koji me je poslao.* (Evandjelje po Ivanu, 5:30)

Šta je Isus htio dokazati ovim riječima? Da je bog? Ne, već da nije bog – da je samo poslanik od Boga poslat!

Zašto nismo uporni kao hrišćani

Pitanje: Spomenuli ste da su hrišćanski misionari mnogo uspješniji od islamskih. Mislim da je to zbog toga što hrišćanski misionari vrbuju uglavnom ljude ispod linije siromaštva. Šta mislite o tome?

Odgovor: Ko vas zadržava da se i vi bavite siromašnim ljudima? Šta vas sprječava? Zar nemate petro-dolare!? Arapske zemlje obiluju naftom. Zašto ne ulažu u da'vu? Vidite, nikoga ne možete novcem uvesti u islam. Muslimani to ne rade. Međutim, možete novac koristiti kao potporu za da'vu.

Ako hrišćani svojim lažima i obmanama mogu konvertirati ljude u hrišćanstvo, zašto vi, muslimani, sa svojom Istinom ne uspjete ljude vratiti islamu!? Zar mi nismo ummet Pravog puta!? Jesmo! Zašto su nam, onda, slabi rezultati? Ko je kriv? Mi smo krivi! Krivi smo, jer ne činimo džihad²³ – ne borimo se na Allahovom putu. Nemojte se buniti što su hrišćani uspješni, već se pitajte šta vas to sprječava da širite poruku istine!

Slažem se da oni vrbuju uglavnom siromašne ljude, ali nije uvijek tako. Poznati su slučajevi da njihovi misionari dolaze u neka indijska sela i tu ostanu po 10 ili 15 godina. Ostavljaju ugodan život na Zapadu i 15 godina žive sa siromašnim ljudima po indijskim selima, pomažu im u poslovima i edukaciji – pa tako kompletna sela prelaze u hrišćan-

²³ Ovdje je riječ *džihad* upotrijebljena u njenom pravom značenju: trud, zalaganje. (Primj. urednika)

stvo. Koliko islamskih daija čini to isto? Teško da ćete naći takav primjer kod muslimana.

Kako ih zaustaviti

Pitanje: Kako ćemo zaustaviti političare nemuslimane?

Odgovor: Nisam političar, pa ne namjeravam ih zaustaviti politikom. Uostalom, zašto ih zaustavljati? Naš posao je da ih uvedemo u Istinu. To je sevapnije. Kada ih pridobijemo, oni će svoje vještine koristiti za dobrobit islama. Čak je i Allahov Poslanik, s.a.v.s., molio Allaha da uputi jednog od dvojice: Omera ibn Hattaba ili Ebu Džehla. Allah je odabrao Omera, r.a. Prije prihvaćanja islama, bio je jedan od najžešćih neprijatelja islama. Dakle, moramo ih pridobiti. Kako? Koristite mudri pristup. Političari su moćniji od nas. Nemojte im se direktno suprotstavljati. Blagošću i mudrim pristupom ih pridobijte, u skladu sa kur'anskim načelom: *...dođite da se okupite oko riječi vama i nama zajedničke.* Koji je prvi uslov? *Da nikome, osim Allahu ne robujemo.* Tražite samo tačke koje vas spajaju, a koje su dobre. Nemojte se baviti razilaženjima. To ostavite za kasnije. Najpreče su zajedničke stvari.

Podstičite na dobro koje i sami činite

Pitanje: Šta je važnije: da radimo na popravljanju našeg stanja i stanja muslimana, ili da naučimo napamet nekoliko pitanja i odgovora o islamu, a zatim da nemuslimane pozivamo u islam?

Odgovor: To se ne može razdvojiti po važnosti. Spomenuo sam četiri kriterijuma navedenih u suri El-Asr: da vjerujemo, da činimo dobra djela, da pozivamo u Istinu i da pozivamo u strpljivost i toleranciju. Sve ovo je podjednako važno.

Međutim, ne možete reći: "Ja ću samo činiti da'vu, a neću popravljati sebe." Oba procesa se moraju odvijati simultano. Čim počnete činiti da'vu, i djela će vam se popraviti, Allahovom voljom. Također, ne možete reći ni sljedeće: "Prvo ću usavršiti svoja djela, a zatim ću činiti da'vu." – jer se to nikada neće desiti. Ipak, ukoliko činite da'vu, nemojte pričati o nečemu što ni sami ne prakticirate. Kako možete govoriti ljudima da ostave alkohol, ukoliko ga i sami konzumirate!? Čim govorite nešto što ne prakticirate, ljudi će negativno reagirati. Odvraćajte od harama koje i sami izbjegavate. Podstičite na dobro koje i sami činite. Nemojte ljude upućivati na bilo koji uzor među muslimanima, jer svi smo mi grijешni. Nemojte gledati ni u mene kao u svog uzora. Ako vam treba uzor među ljudima, jedini koji to zaslužuje je Allahov Poslanik, s.a.v.s. Objasnite ljudima da djela pojedinaca ne odražavaju stav cijele zajednice. Ako bi to bilo tako, šta bismo trebali pomisliti za hrišćanstvo, obzirom da su Hitler i Musolini bili hrišćani i da se najviše silovanja desi u hrišćanskoj Americi!? Naučite ljude da ne sude o islamu na osnovu grešaka pojedinih muslimana. Neka o islamu sude na osnovu Časnoga Kur'ana i životopisa Muhammeda, a.s. Ne upoređujte hrišćanstvo sa djelima muslimana. Ne upoređujte najbolje hrišćane sa najgorim muslimanima. Upoređujte hrišćanske

svete knjige sa Časnim Kur'anom, a najbolje hrišćane sa najboljim muslimanima – imate se čime pohvaliti! Uvijek imajte na umu takav pristup i nemojte se bojati. Nemojte im govoriti o pravnim propisima u šerijatu, jer vas neće razumjeti. Razgovarajte o zabrudama koje imaju o islamu. Ako dovoljno dobro naučite argumente o štetnosti alkohola i svinjetine, ostavit ćete ih bez teksta! Našim argumentima se ne mogu suprostaviti ni njihovi najbolji naučnici.

Da li je da'va pojedinačna obaveza

Pitanje: Neki efendije nam govore da da'va nije fardi-ajn, tj. pojedinačna obaveza svakog muslimana, već fardi-kifaje. Ako se jedna grupa muslimana bavi da'vom, sa ostalih spada odgovornost, kao što je slučaj sa džena-ze-namazom. Kao argument, navode ajet u kome se kaže: *Neka se među vama izdvoje oni koji će pozivati na dobro a odvrćati od zla*. Također, navode hadis u kome se spominju temeljne obaveze: vjerovanje u Allaha, namaz, post, zekat i hadž. Među tim obavezama ne postoji da'va.

Odgovor: Hajde da se, radi argumenta, složim sa mišljenjem tih efendija – da'va je fardi-kifaje i ukoliko je čini grupa ljudi, sa ostalih spada odgovornost. Sada, pitam tebe, brate: Da li si siguran da je tvoj komšija nemusliman saznao Istinu? Jesi li ga ikada pitao da li je spoznao islam? Navedi mi samo jednog muslimana koji je siguran da su svi nemuslimani spoznali islam? Ne postoji takav! Ako vam hrišćani govore da je Isus Svevišnji Bog, zar ćete ćutati!? Morate im dokazati da čak i u njihovoj Bibliji piše da je Isus

bio samo Božiji poslanik. Na Sudnjem danu, ako te komšija optuži da ga nisi podučio islamu, pravit ćeš mu društvo u Džehennemu!

Vratimo se argumentu tih efendija. Citiraju 104. ajet sure Ali Imran:

I neka među vama bude onih koji će na dobro pozivati i tražiti da se čini dobro, a od zla odvrćati – oni će šta žele postići.

Na osnovu ovog ajeta, zaključuju da je da'va isključivo institucionalna obaveza, da sa ostalih muslimana spada odgovornost. Međutim, već u 110. ajetu iste sure stoji:

Vi ste narod najbolji od svih koji se ikada pojavio: tražite da se čine dobra djela, a od nevaljalih odvrćate, i u Allaha vjerujete.

Da li se ovaj ajet obraća samo grupi ljudi? Ne! Obraća se cijelom islamskom ummetu. Vi ste najbolji ummet na svijetu, zato što naređujete na dobro a odvrćate od zla.

104. ajet govori o profesionalnim daijama, koji se bave isključivo da'vom. 110. ajet govorio o ostalim muslimanima, koji bar dio svog vremena moraju izdvojiti za da'vu. Ako to nije dovoljan argument, razmislite o suri El-Asr:

Tako Mi vremena – čovjek, doista, gubi,

- *samo ne oni koji vjeruju*
- *i dobra djela čine*
- *i koji jedni drugima istinu preporučuju*

- *i koji jedni drugima preporučuju strpljenje. (El-Asr, 1-3)*

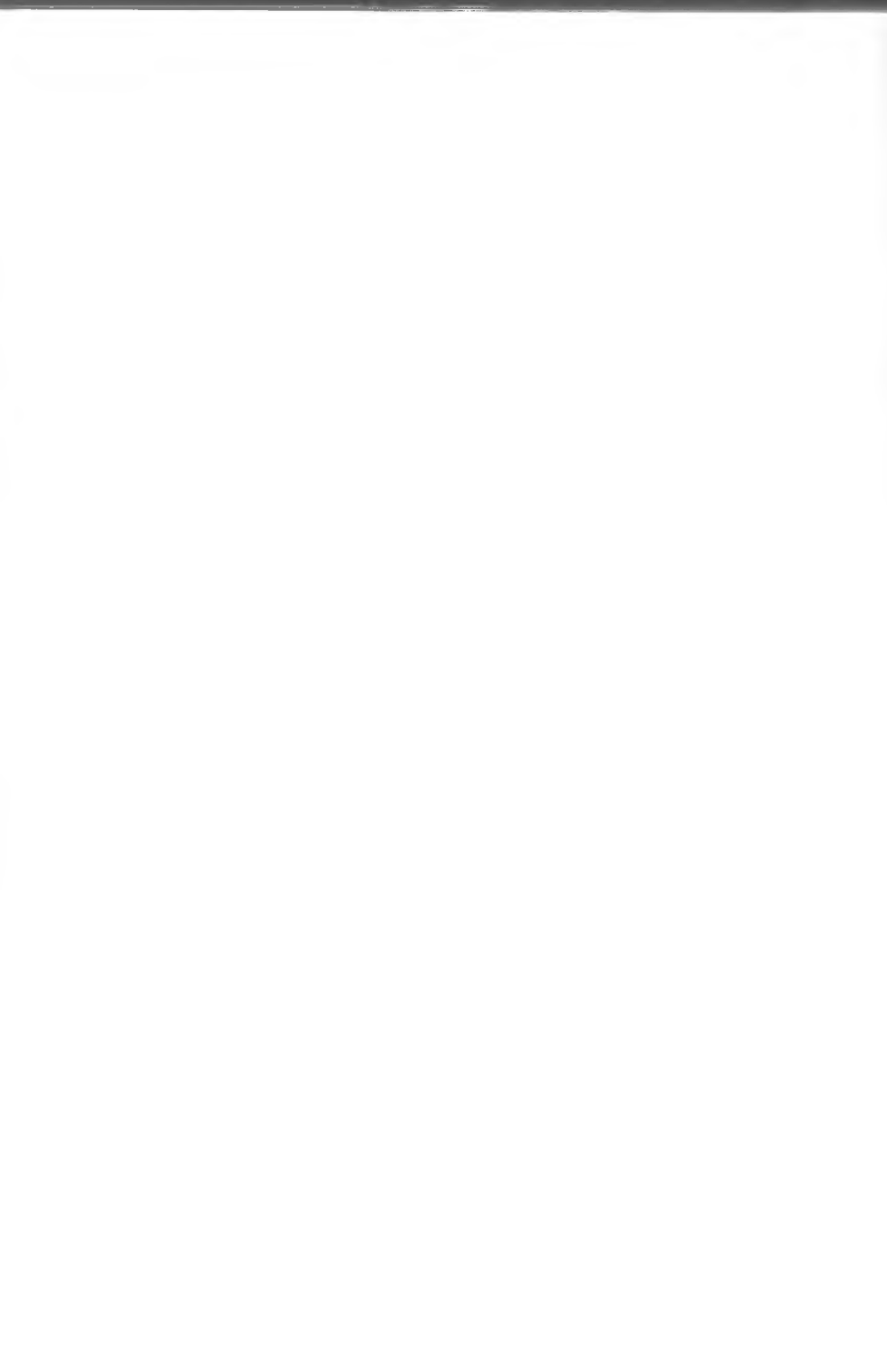
Da li se ova sura obraća institucijama ili pojedincima? Svakome od nas pojedinačno!

Spomenuli ste hadis kojim se naređuju vjera u Allaha, namaz, post, zekat i hadž. Taj hadis govori o **stubovima islama**, a ne o jedinim obavezama. Pored ovih pet temeljnih dužnosti, u islamu postoji još mnogo vadžiba. Među njima je i da'va. Zapamtite jedno: stubovi nisu kompletna zgrada. Potrebni su joj zidovi i krov. Pored pet stubova islama, moramo prakticirati i druge obaveze.

Ovi ajeti koje sam citirao su savršeno jasni. Ne treba vam nijedan muftija da biste ih objasnili. Ako kažete: *Kulhuvallahu ehad/Reci: "On je Allah, Jedan!"* – ne treba vam muftija da biste shvatili ovaj ajet iz sure El-Ihlas. Zato, nemojte slijepo slijediti pojedine fetve, kad je sve već pojašnjeno u Kur'anu. Učenim ljudima se obratite za objašnjenje samo ukoliko vam nešto nije sasvim jasno. Ne možemo prihvatiti nijednu fetvu ukoliko se ona razlikuje od nedvosmislenog kur'anskog teksta.

KRAJ TRIBINE

UPUTSTVA ZA DAIJE

Definicije da've

Riječ *da'va* znači *pozivanje*. U islamskoj terminologiji, *da'va* je pozivanje u islam. Potpuna definicija *da've* glasi: dostavljanje poruke islama nemuslimanima i pozivanje u islam.

Definicija islah

Islah znači *ispravljanje, popravljanje*. U islamskoj terminologiji, *islah* znači popravljanje muslimana i njihovo podučavanje islamskim propisima.

Razlika između da've i islah

Ljudi uglavnom riječ *da'va* koriste za širenje islamskog učenja bilo kome, i muslimanima i nemuslimanima. Iz toga proizilazi da *da'va* i *islah* imaju isto značenje. Međutim, nije tako. *Da'va* je namijenjena nemuslimanima, a *islah* muslimanima.

Vrste da've

Postoje dvije vrste *da've*: 1) indirektna, koja se obavlja putem medija i 2) direktna, neposredna.

Mediji u službi da'Ve

Načelno, mediji koji se koriste za da'vu se mogu podijeliti u četiri velike grupe:

- 1) štampani mediji;
- 2) audio materijal;
- 3) video materijal;
- 4) elektronski mediji.

Štampani mediji se dijele na neperiodične i periodične. U neperiodične spadaju knjige, brošure i slično. Periodični štampani mediji su časopisi, novine i drugi štampani materijal koji se objavljuje dnevno, sedmično, mjesečno i godišnje.

Audio materijal se distribuira u tri različita oblika: preko audio kasete, kompakt diskova (CD) i digitalnih audio traka (DAT). Ovakav materijal se može koristiti na nekoliko načina:

- Individualno, tj. u nekom zatvorenom prostoru, u prijevoznom sredstvu i u pokretu, ukoliko se posjeduje odgovarajuća oprema za reprodukovanje audio materijala.
- Grupno, tj. prilikom okupljanja članova porodice ili nekog drugog kolektiva.
- Javno, tj. velikim masama ljudi, naročito putem radio stanica.

Video materijal se distribuira u nekoliko formata, kao

što su: video kasete, VCD diskovi, DVD diskovi i slično. Poput audio materijala, i video se može prikazivati na nekoliko načina, zavisno od okolnosti.

Elektronski, računarski mediji, obuhvaćaju veliku grupu načina dostavljanja poruke islama. Može se koristiti individualno i grupno, putem različitih medija (CD ili DVD), ili putem globalne mreže (internet stranica i e-mail servisa).

Efikasnost različitih tipova medija

Istraživanja su pokazala da različiti mediji izazivaju različit nivo pažnje ciljnih grupacija.

Štampani mediji – 10%. Prosječna osoba pamti oko 10% sadržaja kojeg pročita.

Audio materijal – 20%. Prosječna osoba pamti oko 20% sadržaja kojeg čuje preko nekog od medija.

Vizuelne informacije – 30%. Od onoga što prosječna osoba vidi, oko 30% ostaje upamćeno.

Kombinacija audio i video signala – 50%. Najveći procenat pažnje izazivaju vizuelni signali u kombinaciji sa zvukom, jer su time angažirani i vid i sluh. Oko 50% sadržaja dostavljenog na taj način bit će upamćeno.

Sva četiri tipa medija koje smo spomenuli imaju zajedničku mahanu: ne dopuštaju interakciju sa ciljnom grupom i više liče na monolog nego na dijalog. Samo u rijetkim slučajevima se može obezbijediti okruženje za vođenje neke vrste dijaloga, poput kolumni "Pitanja i odgovori" u časopisima, kontakt-emisija na radiju i televiziji i putem prepiške na internetu.

Zahtjevi da've

Da biste mogli biti daije, morate poznavati bar osnove islama i komparativnih religija, bez obzira kojim vidom da've se bavili. Međutim, radi što veće efikasnosti, morate se profilirati u određenoj oblasti, jer različiti mediji zahtijevaju različite programe i taktike.

U ovom kratkom tutorijalu se nećemo baviti navedenim indirektnim vidovima da've, već direktnim i neposrednim kontaktima sa ljudima. Naravno, i u tom slučaju se moraju uključiti neki segmenti indirektnog pristupa, uz pomoć štampanog i multimedijalnog sadržaja.

Živa riječ

Za razliku od da've koja se čini putem medija, živa riječ je više dijalog nego monolog. Zahtijeva obostranu komunikaciju između dvije strane. Živa riječ biva monolog jedino u slučaju javnog predavanja nakon kojeg prisutnima nije dozvoljeno postavljati pitanja.

Da'va uživo se dijeli na dva nivoa:

- individualni, tj. neposredna komunikacija između dvije osobe,
- javni, tj. obraćanje maloj ili velikoj grupi ljudi.

Da'va na individualnom nivou

Tehnika i strategija ovakve vrste da've zavisi od kate-

gorije ljudi kojima je upućena i raspoloživog vremena. Individualna da'va može biti upućena strancima (naprimjer saputnicima u prijevoznom sredstvu) i poznatim ljudima.

Stranci su ljudi koje prvi put vidite i velike su šanse da ih više nikada nećete vidjeti. Putovanje sa njima je možda jedina prilika koju imate da im prenesete poruke islama. Ako ih sretnete u autobusima gradskog prijevoza, imate svega 10-30 minuta da im kažete nešto o islamu. Ako putujete avionom, možda imate nekoliko sati. Ukoliko zajedno dugo putujete, imate nekoliko sati do nekoliko dana vremena.

Vama poznati ljudi su prijatelji i poznanici sa kojima se viđate s vremena na vrijeme, kolege u školi ili na poslu koji borave u vašem društvu skoro svakodnevno po nekoliko sati i komšije koje redovno srećete i sa kojima je izvjesno da ćete se viđati bar nekoliko godina.

Iniciranje da've

Započinjanje razgovora o islamu je veoma bitna tehnika. Razgovor možete započeti postavljanjem jednostavnih pitanja, kao što su:

- Zašto nosite krst? Šta znači taj krst? (Za ovo vam je potrebno poznavanje teme "Da li je Hrist zaista razapet?");

- Zašto slavite Božić? Šta znači Božić? (Za ovo vam je potrebno poznavanje tema "Da li je Isus bog?" i "Da li Bog može biti rođen?");

- Šta znači ova slava koju slavite?

Uvijek nosite sa sobom neku brošuru ili knjižicu upadljivog naslova, čime ćete privući pažnju saputnika ili kolega na poslu. Nemojte se začuditi ako vas kolege zamole da im posudite tu knjigu da je pročitaju. Nikada im ne poklanjajte knjige, jer je velika vjerovatnoća da ih u tom slučaju neće ni pročitati. Umjesto toga, pitajte ih do kada mogu pročitati posuđenu knjigu, a nakon toga započnite razgovor o temama koje ona sadrži. Ukoliko, ipak, odlučite da je poklonite, obavezno ostavite svoj broj telefona i budite dostupni za njegova pitanja u vezi stavova koje ta knjiga promovira.

Mali broj nemuslimana će biti spremno slušati vas ako ih upitate: "Mogu li vam reći nešto o islamu?" Umjesto toga, uradite nešto što će ih natjerati da vas pitaju: "Mogu li vam postaviti neka pitanja u vezi islama?" Ukoliko nosite natpis "Da muškarcima nije dozvoljeno višeženstvo, mnoge žene ne bi mogle živjeti časno", privući ćete pažnju nemuslimana koji se uopće ne slažu sa tim. Pitat će vas za objašnjenje. U tom slučaju, tražite od njega da vas sasluša u narednih par minuta i iskoristite priliku da im dostavite poruku islama. Imat ćete svu njegovu pažnju, jer on očekuje odgovor na pitanje koje je sam postavio.

Ukoliko ugledate dvoje mladih u školi ili na fakultetu kako se dodiruju i maze, prođite pored njih i pitajte mladića: "Šta bi uradio kad bi vidio da neko isto to radi sa tvojom sestrom?" Za ovaj razgovor vam je potrebno poznavanje teme *Hidžab u islamu*.

Umjesto da nemuslimanu govorite o hiljadu pozitivnih stvari u islamu, bolje je da ga pitate šta on smatra lošim u islamu i na taj način započnete razgovor. Za ovaj razgovor vam je potrebno poznavanje *Najčešće postavljanih pitanja od strane nemuslimana*.²⁴

Da'va na javnom nivou

Ovaj način da've podrazumijeva držanje predavanja neislamskom auditorijumu, prisustvovanje debatama i simpozijumima. Veoma je poželjno da na kraju predavanja ostavite vremena za pitanja publike.

²⁴ Ovo je glavno poglavlje knjige *Odgovori na zablude o islamu*, Zakir Naik, El-Kelimeh, 2007. (Primj. urednika)

Struktura i sadržaj islamskog predavanja

Početak

1) Uvijek započnite govor zahvalom Uzvišenom Allahu i salevatom na Njegovog Poslanika, s.a.v.s., naprimjer riječima: *Elhamdulillah, ves-salatu ves-selamu ala Resulillah ve ala alihi ve sahbihi edžmein*.

2) Tražite Allahovu zaštitu od prokletog šejtana, riječima *Euzu billahi mineš-šejtanir-radžim* (Molim Allaha da me zaštiti od prokletog šejtana).

3) Nakon Euze mora uslijediti Bismila: *Bismillahir-rahmanir-rahim* (U ime Allaha, Svemilosnog, Milostivog).

4) Prakticirajte da nakon Bismile proučite neki kur'anski ajet koji se odnosi na temu o kojoj želite govoriti.

5) Poželjno je da proučite dovu koja se nalazi u suri Ta-Ha:

رَبِّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي وَيَسِّرْ لِي أَمْرِي وَاحْلُلْ عُقْدَةً مِّن لِّسَانِي يَفْقَهُوا قَوْلِي.

*Gospodaru moj, učini prostranim prsa moja, i olakšaj zadatak moj; odriješi uzao sa jezika moga da bi razumjeli govor moj.*²⁵ (Ta-Ha, 25-28)

6) Spomenite ljude prisutne na bini (moderatora, promotera skupa i eventualne goste tribine), a zatim se obratite publici riječima: "Poštovani stariji, cijenjena braćo i sestre, želim vam dobrodošlicu islamskim pozdravom..."

²⁵ Citirajte samo dovu na arapskom, bez njenog prijevoda.

7) Poslije toga, nazovite im selam: "Essleamu alejkum ve rahmetullahi ve berekatuhu/Neka su na vas mir, Allahova milost i Njegov bereket."

Uvod u temu

- 1) Spomenite naziv teme.
- 2) Objasnite značenje teme, ukoliko je potrebno (na-primjer, značenje riječi *da'va*).
- 3) Naglasite važnost teme o kojoj ćete govoriti.
- 4) Ukoliko ima osnova, naglasite povezanost teme o kojoj govorite sa sadašnjom situacijom ili nekim skorašnjim događajem.
- 5) Objasnite historijsku podlogu, ukoliko je neophodno.
- 6) Razjasnite zablude u vezi teme o kojoj pričate.

Sadržina predavanja

- 1) Podijelite temu na više cjelina. Naprimjer, tema o pravima žene u islamu se može podijeliti na: duhovna, ekonomska, socijalna, edukativna, pravna i politička prava.
- 2) Ukoliko je neophodno, prije glavnog predavanja spomenite podnaslove/cjeline.
- 3) Glavno predavanje mora biti bar duplo duže od uvoda, početnih napomena i zaključka zajedno.
- 4) Ključne stavke predavanja objasnite tako da ih

moгу razumjeti i obični ljudi, osim u slučaju da predavanje držite isključivo specijalistima iz određene oblasti.

5) Bolje je spomenuti manje stavki i objasniti ih primjerima, nego više stavki koje je teško shvatiti i zapamtiti.

6) Ukoliko je moguće, temu analizirajte iz nekoliko različitih uglova.

7) Nipošto se ne udaljavajte od teme.

8) Nemojte bježati od srži teme navodeći nebitne podatke.

9) Vaše izlaganje mora biti dinamično i dovoljno zanimljivo da održi pažnju publike.

10) Predavanjem morate obuhvatiti temu u potpunosti.

Zaključak

1) Dobro isplanirajte zaključak.

2) Riječi "Na kraju..." i "Kao zaključak..." nemojte izgovarati više od jednom.

3) Ukratko sumirajte predavanje.

4) Dok sumirate, nemojte ponoviti cijelo predavanje, kao što je slučaj kod nekih predavača.

5) Pokrenite konkretnu akciju baziranu na idejama iznesenim tokom predavanja.

6) Završite predavanje navodeći upečatljiv primjer iz

stvarnog života ili postavljanjem provokativnog pitanja publici.

7) Govor možete završiti nekim kur'anskim ajetom koji se odnosi na temu.

8) Dobar zaključak je veoma bitan za ostavljanje dobrog utiska na publiku.

9) Prakticirajte da vam posljednja rečenica bude: "Ve ahiru da'vana: Elhamdulillah Rabbi-l-alemin/Naša posljednja dova je: Hvala Allahu, Gospodaru svih svjetova."

Kako održati impresivno i autentično predavanje

1) Nemojte nositi sa sobom tekst cijelog predavanja. To ostavlja loš utisak, a rezultati će biti slabi.

2) Ne preporučuje se da nosite čak ni ključne stavke na cjeduljici. Najbolje je da kompletno predavanje držite iz svoje glave.

3) Ako baš morate, napišite na cjeduljici samo glavne naslove, podnaslove i osnovne teze. Da se ne biste zabrojali, numerišite ih.

4) Citirajte što više kur'anskih ajeta vezanih za temu.

5) Kad god je to moguće, objasnite kur'anske ajete drugim kur'anskim ajetima, jer je Kur'an najbolji komentar samom sebi.

6) Ukoliko je moguće, citirajte kur'anske ajete na arapskom, a zatim njihov prijevod.

- 7) Citirajte vjerodostojne hadise.
- 8) Kad god navodite citat iz neke svete religijske knjige, navedite njegovu referencu.
- 9) Citirajte statističke podatke, radi jačeg utjecaja na publiku.
- 10) Za svaki statistički podatak ili citat navedite izvor.
- 11) Ukoliko je moguće, pokažite knjigu iz koje citirate (Kur'an, Biblija i druge).
- 12) Audio-vizuelna pomagala, poput projektoru i velikih displeja, mogu biti od koristi kada se obraćate manjoj grupi ljudi na nekom seminaru, ali nisu od velike pomoći kada držite islamsko predavanje velikom auditorijumu.
- 13) Navedite primjere iz svakodnevnog života, jer oni čine predavanje zanimljivijim.
- 14) Ako je tema o kojoj pričate jako ozbiljna, razbijte monotoniju navodeći neki opušteniji i smiješan primjer, koji ipak mora biti vezan za temu.

Još nekoliko važnih napomena

- 1) Uvijek imajte na umu čežnju za Allahovim zadovoljstvom i iskrenu želju za širenjem poruke islama.
- 2) Nipošto se ne hvališite svojim dostignućima i položajem! Budite ponizni i skromni.
- 3) Budite kredibilan i pouzdan govornik. Publika treba

imati povjerenje u vas.

4) Prevedite svaki kur'anski ajet kojeg citirate, uključujući i onaj na početku predavanja. Dovu na početku ne morate prevoditi.

5) Pružite što više korisnih informacija u što kraćem vremenu. Budite jasni i precizni.

Šta morate izbjegavati

1) Ako nešto zaboravite, nemojte da to bude očigledno tako što ćete napraviti dugu pauzu. Odmah pređite na sljedeću tačku, ili recite nešto vezano za prvu, dok se sjetite onoga što ste zaboravili.

2) Izbjegavajte često korišćenje omiljenih fraza i rečenica.

3) Ne opeterećujte rečenice poštapalicama, poput: *znate, mislim, razumijete, svakako, dakle...*

4) Izbjegavajte žargone.

5) Nikada ne izgovarajte sljedeće rečenice: "Izvinjavam se, nisam imao vremena dovoljno se pripremiti...", "Moj govor će biti skroman...", "Ne znam dovoljno o ovoj temi..." – jer time direktno diskreditujete sebe. Predavanja držite puni samopouzdanja i dajte sve od sebe.

6) Ne prekoračujte vrijeme određeno za predavanje.

Preleminarne pripreme

- 1) Saznajte nešto o publici kojoj ćete se obraćati:
 - njihov jezik i dijalekat;
 - porijeklo većine ljudi koju očekujete u publici;
 - njihov poslovni status, tj. da li je to heterogena ili specifična grupa ljudi;
 - da li su prijateljski ili neprijateljski raspoloženi.
- 2) Dobro prostudirajte povod i direktan razlog predavanja.

Pripremanje sadržine predavanja

- 1) Unaprijed pripremite napomene za cijelo predavanje.
- 2) Pripremite okvir kompletnog predavanja, kako biste ga detaljno analizirali.
- 3) Sve kur'anske ajete koje planirate citirati dobro naučite napamet zajedno sa prijevodom njihovog značenja. Zabilježite ih na posebnim cjeduljicama.
- 4) Kratko predavanje traje od 15 do 30 minuta. Dugo predavanje ne bi trebalo trajati duže od 45 minuta. Ukoliko je predavač ekspert u govorništvu i može bez problema održati pažnju publike, predavanje može trajati i sat vremena.

5) Bolje je da predavanje rasporedite po smislenim cjelinama, umjesto hronološki, osim ukoliko priroda teme to zahtijeva.

6) Predavanje bi trebalo proteći glatko od početka do kraja.

7) Uspostavite vezu između svih tema o kojima govorite u toku predavanja.

Istraživanje

1) Uradite opširno istraživanje i čitanje na temu o kojoj ćete govoriti. Trebate imati mnogo više dodatnih informacija od onih koje ćete iznijeti tokom predavanja.

2) Pročitajte što više različitih knjiga od različitih autora, koje se tiču teme.

3) Pregledajte što više video-predavanja različitih predavača, u vezi teme o kojoj ćete govoriti.

4) Gledajući video-predavanja inostranih predavača možete naučiti nove metode govornništva, prezentiranja, gestikulacije i slično.

5) Ako citirate neku knjigu ili predavača, obavezno provjerite vjerodostojnost citata i vjerodostojnost izvora iz kojeg su oni citirali. Nemojte tek tako citirati bilo koga.

6) Ukoliko se koristite primjerom kojeg ste čuli od drugog predavača, potrudite se da ga vjerno citirate, osim ako smatrate da to možete bolje ispričati a da ne narušite poruku primjera.

7) Dobro se pripremite za pitanja i odgovore nakon predavanja. Sav trud i dobro predavanje padaju u vodu ukoliko se tokom pitanja i odgovora počnete zbunjivati ili davati duge i konfuzne odgovore.

Generalna proba

- 1) Ponavljanjem usavršavate predavanje.
- 2) Dobijate samopouzdanje.
- 3) Daje vam šansu da na vrijeme uočite i ispravite nedostatke.
- 4) Možete dotjerati trajanje predavanja.
- 5) Što više ponavljate i uvježbavate predavanje, bit ćete uspješniji pred publikom.
- 6) Dok uvježbavate predavanje, neka vam u blizini bude iskusna osoba koja će vam ukazati na nedostatke. Zadnja opcija je da držite predavanje pred ogledalom.
- 7) Ako je moguće, napravite video-snimak sa probe i pregledajte ga, kako biste uočili nedostatke.
- 8) Ako planirate koristiti nove riječi teške za izgovor, dobro ih uvježbajte.

Tehnike odgovaranja na pitanja publike

Pravila sesije

Da bi se raspoloživo vrijeme što bolje iskoristilo, prije početka sesije sa pitanjima i odgovorima moderator skupa treba publici objasniti sljedeća pravila:

1) Postavljajte samo pitanja vezana za temu. Pitanja koja nisu vezana za temu nećemo tretirati.

2) Molimo vas da pitanje postavite kratko i jasno. Ovo je sesija za pitanja i odgovore, a ne za predavanja.

3) Možete postaviti samo jedno pitanje. Ukoliko želite postaviti još jedno pitanje, vratite se na začelje reda i čekajte novu priliku.

4) U publici smo postavili tri mikrofona: po jedan sa lijeve i desne strane za muškarce i jedan iza, za žene. Pitanje postavite kad vam naši volonteri uruče mikrofona.

5) Pitanja će se postavljati kod svakog mikrofona, u pravcu kazaljke na satu.

6) Možete napisati pitanja na cjeduljicama, a naši volonteri će ih prikupiti i donijeti predavaču. Pitanjima preko mikrofona se daje prioritet.

7) Ukoliko se neko ogлуši o pravila postavljanja pitanja i počne postavljati nejasno pitanje i ono koje nije vezano za temu, zadržavamo pravo da mu oduzmemo riječ.

8) Da bi predavač dao što bolji odgovor, bilo bi dobro da prije postavljenog pitanja saopćite svoje ime i zanimanje.

Način odgovaranja na pitanja

Uvod u odgovor

1) Dok se pitanje postavlja, dobro obratite pažnju na svaku izgovorenu riječ od strane pitaoca.

2) Nakon postavljenog pitanja, javno ponovite njegove najbitnije tačke.

3) Ukoliko pitanje u sebi sadrži podpitanja ili se može razložiti na dva različita pitanja, saopćite publici da je cijenjeni pitalac postavio dva ili više pitanja.

4) Prednosti ponavljanja pitanja su sljedeće:

- pomaže publici da bolje razumije pitanje;
- ukoliko predavač nije dobro razumio pitanje, pitalac ga odmah može ispraviti;
- tokom snimanja video-kamerom, gledaoci ne mogu razumjeti pitanje ukoliko se pitalac ne čuje dobro;
- ukoliko niste dovoljno dobro spremni dati odgovor, ponavljanje pitanja vam daje vremena da se skoncentrišete i formulišete odgovor.

5) Ukažite poštovanje pitaocu riječima:

- Brat je postavio dobro pitanje;
- Brat je postavio važno pitanje;
- Brat je postavio relevantno pitanje;

- Brat je postavio zanimljivo pitanje;
- Brat je postavio često postavljano pitanje;
- Brat je postavio neobično pitanje.

6) Spomenite povezanost pitanja sa aktuelnim događajima, predavanjem i slično, ukoliko je moguće.

7) Ukoliko vam je pitanje jasno, ali pitalac nastavlja da iznosi nepotrebne detalje, ljubazno ga prekinite riječima: "Brate, hvala ti. Razumio sam pitanje."

8) Ako pitalac počne držati predavanje ili iznositi nepotrebne komentare, a još nije postavio pitanje, ljubazno ga zamolite: "Brate, možeš li postaviti pitanje?", ili: "Možete li biti kraći i precizniji, molim Vas?"

9) Ukoliko pitanje uopće nije vezano za temu, pod uslovom da to niste dozvolili, ljubazno mu saopćite da isto pitanje može postaviti nekom drugom prilikom, ili da odgovor može naći u toj i toj knjizi ili video-predavanju.

10) Ukoliko je pitanje fikhske prirode, ili se radi o diskutabilnoj temi, zamolite pitaoca da odgovor potraži kod nekog alima koji je ekspert u toj oblasti.

11) Ukoliko je pitanje vezano za temu, ali ne znate odgovor, budite skromni i recite: "Žao mi je, ne znam odgovor na ovo pitanje, ali ću se potruditi da saznam i da vas obavijestim o odgovoru, ako Bog da.", ili ga uputite na stručnu osobu riječima: "Šejh taj i taj će vam dati bolji i potpuniji odgovor."

Sadržina odgovora

Dajte odgovor služeći se sa sva sljedeća četiri aspekta, ukoliko je moguće:

1) Islamski aspekt

- Citirajte kur'anski ajet koji se odnosi na odgovor i navedite njegovu referencu u Kur'anu.
- Citirajte vjerodostojan hadis koji se odnosi na odgovor, ukoliko postoji, i navedite njegovu referencu u hadiskim zbirkama.
- Komentirajte i objasnite citirane ajete i hadise.
- Navedite mišljenje islamskog autoriteta po pitanju teme o kojoj govorite.

2) Komparativne religije

- Citirajte stihove iz drugih religijskih knjiga (Biblije, Tore i drugih) ukoliko se odnose na temu.
- Komentirajte i objasnite citirane tekstove.
- Navedite mišljenje eksperta komparativnih religija o toj temi, ukoliko smatrate da će to biti od koristi.

3) Razum i logika

- Pružite odgovor koristeći razum i logiku.
- Navedite logične primjere koji će objasniti vaš stav.
- Navedite obične primjere iz svakodnevnog života, naprimjer iz škole, posla i slično.

- Koristite općeprihvaćene činjenice, kao naprimjer: “ $2+2=4$ ” ili da planeta Zemlja ima sferičan oblik i slično.
- Navedite statističke podatke koji će vam pomoći da pružite bolji odgovor i spomenite izvor informacija.
- Citirajte novinske članke koji podupiru odgovor na pitanje.
- Navedite citat iz neke poznate i respektabilne knjige.
- Citirajte mišljenja učenjaka, historičara i eksperata u toj oblasti, ukoliko se to odnosi na temu.

4) Naučni aspekt

- Navedite potvrđene naučne činjenice, koje se odnose na temu.
- Navedite medicinski aspekt, ukoliko postoji.
- Citirajte naučne časopise i knjige, ukoliko se to odnosi na temu.
- Navedite mišljenja poznatih naučnika, ukoliko će to pomoći da odgovor bude jasniji.

Zaključak

Odgovor završite bilo kojom od sljedećih opcija:

- Navedite direktan primjer.
- Postavite retoričko pitanje.

- Citirajte kur'anski ajet koji se direktno odnosi na temu.
- Posljednja rečenica treba biti jasna, direktna i upečatljiva.
- Ukoliko na to pitanje postoji više različitih odgovora, ili odgovor ostavlja prostor za dalju diskusiju, završite odgovor riječima: "A Allah najbolje zna."

Važne napomene

1) Slijedite sva uputstva vezana za uspješno predavanje, koje smo ranije spomenuli.

2) Nijedan vaš odgovor ne smije biti kontradiktoran drugom odgovoru.

3) Ukoliko pitanje sadrži argument ili primjer koji dokazuje pogrešnost nekog islamskog aspekta, uradite jedno od dvoje:

- složite se sa argumentom pitaoca, a zatim navedite protiv-argument po istoj logici i time okrenite ploču u svoju korist;
- navedite argument koji dokazuje pogrešno shvaćanje pitaoca.

4) Ne dozvolite da se sesija predviđena za pitanja i odgovore pretvori u raspravu i debatu. Ako je neophodno, pozovite pitaoca na razgovor nakon predavanja.

5) Nemuslimanima treba dati prednost u postavljanju

pitanja.

6) Nikada ne koristite cjeduljice sa napomenama dok odgovarate na pitanja.

7) Isti kur'anski ajet možete koristiti kao odgovor na više pitanja.

8) Dok dajete odgovor, slijedite uputstva iz 125. ajeta sure En-Nahl:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj i s njima na najljepši način raspravljaj!

Pripreme za pitanja i odgovore

1) Pregledajte sva video-predavanja islamskih predavača na temu o kojoj ćete govoriti, zajedno sa sesijama za pitanja i odgovore.

2) Pripremite spisak svih pitanja koja vam mogu biti postavljena i raspodijelite ih na veoma bitna, bitna i ostala.

3) Pripremite odgovor na svako od pitanja sa liste.

4) Naučite napamet sve odgovore.

5) Dijelove vašeg predavanja možete koristiti kao odgovor na neka pitanja, ukoliko su povezani.

6) Učenje napamet raznih predavanja i mogućih pitanja će vam omogućiti bolje snalaženje sa svim pitanjima.

7) Naučite napamet sve kur'anske ajete povezane sa temom.

8) Naučite napamet što više vjerodostojnih hadisa povezanih sa temom.

Tehnike odgovaranja na pitanja

Upamtite:

1) Slijedite sve tehnike javnog obraćanja koje smo spomenuli.

2) Odgovarajte samouvjereno.

3) Odgovarajte glasno.

4) Dok dajete odgovor, gledajte u pitaoca, ali nemojte potpuno zapostaviti publiku.

5) Nemojte se uznemiriti ukoliko pitalac kontrira bilo kom stavu kojeg ste iznijeli u toku predavanja.

6) Ne dozvolite da vam odgovori budu prekidani čestim i neželjenim komentarima.

7) Uvijek imajte otvoren i skoncentrisan um tokom davanja odgovora.

Pripazite se sljedećih stvari:

1) Nemojte da vas iritira bilo koji pitalac.

2) Nikada se ne ljutite. Uvijek ostanite pribrani i opušteni.

3) Ne okolišajte. Odgovor dajte tačno i precizno.

4) Ne iznosite lažne i pogrešne informacije.

- 5) Nemojte se zbunjivati dok dajete odgovor.
- 6) Ne pravite duge pauze.
- 7) Nemojte mumlati ("govoriti u njedra").
- 8) Nemojte izgledati napeti i uznemireni.
- 9) Nemojte se nervirati.

Neuobičajene okolnosti

- 1) Pitalac je provokativan i nasilan.
 - Nemojte se uzrujavati zbog toga. Dajte odgovor mirno i dostojanstveno.
 - Što je pitalec agresivniji, vi morate biti pitomiji i skromniji u davanju odgovora.
 - Trudite se da pokažete što veći kontrast između ružnog ponašanja pitaoca i vašeg lijepog ponašanja. Na taj način ćete pridobiti publiku.
 - Kakve god stavove da iznese, odgovorite mu logičnim i razumnim dokazima.
- 2) Pitalac želi da se šegači.
 - Odgovorite mu logičnim i razumnim dokazima.
 - Nemojte se uznemiravati.
 - Ukoliko je neophodno, razotkrijte publici njegove namjere navodeći prikladan primjer.
- 3) Pitalac vas pokušava omalovažiti i poniziti.

- Nemojte se osjećati uvrijeđenim.
- Nemojte se nervirati.
- Odgovorite veoma smireno i pribrano.
- Ukoliko je neophodno, možete podići glas i odgovoriti glasnije nego inače, ali nemojte gubiti smirenost.
- Podignite glas radi efikasnijeg odgovora, a ne radi iskazivanja srdžbe ili iz revolta.
- Postavite mu retoričko pitanje, da biste potvrdili njegov stav.
- Navedite konkretnu informaciju ili statistički podatak koji opovrgava njegove tvrdnje.

4) Pitalac prekida odgovor. Dešava se da vam pitalac upada u riječ dok još niste završili odgovor.

- Ukoliko vam se čini da su mu namjere dobre, budite strpljivi i završite odgovor uključujući objašnjenje koje je on dodatno tražio.

- Ukoliko je prekid odgovora neopravdan, a pitalac postavlja podpitanja, ljubazno ga zamolite da bude strpljiv: "Upravo sam krenuo da kažem i to o čemu me pitate, pa vas molim da budete strpljivi."

- Ako pitalac često prekida odgovor i dobacuje, recite mu da ste vi imali strpljenja pristojno saslušati njegovo pitanje, pa bi sad on trebao saslušati odgovor. Umjesto vas, ovo može izjaviti i moderator skupa.

5) Pitalac se raspravlja sa vama.

- Ljubazno ga podsjetite da je to sesija za pitanja i odgovore, a ne za predavanja i debate.

- Recite mu: "Ovo je moj stav po tom pitanju. Ukoliko se slažete, zahvalni smo Allahu. Ukoliko se ne slažete, niko vas ne prisiljava da to prihvatite. A Allah najbolje zna."

- Recite: "Ako imate još pitanja, rado ću odgovoriti na njih čim se vratite na začelje i sačekate svoj red za postavljanje pitanja."

IZBOR IZ PITANJA I ODGOVORA

Namaz za imamom bez brade

Pitanje: Moj sin radi u Japanu. U džamiji u kojoj klanja, teraviih-namaz predvode dva imama naizmenično. Jedan je iz Egipta, a drugi iz neke arapske zemlje. Ovaj drugi nije imam po profesiji, već samo jedan ugledni džematlija iz toga grada. Pošto ne nosi bradu, već je brije, neki Pakistanci ne klanjaju za njim. Moj sin, ipak, klanja za njim, ali ga muči pitanje koliko mu je namaz ispravan.

Odgovor: Brijanje brade je grijeh, a onaj ko brije bradu je griješnik. Imam bi trebao puštati bradu. Ipak, namaz za imamom bez brade je ispravan. Islamska ulema se složila da je namaz ispravan kako za imamom sa bradom, tako i za onim bez brade, da bi se izbjegli sukobi među muslimanima. Tvoj sin je u pravu. Oni koji nisu klanjali za tim imamom, trebali bi odmah doći u taj džemat i tako izbjeći svaki konflikt. A Allah najbolje zna.

Teraviih-namaz od osam rekata

Pitanje: U mojoj zemlji se klanja samo osam rekata teraviih-namaza. Mogu li samostalno klanjati još dvanaest rekata u džamiji ili kući?

Odgovor: Odabrano mišljenje je da u toku ramazana možete klanjati koliko god želite rekata namaza, jer ne postoji gornja granica. Prenosi se da je Ibn Omer, r.a., rekao: "Neki čovjek je upitao Vjerovjesnika, sallallahu

alejhi ve sellem, dok bijaše na minberu: 'Šta veliš za noćni namaz?' On reče: 'Noćni namaz se klanja dva po dva rekata, a kada se neko poboji svitanja on će klanjati još jedan rekat i to će mu biti vitr na ono što je klanjao.'" Ibn Omer je govorio: "Učinite da vam posljednji namaz bude vitr (neparni). Tako je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, naredio." (Buhari)

Prenosi se od Amra es-Sulemija da je pitao: "Allahov Poslaniče, u kom dijelu noći se dova najbolje prima?" On odgovori: "U posljednjoj trećini. Klanjaj koliko možeš rekata, jer tom namazu prusustvuju meleki i bilježi se sve do vitra." (Ebu Davud)

"Zatekli smo neke tabi'ine da klanjaju 20 rekata teravih-namaza, a neki čak 36." (Musannef Ibn Ebi Šejbe)

Naravno, najpreče je obavljati namaz onako kako ga je obavljao Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem. Klanjao je 11 ili 13 rekata, kao što stoji u vjerodostojnom hadisu koji se prenosi od Aiše, r.a: "Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, nikada nije klanjao više od jedanaest rekata, ni u ramazanu ni van njega. Klanjao bi četiri rekata, ne pitaj za njihovu dužinu i ljepotu. Zatim bi klanjao još četiri rekata, ne pitaj za njihovu dužinu i ljepotu. Na kraju bi klanjao tri rekata. Pitala sam ga: 'Allahov Poslaniče, spavaš li prije vitr-namaza?' On je odgovorio: 'Aiša, moje oči spavaju ali srce ne.'" (Buhari)

Međutim, na osnovu ranije navedenih hadisa, jasno je da nema gornje granice za broj rekata teravih-namaza. Ko želi klanjati osam rekata teravih-namaza, preporučujem

mu da ih klanja u džamiji gdje se klanja samo osam rekata. Isto važi i za one koji žele obavljati dvadeset rekata teraviih-namaza. Tako ćete izbjeći konfliktne situacije.

Prekidanje posta

Pitanje: Smije li osoba koja ima čir na želucu prekinuti post?

Odgovor: Ukoliko post dovodi do pogoršanja vašeg zdravstvenog stanja, možete ga prekinuti. Međutim, obavezni ste propuštene dane napostiti kada vam se zdravstveno stanje popravi. Uzvišeni Allah kaže:

A ko se razboli ili se na putu zadesi, neka isti broj dana naposti – Allah želi da vam olakša, a ne da poteškoće imate. (El-Bekare, 185)

Učenje Kur'ana za umrle

Pitanje: Kada učim Kur'an i zamolim Allaha da sevabe od tog učenja pošalje svim muslimanima i mojoj rodbini, uključujući i moje roditelje koji su preselili, da li će sevabi otići samo mojim roditeljima ili svim muslimanima?

Odgovor: Učiti Kur'an za umrle, bez obzira da li su vaši roditelji ili neko drugi, je novotarija. Za takvu praksu ne postoje dokazi u Kur'anu, sunnetu niti u postupcima ashaba. Da postoji ikakve osnove u islamu za to, ashabi bi ga prakticirali. Ova vjera je usavršena za vrijeme Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Izmišljanje novih ibadeta je nedopustivo

u islamu. Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ko u ovu našu vjeru uvede neku novu stvar, bit će mu odbačena." (El-Buhari)

Dozvoljeno je, ipak, činiti dovu za umrle i davati sadaku za njih. Po tom pitanju nema razilaženja.

Odbijanje supružnika u postelji

Pitanje: Ima li žena pravo odbiti muža u postelji, ukoliko on insistira a ona ne želi?

Odgovor: Ukoliko žena nije bolesna i nema hajz ili nifas, nema pravo odbiti muža u postelji. Islam podstiče zdravu porodicu, moral i čednost, a zabranjuje nemoral, blud, vanbračne i predbračne seksualne kontakte. Da bi ste čednost i moral očuvali i da ne bi krenuli lošim putem, supružnici moraju udovoljavati jedno drugom. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Kada čovjek pozove suprugu u postelju, a ona ga odbije, meleki je proklinju sve do jutra." (El-Buhari, Muslim) "Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, kada čovjek pozove suprugu u postelju, a ona ga odbije, Onaj Koji je na nebesima je nezadovoljan njome sve dok suprug ne bude zadovoljan njome." (Muslim) "Kada čovjek pozove ženu u postelju, mora mu udovoljiti, pa makar bila zauzeta kuhanjem ručka." (Tirmizi, Ibn Madže)

Iz navedenih hadisa se jasno vidi da je ženi vadžib udovoljiti potrebi svoga muža, kad god on izrazi želju za odnosom. Kada se veza muža i supruge zasnuje na islamskim

principima, samilosti, saosjećanju, ljubavi i pažnji, pitanje odbijanja seksualnog odnosa ne postoji. Ne postoji ni pitanje ljutnje i srdžbe muža, koji treba biti razuman i strpljiv. Uzvišeni Allah kaže:

I jedan od dokaza Njegovih je to što za vas, od vrste vaše, stvara žene da se uz njih smirite, i što između vas uspostavlja ljubav i samilost; to su, zaista, pouke za ljude koji razmišljaju. (Er-Rum, 21)

Ukoliko, u tim rijetkim slučajevima, muž izrazi seksualnu želju a žena iz opravdanog razloga izrazi negodovanje (ne odbijanje), muž treba pun razumijevanja i drage volje odgoditi seksualni čin.

Uzvišeni Allah kaže:

One su odjeća vaša, a vi ste njihova odjeća. (El-Bekare, 187)

Muž se treba ustezati od ljutnje i nezadovoljstva svojom ženom. Ako ne bude ljut i nezadovoljan, spasit će je kletvi meleka i srdžbe Uzvišenog.

Posjeta groblju 15. ša'bana

Pitanje: Da li je ispravno posjećivati groblja u Lejletul-beratu?

Odgovor: Davanje posebnog značaja 15. noći mjeseca ša'bana, posjeta groblja tom prilikom, obavljanje posebnih nafil-namaza i drugih ibadeta koji se prakticiraju samo povodom ove noći, shvaćanje da je ta noć "bajram

umrljih”, bdijenje te noći i pozivanje drugih da čine isto – sve je to bid’at/novotarija. Od Allahovog Poslanika, s.a.v.s., i njegovih ashaba se ne prenosi da su išta od spomenutog činili, niti su pozivali druge.

U cijeloj siri/životopisu Allahovog Poslanika, s.a.v.s., ne postoji valjan dokaz za obilježavanje 15. noći ša’bana. Prema hadiskim učenjacima, sve predaje koje se bilježe na ovu temu su slabe i neprihvatljive. Jedna od njih se pripisuje Aiši, r.a., da je rekla: “Jedne noći sam primijetila da (pored mene) nema Allahovoga Poslanika, s.a.v.s. Izišla sam da vidim gdje je, kad on stoji u Bekiji. Ugledavši me, reče: ‘Jesi li se pobojala da će Allah i Njegov Poslanik prema tebi nepravedno postupiti?’ Rekoh: ‘Allahov Poslanik, pomislila sam da si otišao nekoj od (ostalih) supruge.’ – a on će na to: ‘Uzvišeni Allah silazi u noći, na polovini šabana, na ovozemaljsko nebo i oprostí više grijeha nego što ima dlaka u vuni Kelbovog stada.’” (Tirmizi, 739; Ibn Madže, 1389; Ahmed, 6:238)

Buhari i Tirmizi smatraju da ovaj hadis ima sened koji je prekinut na dva mjesta, pa se zbog toga ne može smatrati pouzdanim. Osim toga, prema komentaru Tirmizijinog Džami’us-sunena, Hadžadž b. Ertat, jedan od prenosilaca hadisa, smatra se nepouzdanim.

Potvrđeno je da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., jednom prilikom otišao do groblja *Bekija* i činio dovu za umrle, ali nije potvrđeno kada je tačno otišao. To je učinio po direktnoj Allahovoj naredbi, te se s toga ovaj čin smatra izuzetkom. Aiša, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao:

“Došao mi je Džibril i rekao: ‘Tvoj Gospodar ti naređuje da posjetiš *Bekiju* i tražiš oprost za umrle.’” (Muslim)

Dakle, dozvoljeno je muškarcima odlaziti na groblja kad god hoće i činiti dovu Allahu da oprost grijehe umrlima, ali to ne smiju činiti tačno određenim danima i posebnim prilikama, osim ukoliko ne naiđu na jasan dokaz iz Kur’ana i sunneta.

Neki komentatori tvrde da je posebna vrijednost 15. noći ša’bana potvrđena Kur’anom:

Mi smo počeli da je u Blagoslovljenoj noći objavljujemo – i Mi, doista, opominjemo – u kojoj se svaki mudri posao riješi. (Ed-Duhan, 3-4)

Međutim, Kur’an nije objavljen u ša’banu, već u ramazanu, kao što stoji u 185. ajetu sure El-Bekare.

Muslim bilježi hadis u kome Vjerovjesnik, s.a.v.s., kaže: “Najgore stvari su inovacije u vjeri, a svaka inovacija je novotarija, a svaka novotarija je zabluda...”

Dakle, muslimani se moraju kloniti svih novotarija u ibadetu.

Društveno-korisni rad

Pitanje: Kakav je koncept društveno-korisnih radova u islamu? Moramo li ih sprovesti samo za dobrobit muslimana ili cijelog društva?

Odgovor: U islamu, društveno-koristan rad ima ogroman značaj. Svako djelo koje se čini za dobrobit svih ljudi,

uz težnju da se time postigne Allahovo zadovoljstvo, računaju se u dobra djela. Ako u tom djelu nema primjesa dvoiličnosti i težnje prikazivanja pred drugim ljudima, za njega sigurno slijedi nagrada od Allaha. Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Ko učini dobro djelo, dobiće veliku nagradu za njega i bit će straha na Sudnjem danu pošteđen. (En-Neml, 89)

Ko uradi dobro djelo, biće desetorostruko nagrađen. (El-En'am, 160)

Onaj ko bude uradio koliko trun dobra – vidjeće ga. (Ez-Zilzal, 7)

Allah u Kur'anu na mnogo mjesta ponavlja naredbu da se lijepo ponašamo, da dajemo milostinju i da pomažemo ugroženima i siročadima. U navedenim ajetima nije napravljena razlika između dobročinstva prema muslimanima i drugima. Ne postoje takve granice u činjenju općeg dobra – obuhvaćaju i muslimane i nemuslimane. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je jasno dao do znanja da se dobročinstvo prema bilo kom ljudskom biću i živom stvorenju ubraja u dobra djela: "Svakom muslimanu koji zasadi voćku ili posije sjeme, pa se njihovim plodovima okoriste ptice, ljudi ili životinje, bit će mu upisano u dobra djela." (El-Buhari) "Ukloniti sa puta ono što smeta ljudima je dio imana." (El-Buhari)

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Jedan čovjek je, idući putem, naišao na trnovitu granu, pa je sklonio, da ne bi smetala ljudima. Allah mu je zbog toga oprostio." (El-Buhari)

Islam naređuje da se prema svemu oko nas odnosimo pažljivo i sa dobročinstvom.

Musliman koji radi za opće dobro svih ljudi, i muslimana i nemuslimana, očekujući Allahovo zadovoljstvo, može se nadati višestrukoj nagradi. Jedna nagrada je za činjenje dobra, a druga za podsticanje drugih ljudi da razmišljaju o Bogu. Društveno-korisni rad, ukoliko je usmjeren ka muslimanima, zove se *islah*. Ukoliko je usmjeren ka nemuslimanima, zove se *da'va*.

Hakim b. Hizam, r.a., je upitao Allahovog Poslanika, s.a.v.s: "Allahov Poslaniče, u predislamskom periodu sam činio mnoga dobra djela: održavao rodbinske veze, oslobađao robove i udjeljivao milostinju. Hoću li biti nagrađen za ta djela?" Poslanik mu odgovori: "Prihvatio si islam sa svim dobrim djelima koja si činio od ranije." (El-Buhari i Muslim)

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Jedan je čovjek osjetio snažnu žeđ dok je putovao. Sišao je do izvora ispod puta i pio. U povratku, vidio je psa kako dahće i od žeđi griže zemlju. Pomislio je: 'Ovaj pas pati od istog problema kao i ja.' Sišao je do vrela, napunio cipelu vodom i donio psu. Kao nagradu za to, Allah mu je oprostio." Ashabi upitaše: "Allahov Poslaniče, zar ćemo biti nagrađeni za dobročinstvo životinjama!?" On odgovori: "Da. Nagrada slijedi za dobročinstvo prema svemu živome." (El-Buhari)

Dakle, općekorisne društvene aktivnosti su od velikog značaja u islamu, bez obzira da li korisnici dobročinstva bili muslimani ili nemuslimani.

Sa druge strane, sistem zekata je propisan samo muslimanima, a njegovi korisnici mogu biti uglavnom muslimanima. Uzvišeni Allah nas precizno obavještava o kategorijama korisnika zekata :

Zekat pripada samo siromasima i nevoljnicima, i onima koji ga skupljaju, i onima čija srca treba pridobiti, i za otkup iz ropstva, i prezaduženima, i u svrhe na Allahovom putu, i putniku. Allah je odredio tako! A Allah sve zna i mudar je. (Et-Tevbe, 60)

Nekoliko pitanja o dodirivanju mushafa

Pitanje: Može li žena u hajzu učiti pred spavanje sure El-Ihlas, El-Felek i En-Nas i Ajetul-kursijju? Može li žena u takvom stanju dotjecati mushaf? Da li se u kur'anskom izrazu: *la jemessuhu illel-muttaherun / Mogu ga dodirnuti samo oni koji su čisti* misli na Kur'an ili na Levhi-mahfuz? Smije li se mushaf dodirivati bez abdesta?

Odgovor: Časni Kur'an kaže:

إِنَّهُ لَقُرْآنٌ كَرِيمٌ فِي كِتَابٍ مَّكْنُونٍ لَا يَمَسُّهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ.

On je, zaista, Kur'an plemeniti u Knjizi brižljivo čuvanoj – dodirnuti ga smiju samo oni koji su čisti. (El-Vakia, 77-80)

Kitabun meknun ne mora značiti da je to Kur'an, a *muttaherun / oni koji su čisti* ne mora obavezno značiti tjelesnu čistoću. *Kitabun meknun* znači *Knjiga pomno čuvana*. To je, ustvari, *Levhi-mahfuz*, nebeska knjiga, koja se spominje u Časnom Kur'anu:

A ovo je Kur'an veličanstveni, na Ploči pomno čuvanoj
(Levhi-mahfuzu). (El-Burudž, 21-22)

Čisti, koji se spominju u prethodnom ajetu su, prema tefsiru Et-Taberija, meleki, koji su čisti od svih grijeha, zlih misli i djela. Prema Ibn Hazmu, koji je o ovoj temi detaljno govorio, dodirivati Kur'an je dozvoljeno bez posebnih priprema, jer ne postoji nijedan jasan dokaz koji traži drugačije. Ipak, učenjaci svih mezheba se slažu u tome da je bolje uzeti abdest prije dodirivanja Kur'ana. Pored Ibn Hazma, mišljenje da je dozvoljeno dodirivati Kur'an bez abdesta zastupaju Ibn Abbas, Šu'bi, Zahhak, Zejd ibn Ali, Mu'ejjid Billah, Davud, Hammad b. Sulejman i mnogi drugi.

Grupa učenjaka koja smatra da se Kur'an ne smije dodirivati bez abdesta svoje mišljenje temelje na hadisu kojeg bilježi imam Malik u Muvetti. Međutim, ovaj hadis, osim što je *mursel*, u sebi sadrži riječ *tahirun*, koja prema Ibn Kesiru, Zamahšeriju i drugima ne mora upućivati na abdest, već na duhovnu čistoću.

Ženi je u toku menstruacije dozvoljeno učiti Kur'an napamet ili čitajući, ne dodirujući ga. Ibn Madže bilježi predanje kojim se ženi u menstruaciji zabranjuje čak i učenje Kur'ana. Međutim, ovo predanje je slabo, prema mišljenju Allame ibn Hajra i Allame ibn Mulekkina.

Imam Malik smatra da čovjek i žena ne moraju imati abdest ukoliko čitaju Kur'an obnavljajući hifz. A Allah najbolje zna.

Da li je imenica “Allah” muškog roda

Pitanje: Zašto Allahu dodjeljujemo lične zamjenice *On*, *Njemu*, *Njegov*, itd?

Odgovor: Arapska riječ *Allah* nema odrednicu roda. U arapskoj gramatici, postoje samo dva roda: muški i ženski. Muški rod se, zatim, dijeli na dva tipa: stvarni i fiktivni. Stvarni muški rod se upotrebljava za ljude i životinje. Fiktivnog muškog roda su neke imenice za koje se to ne može reći. Tako su u arapskom jeziku muškoga roda imenice: *melek*, *lejl/noć*, *bab/vrata*, i slično. Riječ *Allah* spada u drugu kategoriju, tj. fiktivni muški rod.

Zašto riječ *Allah* ne može biti ženskoga roda? Zbog pravila arapske gramatike. U arapskom jeziku, ženskog roda su imenice koje označavaju pojave koje su po prirodi takve, poput riječi *umm/majka*. Također, ženskog roda su imenice koje se završavaju tzv. ženskim harfom “ta”, poput riječi *mirvahatun/ventilator*. Imenice koje se završavaju *dugim elifom* i imenice koje označavaju dio para (poput oka ili uha), također su ženskoga roda. Pošto se za riječ *Allah* ne može vezati nijedno od spomenutih gramatičkih pravila, ta riječ ne može biti ženskog roda. Uzvišeni kaže u prvom ajetu sure El-Ihlas:

Reci: On, Allah, Jedan je.

Pošto u arapskom jeziku postoje samo muški i ženski rod, logično je da riječ *Allah* bude muškoga roda.

Nikab – prekrivanje lica muslimanke

Pitanje: Da li muslimanke moraju pokrivati lice?

Odgovor: Islamski učenjaci imaju različite stavove po pitanju pokrivanja lica kod muslimanki. U islamu, propisi se donose na osnovu Časnog Kur'ana, tj. Allahovog govora, i autentičnih hadisa, tj. govora Allahovog Poslanika, s.a.v.s. Uzvišeni Allah kaže:

O vjernici, pokoravajte se Allahu i pokoravajte se Poslaniku i predstavnicima vašim. A ako se u nečemu ne slažete, obratite se Allahu i Poslaniku, ako vjerujete u Allaha i u Onaj svijet; to vam je bolje i za vas rješenje ljepše. (En-Nisa, 59)

Kad se lideri, imami i učenjaci međusobno razilaze, moraju se obratiti Allahovoj Knjizi i hadisima Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Tačnost, relevantnost i preciznost njihovog odgovora se moraju bazirati na autentičnim izvorima islama. Naravno, moramo imati na umu da je samo Allah nepogrješiv, a da svi, pa i najveći učenjaci, mogu napraviti grešku.

Ne postoji vjerodostojan hadis koji nedvosmisleno naređuje pokrivanje lica. Učenjaci koji smatraju da je pokrivanje lica obavezno, tumače 59. ajet sure El-Ahzab kao "pokrivanje lica" umjesto "spuštanje vela niza se". Ovakva interpretacija je pogrešna, jer ne odgovara njenom značenju u arapskom jeziku. *Džilbab* se ne prevodi kao *prekrivač lica*.

Neki smatraju da se pod *velom* u 31. ajetu sure En-Nur²⁶ misli na pokrivanje glave i lica. Međutim, ova riječ u

²⁶ ...i neka vela svoja spuste na grudi svoje. (En-Nur, 31)

arapskom jeziku znači samo *pokrivanje glave*. Ebu Davud bilježi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Allah ne prihvaća namaz žene koja je dostigla polnu zrelost sve dok ne obuče *himar*." Nijedan učenjak ne zahtijeva pokrivanje lica tokom namaza, pošto *himar* to ne znači.

Veliki učenjaci, poput Ibn Mufliha el-Hanbelija, Nevevi-ja i drugih, tvrde da pokrivanje lica nije obavezno. Znameniti muhaddis našeg vremena, šejh Nasiruddin Albani je u knjigama *Er-Redd el-Mufhim* i *Džilbabul-mer'el-muslim* detaljno razotkrio pogreške u shvatanju da je pokrivanje lica obavezno.

Kao što sam rekao, ne postoji nijedan hadis koji nedvosmisleno naređuje pokrivanje lica. Sa druge strane, postoji veliki broj hadisa koji dokazuju da pokrivanje lica nije obavezno. Jednom prilikom, dok je Božiji Poslanik, s.a.v.s., nešto objašnjavao grupi žena na dan Bajrama, "jedna žena sa tamnim biljegom na obrazu ustade..." – tražeći objašnjenje nekih propisa. Ovo predanje bilježi Muslim. Iz njega se razumije da žena koja se obratila Vjerovjesniku, s.a.v.s., nije bila pokrivenog lica, niti joj je on to naredio odgovarajući joj na pitanje. Ako je običnim muslimanima obavezno naređivanje dobra a odvrćanje od zla, zar bi Vjerovjesnik, s.a.v.s., propustio priliku da ovu ženu upozori na obavezu pokrivanja lica, da je takva obaveza postojala!?

Ata ibn Rebi'a pripovijeda: "Ibn Abbas, r.a., me upitao: 'Hoćeš li da ti pokažem ženu od stanovnika Dženneta?' Rekoh: 'Hoću.' On reče: 'To je ona crnkinja što je došla kod Božijeg Poslanika, s.a.v.s...'." (El-Buhari, hadis broj 555)

Citirani hadis dokazuje da ta žena džennetlika nije pokrivala lice kad je otišla Božijem Poslaniku, s.a.v.s., niti je to činila u vrijeme kad je Ibn Abbas, r.a., pričao o njoj. Neki će reći da se boja kože može uočiti na rukama žene i da to ne mora biti lice. Međutim, ovaj argument je slab, jer ta žena nije bila jedina crnkinja u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s. Osim toga, prepoznavanje lica je nezamenjivo kad je u pitanju identifikacija osobe.

Božiji Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Neka muhrima (žena u ihramu) ne pokriva lice i neka ne nosi rukavice." (El-Buhari, hadis broj 1838)

Neki učenjaci smatraju da se ovaj hadis ne može uzeti kao argument za otkrivanje lica, pošto je ihram posebno stanje, a propisi u ihramu ne moraju važiti u običnom životu. Međutim, moramo napomenuti da u toku ihrama stvari koje su mustehab (poželjne) mogu postati haram, poput skraćivanja noktiju. Također, stvari koje su mubah (dozvoljene) u normalnim okolnostima, u toku ihrama mogu postati farz, kao što je nošenje ihrama. Ali, nikada nešto što je haram ne može postati farz! Ako je otkrivanje lica haram, kako je moglo postati farzom u toku ihrama?

Tokom prvih dana zul-hidžeta, El-Fadl Ibn Abbas, r.a., je jahao na kamili zajedno sa Allahovim Poslanikom, s.a.v.s. U jednom mjestu, pred njih izađe prelijepa žena iz plemena Has'am, tražeći da Božiji Poslanik donese presudu u jednom sporu. El-Fadla je privukla njena ljepota, pa je počeo zuriti u nju. Primjetivši to, Božiji Poslanik, s.a.v.s., ga uhvati za bradu i okrenu mu glavu u drugu stranu, da ne bi gledao u nju. (El-Buhari, hadis broj 6228)

Iz navedenog predanja razumijemo da je žena o kojoj se govori bila izuzetno lijepa. Kako ćete razlikovati lijepu ženu od manje lijepe, ukoliko joj je lice pokriveno? Uprkos tome, Božiji Poslanik, s.a.v.s., joj nije naredio da pokrije lice, već je naredio El-Fadlu da obori pogled, u skladu sa kur'anskim ajetom:

Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje, jer Allah, uistinu, zna ono što oni rade.

A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim... (En-Nur, 30-31)

Kada je Ibn Abbas, r.a., jedan od najboljih komentatora Kur'ana, upitan o značenju ovog ajeta, rekao je da se misli na lice i ruke. (Ibn Ebu Šejbe i El-Bejheki) Ovo predanje je sahih, po mišljenju šejha Albanija.

Neki učenjaci tvrde da su sva predanja u kojima se ne naređuje pokrivanje lica nastala prije objavljivanja ajeta koji naređuju pokrivanje lica:

O Vjerovjesniče, reci ženama svojim, i kćerima svojim, i ženama vjernika neka spuste haljine svoje niza se. Tako će se najlakše prepoznati pa neće napastovane biti. A Allah prašta i samilostan je. (El-Ahzab, 59)

A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim... (En-Nur, 30)

Kao prvo, ovi ajeti ne naređuju pokrivanje lica. Drugo, da biste dokazali da ovi ajeti dokazuju pokrivanje lica, morate navesti bar jedan vjerodostojan hadis koji to potkrije-

pljuje, a takav hadis ne postoji. Treće, većina hadisa koje sam citirao su nastali iz perioda poslije objavljivanja ova dva ajeta.

Možemo zaključiti da muslimankama nije obavezno pokrivanje lica. Međutim, bilo je obavezno suprugama Božijeg Poslanika, s.a.v.s., kao što je i njemu bio naređen poseban noćni namaz. Iako su ostali muslimani izuzeti od ove prakse, preporučuje se da i to slijede, jer predstavlja sunnet. Muslimanke koje žele nositi nikab, mogu ga nositi. One koje ga ne nose – ne moraju. A Allah najbolje zna.

Citiranje Biblije radi da've

Pitanje: Čuo sam jednog šejha kako govori da je citiranje Biblije radi da've ehli-kitabijama (jevrejima i hrišćanima) novotarija. Šta dr. Zakir Naik misli o tome, pošto on često citira Bibliju?

Odgovor: Iako većina učenjaka ne vidi ništa sporno u citiranju svetih knjiga ehli-kitabija za potrebe da've, postoji određen broj muslimana koji gaje zablude da je to pogrešno. Neki, čak, idu toliko daleko da to smatraju bid'atom, novotarijom u vjeri. Bilo bi fer da prvo vidimo koji su njihovi dokazi za ovaj stav.

Jedini hadis kojeg navode kao potporu svom stavu glasi:

“Prenosi se od Džabira ibn Abdullaha, r.a., da je rekao: ‘Omer ibnul-Hattab, r.a., je jednom prilikom došao Božijem Poslaniku, s.a.v.s., držeći listove Tivrata, i reče: ‘Allahov Poslaniče, ovo je Tivrati.’ Poslanik, s.a.v.s., ne reče ništa,

a Omer poče čitati. Boja na licu Božijeg Poslanika se vidno izmijenila, pa Ebu Bekr, r.a., povika: 'Omere, majka te nemala, zar ne vidiš lice Allahovog Poslanika!?' Omer mu pogleda lice i reče: 'Utječem se Allahu od Njegove srdžbe i srdžbe Njegovog Poslanika! Zadovoljni smo Allahom kao Gospodarem, islamom kao vjerom i Muhammedom kao poslanikom!' Poslanik, s.a.v.s., mu reče: 'Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moj život, kad bi se Musa sada pojavio, a ti ga počeo slijediti, napustivši mene, zasigurno bi zalutao! Jer, da je Musa danas živ, zaista bi morao mene slijediti!'" (Ed-Darimi, hadis broj 435)

Na osnovu navedenog hadisa, neki učenjaci tvrde da je muslimanima zabranjeno citiranje Biblije u bilo kakve svrhe, pošto je Božiji Poslanik, s.a.v.s., zabranio Omeru čitanje Tore. Međutim, Poslanikov prigovor se odnosio samo na čitanje radi upute, što se može razumjeti iz Omerove potvrde da je zadovoljan Allahom kao Gospodarem, islamom kao vjerom i Muhammedom kao poslanikom. Osim toga, Poslanik, s.a.v.s., ističe da bi Musa, a.s., da je živ, morao slijediti njega, tj. Časni Kur'an koji mu je objavljen. Daije i islamski predavači koji citiraju Stari i Novi Zavjet ne rade to da bi u njima pronašli Uputu, jer se jedina Uputa nalazi u "Posljednjem Zavjetu", Kur'ani-Kerimu. Uzvišeni Allah u Kur'anu kaže:

Danas sam vam vjeru vašu usavršio i blagodat Svoju prema vama upotpunio i zadovoljan sam da vam islam bude vjera. (El-Maide, 3)

Što se tiče najzastupljenijeg stava, da je dozvoljeno ci-

tirati Bibliju radi da've, postoji veliki broj vjerodostojnih dokaza koji potvrđuju da je to, bez sumnje, dozvoljeno.

Uzvišeni Allah kaže:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke: da se nikome osim Allahu ne klanjamo, da nikoga Njemu ravnim ne smatramo i da jedni druge, pored Allaha, bogovima ne držimo!" Pa ako oni ne pristanu, vi recite: "Budite svjedoci da smo mi muslimani!" (Ali Imran, 64)

U ovom ajetu, Uzvišeni Allah zapovijeda muslimanima da se sa ehli-kitabijama (Jevrejima i hrišćanima) okupe oko zajedničkih stavova. Kako će muslimani znati koji su to zajednički stavovi? Prvi način da to saznaju je da pročitaju njihove svete knjige, Toru i Bibliju. Drugi način je da na osnovu ponašanja ehli-kitabija procijene koji su im zajednički stavovi. Pošto se principi proklamovani u svetim knjigama često razlikuju od ponašanja njihovih sljedbenika, drugi način je potpuno nepouzdan. Obratite pažnju na sljedeća dva ajeta:

Svaka hrana je bila dozvoljena sinovima Israilovim, osim one koju je Israil sam sebi zabranio prije nego što je Tevrat objavljen bio. Reci: "Donesite Tevrat pa ga čitajte, ako istinu govorite!" (Ali Imran, 93)

Oni govore da će u Džennet ući samo jevreji, odnosno samo hrišćani. – To su puste želje njihove! – Ti reci: "Dokaz svoj dajte ako je istina to što govorite!" (El-Bekare, 111)

Uzvišeni Allah nam zapovijeda da od Jevreja i hrišćana

tražimo dokaze za ono što govore. Oni su proizveli svoj dokaz, Bibliju, koju su preveli na preko dvije hiljade stranih jezika. Ako Allah naređuje da tražimo dokaz, to znači da taj dokaz trebamo analizirati kada ga pronađemo. U suprotnom, kakva bi bila svrha tražiti "dokaz"?

Abdullah ibn Amr prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Prenesite od mene (moje učenje), pa makar jednu rečenicu. Pričajte ljudima priče iz vremena Benu Israila, jer u tome nije grijeh. Ko na mene namjerno slaže, neka pripremi sebi mjesto u Vatri." (El-Buhari, hadis broj 3461)

Neki učenjaci ovaj hadis tumače da je dozvoljeno pričati samo priče o Benu Israilu koje su spomenute u Kur'anu, a ne one koje se spominju u drugim knjigama. Međutim, trebamo razumjeti hadis onako kako ga je razumio njegov prenosilac. Preciznije je razumijevanje prenosioca hadisa nego sve njegove kasnije interpretacije.

Ibn Kesir ovako tumači navedeni hadis: "Njegov prenosilac je Abdullah ibn Amr, a zabilježio ga je El-Buhari. Abdullah je na dan Bitke na Jermuku uzeo dvije knjige od ehli-kitabija i pričao priče koje su u njima zapisane, jer je tako razumio značenje Poslanikovih riječi." (Tefsir Ibn Kesira, 1. tom)

Spomenuti hadis bi trebao biti dovoljan dokaz čak i najvećim skepticima da je citiranje Biblije dozvoljeno radi da've. Šejhul-islam Ibn Tejmije ovako tumači navedeni hadis: "Israilijati (priče iz historije Benu Israila) se mogu

koristiti jedino ako podupiru neki dokaz, a ne kao dokaz po sebi. Tri su vrste israilijata:

- oni za koje smo sigurni da su vjerodostojni, jer u našoj vjeri postoje predanja koja ih podupiru;
- oni za koje smo sigurni da nisu istiniti, na osnovu dokaza koje posjedujemo;
- oni koji ne spadaju ni u prvu ni u drugu vrstu. Ne negiramo ih, niti ih smatramo vjerodostojnima, ali dozvoljavamo njihovo prepričavanje, na osnovu hadisa kojeg smo spomenuli.

Analizirajmo još jedno predanje, koje prenosi Ibn Omer, r.a. Jevrej i Jevrejka su dovedeni pred Allahovog Poslanika, s.a.v.s., da im presudi zbog počinjenog bluda. Upita ih: "Kakva je kazna za blud, prema vašoj knjizi (Tevratu)?" Odgovoriše: "Naši sveštenici su smislili kaznu kojom se preljubnicima lica trebaju ocrniti ugljem." Abdullah ibn Selam, r.a., reče: "Allahov Poslaniče, naredi im da donesu Tevrat." Ljudi doniješe Tevrat, a jedan od Jevreja počeo čitati stihove o bludu, prekrivši rukom stih kojim se precizira kazna kamenovanjem, čitajući samo stihove prije i stihove poslije spominjanja kazne. Ibn Selam naredi Jevreju da podigne ruku i reče: "Pogledajte! Prekrio je rukom stihove o kamenovanju!" Tada Allahov Poslanik, s.a.v.s., naredi da se preljubnici kamenuju do smrti, na osnovu propisa iz Tevrata. (El-Buhari, hadis broj 6819)

Iz navedenog predanja razumijemo da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., presudio ovim Jevrejima na osnovu zakona

iz Tivrata, pošto je taj propis bio u skladu sa Kur'anom. Nije mu bila namjera da slijedi Tivrata, već da sprovede ono što je u skladu sa Časnim Kur'anom.

Na isti način, najbolja metoda da se nešto dokaže osobi koja vjeruje u Bibliju je da joj citirate Bibliju. Naprimjer, u Bibliji stoji: "Čuj, o Izraele! Vaš Gospod Bog Jedan je!" (Marko, 12:29) Time što ovim stihom činimo da hrišćanin povjeruje u Jednoću Stvoritelja, također činimo da povjeruje u prvi ajet sure El-Ihlas: "Reci: 'On, Allah, Jedan je.'" Tako ćemo ga najlakše odvratiti od ideje trojstva. Na taj način, slijedimo Božije uputstvo iz sure Ali Imran:

Reci: "O sljedbenici Knjige, dođite da se okupimo oko jedne riječi i nama i vama zajedničke..." (Ali Imran, 64)

Dakle, muslimanima je dozvoljeno citirati Bibliju radi da'Ve. Oni koji imaju drugačiji stav, moraju najprije opovrgnuti dokaze koje smo ovdje spomenuli. A Allah najbolje zna.

Odnos prema roditeljima

Pitanje: Jedna djevojka je nedavno prihvatila islam. Njeni roditelji su hrišćani. Oni traže od nje da sa njima ide u crkvu. Ako odbije, imat će porodičnih problema. Može li ići sa njima u crkvu, samo da ne bi narušila dobre odnose sa roditeljima?

Odgovor: Islam naređuje muslimanima da budu veoma poslušni i pažljivi prema roditeljima, ma koje vjere bili. Dobročinstvo prema roditeljima je jedna od temeljnih islamskih naredbi. Časni Kur'an kaže:

Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!" – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim.

Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!" (El-Isra, 23-24)

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim. Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti. (Lukman, 14)

Međutim:

A ako te budu nagovarali da drugog Meni ravnim smatraš, onoga o kome ništa ne znaš, ti ih ne slušaj i prema njima se, na ovome svijetu, velikodušno ponašaj, a slijedi put onoga koji se iskreno Meni obraća; Meni ćete se poslije vratiti i Ja ću vas o onome što ste radili obavijestiti. (Lukman, 15)

Allahovo pravo je iznad svačijeg drugog. Zato je zabranjeno posjećivati mjesta gdje se obožava nešto mimo Allaha, pa makar rizikovali da narušimo dobre odnose sa roditeljima. Uzvišeni Allah kaže:

Mi smo svakog čovjeka zadužili da bude dobar prema roditeljima svojim. Ali, ako te oni budu nagovarali da Meni nekoga ravnim smatraš, o kome ti ništa ne znaš, onda ih ne slušaj. Meni ćete se vratiti, pa ću vas Ja o onome što ste radili obavijestiti. (El-Ankebut, 8)

U citiranim ajetima, Allah naređuje pokornost i dobročinstvo prema roditeljima, bez obzira da li su muslimani ili ne. Također, zabranjuje se pokornost njima ukoliko se time čini nasilje prema Allahovim naredbama i naredbama Njegovog Poslanika, s.a.v.s. Naprimjer, ukoliko vam roditelji naređuju da obožavate bilo šta osim Allaha, ne smijete ih poslušati. Jer, najveći grijeh koji postoji je pripisivanje Allahu druga. Ova zabrana obuhvaća i posjetu mjestima na kojima se obožava bilo šta osim Allaha. Međutim, treba imati na umu da novi muslimani moraju uložiti dodatni napor da svoje roditelje upoznaju sa islamom. Također, ne smiju se razočarati ukoliko roditeljima teško ide prihvatanje te "nove" religije. Moraju im biti pokorni i nikako ne kidati rodbinske veze. Jedino što moraju izbjegavati je činjenje grijeha i pripisivanje Allahu druga.

Posebno novi muslimani trebaju obratiti pažnju na kur'anske naredbe o dobročinstvu roditeljima. Ne smiju biti arogantni prema njima, već ponizni. Moraju im govoriti samo lijepe riječi i biti im stalno na usluzi. Ponekad je samo to dovoljno da oni shvate ljepotu islama i prihvate ga, jer jedino je islam poklonio toliku pažnju roditeljima.

Zašto islamski misionari nisu aktivni poput hrišćanskih

Pitanje: Nedavno sam prihvatio islam, a odrastao sam u ortodoksnoj hrišćanskoj porodici. Moja želja za islamskim znanjem je sve veća. Nažalost, još nisam naišao na oso-

bu koja bi mi odgovorila makar na većinu pitanja koja me muče. Evo, Vama postavljam nekoliko pitanja, pa Vas molim da mi odgovorite:

1) Zašto islamski misionari nisu aktivni kao što su aktivni hrišćanski misionari? Zar se islam ne bi brže širio, a predrasude o njemu brže nestajale, ukoliko bi se povećao broj učenih i stručnih islamskih misionara? Zašto su muslimani tako nemarni?

2) Da li islam dozvoljava stipendiranje jetima? Ne mislim na usvajanje, već na finansiranje njegove školarine i slično.

3) Da li su stavovi terorista poput Bin Ladena dobri ili loši? Da li muslimani trebaju podržati njegove aktivnosti? Smiju li se u ratu ubijati djeca i nedužni ljudi, iako je Božiji Poslanik to zabranio?

Odgovor:

1) Istina je da su hrišćanski misionari mnogo aktivniji od muslimanskih, iako se od muslimana očekuje da budu najbolji misionari. Islam je vjera koja bi trebala imati najveći broj misionara/daija, jer Uzvišeni kaže u Kur'anu:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj (sve ljude) i s njima ne najljepši način raspravljaj! (En-Nahl, 125)

Nažalost, mi muslimani ne radimo svoj posao kako treba. Osim toga, na zapadnim medijima se vodi žestoka kampanja protiv islama i muslimana. Zablude o islamu su

dostigle epidemijski i endemijski nivo. Svaki musliman je dužan boriti se protiv ovih zabluda, argumentima iz Časno-ga Kur'ana i vjerodostojnih hadisa.

Bez obzira na to radili muslimani svoj posao ili ne, Allah je obećao da će Njegova vjera nadvladati sve ostale siste-me:

On je poslao Poslanika Svoga s uputom i vjerom istini-tom da bi je uzdigao iznad svih vjera. A Allah je dovoljan Svjedok! (El-Feth, 28)

Uzvišenom Allahu nije potrebna ničija pomoć da bi se to ostvarilo. On nam samo daje priliku da činimo dobro za ovu vjeru i zaradimo veliku nagradu.

Muslimani su zapali u nemar zato što bez razumijeva-nja čitaju Kur'an. Samo kroz razumijevanje Kur'anskih po-ruka možemo spoznati sve što nam je potrebno za dobro na oba svijeta. Uzvišeni Allah kaže:

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!" (Fussilet, 33)

2) Islam podstiče pomaganje jetima/siročadi. Uzviše-ni u Kur'anu kaže:

...i kada smo od sinova Israilovih zavjet uzeli da ćete se jedino Allahu klanjati, i roditeljima, i bližnjima, i siročadi, i siromasima dobročinstvo činiti, a ljudima lijepe riječi go-voriti i molitvu obavljati i zekat davati... (El-Bekare, 83)

Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ja i onaj koji se bri-

ne o siročadima, bit ćemo u Džennetu ovako..." pa je pokazao kažiprst i srednji prst spojene. (El-Buhari, 224)

Dakle, stipendiranje jetima i njihovo pomaganje je dobro djelo, za koje je Allah obećao veliku nagradu.

3) Ne možemo znati da li je Osama bin Laden dobar ili loš. Ne možemo slijepo vjerovati propagandi na CNN-u i BBC-u. Većina internacionalnih medija ima za cilj projektirati negativnu sliku o muslimanima. Časni Kur'an kaže:

O vjernici, ako vam nekakav nepošten čovjek donese kakvu vijest, dobro je provjerite, da u neznanju nekome zlo ne učinite, pa da se zbog onoga što ste učinili pokajete. (El-Hudžurat, 6)

Islam zabranjuje ubijanje nedužnih ljudi, kao što stoji u Časnome Kur'anu:

Ako neko ubije nekoga koji nije ubio nikoga, ili onoga koji na Zemlji nered ne čini – kao da je sve ljude poubijao; a ako neko bude uzrok da se nečiji život sačuva – kao da je svim ljudima život sačuvao. (El-Maide, 32)

Strogo je zabranjeno oduzeti život nedužnom čovjeku, bio on musliman ili ne, u uslovima rata i mira. Prenosi se da je halifa Ebu Bekr es-Siddik, r.a., poslao naredbu Usami ibn Zejdu, r.a:

"Naređujem ti deset stvari: ne smijete ubijati žene, djecu i stare ljude, ne sjecite drveće, ne rušite kuće, ne povređujte ovce i kamile, osim ukoliko se morate prehraniti, ne uništavajte i ne palite palme, ne budite izdajnici, ne budite kukavice. Naći ćete na ljude koji žive u manastirima i

svoj život posvetili službi. Ostavite ih na miru.” (Et-Taberi)²⁷

Vjerovanje u Isusa

Pitanje: Da li muslimani vjeruju u Isusa? Ako vjeruju u njega, da li vjeruju i da će se on ponovo vratiti na Zemlju? Postoji li, osim njega, još neki poslanik koji je živ?

Odgovor: Islam je jedina nehrišćanska religija koja od svojih sljedbenika zahtijeva vjerovanje u Isusa/Isaa, a.s. Niko ne može biti musliman ukoliko ne vjeruje u njega. Muslimani vjeruju da je on bio jedan od najvećih Božijih poslanika. Vjeruju da je bio *mesih*, tj. *hrist*. Vjeruju u njegovo čudesno začeće, bez intervencije muškarca, u šta mnogi savremeni hrišćani ne vjeruju. Muslimani vjeruju da je Isus/Isa, a.s., oživio mrtvaca, Božijom dozvolom, te da je liječio slijepe od rođenja i gubavce, Božijom dozvolom.

Uzvišeni Allah kaže o njemu:

A kada Isa, sin Merjemin, reče: “O sinovi Israilovi, ja sam vam Allahov poslanik... (Es-Saff, 6)

Muslimanima nije naređeno da vjeruju u Isaa, a.s., nego i u sve Božije poslanike prije i poslije njega. Časni Kur'an spominje imena 25 vjerovjesnika, mada ih je bilo mnogo više.

O vjernici, vjerujte u Allaha, i Poslanika Njegova, i u Knjigu koju On Svome Poslaniku objavljuje, i u Knjigu koju je objavio prije. A onaj ko ne bude vjerovao u Allaha, i u meleke Njegove, i u knjige Njegove, i u poslanike Njegove,

²⁷ Opširniji odgovor na ovo pitanje je dat u poglavlju “Terorizam i džihad”. (Primj. urednika)

i u Onaj svijet – daleko je zalutao. (En-Nisa, 136)

Časni Kur'an je Isau, a.s., dodijelio posebna imena, dajući mu počast i posebno ga ističući: Ibn Merjem (Sin Merjemin), Mesih (Hrist, Pomazanik), Resulullah (Allahov poslanik), Abdullah (Allahov rob), Kelimetullah (Allahova Riječ), Ruhun minellah (Duh od Allaha) i još mnogo drugih nadimaka i svojstava koji se spominju u petnaest različitih kur'anskih sura.

2) Istina je da muslimani, na osnovu dokaza iz Kur'ana i hadisa, vjeruju u povratak Isaa, a.s. On je jedini vjerovjesnik koji je živ uzdignut na nebo. Uzvišeni Allah kaže:

...i zbog riječi njihovih: "Mi smo ubili Mesiha, Isaa, sina Merjemina, Allahova poslanika!" A nisu ga ni ubili ni raspeli, već im se pričinilo. Oni koji su se o njemu u mišljenju razilazili, oni su sami o tome u sumnji bili; o tome nisu ništa pouzdano znali, samo su nagađali; a sigurno je da ga nisu ubili, već ga je Allah uzdigao Sebi. A Allah je silan i mudar. (En-Nisa, 157-158)

Kur'an spominje i njegov povratak na Zemlju:

On (Isa) je predznak Smaka svijeta, zato nikako ne sumnjajte u nj i slijedite uputstvo Moje, to je Pravi put. (Ez-Zuhruf, 61)

Pošto je on jedini vjerovjesnik koji je živ uzdignut na nebo, postao je i jedini vjerovjesnik koga su "sljedbenici" proglasili božanstvom, optužujući ga da ih je on pozivao u to vjerovanje. On će se vratiti na Zemlju, kako bi otklonio tu zabludu. Uzvišeni u Kur'anu kaže:

A kada Allah rekne: "O Isa, sine Merjemin, jesi li ti govorio ljudima: 'Prihvatite mene i majku moju kao dva boga uz Allaha'?" – on će reći: "Hvaljen neka si Ti! Meni nije priličilo da govorim ono što nemam pravo. Ako sam ja to govorio, Ti to već znaš; Ti znaš šta ja znam, a ja ne znam šta Ti znaš; Samo Ti jedini sve što je skriveno znaš. (El-Maide, 116)

Čak sedamnaest vjerodostojnih hadisa govori o ponovnom dolasku Isaa, a.s. Prenosi se da je Muhammed, a.s., rekao: "Tako mi Onoga u Čijoj ruci je moj život, uskoro će među vas sići Sin Merjemin. Vladat će pravedno, slomit će krst, ubiti svinju i ukinuti džizju. Ljudi će živjeti u izobilju, tako da neće imati kome udijeliti sadaku." (El-Buhari)

Treba imati na umu da Isa, a.s., neće doći sa novom porukom, niti sa Objavom. Prenosi se da je Muhammed, a.s., rekao: "Zaista, Isa će sići među vas i suditi će ljudima prema Kur'anu, a ne prema Evanđelju." (El-Buhari)

Analizirajmo sljedeće biblijske stihove, koji se pripisuju Isusu:

"Mnogi će me u onaj dan pitati: 'Gospodine, Gospodine! Nismo li mi u tvoje ime prorokovali, u tvoje ime đavle izgonili, u tvoje ime mnoga čudesa činili?' Tada ću im kazati: 'Nikad vas nisam poznavao! Nosite se od mene, vi bezakonici!'" (Matej, 7:22-24)

U ovim stihovima, Isus nagovještava da će se odreći nekih ljudi. Ko su ti ljudi? Muslimani? Hindusi? Ne! To su oni koji tvrde da u ime njegovo čudesa čine i đavole izgone, tj. hrišćani.

Dakle, muslimani vjeruju da je Isus/Isa, a.s., bio Allahov poslanik i da će se vratiti na Zemlju.

Pantalone iznad članaka

Pitanje: Mnogo je konfuzije oko tako prostog pitanja kao što je dužina pantalona. Različiti alimi ovo objašnjavaju stavovima svoje pravne škole. Mene zanima kakav je, zaista, propis o dužini pantalona, na osnovu vjerodostojnih hadisa?

Odgovor: Nema razilaženja među učenjacima po pitanju prekrivanja članaka. Svi učenjaci, bez obzira na pravnu školu kojoj pripadaju i na različite stavove po drugim pitanjima, imaju isti stav po pitanju dužine pantalona kod muškaraca. Svi se, bez izuzetka, slažu da dužina odjeće kod muškarca ne smije prelaziti članke, tj. da je zabranjeno spuštati odjeću ispod članaka. Postoji veliki broj vjerodostojnih hadisa koji dokazuju navedeno.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Allah na Sudnjem danu neće pogledati čovjeka koji je svoju odjeću, iz oholosti, puštao da se vuče po zemlji." (El-Buhari)

Na osnovu ovog hadisa, neki su zaključili da se zabrana spuštanja odjeće ispod članaka odnosi samo na ohole, dok taj čin bez oholosti nije zabranjen. Međutim, u drugim hadisima je Božiji Poslanik zabranio spuštanje odjeće ispod članaka, ne spominjući oholost.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s.,

rekao: "Sve što je ispod članaka bit će u Vatri." (El-Buhari)

U ovom hadisu se ne spominje uslov oholosti. Uostalom, zar može neko od nas tvrditi da je bio skromniji od Božijeg Poslanika, s.a.v.s!? On u svome srcu nije imao ni trun oholosti. Bio je blag i milostiv. Kur'an kaže da je poslat kao milost svim svjetovima. Ipak, nije svoju odjeću spuštao ispod članaka. Da bismo postigli uspjeh na ovom i Budućem svijetu, moramo slijediti praksu Božijeg Poslanika, s.a.v.s. U jednom predanju stoji da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Svi moji sljedbenici će ući u Džennet, osim onih koji to odbiju." Ljudi upitaše: "Allahov Poslaniče, ko će odbiti da uđe u Džennet!?" On odgovori: "Svi koji me slijede ući će u Džennet. Oni koji me ne slijede – odbijaju ući u Džennet." (El-Buhari)

A Allah najbolje zna.

Sporazumni razvod braka

Pitanja: Ukoliko se desi sporazumni razvod braka:

- 1) Da li žena mora sačekati da joj istekne iddet?
- 2) Da li bivši suprug mora plaćati alimentaciju?
- 3) Mogu li u tom periodu imati intimne odnose?
- 4) Smiju li bivši supružnici razgovarati preko telefona?

Odgovor:

- 1) Žena mora čekati da joj istekne iddet, tj. tri mjeseca na pranja, ukoliko su redovna, ili tri mjeseca ukoliko su ne-

redovna ili je ušla u menopauzu. Uzvišeni kaže u Kur'anu:

Raspuštenice neka čekaju tri mjeseca pranja; i nije im dopušteno kriti ono što je Allah stvorio u maternicama njihovim, ako u Allaha i u Onaj svijet vjeruju. (El-Bekare, 228)

Citirani ajet se osvrće i na moguću trudnoću. Žena, u slučaju razvoda, ne smije skrivati svoju trudnoću, već je mora obznaniti, a iddet u tom slučaju ne traje tri mjeseca, već se produžava do poslije porođaja.

Trudne žene čekaju sve dok ne rode. A onome ko se Allaha boji, On će sve što mu treba učiniti dostupnim. (Et-Talak, 4)

U slučaju da se ne radi o konačnom razvodu braka, iddet je prilika da supružnici ponovo razmotre mogućnost zajedničkog života.

2) Ukoliko se radi o razvodu sa mogućim opozivom, muž je dužan da tokom trajanja iddeta ispunjava finansijske obaveze prema ženi. Ukoliko je žena trudna, muž je obavezan izdržavati je sve dok traje trudnoća. Obaveza se produžava i nakon porođaja, sve dok dijete doji. Uzvišeni Allah kaže:

Njih ostavite da stanuju tamo gdje i vi stanujete, prema svojim mogućnostima, i ne činite im teškoće zato da biste ih stisnuli. Ako su trudne, dajte im izdržavanje sve dok se ne porode, a ako vam djecu doje, onda im dajte zasluženu nagradu sporazumjevši se međusobno na lijep način. A ako nastanu razmirice, neka mu onda druga doji dijete. (Et-Talak, 6)

U slučaju neopozivog razvoda braka, postoji razilaženje među učenjacima oko finansijskih obaveza prema bivšoj supruzi. Većina smatra da ta obaveza postoji samo ukoliko je žena trudna ili ukoliko doji dijete. Fatima bint Kajs, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik rekao da prema ženi sa neopozivim razvodom nema finansijskih obaveza. (Muslim, hadis broj 3522)

3) Ukoliko se radi o opozivom razvodu, intimni odnos je dozvoljen u toku iddeta. U tom slučaju, intimni odnos se smatra pomirenjem i anuliranjem razvoda braka. Ukoliko nakon prvog ili drugog razvoda istekne iddet, intimni odnos je zabranjen sve dok se ponovo ne vjenčaju, uz novi mehr. U suprotnom, njihov odnos će se smatrati bludom.

4) Islam ne podstiče telefonske razgovore između muškarca i žene koji nisu mahrem. To može biti dozvoljeno samo kada oboje teže čednosti i čuvaju čast jedno drugog. Kada istekne iddet i u slučaju neopozivog razvoda braka, muškarac i žena postaju stranci i moraju se uzdržavati od telefonskih razgovora. A Allah najbolje zna.

Bogata supruga

Pitanja:

1) Može li bogata supruga dati zekat siromašnom mužu?

2) Smije li suprug prisiliti ženu da cijelu svoju platu (ukoliko je zaposlena) troši za potrebe porodice, ili da njenu ušteđevinu čuva na svom bankovnom računu?

3) Koji procenat plate žena mora izdvajati za potrebe porodice?

Odgovor:

1) Da, muslimanka može dati zekat siromašnom supruhu, ukoliko spada u kategoriju kojoj se može udijeliti zekat. Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., dozvolio jednoj ženi da svome mužu udijeli zekat. Zejneba, r.a., je zamolila Bilala, r.a., da upita Božijeg Poslanika, s.a.v.s., smije li dati zekat siromašnom mužu i jetimima koji su pod njenom zaštitom. Božiji Poslanik joj je poručio preko Bilala: "Da. Imat će dvostruku nagradu za to, jer pomaže rodbinu i jetime i izdvaja zekat iz imetka." (El-Buhari, 545)

2) Sve što žena utroši za porodicu, to je njena slobodna volja. Muž nema nikakvog prava u njenom imetku, a njen kapital može trošiti i ulagati u poslove samo sa njenom dozvolom. Ako ona odbije, on nema pravo buniti se. Nekoliko puta sam spomenuo da su finansijske obaveze u vezi porodice odgovornost muža. On može od nje tražiti da mu pomogne u tome, ukoliko ona želi.

3) U skladu sa prethodno rečenim, muž nema pravo tražiti od žene nijedan procenat njene plate. Sva njena izdvajanja za porodicu su njena slobodna volja. Ako hoće, može sve potrošiti za porodicu. Ako neće, ne mora ništa. A Allah najbolje zna.

Sredstva kontracepcije

Pitanje: Da li je kontracepcija (sprječavanje začeća) zabranjena u islamu?

Odgovor: Načelno, postoje dvije metode kontracepcije: trajna i privremena.

1) **Trajna kontracepcija** podrazumijeva *vazektomiju* kod muškaraca i *tubektomiju*²⁸ kod žena. Svi islamski učenjaci se slažu da su obje metode zabranjene, jer se njima mijenja fizionomija čovjekovog tijela. Uzvišeni Allah kaže:

Ti upravi lice svoje vjeri, kao pravi vjernik, djelu Allahu, prema kojoj je On ljude načinio – ne treba se mijenjati Allahova vjera, ali većina ljudi to ne zna. (Er-Rum, 30)

Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Ženite se ljupkim i plodnim ženama, jer ću se ja na Sudnjem danu ponositi vašom brojnošću.” (Ebu Davud, hadis broj 2050)

2) **Privremenih metoda** ima nekoliko.

- M.T.P. ili abortus, tj. medicinski prekid trudnoće. Svi učenjaci se slažu da je ova metoda zabranjena. Uzvišeni Allah kaže:

Reci: “Dodite da vam kažem šta vam Gospodar vaš propisuje; da Mu ništa ne pridružujete, da roditeljima dobro činite, da djecu svoju, zbog neimaštine, ne ubijate – Mi

²⁸ Metode sterilizacije, nakon kojih muškarac i žena i dalje mogu biti seksualno aktivni, ali ne i plodni. (Primj. urednika)

i vas i njih hranimo... (El-En'am, 151)

Ne ubijajte djecu svoju od straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, jer je ubijati njih doista veliki grijeh. (El-Isra, 31)

Ukoliko je život majke ugrožen, ova metoda prekida trudnoće je dozvoljena. Ako, naprimjer, žena pati od srčanih bolesti, a trudnoća može dovesti do ozbiljnih komplikacija, može se izvršiti abortus da bi se spasio život majke, ili se pribjeći metodi trajne sterilizacije, da bi se spriječila svako buduće začće.

- Pilule za kontracepciju. Skoro svi savremeni učenjaci, uključujući šejha Bin Baza i Stalni savjet za da'vu u Saudijskoj Arabiji, zabranjuju pilule za kontracepciju, zbog njihovih štetnih i trajnih posljedica po zdravlje žene.

- Pilula "za dan poslije". Ovo je široko prihvaćena metoda privremene kontracepcije, iako njeno dejstvo nije kontracepcija, već kontra-implantacija. Njen zadatak je da ubije tek oplođenu jajnu ćeliju i spriječi je da se nastani u materici. Ova metoda nije ništa drugo do rani abortus, te je zato zabranjena u islamu. Neki "učenjaci" su je dozvolili, ne znajući njeno stvarno dejstvo.

- Metoda "prekinutog snošaja" (azl). Dozvoljena je samo ukoliko se oko nje slože i muž i žena, pošto oboje imaju jednaka prava na potomstvo. Ovaj stav se temelji na predanju u kome Džabir ibn Abdullah, r.a., kaže: "Prakticirali smo *azl* dok je Poslanik bio živ i dok je Kur'an objavljivan." (El-Buhari) Ibn Tejmije, r.a., je rekao: "Neki učenjaci

smatraju da *azl* nije dozvoljen. Međutim, četvorica imama ga dozvoljavaju, ukoliko se supruga slaže sa time. A Allah najbolje zna." (Medžmu'atul-fetava, 32/110)

Postoje dva osnovna razloga za "planiranje porodice": siromaštvo i posvećivanje više pažnje manjem broju djece. Što se tiče problema siromašnih, Uzvišeni Allah je imućnima propisao obavezu izdvajanja zekata. Iz tih sredstava, siromašni imaju pravo uzeti neophodan iznos. Sa druge strane, Uzvišeni u Kur'anu kaže:

...da djecu svoju, zbog neimaštine, ne ubijate – Mi i vas i njih hranimo... (El-En'am, 151)

Ne ubijajte djecu svoju od straha od neimaštine, i njih i vas Mi hranimo, jer je ubijati njih doista veliki grijeh. (El-Isra, 31)

Na prvi pogled, čini se da oba navedena ajeta imaju isto značenje. Međutim, prvi ajet se odnosi na siromašne roditelje, koji nemaju sredstava prehraniti ni sebe, a kamoli djecu. Njima Allah garantira opskrbu. Drugi ajet se odnosi na roditelje koji strahuju da će zbog većeg broja djece zapasti u neimaštinu i da se neće moći posvetiti njihovom školovanju i obezbjeđivanju kvalitetnijeg života. Uzvišeni Allah garantira opskrbu i njihovo djeci i njima.

Ja sam peto dijete u mojoj porodici. Da su moji roditelji planirali porodicu, ne bih bio rođen. Hvala Allahu, evo me danas, završio sam medicinu i bavim se da'vom. Da li sam ja opterećenje društvu oko mene? Zabluda je misliti da ćete manjem broju djece obezbijediti bolje školovanje i

kvalitet života. Niko ne zna koje će mu dijete imati najviše bereketa. Vrlo je moguće da dijete koje "nije planirano" bude najkorisnije roditeljima i društvu. Historija je puna primjera izuzetnih ljudi, koji nisu bili ni prvo ni drugo dijete svojih roditelja.

Postoji Maltuzjanova teorija, koja kaže da se porastom populacije povećava siromaštvo, te da se brojnost ljudske populacije mora kontrolisati u skladu sa stopom proizvodnje hrane. Danas je dokazano da je ova teorija pogrešna, jer se većom populacijom povećava broj radne snage, koja se pravilnom organizacijom može uposliti za dobrobit društva. Neke evropske zemlje imaju veliku gustinu naseljenosti, ali su uslovi života mnogo bolji nego u istočnim zemljama, zbog dobre organizacije proizvodnje.

Čak i ako naiđemo na finansijske poteškoće prilikom podizanja djece, moramo imati na umu da je ovaj život samo test, čije rezultate ćemo vidjeti na Sudnjem danu. Uzvišeni Allah kaže:

Onaj Koji je dao smrt i život da bi iskušao koji od vas će bolje postupati... (El-Mulk, 2)

Allah najbolje zna šta je dobro za nas i naše porodice.

Dozvola prve žene

Pitanje: Mora li čovjek dobiti odobrenje od prve žene da bi se oženio drugi put?

Odgovor: Islamski brak je sveti ugovor koji je regulisan

šerijatskim pravilima koji osiguravaju njegovu stabilnost. Iako je islam dozvolio čovjeku da ima više od jedne žene, propisao je određene uslove koji se moraju ispuniti, jer je stabilan brak prioritet.

Ukoliko se čovjek želi oženiti sa još jednom ženom i siguran je da ih obje može tretirati jednako i pravedno, dozvoljeno mu je, u skladu sa ajetima iz Časnoga Kur'ana:

Ženite se onim ženama koje su vam dopuštene, sa po dvije, sa po tri i sa po četiri. A ako strahujete da nećete pravedni biti, onda samo sa jednom... (En-Nisa, 3)

Ne postoji ajet niti vjerodostojan hadis koji kao uslov ženidbe drugom ženom navode nedvosmisleni pristanak prve. Ipak, preporučljivo je da prvu ženu obavijesti o svojoj namjeri i da je pokuša ubijediti u ispravnost te odluke, mada ni to nije obavezno.

Međutim, ukoliko u bračnom ugovoru postoji uslov da se muž ne smije ženiti drugom ženom sve dok je oženjen prvom, taj se uslov mora poštovati. Tek tada, za drugu ženu mora tražiti dozvolu prve.

Uslovi bračnog ugovora su najvažniji od svih, jer oni osiguravaju prisnu povezanost bračnih drugova. Prenosi se da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Uslovi koji su najpreči da se poštuju su oni iz bračnog ugovora..." (El-Buhari)

Dakle, muškarcu nije potrebna dozvola prve žene da se oženi sa još jednom, osim ukoliko mu je to ograničeno bračnim ugovorom.

A Allah najbolje zna.

Kada je zabranjeno klanjati

Pitanje: Čuo sam od mnogih ljudi da nije dozvoljeno učiti Kur'an niti obavljati namaz nakon ikindija-namaza i prije podne-namaza, dok je Sunce u zenitu. Molim Vas objasnite.

Odgovor: Što se tiče učenja Kur'ana, ne postoji vrijeme u toku dana i noći kada je ono zabranjeno. Učenje Kur'ana je jedan od najboljih zikrova, a najbolje je prakticirati ga nakon sabah-namaza. Allahov Poslanik, s.a.v.s., je rekao: "Ko klanja sabah u džematu, a zatim ostane u sjedećem položaju i čini zikr do izlaska Sunca, a nakon toga klanja dva rekata duha-namaza, ima nagradu kao da je obavio hadž i umru." (Et-Tirmizi)

Postoje vremena kada je zabranjeno obavljati namaz. To su: izlazak Sunca, zalazak Sunca i kad je Sunce u zenitu. Prenosi se da je Utbe ibn Amir rekao: "U ovim vremenima nam je Allahov Poslanik, s.a.v.s., zabranio obavljanje namaza i sahranjivanje mrtvih: kad Sunce počne izlaziti, pa sve dok potpuno ne izađe; kad je Sunce na sredini neba, sve dok ne pređe zenit i kada Sunce počne zalaziti, sve dok potpuno ne zađe." (Muslim)

Ebu Seid el-Hudri prenosi da je čuo Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: "Nema namaza nakon sabaha, sve dok Sunce potpuno ne izađe, i nema namaza nakon ikindije, sve dok Sunce potpuno ne zađe." (El-Buhari)

Međutim, u nekim vjerodostojnim predajama se navodi da je Poslanik, s.a.v.s., ipak klanjao dva rekata nafilu nakon

ikindija-namaza. Ovdje je bitno znati za šerijatsko pravilo koje glasi: kada se pojavi, na prvi pogled, suprotnost između naredbi (kaul) i prakse (amel) Allahovog Poslanika, s.a.v.s., prednost se daje praksi.

U normalnim uslovima, muslimani ne trebaju obavljati nikakve namaze u toku ovih zabranjenih vremena, osim ukoliko postoji jasan razlog za to. Naprimjer, dozvoljeno je obaviti dva rekata tehijjetul-mesdžida kad uđemo u džamiju, čak i ako se nalazimo u vremenu poslije ikindije, jer je tehijjetul-mesdžid pritvrđeni sunnet/praksa Božijeg Poslanika. Također, dozvoljeno nam je klanjati dva rekata nafile nakon obavljenog tavafa, makar se nalazili u nekom od vremena pokuđenih za obavljanje namaza.

A Allah najbolje zna.

Ženidba ehli-kitabijkom

Pitanje: Može li se musliman oženiti jevrejkom ili hrišćankom?

Odgovor: Muslimanu je dozvoljeno oženiti se ehli-kitabijkom, tj. jevrejkom ili hrišćankom, ukoliko se ispune određeni uslovi. Uzvišeni Allah kaže:

...i čestite vjernice su vam dozvoljene, i čestite kćeri onih kojima je data Knjiga prije vas. (El-Maide, 5)

Na osnovu navedenog ajeta, većina učenjaka smatra da je dozvoljeno oženiti se ehli-kitabijkom. Međutim, na drugim mjestima Kur'an ističe da je muslimanima zabra-

njen brak sa mušrikinjama, onima koji pripisuju Allahu druga:

Ne ženite se mnogoboškinjama dok ne postanu vjernice; uistinu je robinja – vjernica bolja od mnogoboškinje, makar vam se i sviđala. (El-Bekare, 221)

Kada analiziramo vjerovanja jevreja i hrišćana, vidjet ćemo da oni pripisuju Allahu druga. O tome govori i Časni Kur'an:

Oni, pored Allaha, bogovima smatraju svećenike svoje i monahe svoje i Mesiha, sina Merjemina, a naređeno im je da se samo jednom Bogu klanjaju – nema boga osim Njega. (Et-Tevbe, 31)

Hrišćani tvrde da je Isus bog i sin Božiji, kao takvog ga obožavaju i čine širk/mnogoboštvo.

Nevjernici su oni koji govore: "Bog je – Mesih, sin Merjemin!" A Mesih je govorio: "O sinovi Israilovi, klanjajte se Allahu, i mome i vašem Gospodaru! Ko drugog Allahu smatra ravnim, Allah će mu ulazak u Džennet zabraniti i boravište njegovo će Džehennem biti; a nevjernicima neće niko pomoći." (El-Maide, 72)

Iz ovog i mnogih drugih ajeta, razumijemo da su većina jevreja i hrišćana ustvari mušrici, jer pripisuju Allahu druga, smatrajući božanstvom nekog drugog pored Jednog Boga. Neko će pomisliti da postoji kontradikcija između ajeta koji dozvoljava ženidbu ehli-kitabijkama i ajeta koji govore o njihovom širku i zabrani ženidbe sa mušrikinjama. Objašnjenje je dato u sljedećem ajetu:

A kad bi sljedbenici Knjige ispravno vjerovali, bilo bi bolje za njih; ima ih i pravih vjernika, ali, većinom su nevjernici. (Ali Imran, 110)

Prema tome, moj stav je da se muslimani smiju ženiti Jevrejkama i hrišćankama koje su čestite i ne vjeruju u trojstvo i ne pripisuju Isusu božanske osobine. A Allah najbolje zna.

Farbanje kose

Pitanje: Čuo sam da je po islamu dozvoljeno farbanje kose. Da li je to tačno? Molim Vas navedite ajete i hadise koji govore o tome.

Odgovor: Dozvoljeno je farbati sijedu kosu bilo kojom bojom osim crne, pod uslovom da je materijal za farbu čist i da je napravljen od dozvoljenih supstanci. Ebu Zerr, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Najbolje čime se sijeda kosa može farbati su henna i katam (vrste biljaka iz Jemena)." (Ebu Davud)

U vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s., jevreji i hrišćani nisu farbali sijedu kosu, prikazujući se na taj način učeni-ma, pobožnima i skromnima. Da bi se muslimani razlikovali od njih, Poslanik im je naredio da postupaju suprotno. Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: "Jevreji i hrišćani ne farbaju sijede kose i brade, a vi radite suprotno od njih." (Muttefekun alejhi)

Međutim, nije dozvoljeno farbati se crnom bojom, pošto postoje predaje da je Vjerovjesnik, a.s., to zabranio.

Džabir ibn Abdullah, r.a., prenosi da je Ebu Kuhafe, r.a., doveden pred Allahovog Poslanika, s.a.v.s., na Dan oslobođenja Mekke, a kosa i brada su mu bile potpuno bijele. Poslanik reče: "Ofarbaj ih, ali izbjegavaj crnu boju." (Muslim)

Ibn Abbas, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Pred kraj vremena, živjet će ljudi koji će se farbati u crno. Takvi neće osjetiti mirisa Dženneta." (Ebu Davud)

Ipak, za vrijeme ratova je dozvoljeno koristiti crnu boju, da bi se mlađim izgledom zaplašio neprijatelj.

Farbanje kose ukoliko nije sijeda se ne preporučuje, jer odudara od Poslanikovih, s.a.v.s., uputstava i svrhe koja se farbanjem želi postići.

Uz sve navedeno, moramo imati na umu da svaki postupak kojim se žele oponašati nevjernici, pa čak i ako je u pitanju farbanje kose, je strogo zabranjen u islamu, riječima Božijeg Poslanika, s.a.v.s.: "Ko oponaša jedan narod, njemu i pripada." (Ebu Davud)

Žene u džamijama

Pitanje: Zašto ženama nije dozvoljen boravak u džamiji?

Odgovor: Ne postoji nijedan kur'anski ajet, niti vjerodostojan hadis koji ženama zabranjuju odlazak u džamiju. Postoji samo jedan hadis kojeg pojedinci pogrešno interpretiraju. Prenosi se od Abdullaha ibn Mes'uda, r.a., da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ženi je bolje da klanja u kući, nego u predsoblju i bolje joj je da klanja u posebnoj

prostoriji nego u ostatku kuće.” (Ebu Davud)

Ako svoj stav temeljite na ovom hadisu, ignorirajući sve ostale, pogrešno ćete zaključiti da je ženama zabranjen odlazak u džamiju. Pored toga, kontekst hadisa je veoma bitan za njegovo tumačenje. Božiji Poslanik je rekao da je namaz u džematu (u džamiji) 27 puta vrijedniji od samostalnog namaza. Neke žene su se požalile da u kući imaju mnogo posla i da vode brigu o porodici, te da je ovim data prednost muškarcima. Tada je Poslanik, a.s., izrekao spomenuti hadis. Zbog toga, žene se ne trebaju žalostiti ukoliko propuštaju sevabe zajedničkog namaza u džamiji, pošto im je ista nagrada obećana za namaz u kući.

Postoji veliki broj hadisa koji dokazuju da su u vrijeme Božijeg Poslanika, s.a.v.s., i muškarci i žene odlazili u džamiju. Navest ćemo neke predaje.

Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: “Ne zabranjujte Allahovim robinjama da dolaze u Allahove kuće!” (Muslim)

Muževima je jasno dato do znanja: “Ako vas supruge pitaju da idu u džamiju, nemojte im zabranjivati!” (El-Buhari)

Od kada je učinio Hidžru iz Mekke u Medinu, pa sve do svoje smrti, Poslanik, s.a.v.s., nikada nije zabranio ženama odlazak u džamiju.

Za vrijeme Božijeg Poslanika, a.s., žene nisu dolazile u džamiju samo radi namaza, već i radi proučavanja vjere. Džamija je bila centar nauke. Prisustvovala su predavanjima i često postavljale pitanja Poslaniku, s.a.v.s.

Džamije su, u vrijeme Poslanika, s.a.v.s., imale odvojene ulaze za žene. One su popunjavale zadnje saffove, dok su muškarci bili ispred. Između njih su bili saffovi sastavljeni od djece.

Ebu Hurejre, r.a., prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Najbolji saffovi za muškarce su prvi, a najgori zadnji. Najbolji saffovi za žene su zadnji, a najgori prvi." (Muslim)

Islam dozvoljava ženama odlazak u džamiju, ali one moraju imati odvojen prostor za klanjanje, jer je zabranjeno miješanje muškaraca i žena. U suprotnom, dešavalo bi se isto što i u bogomoljama drugih religija, gdje su ljudi manje posvećeni mislima o Bogu koliko su posvećeni pogledima jednih u druge.

Danas, ženama nije dozvoljeno dolaziti u džamije samo u nekim zemljama, ali u većini jeste. U Dva sveta harema, u Mekki i Medini, žene imaju svoj prostor u oba mesdžida. Hvala Allahu, taj pozitivan trend se širi i u konzervativnim društvima, kao što je Indija.

Lunarni kalendar

Pitanje: Zašto muslimani slijede lunarni (mjesečev) kalendar, umjesto Sunčev?

Odgovor: Po sunčevom kalendaru, svaki mjesec je fiksan i nalazi se u istim godišnjim dobima. U januaru je uvijek zima, u maju proljeće, u julu ljeto, a u oktobru jesen.

Po lunarnom kalendaru, svi mjeseci padaju u različitim godišnjim dobima. Lunarni kalendar je oko 11 dana kraći od sunčevog. To znači da će u toku 33 godine svi mjeseci zasebno proći kroz sva godišnja doba. Ovo je veoma važno zbog činjenice da se mnoge islamske aktivnosti vežu za lunarni kalendar. Naprimjer, muslimani su u mjesecu ramazan dužni postiti od zore do zalaska Sunca. Kad bi se ramazan određivao po sunčevom kalendaru, u nekim dijelovima svijeta bi se postilo samo ljeti, kad su dani dugi i vreli, dok bi se na suprotnoj hemisferi postilo samo zimi, kad su dani kratki i svježi. Neki muslimani bi došli u neravnopravan položaj u odnosu na druge. Zahvaljujući prirodi lunarnog kalendara, svi muslimani na cijelom svijetu će dočekati ramazan i ljeti i zimi, čime je pravda za sve potpuno zadovoljena.

Logika u islamu

Pitanje: Ako se neki vjerski princip kosi sa logikom, treba li ga odbaciti?

Odgovor: Prvo, morate precizirati o kojoj vjeri je riječ i o kojim njenim principima? Ako je u pitanju islamski vjerski princip koji se spominje u Kur'anu, sukob sa zdravom logikom je nemoguć. Vjerujemo u sve šta Kur'an kaže. Međutim, prijevod značenja može biti pogrešan. Ako ne znate arapski jezik, ne možete znati odgovor na pitanje. Drugo, ako je vama nešto nelogično i ne možete naći objašnjenje, nekome drugom je to isto sasvim logično i ima objašnjenje. U islamu, Kur'an je na prvom mjestu. Nakon Kur'ana je hadis. Logika je poslije njih.

Ako muž nestane

Pitanje: Koliko dugo žena mora čekati muža koji je nestao i ne javlja se?

Odgovor: U normalnim situacijama, možemo čekati koliko god želimo. Međutim, dešava se da nismo sigurni da li je nestala osoba mrtva ili se samo izgubila. Islamska ulema se razlilazi po pitanju dužine čekanja muža koji je nestao. Dužina čekanja može zavisiti i od okolnosti u kojima se nestanak dogodio. Naprimjer, ako je osoba nestala u ratu, velike su šanse da je ubijena. Dakle, zavisi od situacije. Generalno, islamska ulema je dala okvir od nekoliko godina čekanja, nakon čega se žena može ponovo udati, ukoliko ne dobije nikakve vijesti o nestalom.

Zašto unuci ne nasljeđuju

Pitanje: Ukoliko im otac umre prije nego što im umre djed, unuci nemaju pravo naslijediti bilo šta od djedove imovine. Zašto?

Odgovor: Unuci ne spadaju u kategorije koje nasljeđuju imetak, spomenute u Kur'anu i hadisima. Međutim, poznato je da se testamentom može dodijeliti jedna trećina imetka bilo kome ko ne spada u nasljednike. Ne smiju na osnovu testamenta jedni nasljednici dobiti više imetka od drugih. Oporuka, vasijet, se može ostaviti samo nekome ko nije nasljednik: prijatelj, rođak i slično. Pošto unuci ne spadaju u nasljednike, može im se oporukom ostaviti čak jedna trećina imovine. Dakle, u šerijatu postoji način da i unuci dobiju dio imovine umrlog.

Posao za ženu

Pitanje: Smije li žena raditi u nekom preduzeću ili ustanovi?

Odgovor: Islam nalaže da muškarac vodi brigu o ženi. Prije njene udaje, brigu o njoj vode otac ili brat. Nakon udaje, ta dužnost pripada mužu. Međutim, ukoliko žena želi raditi, nema nikakve zapreke, sve dok je njen posao u okvirima šerijata. Muslimanskoj populaciji su neophodne učiteljice i vaspitačice, bolesnim ženama su potrebne ljeekarke itd. Neki poslovi koji nisu dozvoljeni ženama, nisu dozvoljeni ni muškarcima, kao što su: pokazivanje tijela strancima, rad u prodavnicama alkohola, kazinima i slično.

Čak i kad se žena zaposli, muž je dužan finansijski se starati o njoj, jer ona ne mora ni dinar svoje plate uložiti u kuću. Sve što zaradi, njeno je. To je njeno islamom zagarantovano pravo. Međutim, primarna uloga žene je da bude dobra majka, a muškarca da bude skrbnik porodice. Žena, zato, ne bi trebala raditi, ukoliko nema posebne potrebe za tim.

Islam će zavladati svijetom

Pitanje: Kako objašnjavate filozofiju koju Kur'an promovira, rekavši da je Allah poslao Muhammeda da bi islam zavladao svijetom?

Odgovor: Da, to se spominje na dva mjesta u Kur'anu. Allah je Svoga Poslanika poslao sa Uputom i jasnom isti-

nom, da bi islam nadvladao nad svim ostalim sistemima života, bez obzira da li se radilo o judaizmu, hrišćanstvu, hinduizmu, marksizmu, socijalizmu, materijalizmu... U suri Ali Imran Uzvišeni kaže:

Allahu je prava vjera jedino – islam. (Ali Imran, 19)

Na drugom mjestu kaže:

A onaj koji želi neku drugu vjeru osim islama, neće mu biti primljena, i on će na Onome svijetu nastradati. (Ali Imran, 85)

Kur'an je jedina knjiga koja nedvosmisleno potvrđuje da su sve ostale religije neispravne.

Međuvjerski sukobi

Pitanje: Ako svaka religija zagovara mir i sigurnost, zar neće doći do nereda ako jednu religiju ponižavate a drugu uzdižete?

Odgovor: Slažem se. Doći će do nereda ako se ne čita-ju izvori tih religija, njihove svete knjige. Ljudi kažu da je islam netolerantan. Da, netolerantan je prema krađi, korupciji i nepravdi. Ljudi kažu da su muslimani ekstremisti. Da, ekstremno su samilosni, ekstremno pravedni i ekstremno gostoljubivi. Okrenite tablu naopačke, pa će oni koji vas napadaju biti primorani da se brane.

Islam u svijetu

Pitanje: Šta mislite o islamu i muslimanima danas?

Odgovor: Hvala Allahu, islam je vjera koja se širi brže od svih. Prema preciznim podacima koje posjedujemo, muslimani su druga populacija po broju, odmah nakon hrišćana. U Americi i Evropi, islam je najatraktivnija religija i ima najviše novih sljedbenika.

Ahmed Deedat

Pitanje: Ko Vam je najveća inspiracija danas?

Odgovor: Izvor moje inspiracije je Ahmed Deedat. Upoznao sam ga 1987. godine. Nakon prvog susreta, ostavio je snažan utisak na mene, kao i na hiljade drugih ljudi širom svijeta.

Tajna dobrog pamćenja

Pitanje: Imate nevjerovatnu memoriju! Da li se trudite da nešto zapamtite, ili momentalno zapamtite sve što pročitate?

Odgovor: To je Allahov dar. Bez Allahove milosti, bio bih ništa. Uzvišeni u Kur'anu kaže:

One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti. (El-Ankebut, 69)

Dakle, ko god je u džihadu (borbi i trudu) na Allahovom putu, Allah će ga voditi. Dok sam bio dječak, mucao sam.

Kad bi me neko pitao kako se zovem, odgovarao bih: "Z.. Za... Zaa.. Zakir." Mogao sam sanjati da postanem jedan od najboljih hirurga na svijetu, ali nisam mogao ni sanjati o tome da ću nekada držati govor velikom broju ljudi. Hvala Allahu, Koji mi je olakšao. Od kad sam počeo razgovarati sa nemuslimanima o islamu, više ne mucam. Danas, kad god se popnem na binu i počnem držati predavanja, ne zastajkujem u govoru.

Ljekar ili islamski učenjak

Pitanje: Kako održavate balans između dr. Naika kao hirurga i dr. Naika kao islamskog učenjaka?

Odgovor: Kao prvo, nisam učenjak. Ja samo proučavam komparativne religije. Drugo, medicinom sam se počeo baviti jer sam smatrao da je to najbolja profesija. Moja majka je imala veliku želju da postanem hirurg poput Christa Burnarda, koji je prvi izvršio transplantaciju srca. Kada sam je pitao: "Šta bi više željela da budem: poput Christa Burnarda ili poput Ahmeda Deedata?", odgovorila je: "Oboje." Danas kad joj postavim isto pitanje, odgovara: "Bolji je jedan Ahmed Deedat nego hiljadu Christa Burnarda!" Napustio sam medicinu i potpuno se posvetio da'vi.

„Zašto vi (muslimani) ograničavate Božiju moć?“

Pitanje: Neki govore: "Bog je svemoćan. Može učiniti šta god hoće! Ako može sve što hoće, zašto se ne bi mogao pretvoriti u čovjeka!?" Šta kažete na to?

Odgovor: To je uobičajeni argument: “Zašto vi (muslimani) ograničavate Božiju moć? Zar Bog ne može učiniti šta god hoće! Zašto Ga ograničavate?” Složit ću se sa njima, radi argumenta, da Bog može šta hoće – pa i da postane ljudsko biće. Međutim, ako bi jednom postao ljudsko biće – više se ne bi mogao nazvati Bogom. Ne postoji nešto što se zove ‘Bog-čovjek’. Kada kažete: ‘Bog je postao čovjek, pa je taj čovjek imao Božiju moć.’ – to nema nikakvog smisla. Zašto? Zato što je, po definiciji, Bog besmrtno. Ljudsko biće je smrtno. Ne postoji ljudsko biće koje je istovremeno i smrtno i besmrtno. To nema smisla. Svevišnji Bog nema početak. Ljudsko biće ima početak. Ne postoji ljudsko biće koje istovremeno ima početak i nema početak. To je besmisleno. Bog nema kraj. Ljudsko biće ima kraj. Ne postoji ljudsko biće koje istovremeno ima kraj i nema kraj. To nema smisla. To je isto kao kad bih rekao: ‘Vidio sam visoko niskog čovjeka.’ Čovjek može biti visok, ili može biti nizak. Izraz “visoko nizak čovjek” čak i ne postoji. Postoji neko ko je visok, neko ko je nizak i neko ko je srednjeg rasta. Ne postoji visoko nizak čovjek. Isto tako, ne postoji ‘Bog-čovjek’.

Ko je stvorio Boga

Pitanje: Rekli ste da je Kur'an Božija riječ. Želim Vas pitati: Ko je stvorio Boga? Šta je Njegovo porijeklo?

Odgovor: -Tvoje pitanje je kao kad bih ja tebe pitao: Tvoj prijatelj Džon je rodio bebu. Možeš li pogoditi da li je beba muško ili žensko?

-Ne mogu da nagađam.

-Pokušaj! Imaš bar 50% šanse da pogodiš.

-Da, pola-pola.

-Pa, reci onda?

-Muško.

-Muško... Brate, može li muškarac roditi bebu?

-Ne.

-Pa, da li je onda Džon rodio djevojčicu ili dječaka?

-Ime „Džon“ može imati i žena.

-Pitam te: tvoj prijatelj Džon... Ne znam da neka žena ima ime Džon. Tvoj prijatelj, muškarac, odlazi u bolnicu i rodi bebu. Da li je rodio djevojčicu ili dječaka?

-Djevojčicu.

-Brate, opet te pitam: Može li muškarac roditi bebu?

-Ne!

-Sad si razumio! Muškarac ne može roditi bebu! Pitanje bebinog pola je suvišno. Bog je sve stvorio, a nije stvoren! Pitanje je nelogično, kao što je nelogično pitanje o muškarcu koji je rodio bebu! Otkud, onda, pitanje o bebinom spolu!? Dakle, po definiciji, Bog nije stvoren, jer samo su stvorenja stvorena – a Stvoritelj ne može biti stvoren.

Obilježavanje rođendana i godišnjica

Pitanje: Kako da objasnimo našim prijateljima nemuslimanima da mi muslimani ne slavimo rođendane i godišnjice?

Odgovor: Svjestan sam da jedan dio muslimana tvrdi

da je obilježavanje rođendana zabranjeno. Što se mene tiče, još nisam pročitao nijedan kur'anski ajeti, niti vjerodostojan hadis, koji zabranjuju obilježavanje rođendana. Zbog toga, ne smatram da je obilježavanje rođendana zabranjeno, ali većina današnjih proslava rođendana postaju zabranjeni zbog drugih razloga. Naprimjer, posjedovanje TV-aparata nije zabranjeno. Posjedovanje kablovske televizije nije zabranjeno. Međutim, ukoliko ih koristite za gledanje zabranjenog sadržaja, oni vam postaju haram i morate se kloniti televizije.

Većina proslava koje se danas organiziraju su haram. Naprimjer, obilježavanje rođendana Bude, Šri Krišne i drugih, su zabranjeni jer vode u idolopoklonstvo. Ako proslavljate rođendan s namjerom veličanja određene osobe, to vas može odvesti u širk. To je slučaj sa proslavljanjem rođendana Isaa, a.s. Mi ga volimo i poštujemo, ali čim su ljudi počeli obilježavati njegov rođendan, proglasili su ga bogom. Zbog toga, obilježavanje rođendana nekih osoba, naročito Božijih poslanika, sa ciljem njihovog veličanja je zabranjeno, i to je sasvim jasno.

Imajte na umu da u islamu postoje dvije vrste propisa: ibadet i muamelat. Ibn Tejmijje, rahimehullah, je na osnovu vjerodostojnih hadisa izveo generalno pravilo, koje glasi:

Kada su u pitanju djela iz oblasti ibadeta/obredoslovlja, dozvoljeno je samo ono što je spomenuto u Kur'anu i hadisu. Ono što nije spomenuto, zabranjeno je.

Naprimjer, ne možete u namazu učiti nešto drugo osim

Fatihe, zato što je njeno učenje potvrđeno hadisima. Dakle, u oblasti ibadeta možete činiti samo ono za šta postoji dokaz da je dozvoljeno. Ono što nije spomenuto u vjerodostojnim izvorima je zabranjeno.

Međutim, u svim ostalim aspektima života mimo ibadeta, u oblastima poslovanja i svakodnevnih aktivnosti koje nisu direktno vezane za ibadet, zabranjeno je samo ono za šta postoji dokaz da je zabranjeno - a sve ostalo je dozvoljeno. Naprimjer, u Kur'anu Časnom i vjerodostojnim hadisima je zabranjeno konzumiranje svinjetine, alkohola, strvine i slično. To znači da su spomenute stvari zabranjene. Sve ostale namirnice su dozvoljene, dokle god ne nađemo dokaz da su zabranjene. Veoma jednostavno. Mango nije spomenut u Kur'anu. Da li to znači da ne smijemo jesti mango, zato što nema dokaza da je dozvoljen? Naprotiv, dozvoljen je zato što nema dokaza da je zabranjen.

Isto važi i za proslavljanje rođendana. Ako se obilježavaju rođendani poznatih historijskih ličnosti, čime se ide ka širku, to je zabranjeno. Međutim, obilježavanje rođendana na individualnom nivou, bez primjesa zabranjenih stvari, nije zabranjeno. Ima muslimana koji to zabranjuju, ali ja se ne slažem sa njima. Obilježavanje rođendana običnih ljudi, unutar porodice, spada pod običaje, uobičajene stvari, tj. ne pripadaju ibadetu. Ako na proslavama ima muzike, alkohola i drugih harama, to je drugo pitanje. Time proslave postaju zabranjene. Ali, ne možete generalno donijeti fetvu da je haram obilježavanje rođendana vašeg djeteta. Možete samo preporučiti da se to izbjegava, zbog mogućih

primjesa harama. Ne postoji ni ajet ni hadis koji zabranjuju obilježavanje rođendana i godišnjica, jer njihovo obilježavanje ne spada u kategoriju ibadeta.

Nemojte od tako sitne stvari praviti veliki problem. Ko ne želi obilježavati rođendane, neka ne obilježava. Ali, ne smijete reći da je nešto haram, ukoliko nemate čvrst dokaz da je haram. Možete reći da je mekruh/pokuđeno i da je bolje to izbjegavati, ali ne smijete zabraniti nešto iz oblasti muamelata za šta ne postoji dokaz o zabrani.

O AUTORU

Doktor Zakir Abdul Kerim Naik je rođen 18. oktobra, 1965. godine u Mumbaju, u Indiji, gdje je završio osnovno i srednje obrazovanje, te opću medicinu i hirurgiju na Univerzitetu u Mumbaju. Iako je završio medicinu, postao je jedan od najpoznatijih internacionalnih predavača na temu islama i kompara-

tivnih religija. Svaka osoba koja prisustvuje dijelu njegovih predavanja kada mu prisutni postavljaju pitanja, bit će iznenađena i zadivljena njegovom vještinom iznošenja stavova i otklanjanja zabluda i nesuglasica u vezi islama, citirajući napamet Kur'an i vjerodostojne hadise. Za svaki citirani ajet ili hadis citira i redni broj.

Ne samo da poznaje Kur'an i mnoge hadise napamet, već i sve verzije Biblije, Talmud i Toru (svete jevrejske knjige), Mahabharatu, Bagvad Gitu i Vede (svete hindu knjige), i još mnogo ostalih knjiga, dajući jako zadivljujuće odgovore na pitanja, u skladu sa razumom, logikom i naučnim dokazima. Naučio je napamet na stotine i hiljade stranica iz

knjiga različitih oblasti, i veoma je upućen u mnoge naučne discipline, poput fizike, hemije, matematike i biologije.

Doktor Zakir Naik je postao posebno poznat po ubjedljivim odgovorima na izazivajuća, a ponekad i provokativna pitanja od strane prisutnih slušalaca na njegovim predavanjima, naročito od strane nemuslimana. Uzgred, imajte na umu da on nema 78, već 48 godina!

Proteklih godina, Zakir Naik je održao preko 1.500 predavanja, tribina i javnih debata na temu islama i komparativnih religija u Sjedinjenim Američkim Državama, Kanadi, Velikoj Britaniji, Saudijskoj Arabiji, Ujedinjenim Arapskim Emiratima, Kuvajtu, Kataru, Bahreju, Južnoj Africi, Mauritiusu, Australiji, Maleziji, Singapuru, Hong Kongu, Tajlandu, i još veliki broj predavanja u Indiji.

Zabilježio je velike uspjehe u javnim debatama sa poznatim predstavnicima drugih religija. Posebno se pamti njegova uspješna rasprava sa dr. Vilijamom Kembelom na temu *Kur'an i Biblija u svjetlu nauke*, koja je održana 1. aprila, 2000. godine u Čikagu.

Zakir Naik je osnivač i predsjednik neprofitne Islamske istraživačke organizacije, koja je osnovana 1991. godine. Šejh Ahmed Deedat, rahmetullahi alejhi, širom svijeta poznati govornik o islamu i komparativnim religijama, nazvao je Zakira Naika *Deedat Plus*, 1994. godine. Maja mjeseca, 2000. godine, dodijelio mu je priznanje za postignute uspjehe u da'vi, sa porukom: *Sine, ono što si ti postigao za četiri godine, ja nisam uspio postići ni za četrdeset. Elhamdulillah!*

SADRŽAJ

PREDGOVOR.....	5
SMISAO ŽIVOTA	11
Izgubljeni putnik	13
Glumci i biznismeni bez cilja	14
Osnovno pitanje	16
Treba li Allahu veličanje	17
Zahvalnost – srž poštovanja.....	18
Svrha života na ovome svijetu	21
Kako se polaže ispit	22
Pouzdanje u Allaha	23
I.S.L.A.M.	24
Ahmed Deedat – čovjek koji mi je promijenio život	27
Kako razmišlja većina.....	30
Centar života	31
Najveći čovjek svih vremena	37
Radosne vijesti	38
Moj početak misije, rezultati i planovi.....	40
Zaključak.....	43
PITANJA I ODGOVORI.....	46
Prihvatanje islama	46
Udaja muslimanke za nemuslimana	47
Kako izgleda pravi musliman	48
Vjerujem u sve religije	50
“Dokaz” da je Kur’an falsifikat	52

Kritike na račun Zakira Naika	54
Želim prihvatiti islam pred Zakirom Naikom.....	56
JEDINSTVO ISLAMSKOG UMMETA.....	59
Važna, specifična i osjetljiva tema	61
Temelji jedinstva.....	62
Početak razilaženja	64
Ne mogu svi biti uvijek u pravu	65
Primjer doticanja žene.....	66
Izgovaranje riječi Amin u namazu.....	69
Razilaženja velikih imama.....	70
Niko od nas se ne može porediti sa njima	71
Šta je rješenje	72
Kom pravcu pripadamo	73
Ja sam 100% hanefijskog mezheba	75
Ja sam 100% malikijskog mezheba	76
Ja sam 100% šafijskog mezheba	77
Ja sam 100% hanbelijskog mezheba.....	78
Imami nisu izmišljali mezhebe.....	79
Slijepo slijeđenje	80
Samo jedna ispravna skupina	82
Ne postoje "selefije"	83
Nesuglasice sa šejhom Albanijem	85
Svako novo ime donosi nove podjele	88
"U kojoj si organizaciji?"	91
Pitanje tekfira	91
Mi smo samo muslimani	93
KO JE AUTOR KUR'ANA	97
Muhammed, s.a.v.s., nije osnivač islama.....	99
Čudo za sva vremena.....	100

Tri mogućnosti	101
Muhammed, a.s., nikada nije proglasio svoje autorstvo	101
Imetak kao motiv	102
Žudnja za položajem, moći, slavom i vođstvom	104
Oslobađanje i ujedinjenje Arapa	107
Moralna reforma	109
Teorija o epileptičnosti	114
Teorija umišljenosti	115
Teorija o prepisivanju iz Biblije	117
“Muhammed je učio Kur’an od rimskog kovača”	117
“Muhammed je učio Kur’an kod Vereke, Hatidžinog rođaka”	118
“Muhammed je često razgovarao sa jevrejima i hrišćanima”	119
“Muhammed je učio Kur’an od jevreja i hrišćana koje je upoznao van granica Arabije”	119
Logički dokazi da Poslanik, s.a.v.s., nije učio Kur’an od Jevreja i hrišćana	120
Poslanik, s.a.v.s., je bio nepismen.....	120
Tada nije postojala Biblija na arapskom.....	121
Sličnosti između Kur’ana i Biblije	122
Muslimani vjeruju u četiri Božije knjige.....	122
Naučna usporedba Kur’ana i Biblije.....	124
Stvaranje kosmosa za šest dana	124
Prvo je nastao dan a zatim Sunce.....	124
Stvaranje Zemlje, Sunca i Mjeseca	125
Vegetacija stvorena trećeg, a Sunce četvrtog dana	125
I Sunce i Mjesec su izvori svjetlosti?	125
Adam/Adem, a.s., prvi čovjek na Zemlji, je živio prije 5.800 godina?.....	126

Nuh, a.s., i Potop	127
Musa, a.s., i Faraon.....	128
Kur'an nije knjiga koja kazuje priče.....	129
Muhammed, a.s., ne može biti istovremeno i lažov i luđak	133
Muhammed, a.s., ne može biti istovremeno i obmanjivač i falsifikator.....	133
Mitomanija	134
Nove informacije u Kur'anu	135
"Kur'an je obmana"	136
Svjesno brane svoju zabludu	136
Objava ne protivrječi razumu	137
Kur'an podstiče na diskusiju	137
Crpljenje svih alternativa.....	137
Test neispravnosti.....	138
KUR'AN MORA BITI UČEN SA RAZUMIJEVANJEM.....	147
Najčitanija knjiga koja se čita bez razumijevanja	149
"Ne razumijem arapski jezik"	150
"Mnogo sam zauzet"	153
Pismo iz daleka	154
Kur'an je i za muslimane i za nemuslimane	155
"Kur'an trebaju razumjeti samo učenjaci"	158
Upustvo za upotrebu.....	161
"Što manje znam – manje sam odgovoran"	163
Ekstremni slučajeve	164
Primjer magarca koji nosi knjige.....	164
Učenje Kur'ana na svečanostima.....	166
Lažni poštivaoci Kur'ana	166
Neopravdani izgovori.....	169

Dvije vrste učenja Kur'ana	169
Najbolji poklon	170
Zaključak.....	171
PITANJA I ODGOVORI.....	173
Duhovno liječenje.....	173
Zašto postoji ovoliko religija	176
Sve što čitate – čitajte sa razumijevanjem.....	177
Čemu vjera, kad i bez nje možemo biti dobri ljudi!?!	179
Kur'an trebaju čitati i muslimani i nemuslimani	185
Zašto je petak odabrani dan	186
Zabrana braka između muslimanke i nemuslimana	187
Mnogoboštvo u svetim knjigama	188
Žrtvovanje životinja	189
Nema posrednika u dovi.....	192
Zašto se muslimani mole pet puta dnevno	193
Bog čini ono što On hoće.....	195
Kur'an se ne slaže sa Darwinovom teorijom.....	196
Žene u Afganistanu	197
Razlika između Isusa, a.s., i Muhammeda, s.a.v.s.....	198
EKONOMIJA BEZ KAMATE.....	203
Definicija kamate	206
Objava rata od Allaha	210
Ciljevi islamskog ekonomskog poretka	211
Ekonomska stabilnost u okviru islamskih principa	211
Univerzalno bratstvo i pravda.....	212
Jednaka raspodjela dobara	213
Individualna sloboda u kontekstu društvenog blagostanja	214
Začarani krug	215

Posao bez morala	215
Koncentracija moći	216
Islamsko bankarstvo	216
Socijalna pravda	217
Moralan posao	217
Cirkulacija novca.....	218
Tačka razilaženja	218
Principi islamskog bankarstva.....	219
Šta klijent dobija u islamskoj banci.....	220
Finansiranje projekata	222
Banka nema pravo miješati se u poslovne odluke.....	222
Mušarika – partnerstvo	223
Muraheba-sistem	223
El-idžara	224
Kardi-hasen.....	225
Najbolji biznis	226
PITANJA I ODGOVORI.....	227
Pozitivna nula	227
Stambeni krediti	227
Haram u dobrotvorne svrhe	228
Uzimanje i davanje kamate su isto	230
Tekući računi.....	231
Da li su “provizija” i kamata isto?	232
Posao u neislamskoj banci.....	233
Podmićivanje i kamata.....	234
Životno osiguranje.....	235
AKO TVOJA ETIKETA POKAZUJE KO SI, NOSI JE.....	237
Neobična tema	239
“Dobro jutro”	240

Svaka religija ima svoja obilježja	246
Dovoljno je da vas vide	247
Najgora psovka na svijetu	248
Obilježje muslimanke	249
Ime kao obilježje	251
Etiketa kao poslovna politika	252
Nove vrste obilježja	253
PITANJA I ODGOVORI	255
Šta ako su nam životi ugroženi	255
Nazivanje selama nemuslimanima	256
Kad nešto zabranjujete, nađite dokaz da je zabranjeno	259
Pesimisti i optimisti	260
Brijanje brade, radi boljeg dojma	261
Svi smo Allahovi	262
Nošenje gulabije	263
Kada pokvarene djevojke nose hidžab	264
Zašto pokrivene muslimanke ostaju neudate	265
Dužina brade	265
Prisila u vjeri	266
MEDIJI I MUSLIMANI	269
Definicija medija	271
Ujecaj medija	272
Počast i odgovornost	273
Podvale u levhama	275
Laž, doista, nestaje	276
Dnevno ispiranje mozgov	277
Možemo, ali se ne trudimo	278
Ako vi nećete – ima ko hoće	280
“Nepristrasno” protiv islama	282

Uspavani muslimani	283
Informatika i mediji	284
Novi pristup: odgovori na zablude	285
Odgovor u tri faze	287
Profesionalci	288
Tehnike pozivanja u islam	289
Najpametniji da se bave da'vom	289
Perfekcija	290
PITANJA I ODGOVORI	292
Koji prijevod odabrati	292
Klanje životinja	292
Novinarstvo i islam	294
O mu'džizama nema rasprave	296
Islam je najbolji, ali muslimani nisu	296
Dobro obrazovanje je ključ uspjeha	299
Zabranjene zone	301
Bolje je reći "Allah" nego "Bog"	302
Može li muslimanka držati predavanja	303
Da li je bilo Objave u Indiji	304
TERORIZAM I DŽIHAD	309
Islamska perspektiva	311
Fundamentalizam	311
Dobri fundamentalisti	312
Manipulacije u rječnicima	312
Svaki musliman treba biti terorista	313
Jedna osoba, jedno djelo – dva nadimka	314
Džihad – drugo veliko pitanje	315
Dobar i loš džihad	316
"Sveti rat"	317

Džihad u Kur'anu	318
Šejtanove stope	320
60.000 knjiga protiv islama.....	322
Muslimani na meti medija	323
Izigravanje sa Kur'anom.....	324
Rat u drugim knjigama	326
Mit o širenju islama sabljom	328
Sablja intelekta	330
Procentualni porast svjetskih religija 1934-1984. godine	330
Povećano interesovanje nakon 11. septembra.....	331
PITANJA I ODGOVORI.....	333
“Sveti rat” i krstaši	333
Bin Laden i islam.....	334
Zašto Allah stvara hendikepirane ljude.....	338
Napadi u kojima stradaju nedužni ljudi	340
Političari su u svim problematičnim kombinacijama	343
Državni zakoni.....	345
Homeinijevi politički trikovi	346
Tolerancija ili kukavičluk	348
Rušenje budističkih spomenika	349
DA'VA ILI UNIŠTENJE.....	353
Šta je “da’va”	355
Zajednica srednjeg puta	357
70.000% profita	358
Bit ćete zamijenjeni drugim narodom	359
Gdje vam je ljubomora!?	360
Postali smo vreća za udaranje	362
Uzvratite udarac	364
“Opravdanja”	365

"Vama vaša vjera, a meni moja"	368
"U vjeru nema prisile"	369
Uslovi ulaska u Džennet.....	371
Da'va kao jedan od uslova	372
Obećana pobjeda	372
PITANJA I ODGOVORI.....	375
Program da've	375
Kako odgovoriti hrišćanskim misionarima	376
Zašto nismo uporni kao hrišćani.....	379
Kako ih zaustaviti	380
Podstičite na dobro koje i sami činite	380
Da li je da'va pojedinačna obaveza.....	382
UPUTSTVA ZA DALJE.....	385
Definicije da've	387
Definicija islaha.....	387
Razlika između da've i islaha	387
Vrste da've	387
Mediji u službi da've.....	388
Efikasnost različitih tipova medija	389
Zahtjevi da've	390
Živa riječ	390
Da'va na individualnom nivou	390
Iniciranje da've	391
Da'va na javnom nivou	393
Struktura i sadržaj islamskog predavanja	394
Početak.....	394
Uvod u temu.....	395
Sadržina predavanja	395
Zaključak.....	396

Kako održati impresivno i autentično predavanje	397
Još nekoliko važnih napomena	398
Šta morate izbjegavati	399
Preleminarne pripreme	400
Pripremanje sadržine predavanja.....	400
Istraživanje	401
Generalna proba.....	402
Tehnike odgovaranja na pitanja publike	403
Pravila sesije	403
Način odgovaranja na pitanja	404
Uvod u odgovor	404
Sadržina odgovora	406
Zaključak.....	407
Važne napomene	408
Pripreme za pitanja i odgovore	409
Tehnike odgovaranja na pitanja.....	410
Neuobičajene okolnosti.....	411
IZBOR IZ PITANJA I ODGOVORA	415
Namaz za imamom bez brade	417
Teravih-namaz od osam rekata.....	417
Prekidanje posta.....	419
Učenje Kur’ana za umrle.....	419
Odbijanje supružnika u postelji	420
Posjeta groblju 15. ša’bana	421
Društveno-korisni rad	423
Nekoliko pitanja o dodirivanju mushafa	426
Da li je imenica “Allah” muškog roda.....	428
Nikab – prekrivanje lica muslimanke	429
Citiranje Biblije radi da’ve.....	433

Odnos prema roditeljima	438
Zašto islamski misionari nisu aktivni poput hrišćanskih	440
Vjerovanje u Isusa	444
Pantalone iznad članaka	447
Sporazumni razvod braka	448
Bogata supruga.....	450
Sredstva kontracepcije	452
Dozvola prve žene	455
Kada je zabranjeno klanjati.....	457
Ženidba ehli-kitabijkom	458
Farbanje kose	460
Žene u džamijama	461
Lunarni kalendar.....	463
Logika u islamu	464
Ako muž nestane	465
Zašto unuci ne nasljeđuju.....	465
Posao za ženu	466
Islam će zavladati svijetom	466
Međuvjerski sukobi	467
Islam u svijetu.....	468
Ahmed Deedat	468
Tajna dobrog pamćenja	468
Ljekar ili islamski učenjak	469
„Zašto vi (muslimani) ograničavate Božiju moć?“	469
Ko je stvorio Boga	470
Obilježavanje rođendana i godišnjica	471
O AUTORU.....	475

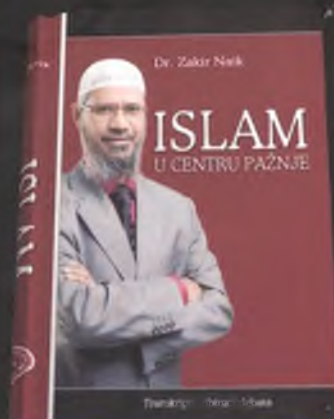
Hvala Allahu, na bosanskome jeziku je objavljeno nekoliko knjiga dr. Zakira Naika u izdanju respektabilne izdavačke kuće „El-Kelimeh“ iz Novog Pazara. U tim izdanjima su preneseni cjeloviti prijevodi nekih njegovih održanih tribina na raznim mjestima u svijetu. Izdavanje njegovih knjiga je značajan interes alima – da’ija.

Ovaj savremeni islamski učenjak i misionar govori nekoliko svjetskih jezika. Perfektno vlada informacijama koje koristi u svojim predavanjima i diskusijama, u dokazima i odgovorima.

Njegova metoda je na ravni kur’anskih izazova, gdje se ukazuje na problem i daje odgovor, a onda se oponentima ponudi da to pobiju ako mogu. Zahvaljući tome na stotine je njegovih slušalaca koji su u toku trajanja tribina donosili odluku da se vrate islamu jer su u njemu i rođeni i da budu muslimani do kraja svoga života i svoj Šehadet izgovore pred dr. Zakirom. To je veličanstveno i sami vrh tih mubarek događaja!

Iz recenzije mr. Muharema Omerdića

KNJIGE OD ISTOG AUTORA

ISBN 978-86-7980-196-8

9 788679 801968